

АРТЪР КЛАРК, СТИВЪН БАКСТЪР ПЪРВОРОДНИТЕ

Част 3 от „Една одисея във времето“

Превод от английски: Юлиан Стойнов, 2008

chitanka.info

Посвещава се на Британското междупланетно общество.

ПЪРВА ЧАСТ
ПЪРВИ КОНТАКТИ

1: БИСИСА

ФЕВРУАРИ 2069

Не приличаше на пробуждане. Беше по-скоро внезапно изплуване, придружено от звън на чинели. Очите ѝ се разтвориха широко и се изпълниха със заслепяваща светлина. Тя пое дъх с пълни гърди и изстена в мига, когато осъзна коя е.

Истински шок. Не би трябвало да е в съзнание. Нещо не беше наред.

Във въздуха изплува блед силует.

— Доктор Хайер?

— Не, мамо. Аз съм, мамо.

Лицето дойде на фокус и наистина, това бе дъщеря ѝ — познатите силни черти, ясните сини очи, гъстите кафеникави вежди. На бузата ѝ имаше нещо, някакъв символ. Или татуировка?

— Мира? — Установи, че гърлото я дращи, гласът ѝ бе прегракнал. Имаше неясното усещане, че лежи по гръб в стая, пълна с апаратура и хора, но извън полезрението ѝ. — Какво се е случило?

— Какво да се е случило?

— Защо не съм в хибернация?

Мира се поколеба.

— Мамо... коя дата е днес според теб?

— 2050-а. Пети юни.

— Не. Сега е 2069-а, мамо. Февруари. Изминаха деветнайсет години. Хибернацията беше успешна. — Едва сега Бисиса забеляза побелелите кичури в косата на Мира, бръчиците около проницателните ѝ очи. — Както виждаш, аз изминах дългия път.

Сигурно беше истина. Бисиса бе извървяла още една огромна, невероятна крачка от своята лична одисея във времето.

— О, Боже!

Друго лице се надвеси над нея.

— Доктор Хайер?

— Не. Доктор Хайер се пенсионира отдавна. Аз съм доктор Стантън. Започваме кръвозаместването. Опасявам се, че ще боли.

Бисиса облиза мъчително устни.

— Защо ме събудихте? — попита и веднага се сети за отговора.

— Ах. Първородните. Какво друго, ако не те? Нова заплаха?

Лицето на Мира се изкриви от болка.

— Нямахте те деветнайсет години. И първото, което питаш, е за Първородните. Ще дойда да те видя, когато се възстановиш напълно.

— Мира, почакай...

Но Мира вече я нямаше.

Новият доктор се оказа прав. Наистина болеше. Но навремето Бисиса бе войник от Британската армия. Наложил си да не заплаче.

2: КОСМИЧЕСКИ МОНИТОР

ЮНИ 2064

Човечеството бе съзряло новата заплаха преди пет години. И очите, които откриха аномалията, не бяха човешки, а електронни.

Космически монитор W7-6102-016 кръжеше отвъд сянката на Сатурн, където луните висяха като фенери. Пръстените на Сатурн бяха призрачно подобие на онова, което представляваха преди Слънчевата буря, но когато сондата смени орбитата си, далечното слънце огря пояса от прах и камъни и го превърна в сребрист мост, който се очертаваше върху звездното небе.

Космически монитор не беше в състояние да изпитва почуда — не и в точния смисъл. Но като всяка относително сложна машина той бе разумен в известна степен и електронната му душа трепкаше с едва забележимо вълнение, докато се носеше сред тази невероятна и хаотична смесица от газ и лед. Но не предприе никакви опити да ги изследва.

Все така безшумно и мълчаливо сондата се приближаваше към следващата цел от орбиталната си елипса.

Титан, най-голямата луна на Сатурн, представляваше равна охрена топка, слабо осветена от далечното слънце. Но под дълбоките пластове облаци и мъгла се криеха чудеса. Докато приближаваше луната, КМ W7-6102-016 внимателно прослушваше електронното дърдорене на рояците роботи-изследователи.

Под мъждивото оранжево небе бръмбароподобни всъдеходи пълзяха по дюни от твърд като базалт и вкочанен като лед „пясък“, заобикаляха метанови гейзери, спускаха се предпазливо в долини, прорязани от етанови реки, и разкопаваха почва, кишава от постоянния и повсеместен ръмеж на метан. Един храбър балон-изследовател, задържан от плътния въздух, кръжеше над криовулкан, от който бликаше лава от амонячна вода. Подводни сонди с плътни стени изучаваха джобовете течна вода под ледената кора, замръзнали езера, съхранени в метеоритните кратери. Навсякъде гъмжеше от сложни

органични продукти, създадени от електрическите бури на атмосферата на Титан и от бомбардирането на горните слоеве на атмосферата със слънчева светлина, под постоянното магнитно влияние на Сатурн.

Където и да поглеждаха, сондите откриваха живот. Някои от взетите образци бяха като живите организми на Земята, анаеробни, дишащи метан буболечки, които лениво строяха колонии и термитници в хладния разтвор на кратерните езера. Други, по-екзотични форми на въглероден живот, използващи амоняк вместо вода, плуваха в течността, която бликаше с бълбукане от криовулканите. Но най-причудливи от всички бяха слузестите организми, чиито телца бяха изградени не на въглеродна, а на силициева основа — те живееха в убийствения студ на черните, гладки като огледала етанови езера.

Буболечките от кратерните езера бяха далечни братовчеди на земните организми. Амонячните риби, изглежда, произхождаха от Титан. Студенолюбивата етанова слуз вероятно бе дошла от луните на Нептун или отнякъде отвъд тях. Слънчевата система гъмжеше от живот — живот, който се разнасяше навсякъде с помощта на скали и ледени късове, откъртени при сблъсъците. Въпреки това Титан беше необикновен, средище на животински форми от цялата Слънчева система и може би дори от далечния космос.

Но Космически монитор W7-6102-016 не бе доближил Титан, за да се занимава с научни изследвания. Докато преминаваше през най-близката точка от орбитата около тази кипяща от твари планета, неговите роднини — роботите на повърхността — дори не знаеха за съществуването му.

Сложното сърце на Космически монитор представляваше сонда за изследване и наблюдение на открития космос, построена съгласно представите на конструкторите от миналия век — с ъгловато тяло, от което се подаваха механични ръце, снабдени с датчици и радиотермичноизотопни акумулатори. Но сърцевината му бе скрита под твърда черупка от „метаматериал“ — гъста мрежа от нанотехнически пръстени и жици, които отразяваха слънчевите лъчи от повърхността на сондата по такъв начин, сякаш изобщо я нямаше. Космически монитор W7-6102-016 не беше сляп и непрекъснато следеше попадащите върху него лъчи. Но тъй като светлината нито се отразяваше от него, нито се поглъщаше, той оставаше невидим за

околния свят. По същия начин не би могъл да бъде засечен на всяка друга дължина на вълната — от гама-лъчение до дълги радиовълни.

КМ W7-6102-016 не беше изследовател. Спотаен, смълчан, невидим, той беше страж. И в момента му предстоеше среща от типа, за който всъщност беше създаден.

Докато се плъзгаше над облачните купове на Титан, гравитационното поле на луната го изстреля като трамплин на нова орбита, която щеше да го отдалечи от системата на Сатурн и да го издигне високо над равнината на пръстените. Всичко това в пълно радиомълчание, без нито едно изригване на ракетните двигатели.

КМ W7-6102-016 се приближаваше към аномалията.

Отначало засече изблици от страни високоенергийни частици. След това го докосна мощно магнитно поле, свиреп електромагнитен възел на сред космоса. КМ докладва на Земята, като изпрати тънък лазерен лъч силно компресирана информация.

Космически монитор не можеше да промени траекторията си, без да се разкрие, и затова продължаваше да се носи безпомощно. Щеше да се размине с аномалията на разстояние само половин километър.

Последното му наблюдение, донякъде дори последната му разумна мисъл, беше за внезапно изменение в силното магнитно поле на аномалията.

Прощалните сигнали на КМ W7-6102-016 показваха, че той се отдалечава с огромна, невероятна скорост. Сигнали, които създателите на сондата не бяха в състояние да си обяснят, нито можеха да приемат за достоверни.

Подобно на всяка относително сложна машина, аномалията беше в известна степен разумна. Разрушението, което трябваше да предизвика в обозримото бъдеще, не я безпокоеше ни най-малко. Но тя изпита съвсем слабо съжаление, когато унищожи палавата машинка, която я бе проследила толкова далече със смехотворните си опити да остане незабелязана.

Лишена от компанията ѝ, аномалията прекоси системата на Сатурн, като набираше ускорение и кинетична енергия от гигантската планета, и се насочи към далечното слънце и топлите светове, които се гушеха около него.

3: АБДИКАДИР

2068 (ЗЕМЯТА); ГОДИНА 3 (МИР)

На Мир първият намек за приближаването на странното явление щеше да бъде взет за нещо съвсем обичайно, ако не беше неговата абсолютна противоречивост.

Абдикадир беше раздразнен, когато един от учениците го повика, докато гледаше през телескопа. От доста време за първи път имаха ясна, безоблачна нощ. Първото поколение бежанци от Земята непрестанно се оплакваше от облачната атмосфера на Мир, този „съшит“ свят, обитаващ един „съшит“ космос. Но тази нощ видимостта беше отлична и Марс се носеше високо в ясното небе и разпръскваше синкаво сияние.

Преди да се появи досадният ученик, обсерваторията на покрива на Храма на Мардук беше сцена на мълчалива активност. Главният инструмент на тази дейност беше рефлекторът, чието огромно огледало бе монтирано от монголски роби под ръководството на гръцки учен от Отическата школа. Огледалото подаваше великолепно, макар и леко трепкащо изображение на марсианската повърхност. Докато Абди я изучаваше, неговите свещенослужители напъваха мишци върху ръчките, които въртяха стойката на телескопа в посока, обратна на въртенето на планетата, така че Марс да остава неизменно в полезрението на наблюдателя. Абди рисуваше трескаво върху положения на коленете му бележник — техниката в империята на Александър все още не се бе усъвършенствала до степен да направи възможно фотографирането.

На Марс той различаваше съвсем ясно полярните шапки, сините морета, охрените пустини, разчертани от кафяво-зелени и синкави ленти, и дори сиянието на чуждите градове, които се спотайваха в подножието на планината Олимп.

И тъкмо когато бе погълнат от това занимание, твърдо решен да не изгуби нито една скъпоценна минута от времето за наблюдение, се появи досадният ученик. Спиро беше четиринайсетгодишен, трето

поколение миророден. Умно момче с богато въображение, но склонно към излишна нервност, което се проявяваше и сега, когато не беше в състояние да обясни какво толкова се е случило.

— Успокой се, момче. Поеми си дъх. Какво е станало?

— Криптата на Мардук... — Това беше сърцето на храма, на чийто покрив стояха. — Трябва да дойдете, учителю!

— Защо? Какво ще видя?

— Не да видите, учителю — *да чуете!*

Абди хвърли тъжен поглед на окуляра, в който все още сияеше синкавото кълбо на Марс. Но възбудата на момчето му действаше заразително. *Нещо* се беше случило.

Той се спусна с навъсена благосклонност от седалката и повика една от ученичките си:

— Ей, Ксения! Поеми наблюдението. Не искам да бъде пропусната и секунда от тази гледка.

Момичето дотича незабавно.

Спиро вече беше при стълбите.

— Дано да си заслужава — промърмори Абди, докато подтичваше след него.

Трябваше да се спуснат и после да се изкатерят обратно във вътрешността на храма, тъй като криптата на великия бог Мардук бе съвсем близо до върха на сградата. Минаха покрай смайващи с разнообразието си стаи, осветени от димящи в нишите кандила. Дълго след като храмът бе изоставен от своите жреци, тук все още се усещаше острият аромат на тамян.

Абди влезе в криптата на Мардук и се озърна.

Някога в това помещение била положена масивната златна статуя на божеството. По време на Хроносрива, събитието, довело до създаването на този свят, статуята била унищожена, а стените изпепелени до тухлената основа от неистовата горещина. Само постаментът на статуята бе оцелял, размекнат и заоблен, с едва доловимите отпечатъци от две могъщи стъпала. Криптата беше руина, сякаш бе опустошена от експлозия. Но пък изглеждаше така, откакто Абди се помнеше.

Абди се обърна към Спиро.

— Е? Какъв е проблемът?

— Не чувате ли? — попита задъхано момчето и замря, опряло пръст на устните си.

И тогава Абди също го чу — тихо чуруликане, почти като жужене на щурче, но твърде равномерно, еднообразно. Той погледна момчето, което се озърташе с изцъклен поглед, завладяно от ужас.

Абди пристъпи към центъра на криптата. От това място бързо успя да определи, че звукът идва откъм резбованото светилище, прикрепено на стената. Когато го приближи, жуженето се усили.

Само за да не се изложи пред момчето, Абди се постара да овладее треперенето на ръката си, когато посегна към тясната ниша в средата на светилището и бавно отвори вратичката.

Той знаеше какво има в нишата. Един малък предмет с формата на камък, донесен на Мир от Земята. Принадлежал някога на приятелка на бащата на Абди Бисиса Дът, предметът бе обект на почитание години наред и най-сетне, когато силата му бе отслабнала, бе прибран в светилището.

Предметът беше телефон.

И сега звънеше.

ВТОРА ЧАСТ ПЪТЕШЕСТВИЯ

4: КОГАТО СПЯЩИЯТ СЕ СЪБУДИ

ФЕВРУАРИ — МАРТ 2069

Когато най-сетне я изведоха от хибернаторното, Бисиса беше доволна: там вонеше нетърпимо на водороден сулфид, използван, за да се преустанови поглъщането на кислород от тъканите. Миризма, наподобяваща силно тази на развалени яйца.

Три дни бяха необходими на лекарите в болницата, за да върнат кръвта във вените ѝ, да накарат органите ѝ да започнат да приемат кислород и да ѝ проведат начална физиотерапевтична подготовка, за да може да се движи поне с проходилка. Бисиса се чувстваше невъобразимо стара, безкрайно по-стара от своите биологични четирийсет и осем години, а също и погрозняла, типичен образ на мъченица. Непрестанно я смъдяха очите. Все така неподвиждаше, отначало дори я спохождаха леки халюцинации. Освен това имаше неприятното усещане, че мирише на собствената си урина.

Нищо чудно, след като в продължение на деветнайсет години не бе имала пулс, нито кръв, електрическа активност на мозъка, тъканите ѝ не бяха консумирали кислород и бе прекарала цялото това време в хладилник, достатъчно студен, за да разкъса клетките ѝ. Напълно обяснимо бе да се чувства толкова зле.

Докато я бяха държали във ваната, Хибернакул 786 се бе променил. Сега приличаше по-скоро на луксозен хотел със стъклените си стени, белите подове, синтетичните дивани и многото възрастни хора — поне изглеждаха възрастни, — които се движеха енергично насам-натам облечени само в нощници.

Най-драстичната промяна бе, че Хибернакул бе преместен. Когато се приближи до един от панорамните прозорци, Бисиса установи, че сградата се намира в огромна земна вдлъбнатина, пращен каньон със стени от разноцветни земни слоеве, наподобяващи прошарените страници на огромна книга. Това беше Гранд каньон, както научи, но величествената гледка нямаше как да трогне душите на замразените.

Освен това ѝ се стори много обезпокоително, че сложната охлаждаща машина, в която бе спала, лишена от съновидения, е била откачена, демонтирана и преместена в другия край на континента.

Докато тялото ѝ се възстановяваше, тя често седеше до изпъкналия прозорец и се любуваше на статичната красота на каньона. Само веднъж бе идвала на туристическа разходка до този величествен природен феномен, много отдавна. Ако се съдеше по начина, по който слънцето прекосяваше пролетния небосвод, се намираха в южните покрайнини, вероятно близо до Гранд Кениън Вилидж. Местната флора и фауна, изглежда, се бяха възстановили от глобалната атака на Слънчевата буря, околността бе обрасла с кактуси, шубраци и юка. По време на търпеливото си съзерцание тя видя малко стадо рунтави овце, сянката на прокрадващ се койот, веднъж дори ѝ се стори, че зърна гърмяща змия.

Но ако каньонът показваше белези на възстановяване, много други неща се бяха променили. На източния хоризонт се издигаше странна конструкция — плоско метално скеле върху пилони, като недовършен строеж на голям магазин. Понякога виждаше различни превозни средства да минават покрай и под конструкцията. Нямахше представа какво може да е това.

Друг път в небето се появяваха светлини. Имаше една, особено ярка, движеше се над южния хоризонт вечер, появяваше се на равни интервали — вероятно изведен на орбита обект. А денем в небето изникваха бледосинкави петна, сияеха и мъждукаха като звезди на нощния небосклон. Странно небе в тази нова ера. Може би трябваше да е любопитна, дори да се страхува, но поне в началото не изпитваше нито едното, нито другото.

Всичко това се промени, когато чу рева. Дълбок вибриращ тътнеж, който караше земята да се тресе. Сякаш извираше от недрата на земята, а не от гърлото на огромно животно.

— Какво е това?

— Бисиса? Ти зададе въпрос?

Гласът бе спокоен, мъжки, прекалено безупречен — и идваше направо от въздуха.

— Аристотел? — Но тя знаеше, че е невъзможно, още преди той да отвърне.

Отговорът дойде след необяснимо забавяне:

— Боя се, че не. Аз съм Талес.

— Талес, разбира се.

Преди Слънчевата буря на човешките светове съществуваха три големи изкуствени интелекта, далечни наследници на компютърни търсачки и други интелигентни софтуерни продукти от ранната технологична епоха, и трите бяха приятели на човечеството. Носеха се слухове, че били запазени техни копия, потоци от информация, стаени някъде в междузвездното пространство. Но в действителност само Талес бе оцелял след Слънчевата буря, съхранен в далеч по-опростената мрежа на неподатливата Луна.

— Радвам се да чуя гласа ти отново.

Пауза.

— И аз твоя, Бисиса.

— Талес — защо има забавяне в отговора? Ах, да. Все още ли си на Луната?

— Да, Бисиса. Връзката ни е ограничена от скоростта на светлината. Също както е било някога с Нийл Армстронг.

— Но защо не те прехвърлят на Земята? Така не е ли по-неудобно?

— Съществуват начини да се избегне забавянето. В спешни моменти местни програми поемат част от работата — по време на медицински процедури например. Но иначе така е за предпочитане.

Отговорът на Талес изглеждаше предварително подготвен. Или дори записан, като сценарий. Имаше нещо друго зад местонахождението на Талес на Луната, нещо, което той не ѝ казваше. Но тя не гореше от желание да разплита тази загадка.

— Попита за рева — припомни ѝ Талес.

— Да. Приличаше на лъвски рев. На африкански лъв.

— Точно това беше.

— И какво ще прави африкански лъв тук, в сърцето на Северна Америка?

— Бисиса, сега национален парк Гранд каньон се нарича парк „Джеферсън“.

— Е, и?

— Всичко това е част от възстановяването. Ако погледнеш надясно...

На хоризонта на север тя видя масивни силуети, огромни, като подвижни хълмове. Талес накара прозореца да увеличи изображението. Оказа се, че са слонове, цели стада, заедно с малките.

— Разполагам с подробна информация за целия парк.

— Сигурна съм, че е така, Талес. Още нещо. Каква е онази постройка там? Дето прилича на скеле?

Оказа се, че е енергоматрица, наземна станция за орбитален микровълнов енергиен колектор, който препращаше енергията на повърхността.

— Инсталацията е доста голяма, десет квадратни километра.

— Безопасно ли е? Видях около нея да се навъртат машини.

— О, да, напълно безопасно за хората. И за животните също. Но все пак има забранена зона.

— Като стана дума, Талес... тези светлинни в небето...

— Огледала и платна. Бисиса, вече има много съоръжения на околоземна орбита. Картината наистина е впечатляваща.

— Значи са материализирали мечтите си. Бъд Туук щеше да е доволен.

— За жалост полковник Туук е мъртъв...

— Няма значение.

— Бисиса, има и човешки съветници, с които можеш да разговаряш. За всичко, което пожелаеш. Като подробности за хибернацията например.

— Обясниха ми всичко, преди да ме натикат в хладилника.

Хибернакулът беше продукт на Слънчевата буря. Първият бе построен в Америка още преди това събитие, когато богатшите искаха да прескочат предстоящите тежки години и да се пробудят отново в епохата на възстановяване. Бисиса бе влязла в своя през 2050-а, осем години след бурята.

— Мога да ти разкажа за всички медицински открития от времето на твоето заспиване — продължи Талес. — Например, оказва се, че клетъчните нужди от водороден сулфид са реликва от много ранен период на еволюцията на Земята, когато аеробните клетки все още са делели света с метаногените.

— Това прилича на вълшебна приказка.

— Но има и друга страна... — продължи внимателно Талес.

— Каква друга страна? — попита тя, усещаше нарастващо смущение.

Всъщност Бисиса имаше съвсем конкретни причини да избяга в Хибернакула. Мира, двайсет и една годишната ѝ дъщеря, се бе омъжила против желанието ѝ и бе напуснала Земята. Самата Бисиса също искаше да се освободи от славата си на личност, свързана по някакъв начин с причинената от Слънчевата буря катастрофа, въпреки че дейността ѝ от онези съдбовни дни и дори истинската причина за бурята трябваше да бъдат запазени в дълбока тайна.

— Както и да е — въздъхна тя. — Когато подписвах документите, ме увериха, че решението ми може да се категоризира като изпълняване на обществен дълг. Спестяванията ми бяха насочени към разработването на технологии, които един ден ще бъдат използвани във всичко — от трансплантация на органи до биосъхраняването на екипажи, изпратени на продължителни полети. Ползата от мен в един свят, опитващ се да се съвземе след бурята, щеше да е колкото от...

— Бисиса, напоследък е разпространено мнението, че хибернацията е един вид рафинирано самоубийство.

Това я свари неподготвена. Аристотел щеше да е по-деликатен.

— Талес — каза Бисиса твърдо. — Ако поискам да разговарям с някого по този въпрос, това ще е дъщеря ми и никой друг.

— Разбира се, Бисиса. Имаш ли нужда от още нещо?

Тя се поколеба.

— На каква възраст съм сега?

— Ах. Добър въпрос. Ти си един малък куриоз, Бисиса.

— Благодаря.

— Родена си през 2006-а, което е преди шейсет и три години. Остава да извадим деветнайсетте години, прекарани в Хибернакула.

— Което прави четирийсет и четири — побърза да вметне тя.

— Но биологичната ти възраст е четирийсет и девет.

— Да. А другите пет години?

— Другите пет са годините, прекарани на Мир.

— Значи знаеш за тях?

— Това е класифицирана информация. Но да, зная.

Тя се облегна назад, загледана в далечните слонове и блещукащото небе на 2069-а, и се опита да се успокои.

— Благодаря ти, Талес.

— За мен беше удоволствие. — Той млъкна и тя почувства около себе си неуловимо отсъствие.

5: ЛОНДОН

Бела Фингал научи лошата вест, докато летеше над Лондон. Обади се дъщеря ѝ.

Бела бе прелетяла Атлантика и трябваше да кацне на „Хийтроу“, в покрайнините на запад от Лондон. Но пилотът каза, че маршрутът на полета преминава първо над източната част, след това ще променят курса и ще следват течението на Темза, право срещу вятъра. В ярката мартенска утрин градът под нея беше като сияещ пъстър килим. Бела бе запазила целия самолет за себе си: беше от новите свръхскоростни реактивни машини, луксозна колесница за петдесет и седем годишната баба.

Истината бе, че нямаше никакво желание да се отправя на това пътуване. Стигаше ѝ погребението на Джеймс Дъфлот, да се събере с опечаленото семейство в дома им щеше да е дважд по-тежко. Но беше неин дълг, като председател на Световния космически съвет.

Беше се озовала на този пост почти случайно, вероятно в резултат от компромисен избор на Надправителствения комитет, който контролираше Космическия съвет. Дълбоко в едно ъгълче на съзнанието ѝ мъждукаше сляпото убеждение, че новият ѝ пост е по-скоро почетен, като на повечето университетски президенти и неизпълнителни директори на компании, и че са избрали нея само защото е ветеран от Слънчевата буря. Не си бе представяла, че ще трябва да прелети половината планета, за да се озове в объркана и тъжна ситуация като тази.

Беше си изпълнила дълга на щита. „Трябваше да си остана в пенсия“, помисли си със съжаление.

И точно в този момент се обади Една и ѝ събщи, че вече е главнокомандващ на космическия флот.

— Мамо, наблюдателите смятат, че са засекли нещо сериозно. Нещо в мрака на космоса отвъд. Наближава орбитата на Юпитер по хиперболична траектория. Не е излязло на Картата на Унищожителя,

макар че в това няма нищо необичайно — кръжащи на големи периоди комети, твърде отдалечени, за да бъде засечено ехото им, също изникват от време на време. Това нещо обаче притежава други характеристики, които предизвикват тревогата им...

Бела бе виждала интерпретация на Картата на Унищожителя под формата на планетариум в базата, в стария щаб на НАСА във Вашингтон. Огромна, динамична, триизмерна и моментална снимка на цялата Слънчева система, създадена в самото навечерие на Слънчевата буря след взрив в открития космос на зловещата стара ракета, наричана „Унищожителя“ — детонация, при която към смълчаните звезди бе литнало концентрирано послание на човешката култура, причудлива „земна поща“, съдържаща в себе си копия от най-великите изкуствени умове на планетата, наричани Аристотел, Талес и Атина. Няколко часа след експлозията земните радиотелескопи бяха засекли рентгенови еха от взрива, идващи от всички обекти с размери над един метър от орбитата на Сатурн към центъра на системата.

Двайсет и седем години след Слънчевата буря човешките светове и самият космос гъмжаха от бдителни очи, следящи всичко, което се движи. Всеки обект, който не съществуваше на тази карта, щеше да е новопоявил се. Повечето неканени гости, независимо дали са хора, или природни явления, щяха да бъдат идентифицирани и елиминирани незабавно. В противен случай... тъкмо това бе причината Бела да се убеди, че лошите новини се разпространяват бързо, за да достигнат до нея.

В кабината бе приятно топло и тихо, но тя потрепери. Подобно на много други хора от своето поколение, Бела все още бе спохождана от кошмарните видения на Слънчевата буря. А ето че сега бе нейно задължение да изслушва сънищата на другите.

Лицето на Една на екрана на гърба на предната седалка бе в три измерения. Една бе едва дващест и три годишна, една от първите от новото поколение на „космическите“, както Бела се бе научила да ги нарича, родена в космоса, докато Бела се възстановяваше на Луната от бурята. Но Една вече беше капитан. Повишенията вървяха бързо във флота, където корабите бяха натъпкани със свръхинтелигентна машинария и по думите на Една дори имало работи, които да мият пода. Но днес, с опъната назад тъмна коса и закопчан догоре мундир, Една изглеждаше напрегната, с големи сенки под очите.

Бела копнееше да докосне дъщеря си. Но не можеше дори да разговаря нормално с нея. Една беше далеч, в щаба на флота в астероидния пояс. Капризите на орбитата в момента я бяха запокитили на цели две астрономични единици от майка ѝ, разстояние два пъти по-голямо от това между Земята и Слънцето, гигантска пропаст, която водеше до забавяне от шестнайсет минути в разговора.

Освен това съществуваше естествено и въпросът с протокола. На практика Бела се явяваше командващ офицер на дъщеря си. Така че се помъчи да се съсредоточи върху това, което ѝ съобщаваше Една.

— Това е само ранно предупреждение, мамо — тъкмо казваше тя. — Не разполагам с никакви подробности. Чух обаче, че контраадмирал Пакстън ще отлети за Лондон, за да ти докладва за...

Бела трепна. Боб Пакстън, героичният изследовател и първопроходец на Марс — и класически задник.

Една се усмихна.

— Само не забравяй, може гърдите му да са декорирани като плодова салата, но ти си шефът! Между другото, Теа се развива отлично. — Теа беше дъщерята на Една, тригодишната внучка на Бела, второ поколение „космическа“. — Скоро ще поеме за вкъщи. Ех, да можеше да я видиш как се справя с микрогравитацията в централните части на станцията!

Една говореше за съвсем човешки неща, семейни проблеми, събития, които нямаха никаква връзка със съдбата на Слънчевата система. Бела попиваше всяка нейна дума, съвсем типично за една баба. Но ѝ се струваше странно, макар тя самата да бе изкарала немалка част от времето си в космоса. Езикът на Една гъмжеше от непознати изрази. Когато си в космическа станция с центробежна гравитация, се движиш или в посоката на въртене, или срещу нея, или към оста... Дори говорът ѝ бе променен, долавяше се малко от ирландския акцент на Бела, но примесен с тежкия американски крайбрежен диалект — флотът бе естествено продължение на военноморските сили на Щатите и бе наследил много от културата на своя първоизточник.

Дъщеря ѝ и внучка ѝ бяха далече от нея и това не ѝ даваше покой. Но вероятно немалко баби на Земята се чувстваха по същия начин.

Тих мелодичен сигнал я предупреди, че самолетът се готви за кацане. Тя съхрани съобщението на Една и прати кратък отговор.

Самолетът се наклони и Бела погледна към града долу.

Вече различаваше съвсем ясно гигантския отпечатък на Купола — почти идеален кръг с диаметър девет километра и център Трафалгар Скуеър. Във вътрешността на Купола по-голямата част от сградите се бяха спасили от опустошителното въздействие на Слънчевата буря и в бледия пясъчник и мрамора се долавяше нещо от старата самоуверена атмосфера на Лондон. Но Уестминстър сега бе остров, сградата на Парламента — изоставена и превърната в паметник. След Слънчевата буря градът се бе отказал от опитите си да контролира реката и бе отстъпил назад до новите брегове, които далеч повече наподобяваха необузданото естествено корито, картографирано за първи път по време на Римската империя. Лондончани се бяха адаптирали и сега в покрайнините на южния бряг се предлагаха разходки из подводните руини с леководолазен костюм.

Голяма част от крайните квартали на Лондон бяха изпепелени до основи в деня на Слънчевата буря. Сега на тяхно място имаше килим от нови сгради... всъщност не килим — приличаха на противотанкови заграждения.

Самолетът се наклони още малко и тя видя самия Купол. Облицовката отдавна бе демонтирана, но част от носещите колони и стълбовете продължаваха да стърчат, изгубили блясъка си и захабени от времето, и хвърляха километрични сенки върху онази част от града, която бяха опазили. Всичко това мярнато за не повече от секунда. Трагедия, отдавна превърнала се в ежедневиe. Двайсет и седем години след бурята светът все още носеше белезите от нея, където и да отидеш.

Градът се стрелна под нея и самолетът се снижи над анонимните сгушени крайни кварталчета преди летище „Хийтроу“.

6: МИРА

Мира и Бисиса седяха до изпъкналия прозорец и посръбваха леден чай. Беше ранна утрин и косата светлина очертаваше бръчките върху лицето на Мира.

— Какво си се втренчила в мен... — промърмори тя.

— Прощавай, миличка. Но можеш ли да ме виниш? За мен ти си остаряла с деветнайсет години само за седмица.

— Е, поне съм по-млада от теб. — Мира говореше малко троснато и това бе съвсем оправдано.

Беше облякла широка удобна блуза и панталони от някакъв интелигентен материал, който, изглежда, охлаждаше тялото. Косата ѝ бе сресана назад — стил, който се струваше малко демоде на Бисиса, но пък отиваше на изпъкналите скули и финото чело на дъщеря ѝ. Не носеше халка. Движенията ѝ бяха леки, добре премерени и тя рядко поглеждаше майка си.

Не изглеждаше щастлива. По-скоро неспокойна и разтревожена.

Бисиса не знаеше какво я измъчва.

— Трябваше аз да съм тук на посещение при теб — подхвърли тя.

— Да, но не си.

— Виж, дори не зная дали...

— Знаеш, че се омъжих за Юджийн, но се разделихме малко след като те приспаха. — Юджийн Менгълс, вундеркинд и почти аутист, който след успешните научни открития по време на Слънчевата буря се бе превърнал в герой и спасител на света. — Всички се женеха млади в онези дни — продължи Мира. Годините след Слънчевата буря бяха време на бърз растеж на населението. — Разделихме се след пет години.

— Съжалявам. Не се ли появи някой друг?

— Нищо сериозно.

— И къде работиш сега?

— Преди десет години се върнах в Лондон. Настаних се в нашия стар апартамент в Челси.

— Под скелето на Купола.

— Каквото е останало от него. Руините се оказаха чудесна инвестиция. Снобите са луди да живеят там. Предполагам, че сега сме богати, мамо. Когато закъсам за пари, продавам част от имуществото — цените се покачват главоломно.

— Значи отново си в града. С какво се занимаваш?

— Работя в социалната служба. Специализирах ПТС.

— Посттравматичен стрес значи.

— Работя най-вече с хора от твоето поколение, мамо. Мисля, че ще отнесат този стрес с тях в гроба.

— Но поне спасиха света — отвърна тихо Бисиса.

— Така е.

— Никога не съм си те представяла като социален работник. Винаги си искала да станеш астронавт!

Мира се нацупи, сякаш ѝ бяха напомнили за някоя срамна постъпка.

— Надживях *това*, когато разбрах какво става в действителност.

И несъзнателно докосна татуировката на бузата си. Всъщност не беше татуировка, а идентификация, задължителен регистрационен знак, въведен няколко години след като Бисиса се бе подложила на хибернация. В никакъв случай не беше симптом на едно свободно и проспериращо общество.

— Юджийн не работеше ли в Системата за контрол на времето?

— Да, точно така. Но скоро след това се прехвърли в оръжейния сектор. Промяната на времето като инструмент за политически контрол. Никога не е била използвана, но съществува. Имахме продължителни спорове за морала на това, с което се занимава. Не изгубих нито един, но и не спечелих нито един. Юджийн просто отказваше да ме разбере.

Бисиса въздъхна.

— Да, помня. Точно така правеше.

— В края на краищата се оказа, че работата му е по-важна от мен.

Бисиса бе искрено натъжена от разочарованието, което видя на лицето на дъщеря си. От нейна гледна точка тя все още бе обещаваща двайсет и една годишна девойка.

Погледна през прозореца. Нещо се движеше в каньона. Този път бяха камили.

— Не всичко в този нов свят ми се струва чак толкова лошо — промърмори тя в опит да разведри обстановката. — Ето например, харесва ми да гледам как из Северна Америка се разхождат камили и слонове — макар че не съм сигурна защо трябва да са тук.

— Намираме се в средата на „Джеферсън“ — припомни й Мира.

— На името на президента Джеферсън?

— Научих доста за американските президенти, когато живеех със семейството на Юджийн в Масачузетс — отвърна малко навъсено Мира. Възстановяването на дивата флора и фауна на изпепеления свят бе напълно обяснима обществена тенденция, появила се след Слънчевата буря. — Мисля, че Линда имаше голяма роля в изработването на глобалната програма. Тя ми писа за това.

— Братовчедка ми Линда?

— Сега е госпожа Линда. — Като студентка по биотехнология Линда бе делила един апартамент с Бисиса и Мира във времето преди Слънчевата буря. — Проблемът е, че далеч преди да се появи Колумб, първите пришълци от каменната ера са изстребили едрите бозайници по тези места. В наследство сме получили екосистема, изградена върху празнини, които еволюцията не е запълнила с нищо. Като концерт, в който липсват част от партиите, мисля, че така го нарича Торо. Линда обича да го цитира. Когато испанците докарали коне, популацията им направо експлодирала. Защо? Защото съвременните коне са се появили именно тук...

В новия парк „Джеферсън“ се опитваха да реконструират екосистемата, съществувала тук преди края на последната ледникова епоха, като внасяха екземпляри, максимално наподобяващи изчезналите в онези времена.

Бисиса кимна.

— Африкански и азиатски слонове в замяна на мамутите и мастодонтите.

— Камили вместо изчезналите камелиди. Разнообразни породи коне. Дори зебри, струва ми се. Както и носорози, тревопасни със сходна маса и хранителен режим.

— И лъвове за върха на пирамидата, предполагам.

— Да. Отвъд океана има и други паркове. В Британия половината Шотландия е естествена дъбова гора.

Бисиса се загледа към високомерните камили.

— Предполагам, че има благотворен ефект. Всички тези дейности след катастрофата. Оздравителен. Събудих се, за да установя, че след толкова много години все още живея в свят, който се бори с последствията от Слънчевата буря.

— Така е — съгласи се Мира и се навъси. — И не всяко решение е правилно като това да се построи Плеистоценов парк. Мамо, *хората знаят истината за бурята*. В началото се пазеше в тайна. Дори названието Първородни бе скрито от обществеността. Нямахте и намек, че бурята е преднамерен акт. Предизвикана от сблъсъка на планета с размерите на Юпитер със Слънцето. Но скоро истината излезе наяве. В началото бяха само слухове. Скоро обаче те се превърнаха в неудържима река от информация — когато поколението, което бе воювало с бурята, трябваше да се пенсионира и вече нямаше какво да губи.

— Изненадана съм, че са успели да запазят толкова дълго всичко това в тайна.

— Дори сега има много хора, които не вярват, че е станало така. Хората са уплашени, мамо. Негодници в правителството и индустрията разчитат на този страх. Те милитаризираха Земята, дори цялата Слънчева система. Наричат го Война с небето.

Бисиса изсумтя недоволно.

— Това е смешно. Как може да се воюва с абстракция?

— Предполагам, че точно това им е целта. Тези, които контролират небето, притежават огромна власт. Защо според теб продължават да държат Талес на Луната?

— Аха. Защото никой не може да го прехвърли тук. Ти затова ли напусна?

— Мамо, те прахосват трилиони. И най-лошото е, че не провеждат никакви сериозни изследвания за това, което знаем за технологията на Първородните. Очите например. Управлението на пространство-времето, създаването на джобни вселени. Неща, които действително могат да ни бъдат от полза, ако отново изникне заплаха.

— Всъщност са те изгонили, така ли?

— Да. За мен беше забавно, мамо. Трябваше да отида на Луната! Но не можех да преглътна лъжите им. Има много хора на планетата и извън нея, които разсъждават като мен.

— Извън нея?

— Мамо, след Слънчевата буря съществува цяло едно поколение, родено на други светове. Наричат се космически. — Тя погледна майка си, сетне отмести очи. — Тъкмо един от тях се свърза с мен. И ме помоли да дойда да те взема.

— Защо?

— Нещо се задава.

Простички думи, от които по гърба на Бисиса пробягаха тръпки.

Движеща се светлина привлече вниманието ѝ. Тя вдигна очи и зърна ярък спътник да пресича небето.

— Мира — какво е това? Изглежда ми старовремско сред всички тези космически огледала.

— Това е „Аполо 9“, мамо. Всъщност реконструкция. Изстреляна е на днешния ден преди сто години. Правителството реши да повтори класическите полети. В памет на епохата преди Слънчевата буря.

Паметници и реконструкции. Човечество, вкопчено в собственото си минало. Изглежда, наистина целият свят все още беше в шок.

— Хубаво де. Какво искате от мен?

— Ако се чувстваш добре, да си събираш багажа. Тръгваме.

— Къде?

Мира се засмя, но малко пресилено.

— Просто напускаме Земята...

7: МЕДАЛЪТ ТУУК

Колоната коли спря пред една къща в покрайнините на Чизик.

Бела слезе, придружена от двамата си телохранители, мъж и жена със защитни брони, мълчаливи и анонимни като всички свои колеги. Жената носеше черно кожено куфарче.

Колата се затвори безшумно.

Бела стоеше пред къщата на семейство Дъфлот и се опитваше да събере кураж. Масивна постройка от бял камък със заоблени ръбове, сякаш потънала под собствената си тежест в меката лондонска глина. Покривът ѝ бе истинска градина от ветротурбини, слънчеви колектори и антени, прозорците бяха малки и дълбоки. С подземните си помещения и независимия енергоизточник къщата бе по-скоро бункер. Типична архитектура от смутните времена в средата на дваисет и първи век.

Стъпалата се спускаха надолу към входната врата. Стройна жена със строг черен костюм я очакваше.

— Госпожа Дъфлот?

— Доктор Фингал. Благодаря ви, че дойдохте. Наричайте ме Филипа... — Тя протегна ръка. Пръстите ѝ бяха фини и дълги.

Бела влезе в гостната, следвана от охраната си.

Филипа Дъфлот изглеждаше на около шейсет, малко по-възрастна от Бела. Сребрилата ѝ коса бе подстригана късо. Тясното ѝ лице, със стиснати устни, не беше лишено от привлекателност. Очевидно умееше да се владее, но бе изгубила любимия си син и белезите от трагедията личаха в бръчките около очите ѝ, както и в напрегнатото положение на главата.

В гостната се бяха събрали няколко поколения роднини на Филипа. Всички се изправиха, когато Бела влезе, и се подредиха пред холоизображение на красиво шотландско езеро. Бела се постара да запомни всички имена. Двамата синове на Филипа, Пол и Джулиън, бяха солидни трийсетгодишни мъже, изглеждаха притеснени. До тях стояха жените им. Слабичката красива млада икона се казваше Каси — дваисет и шест годишна вдовица на изчезналия син Джеймс, с

неговите две деца, момче и момиче на шест и на пет, Тоби и Кандида. Всички бяха облечени за погребение, в черно и бяло, дори децата. И всички носеха еднакви татуировки на бузите. Тази на малкото момиченце бе красиво розово цвете.

Изправена пред тази група и под втренчените погледи на децата, Бела изведнъж осъзна, че няма представа какво трябва да каже.

Филипа ѝ се притече на помощ.

— Ужасно се радваме, че дойдохте. — Говореше с типичен британски аристократичен акцент, богат на нюанси и властен. Обърна се към внуците си: — Доктор Фингал е ръководител на Космическия съвет. Тя е много важна личност. Дошла е от Америка, за да ни види.

— Ами, така е. И за да ви поднеса това. — Бела кимна на телохранителите и жената ѝ подаде коженото куфарче. Бела внимателно го отвори и го постави на ниската масичка. В легло от черен плюш бе положен диск от фина блещукаща тъкан.

Децата се втренчиха в него с ококорени очички. Момчето попита:

— Това ли е медалът?

— За татко ли е? — добави Кандида.

— Да. За баща ви е. — Тя посочи медала, без да го докосва; приличаше на паяжина с вградени електронни елементи. — Знаете ли от какво е направен?

— От материята, използвана за космическия щит — отвърна като добър ученик Тоби.

— Точно така. Нарича се „Медалът Туук“. Няма по-висша награда, която бихте могли да получите, ако живеете и работите в космоса. Познавах Бъд Туук. Работила съм с него, на щита. Зная колко високо ценеше баща ви. И това не е само медал. Искате ли да видите какво може да прави?

— Какво? — попита скептично момчето.

— Пипни плочката и ще видиш. — Тя посочи.

Момчето се подчини.

Над масата внезапно оживя холограма, засенчваща медала в неговия калъф. Изобразяваше погребална сцена, ковчег, увит в знаме, върху карета, теглена от шест черни коня. Наоколо стояха хора с тъмносини мундири. Звукът бе слаб, но ясен, Бела чуваше скърцането на конската сбруя и тропота на копитата.

Смълчаните деца стърчаха като гиганти около миниатюрната сцена. Каси плачеше беззвучно, брат ѝ се опитваше да я утеши. Филипа Дъфлот наблюдаваше със строго изражение.

Записът се прехвърли към следващата сцена. Отекнаха три погребални залпа, отгоре профучаха ято сияещи реактивни изстребители, един се отдели от формацията...

— Това е погребението на тате — промълви Тоби.

— Да. — Бела се наведе напред и надзърна в лицата на децата. — Погребяха го в Арлингтън. Това е във Вирджиния — в Щатите. В гробище на флота.

— Тате е учил в Щатите.

— Точно така. Бях там, на погребението, а също и майка ви. Тогава беше записана и холограмата...

— Защо самолетът на тате отлетя встрани?

— Нарича се Формацията на отсъстващия. Тоби, познаваш тези самолети. Това са Т-38. Първите астронавти са тренирали на тях. Сигурно са на над сто години, представяш ли си?

— Харесаха ми кончетата — рече Кандида.

Единият им чичо постави ръце на раменете им.

— Елате с мен.

Не без облекчение Бела се изправи.

Поднесоха напитки, шери, уиски, кафе, чай, разнасяни от опечалената млада стринка. Бела поиска кафе и застана до Филипа.

— Много беше мило, че им говорихте така — рече Филипа.

— Такава ми е работата, предполагам — отвърна сконфузено Бела.

— Така е, но една работа може да се свърши и добре, и зле. Нова сте в тази, нали?

Бела се усмихна.

— От половин година. Личи ли си?

— Ни най-малко.

— Смъртта в космоса е рядко явление.

— Да, и слава богу — отвърна Филипа. — Тъкмо затова е толкова трудно да се приеме. Надявах се новото поколение да бъде запазено от... е, от това, което преживяхме ние. Четох за вас. Научих, че сте били на щита.

Бела изкриви устни.

— Бях най-обикновен техник по комуникациите.

Филипа поклати глава.

— Не се подценявайте. Накрая са ви повишили в командир на мисия, нали?

— Само защото не бе оцеляла друга подходяща кандидатура.

— И така да е, изпълнили сте своя дълг. Заслужавате признанието, което сте получили.

Бела не беше съвсем сигурна в това. Без съмнение кариерата ѝ след това в различни телекомуникационни корпорации бе подпомогната от славата — вероятно я използваша като лесен инструмент за популярност. Но тя винаги се бе старала да се уповава на личните си качества до момента, когато се пенсионира на петдесет и пет — за кратко, както се оказа, след като ѝ предложиха този нов пост. Предложение, на което не можеше да откаже.

— Аз самата бях в Лондон в последните дни преди бурята — заговори Филипа. — Работех в кметската служба, подготвихме се за бедствието и прочее. Но малко преди бурята родителите ми ме откараха в убежището на Л2.

Щитът бе разположен над Земята в точката на вечното пладне, Л1, първата точка на Лагранж за гравитационно равновесие между Земята и Слънцето. Втората земна точка на Лагранж беше на същата линия Земя — Слънце, но от другата страна на планетата, в зоната на вечната полунощ. И докато работниците в Л1 се опитваха да запазят света от бурята, в Л2, този същински сейф, скрит на сигурно място зад сянката на Земята, се бяха сврели трилионери, диктатори и други богаташи, както и хора с необятна власт — между които, според слухове, членовете на Британското кралско семейство. Впоследствие историята на Л2 се превърна в скандал.

— Мястото не беше от приятните — продължи Филипа. — Опитвах се да работя. Ние бяхме просто една наблюдателна станция. Поддържах постоянна връзка с наземните станции. Но някои от богатите си устройваха купони.

— Просто не сте имали избор — успокои я Бела. — Не се винете.

— Много мило, че го казвате. Но животът така или иначе продължава.

Каси, вдовицата на Джеймс Дъфлот, се приближи плахо към тях.

— Благодаря ви, че дойдохте — каза смутено. Изглеждаше уморена.

— Не е необходимо...

— Бяхте толкова мила с децата. Подарихте им един ден, който да си спомнят. — Усмихна се. — Виждали са ви в новините. Мисля обаче да изключа тази холограма.

— Вероятно така ще е най-добре. — Бела се поколеба. — Не мога да ви разкажа много за работата на Джеймс. Но искам да знаете, че съпругът ви даде живота си за една справедлива кауза.

Каси кимна.

— Знаете ли, в известен смисъл бях подготвена за това. Хората все ме питаха как се чувствам, когато мъжът ми лети в космоса. Казвах им, най-добре си останете на Земята.

Бела се засмя пресилено.

— Да ви кажа право, преживяхме трудни времена. Ние сме свързани със Земята, доктор Фингал. Джеймс отиде в космоса, за да работи, не да живее. Но домът му е тук. В Лондон. А аз всеки ден ходех на работа в „Туле“. — Бела бе чувала това име — Корпорация „Туле“ бе голяма международна компания за възстановяване на екологичното равновесие. — Мислехме дори да се разделим за малко. — Каси се засмя огорчено. — Човек никога не знае какво му готви съдбата, нали?

— Съжалявам...

— Да ви кажа ли какво ми липсва най-много? Писмата му. Видео връзката. Нямах *него*, но поне получавах поща. И ето, че в известен смисъл не ми липсва той, а онова, което ми пращаше. — Изглежда строго Бела. — Заслужаваше си, нали?

Бела не знаеше какво да отговори.

— Ще ви призная, че още съм нова в тази работа. Но от мен се очаква да ви уверя в това.

Очевидно не беше достатъчно. Нищо не би било достатъчно в момент като този. Тя изпита облекчение, когато дойде време да си тръгва, с извинението, че има още една среща.

8: ЕВРОИГЛАТА

За срещата с Боб Пакстън откараха Бела в кулата Ливингстън — или Евроиглата, както я бяха кръстили лондончани. Кулата бе щаб на лондонската администрация и на Евразийския съюз и понякога седалище на премиера на Съюза. Имаше големи прозорци, от които се разкриваше великолепна панорамна гледка. По време на Слънчевата буря Кулата бе във вътрешността на Купола и сега на върха ѝ, който бе опирал покрива на Купола, имаше малък музей, посветен на онези страховити дни.

Пакстън я очакваше в залата за заседания на четирийсет и първия етаж. Крачеше неспокойно напред-назад с чаша кафе в ръка. Поздрави я с кратък поклон.

— Председателю Фингал.

— Благодаря, че дойдохте чак в Лондон, за да се срещнете с мен...

Той махна небрежно с ръка.

— И без това имах работа тук. Трябва да поговорим.

Тя седна в един фотьойл. Все още бе разстроена от срещата с Дъфлотови, но започна да осъзнава, че я чака дълъг и тежък ден.

Пакстън остана прав. Беше твърде неспокоен, за да седи. Наля на Бела кафе от голямата кана в ъгъла, наля и на охраната ѝ, настанена в другия край на помещението.

— Адмирале, кажете какво ви измъчва.

— Ще ви го кажа съвсем простишко. Новите наблюдения го потвърдиха. Имаме си призрак.

— Призрак?

— Аномалия. Из Слънчевата система се носи нещо, чието място не е тук...

Пакстън беше висок и жилест. Имаше лице на астронавт, много бледо, нашарено от белезите от радиационни тумори. Татуировката на бузата му беше с формата на флотския герб, посивялата му коса бе подстригана съвсем късо.

Доколкото Бела можеше да прецени, беше на около седемдесет. На четирийсет бе ръководил „Аврора 1“, първата пилотирана мисия до Марс, и бе първият човек, стъпил на тази планета — а след това бе превел екипажа си през изпитанието на Слънчевата буря. Без съмнение астронавт с огромен опит и заслуги. Сега, като контраадмирал на новия космически флот, се бе сдобил с огромна власт в един параноичен свят след Слънчевата буря и се бе посветил изцяло на опитите да възпрепятства заплахата, довела до премеждията му на Марс.

Докато го наблюдаваше да кръстосва помещението, натъпкан с кофеин и видимо разтревожен, я споходи неочакваната и причудлива прищявка да му поиска автограф. Миг по-късно прищявката бе сменена от желанието да му нареди да се пенсионира. Прогони и двата импулса.

С насечения си говор, типичен за Средния запад, той й предаде новините, които тя вече знаеше от Една.

— Това нещо е засечено вече на три пъти.

Първия път бе станало съвсем случайно.

„Вояджър 1“, изстрелян през 1977, бе първият земен разузнавателен кораб, изпратен към далечните планети и отдавна напуснал Слънчевата система. Към петото десетилетие от новия век „Вояджър“ бе изминал сто и петдесет пъти разстоянието между Земята и Слънцето.

Някъде по това време бордовият лъчев детектор, създаден да улавя частици от далечни свръхнови, бе засякъл поток енергийни частици.

Нещо се бе появило, далече нататък в мрака.

— В началото никой не му обърна внимание. Сигурно защото е станало точно на 20 април 2042. — Пакстън се засмя. — Денят на Слънчевата буря. Тогава бяхме заети със съвсем други неща.

Последващите наблюдения на „Вояджър“ показали, че аномалията, притегляна от слънчевата гравитация, е подхванала своето дълго падане към сърцето на Слънчевата система. Първото значимо космическо тяло, което неизвестният обект щеше да срещне на пътя си, беше Сатурн и неговата система от луни — на точно определена дата през 2064. Бяха подготвени съответните планове за това събитие.

— А това е втората среща — продължи Пакстън. — Получихме данни от Космически монитор W7-6102-016 — и след това запис за разрушаването на сондата. Третата и засега последна среща е с няколко сонди едновременно, показващи как обектът приближава Юлинията. Орбитата на Юпитер. — Той повика над масата една холограмна триизмерна карта. — Ето ги трите точки, които оформят маршрута на аномалията досега. Въпросът е дали са на един и същи обект. — Той я погледна със студените си сини очи, сякаш я предизвикваше да встъпи в спор.

— Сигурен ли сте, че не е комета или нещо с естествен произход?

— Кометите не разпръскват космически лъчи — отвърна той. — А и е твърде странно съвпадението, че това нещо се появява от нищото в деня на Слънчевата буря, не мислите ли?

— Адмирале, ако се продължи тази траектория, къде ще стигне?

— Вече можем да сме доста сигурни в това. Аномалията отскочи от гравитационното поле на Сатурн, но няма да преминава покрай друго голямо небесно тяло, за да го използва като трамплин. Ако предположим, че продължи да се носи под действието на гравитацията...

Тя ухапа стръвта.

— Лети право към Земята, нали?

Лицето му беше като издялано от гранит.

— Ако продължи по настоящия курс, ще бъде тук през декември идната година. Може да е шейната на Дядо Коледа.

Тя се намръщи.

— Двайсет и един месеца. Не е много време.

— Така е.

— Ако беше вдигната тревога, когато това нещо е подминавало Сатурн и е унищожило сондата, щяхме да разполагаме с години.

Той повдигна рамене.

— Винаги съм казвал, че не сме достатъчно бдителни. На няколко пъти спорих по този въпрос с вашия предшественик. Оказва се, че съм бил прав, нали? Ако оцелеем, ще трябва да променим поведението си.

„Ако оцелеем“. Хуморът му я смрази.

— Смятате, че обектът е с изкуствен произход, така ли, адмирале?

— Не мога да го твърдя със сигурност.

— Но вярвате, че представлява заплаха?

— Налага се да предположим, че е така. Вие не мислите ли?

Въпросът очевидно не беше какво се задава, а как да постъпят с него.

Световният космически съвет имаше крайно изопнати взаимоотношения със старата ООН, която след Слънчевата буря бе съсредоточила усилията си върху възстановяването на Земята. Задачата на Съвета бе да координира усилията на Земята за възпрепятстване на нови заплахи от невидимия враг зад Слънчевата буря — враг, чието съществуване дори все още не бе признато официално. Основен инструмент за това трябваше да е флотът, който се отчиташе пред Съвета. Но самият Съвет бе финансиран от и под прякото влияние на четири световни сили, поддържащи крехък съюз — Щатите, Евразия и Китай, които се надяваха космосът да им осигури известно политическо предимство спрямо последната — Африка.

И на върха на тази нестабилна конструкция от власт и сила стоеше Бела, компромисен избор на един компромисен пост.

В близко бъдеще, помисли си тя, трите космически сили вероятно щяха да се помъчат да се възползват от неочаквано възникналата заплаха, за да подрежат крилцата на Африка, която бележеше стабилен възход, след като бе пощадена в доста голяма степен от разрушителното въздействие на Слънчевата буря. Тектоничните плочи, подпирани Съвета, можеха да се разместят точно в момента, когато от тях се искаше да покажат максимална стабилност.

— Виждам, че мислите за политическите последствия — изръмжа Пакстън.

— Така е — призна тя. Сякаш тази аномалия, каквото и да представляваше всъщност, бе само поредната дребна промяна на световната политическа сцена. Но ако беше заплаха от мащабите на Слънчевата буря, всякакви политически предубеждения скоро щяха да изгубят смисъл.

Изведнъж Бела усети непреодолима умора. Почувства се твърде стара, изхабена. Ядосваше се, че трябваше да се случи тъкмо на нея.

Гледаше навъсеното решително лице на Пакстън и започна да се чуди дали въобще разполага с някаква власт, въпреки поста си.

— Е, добре, адмирале, спечелихте цялото ми внимание. Какво предлагате?

— Ще събера още информация и ще подготвя възможните решения. Най-добре да го свърша във Вашингтон. Започваме работа незабавно.

— Хубаво. Но ще трябва да помислим и за косвените последици. Като например, какво ще кажем на хората. Как да се подготвим за задаващата се аномалия, каквото и да представлява.

— За това също ще ни е нужна повече информация.

— И какво ще кажем на тези, пред които се отчитаме за дейността си?

— На първо време не бива да позволяваме политиката да се намесва в това. Ще направим среща на Съвета, на която ще предоставя всички събрани от Комитета сведения.

Тя се облегна назад, настръхнала и обезпокоена — от дългогодишен опит знаеше, когато ѝ готвят клопка.

— Говорите за Комитета на патриотите.

Той се усмихна с доброжелателността на акула.

— Трябва да ни гостувате някой път, госпожо председател. Настанили сме се в стария офис за Планиране на специални операции на флота във Вашингтон — все ветерани от различни мисии. Задачата ни, вероятно знаете, е да следим реакциите на нашето правителство и на Надправителството относно извънземната интервенция, предизвикала Слънчевата буря и последиците от нея. Отново ще повторя, че вашият предшественик не желаше и да чуе за това. Навярно се безпокоеше, че разговорите с побъркани военни ще навредят на кариерата му. Но сега разполагаме с нещо съвсем конкретно, госпожо председател — с истинска аномалия. Сега е моментът да ни послушате.

— Боб, имам чувството, че ме въвличате в някакъв спор. Добре, давам ви зелена светлина.

— Благодаря ви. И още нещо.

— Слушам.

— Не зная защо, но властите винаги са избягвали да споменават пред обществеността думата „пришълец“. Да усъвършенстваме

оръжията и защитите си е едно, но да игнорираме възможностите на врага е друго, при това съвсем престъпно деяние. Известен ни е поне един човек, който би могъл да ни снабди с някои сведения по този доста тъмен проблем.

— Кой?

— Една жена. Бисиса Дът. Бивш войник от британската армия. Дълга история. Тя е причината да пристигна в Лондон — има къща тук. Но не я открих — нито дъщеря ѝ. Узнах, че вероятно е в един щатски Хибернакул, под чуждо име. Разбира се, може вече да се е преместила. — Погледна Бела напрегнато. — С ваше разрешение ще я проследя.

Бела въздъхна.

— Имам ли право да ви разреша подобно нещо?

— Стига да искате... — Той остави изречението да увисне.

— Добре. Намерете я. Пратете ми досието ѝ. Но всичко да бъде легално, адмирале. И бъдете мил.

Той се ухили.

— Нали ми влиза в задълженията.

Пакстън е *щастлив*, осъзна изведнъж тя. Беше чакал този момент през целия си изпълнен с превратности живот, от онези героични дни, когато се бе озовал на Марс по време на Слънчевата буря. Беше чакал небето да рухне отново.

Едва овладя нервното си потрепване. Що се отнасяше до нея, единственото, за което се молеше, бе да няма повече случаи като този с Джеймс Дъфлот.

9: ФЛОРИДА

Мира изведе Бисиса от Хибернакула и я откара във Флорида.

Летяха на самолет с обемист фюзелаж и скосени крила. Задвижваше се от мощна ракета, която наричаха скрамджет. Бисиса все още се чувстваше отпаднала, но бе свикнала да лети на вертолети в армията и сега изучаваше тази нова летателна машина — нова за някой като нея — с нескрито любопитство. Полетът през континента, от Аризона до Флорида, бе съвсем кратък: това енергично летателно средство показваше пълните си възможности на продължителни курсове, когато напускаше напълно пределите на атмосферата, като огромна метална съомга, скочила високо над водата.

Но мерките за сигурност бяха свирепи. Имаше проверки дори по време на самия полет. Тази параноя бе наследство не само от Слънчевата буря, но и от инцидентите, при които самолети и стратоплани бяха използвани като ракети, включително за разрушаването на Рим няколко години преди бурята.

Всъщност проблемът с мерките за сигурност възникна още докато бяха в Хибернакула. Бисиса бе излязла от ваната, без да притежава подновена идентификационна татуировка. В главната сграда на Хибернакула имаше служба на ФБР, която се занимаваше със случаи като нейния, на бежанци от по-невинни времена, и целта ѝ бе да не допусне някой отявлен престъпник от миналото да се озове на свобода. Но Мира се появи в стаята на Бисиса с една портативна машинка, с която бързо постави татуировка на лицето на майка си и ѝ направи инжекция, която нарече „генна терапия“. След това се измъкнаха от Хибернакула през сервизния вход, без изобщо да се приближават до офиса на ФБР.

Оттогава бяха преминали безпрепятствено през всички проверки.

Въпреки това Бисиса изпитваше известно безпокойство. Който и да бе движещият фактор зад Мира, очевидно притежаваше големи възможности. Но тя вярваше безрезервно на дъщеря си, макар че това бе една странна Мира, остаряла и огорчена, съвсем нова личност, с

която се налагаше да изгражда и нови взаимоотношения. Истината бе, че нямаше никакъв избор.

Слязоха от самолета в Орландо и прекараха нощта в евтин туристически хотел в центъра.

Бисиса се изненада, че хората все още пътуват по света, за да посетят място като това. Мира ѝ обясни, че всичко е заради носталгията. С възможностите си да взаимодействат директно с мозъка най-новите системи за виртуална реалност бяха в състояние да симулират усещане за движение и ускорение. Човек би могъл да се вози на скоростно влакче на Юпитер, стига да пожелае. Кой развлекателен парк би могъл да си съперничи с това? Когато последните представители на поколението отпреди Слънчевата буря изоставиха детските си мечти и се отправиха към вечното си убежище, изглеждаше сякаш вече никой няма да напуска безопасното убежище на подобния на бункер дом, за да обикаля по света.

Поръчаха вечерята в стаята, пиха от виното в минибара и спаха доста зле.

На следващия ден пред хотела ги чакаше роботизирана кола. Стар очукан модел, който Бисиса не познаваше.

Седалките ги притиснаха като пашкули и те се понесоха със скорост, която се стори на Бисиса ужасяваща, особено когато околните превозни средства бяха само на сантиметри. Така че дори се зарадва, когато прозорците се замъглиха. Пътуваха в мълчание. Единствено едва доловимите сътресения откъм шасито им подсказваха, че се движат.

Когато най-сетне спряха и вратите се отместиха, Бисиса чу крясъка на чайки и долови безпогрешния мирис на солена вода.

— Ела. — Мира слезе от колата и помогна на майка си да се измъкне.

Беше март, но слънцето печеше доста силно. Намираха се върху ивица от тармак — не беше път, нито паркинг, а приличаше по-скоро на самолетна писта, която се губеше в далечината между редици четвъртити постройки. На хоризонта се виждаха кранове, някои оранжеви от ръжда, забулени в мараня. На север — вероятно това бе посоката, ако се съдеше по духащия откъм морето вятър — Бисиса

видя нещо да просветва, като начертана през небето линия, леко отклонена от вертикала. Вероятно беше от изпарения, но не беше съвсем сигурна.

Нямаше никакво съмнение къде се намират.

— Кейп Канаверал, нали?

Мира се ухили широко.

— Къде другаде? Помниш ли, че ме води тук на екскурзия, когато бях на шест?

— Е, оттогава явно са настъпили доста промени.

— В такъв случай добре дошла отново в Канаверал.

Към тях се приближи млад мъж с куфар в ръка. Носеше оранжев комбинезон с герба на НАСА и имаше идентификационна татуировка на бузата.

— Вие какъв сте, екскурзовод?

— Здравсти, Алексей — рече Мира. — Не обръщай внимание на мама. След деветнадесет години съм е станала от леглото с д-то напред.

Той подаде ръка.

— Алексей Карел. Радвам се да се запозная с вас, госпожо Дът. В известен смисъл наистина ще ви бъда екскурзовод.

Двайсет и пет, двамадсет и шест годишен, помисли си Бисиса, добре изглеждащ, с открито лице и ниско подстригана черна коса. Беше малко смутен, или сконфузен, сякаш не бе свикнал да стои на открито. Бисиса се чувстваше като пратеник от миналото, комуто ужасно се иска да направи добро впечатление на този човек от едно съвсем различно поколение. Стисна топлата му ръка и каза:

— Наричай ме Бисиса.

— Нямаме много време. — Той щракна с пръсти и куфарът се отвори. Вътре имаше два оранжеви комбинезона, сгънати прилежно, и още екипировка: одеяла, шишета с вода, пакети със суха храна, нещо като сглобяема химическа тоалетна, устройство за пречистване на вода, кислородни маски.

Бисиса оглеждаше всичко това с тревожен поглед.

— Прилича ми на снаряжението, което използвахме в Афганистан. Ще пътуваме нанякъде, нали?

— Точно така. — Алексей извади комбинезоните. — Облечете ги, ако обичате. Този участък на площадката не е под наблюдение, но

колкото по-скоро се дегизираме, толкова по-добре.

— Тук ли?

— Хайде, мамо. — Мира вече си разкопчаваше блузата.

Комбинезонът се оказа лесен за обличане — сякаш сам обгръщаше тялото, и Бисиса се зачуди дали не е изработен от някоя от модерните „умни“ тъкани. Алексей ѝ подаде обувки, а в един от джобовете тя намери ръкавици и шлем.

Веднага щом вдигна ципа, ѝ стана горещо. Но очевидно отиваха някъде, където щеше да е доста студено.

Мира натъпка дрехите им в една чанта, която взе от колата и в която освен това имаше резервно бельо и тоалетни принадлежности. Прибра чантата в куфара, който послушно се уголеми до нужните размери. След това потупа колата. Машината спусна врати, направи обратен завой и се отдалечи.

Алексей се засмя.

— Готови ли сме?

— По-готови не може и да бъдем — отвърна Мира.

Алексей отново щракна с пръсти. Тармакът под краката на Бисиса потрепери.

Изведнъж огромно правоъгълно парче от него започна да се спуска надолу и те се озоваха в тъмнина. Метален капак се хлопна с грохот над главите им.

— По дяволите! — възкликна уплашено Бисиса.

— Извинете — каза Алексей. — Предназначен е за товари, не за хора.

Блеснаха флуоресцентни светлини и озариха бетонен коридор.

10: СТАРТОВ КОМПЛЕКС 39

Алексей ги отведе при малко открито превозно средство, което приличаше на количка за голф.

Качиха се. Бисиса се чувстваше тромава и непохватна в неудобния комбинезон. Дори куфарът изглеждаше по-елегантен от нея.

Колата потегли гладко през тунела — дълъг проход с измазани стени, мъждиво осветен на равни разстояния от флуоресцентни лампи. Миришеше на влага, но поне бе по-хладно, отколкото на повърхността.

— Този тунел е за транспорт на товари — обясни Алексей. — Не е предназначен за пътници.

— Но поне е далече от любопитни очи — каза Бисиса.

— Познахте. Дълъг е няколко километра, но ще стигнем навреме.

Говореше с американски акцент, но малко заваляше „р“-то, както правят французите.

— Къде всъщност отиваме?

— Прекарали сте възстановяването в хибернация, нали? Отиваме при СК-39.

В ума ѝ отекна далечен спомен.

— Стартов комплекс 39. Откъдето са изстрелвали корабите „Аполо“.

— И по-късно совалките.

— Но сега се използва за нещо съвсем друго — обясни Мира. — Ще видиш.

— Разбира се, трябваше да използват точно СК-39 — продължи Алексей. — Както и Канаверал. Вярно, мястото вече не е опасно както навремето, след като овладяха ураганите. Има много по-подходящи терени, по-близо до екватора, но не — трябваше да е тук. Смешното е, че за да могат да изстрелват новите „Сатурн“-и, с които извеждат корабите „Аполо“ на орбита, се наложи да построят съвсем нова площадка.

Бисиса все още не разбираше смисъла на всичко това. За какво тогава използваха площадката?

— Карел — трябва ли да ми е познато това име?

— Вероятно познавате баща ми. Бил Карел? Работеше с професор Шивоун Макгоран.

Изминало бе доста време, откакто Бисиса го бе чувала. Шивоун беше британски кралски астроном по времето на Слънчевата буря и в края на краищата бе изиграла съществена роля в поведението на човечеството по време на кризата — както и в съдбата на Бисиса.

— Баща ми беше неин стажант. Работеха заедно върху „квинтесенциалните изследвания“.

— Върху какво? О, няма значение.

— Това е било още преди Слънчевата буря. Сега баща ми вече също е професор. — Колата забави ход.

— Стигнахме. — Той скоочи чевръсто от колата, преди още да е спряла. Жените го последваха малко по-предпазливо.

Отново стояха върху площадка, покрита с тармак. Над тях, с метално дрънчене, се отвори правоъгълен капак. В отвора се показа късче синьо небе.

— Горے не бива да разговаряте с никого — нареди Алексей. — Ако ни спрат, оставете на мен да се оправям. А сега се дръжте здраво. — Той пак щракна с пръсти и тармаковата площадка се превърна в асансьор, който се понесе нагоре с такава скорост, че Бисиса се олюля.

Излязоха на слънце. Алексей очевидно се чувстваше по-комфортно под земята — видя се, че трепна при вида на откритото небе.

Бисиса се огледа. Намираха се на кръстопът на шосета, прорязващи обширната площ на Канаверал, и по тях фучаха десетки превозни средства, най-вече камиони. Имаше нещо като монорелсова система, по която прелетя влак с изящни форми, ослепително футуристичен. И целият този трафик бе насочен към едно и също място.

Точно пред нея се издигаше огромна ръждясала площадка — платформа, наподобяваща плаваща нефтена сонда, само дето се намираще насред сушата и бе положена върху огромен верижен влекач. Металната повърхност на платформата бе изписана с надписи — най-често „Консорциум Скайлифт“, название, които ѝ се стори

смътно познато. Имаше и други странни съоръжения, огромни тръби, стърчащи нагоре, като насочени към бледосиньото небе оръдия.

— Тази платформа ми напомня за един от влекачите, с които изтегляха корабите „Сатурн“ и совалките до площадката.

— И е точно това — каза Алексей. — Подвижна платформа за изстрелване, пригодена за друга употреба.

— А тези тръби какво са? Оръжия?

— Не — отвърна Алексей. — Те осигуряват енергията.

— За какво?

Мира се намеси внимателно.

— Много неща се промениха, мамо. Погледни нагоре.

Върху исполинския влекач бе разположено нещо, което наподобяваше миниатюрен завод: машини със странен вид се движеха в ритъм, задаван според принципите на неизвестен хореограф. Приличаха на камиони, но отстрани имаха слънчеви колектори, а на покривите на кабините бяха монтирани макари, с което по-скоро можеха да бъдат оприличени на кабинки на лифт. Корпусите им също бяха изписани с логото на консорциума „Скайлифт“.

Всички тези странни машини се редяха на опашка пред нещо като сребриста сияеща лента, не по-широка от ръката на Бисиса, която се издигаше над платформата. Щом поредният камион приближеше лентата, макарата се изместваше напред и се прикачваше за нея, след което машината потегляше рязко във вертикална посока.

Бисиса отстъпи назад и вдигна глава, опитваше се да види докъде отива лентата. Виждаше камионите, висящи на нея като мъниста на гердан. Лентата се отдалечаваше в небето и се стесняваше от перспективата, превръщаше се в сребърна черта, леко отклонена от вертикала, в драскотина през небосвода. Тя изви още глава, търсеше онова, което държи лентата там горе...

Нищо не я държеше.

— Не мога да повярвам — възкликна Бисиса. — Космоелеватор. Алексей следеше реакцията ѝ с интерес.

— Наричаме го Стълбата на Яков. През 2069-а това е всекидневно чудо, Бисиса. Добре дошла в бъдещето. Ела, време е да потегляме. Готова ли си за едно малко изкачване?

Наложил се да се изкатерят по ръждясалите стъпенки на подвижната платформа. Бисиса се изпоти — тялото ѝ все още бе слабо

след годините в хибернация. Алексей вървеше отпред, Мира я следваше.

Когато стигнаха горе, спряха да си поемат дъх. Камионите продължаваха да се движат по предварително определения си маршрут, двигателите им мъркаха едва доловимо.

Засрамена от слабостта си, Бисиса се опита да каже нещо умно.

— Защо са го поставили върху влекач?

Алексей обясни:

— Най-добре е основата на елеватора да е подвижна. Повечето елеватори са монтирани на платформи във водата — стари нефтени инсталации като тази, между които е и първата — Бандара.

— Бандара?

— Австралийският елеватор в Пърт. Сега го наричат Бандара. На името на една аборигенска легенда за световното дърво.

— Но защо е нужно да се мести основата? Ако се зададе ураган ли?

— Да, в общи линии, макар че, както вече споменах, в наши дни ураганите са поукротени. — Той погледна към небето. — Но по-нагоре изникват нови опасности. Изоставени спътници на ниска орбита. Всякакви отломки. Астероиди. Това нещо отива доста нависоко, Бисиса, и трябва да се справя с всякакви рискове. Готова ли си да продължим?

Отведе ги при един от камионите. Наричаше го „паяк“. Слънчевите му колектори бяха прибрани отстрани, като сгънати криле на огромно насекомо. Прозрачната му каросерия бе натоварена с някакви кашони и кутии. Паякът се движеше, макар и съвсем бавно, по-бавно от човешки ход, в редица сродни машини, съвсем еднакви на външен вид, ако се изключеха регистрационните номера, изписани на каросерията. Всички паяци пълзяха към лентата подредени на спираловидна опашка.

Алексей тръгна успоредно с паяка, извади от джоба си пластмасов диск с размерите на хоккейна шайба и я залепи на каросерията.

— Трябва да изчакаме да направи пробив в програмата и да изгради нов интерфейс... — Той се метна ловко на покрива на кабината и постави върху макарата още една шайба. Докато се спусне долу, прозрачната врата вече се отваряше и той се ухили доволно.

— Вътре сме. Мира, ще ми помогнеш ли? — Скочи в каросерията и започна безцеремонно да изхвърля кашоните през вратата. Мира му помагаше, като ги изтикваше настрана.

— Само да попитам — обади се неуверено Бисиса. — Не бива да го правим, нали? Като гледам, се готвим да откраднем товарен камион.

— Той е напълно пригоден за човешка употреба — увери я Алексей. — Херметизиран е. Има солидна радиационна екранировка, която ще ни е от полза, тъй като ще прекараме известно време сред Поясите на Ван Ален. Взел съм всичко необходимо. Бисиса, разбери, за теб е най-добре час по-скоро да напуснеш планетата.

— Защо? Мира, преследват ли те? А мен?

— Нещо такова — отвърна Мира.

След като изхвърлиха товара, Алексей повика куфара и той разгъна два механични крака и скочи без видимо затруднение право в каросерията. Мира го последва. Сега само Бисиса вървеше отвън покрай пълзящия камион.

Мира ѝ подаде ръка.

— Мамо? Ела — съвсем лесно е.

Бисиса се огледа — отвъд опашката паяци, към синьото небе на Канаверал и далечните кранове. Имаше странното предчувствие, че никога вече няма да се върне тук. Че никога няма да види отново *Земята*. Вдиша дълбоко. Дори сред миризмите на смазочно масло и електрическа изолация пак долавяше далечния мирис на океана.

След това направи една крачка, втора — и влезе в кабината. Мира я прегърна, сякаш я посрещаше с добре дошла на борда.

Кабината бе съвсем гола, очевидно предназначена за кратко пребиваване. Имаше дръжки по края и тесни сгъваеми седалки, вградени в стените. Гледката през прозрачните стени бе запречена от сгъваемите крила на колекторите.

Алексей вече се беше развихрил: разви един мек екран върху таблото, чукна в единия му край и вратата се затвори.

— Готово. — Той си пое дъх с наслада. — Ах, консервиран въздух. Нищо не може да се сравни с него. — Изглежда, се чувстваше по-добре, затворен в кабината.

— Ти си космически? — досети се Бисиса.

— Не съвсем. Родил съм се на Земята, но съм прекарал по-голямата част от живота си далече от нея. Предполагам, че съм привикнал към контролирана вътрешна среда. На открито всичко ми се струва някак диво, необуздало. — Той се пресегна и отлепи татуировката от лицето си.

Бисиса докосна бузата си и установи, че нейната татуировка също се сваля. Прибра я в джоба на комбинезона.

Алексей ги посъветва да седнат. Бисиса разгъна една седалка и откри, че от вътрешната страна има колан, с който се пристегна през кръста. Мира последва примера ѝ, оглеждаше се обезпокоено.

Паяците пред тях оредяваха бързо и се откриваше гледка към вертикалната сребриста лента.

— Когато доближи лентата — обясни Алексей, — нашият паяк ще се прикачи за нея с помощта на макарата върху покрива на кабината. Ясно? Веднага след това ще започнем да се издигаме. Ще почувствате слабо ускорение.

— Колко слабо? — попита Бисиса.

— Само половин g. И само за десетина секунди. След това, когато достигнем максимална скорост, ще продължим да се издигаме равномерно.

— И каква е максималната скорост?

— Двеста километра в час. Лентата в действителност може да постигне два пъти по-висока скорост. Изключих скоростния ограничител, в случай че се наложи да прибегнем до това.

— Дано не се наложи — въздъхна Бисиса.

Мира се пресегна и улови майка си за ръката.

— Помниш ли, когато ходихме на откриването на австралийския елеватор? Беше малко след Слънчевата буря. Бях на осемнайсет. Тогава срещнах отново Юджийн. А сега има елеватори из целия свят.

— Да, забравим ден беше. Както и днешният.

Мира я стисна за ръката.

— Радваш ли се, че те събудих?

— Ще запазя преценката си за по-късно. — Но не можеше да сдържи усмивката си. Кой би могъл да остане равнодушен пред подобно пътешествие?

Вече приближаваха лентата. Макарата се разгъна с тихо изщракване над тях. Лентата беше съвсем тясна, не повече от четири-

пет сантиметра. Изглеждаше невъзможно да издържи тежестта на камиона, а какво оставаше на стотината — или хиляди? — други! Но паякът се приближаваше непоколебимо към нея.

Челюстите на макарата се вкопчиха в сребрилата ивица, машината се разклати лекичко, нещо дръпна Бисиса в корема и паякът се понесе към небето.

11: ЛЕНТАТА

Стрелнаха се към ярката слънчева светлина. Бисиса погледна и видя, че лентата се стеснява като стрела и се губи някъде далече в безоблачното небе, украсена с блещукащите перли на камионите, които се носеха към неизвестното.

А когато изви глава надолу и надзърна между слънчевите колектори и корпуса, видя как светът се отдалечава бързо и се разкрива величествена панорамна гледка към Кейп Канаверал. Засенчи очи с длан. Виждаше кранове и сгради и изопнатите като конец пътища, по които бяха преминавали поколения астронавти. На една писта бе спрял космически кораб от непознат тип, черно-бяла пеперуда. Малко по-нататък снежнобяла игла стърчеше до ръждясал кран. Това вероятно беше „Сатурн V“, носещ построения наново „Аполо 10“, предшественика на първия пилотиран полет до Луната. Но те вече се бяха издигнали по-високо от върха на „Сатурн“.

Изкачването продължаваше с доста бързи темпове. Съвсем скоро вече можеше да вижда брега, до който имаше десетки километри. Канаверал приличаше по-скоро на остров, отколкото на материк, заобиколен на изток от океана и отворен към заливите на север. По пътя край океанския бряг бяха паркирани коли, камиони и пикапи, на някои се развяваха американски знамена.

— Хората все още идват тук, за да видят всичко това с очите си — рече засмяно Алексей. — Казват, че представлението било незабравимо — имам предвид изстрелването на „Сатурн“. Но Стълбата е по-впечатляваща, във всички аспекти...

Камионът се разтърси.

— Съжалявам — продължи Алексей. — Край на ускорението. — Той чукна с пръст екрана и там се появиха данни за височината, скоростта, въздушното налягане и часа. — Височина триста метра, скорост максимална, от тук до края пътят е гладък.

Повърхността продължаваше да се отдалечава, историческият безпорядък на Канаверал се бе смалил до грубо начертана карта.

Около минута след началото на пътуването, на височина четири километра, хоризонтът започна да се извива в гигантска дъга. Слънчевите колектори се разпънаха с плющене.

— Не мога да разбера — заговори Бисиса. — От тук ли се добива енергия? Защо колекторите са обърнати надолу?

— Точно това е идеята — рече Алексей. — Паяците черпят енергия от наземни лазери.

— Ти ги видя, мамо — добави Мира.

— Значи сте монтирали енергоизточниците на земята. Добре. Колко време ще пътуваме?

— Докато подминем геосинхронна орбита? Чак до мястото на отделяне? Около дванайсет дни — отвърна Алексей.

— Дванайсет дни в тази кутийка? — Освен това никак не й хареса думата „отделяне“.

— Мамо, това е много голямо съоръжение — заговори Мира, но по гласа й не личеше да е съвсем убедена.

След още няколко минути вече бяха на височина осем километра и за първи път доловиха равномерни сътресения. Над главите им макарата започна бързо да се променя и се появи нова система от колелца и ограничители.

И после, изведнъж, лентата се промени от тясна ивица, колкото ръката на Бисиса, до платно, широко колкото разгънат вестник. Освен това беше с остри краища. Сега паякът висеше вкопчен в единия от двата края на лентата.

Алексей заговори:

— Това е стандартната ширина на лентата през по-голямата част от времето на орбита. В ниските слоеве на атмосферата е по-тясна заради опасностите там. Разбира се, в наши дни опасните промени на времето в голяма степен са овладени. Ако съществува някаква заплаха, за елеватора, тя е от изстрелването на корабите „Сатурн“, когато цялата повърхност започва да се тресе и тътенът е непоносим.

Десет километра, дванадесет, петнадесет. Земната извивка ставаше все по-отчетлива и небето над тях започна да избледнява. Намираха се в горната част на атмосферата.

И продължаваха да се изкачват.

— А сега да се настаним удобно. — Алексей нареди на куфара да се отвори. — Налягането ще спадне до установеното за полети в космоса — една трета от атмосферното, газова смес, богата на кислород. Така че предлагам да си сложим кислородни маски. — Той им ги показва, както и редицата бутилки. — Имам и подгриващи одеяла. Скоро ще стане студено. — Зарови в куфара. — Ще прекараме тук известно време. Взел съм сгъваеми легла и столове. Надуваема палатка, в случай че не можеш да спиш под открито небе, както се казва. Имам котлонче за водата и храната. Ще се наложи да рециклираме водата, но пречиствателната система е отлична.

— Не виждам скафандри — подметна Бисиса.

— Няма да са ни необходими, освен ако нещо не се обърка.

— А ако се обърка?

Той я погледна, сякаш искаше да прецени докъде се простира смелостта ѝ.

— По-малко неприятното усложнение е, ако се заплетем за кабела. Има цяла система обезопасителни механизми, в случай че това стане, докато пристигне помощта, в лицето на друг паяк. Дори да започнем да губим налягане, разполагаме с аварийни сфери. Викаме им топки за хамстери. Не са удобни, но са практични.

„Топки за хамстери“? Бисиса трескаво се молеше да не се стига до това.

— А по-неприятното?

— Да се откачим от лентата. Вече знаеш, че част от елеватора е на геосинхронна орбита — върти се около Земята с двайсет и четири часова точност. Под тази част ние се движим бързо към орбитална височина, над нея се отдалечаваме.

— Тоест, ако паякът се откачи...

— Ако се откачи под геосинхронната точка, ще паднем на Земята. — Той чукна с пръст по прозрачния корпус. — Може да не ви изглежда така, но е пригоден за нискоскоростно навлизане в атмосферата.

— А над геосинхронната точка? Ще започнем да се отдалечаваме от Земята, така ли?

Той намигна.

— Всъщност тъкмо такава е идеята. Не се тревожи за това. — Измъкна термос. — Някой да иска кафе?

Мира изсумтя.

— Дали не е по-добре първо да сглобим химическата тоалетна?

— Чудесна идея.

Докато двамата се занимаваха с тоалетната, Бисиса зяпаше през прозореца.

Скоро достигнаха височина сто километра — по-високо от старите ракетоплани X-15, с които бе летяла. Небосводът над тях вече беше почернял и вдясно и в зенита блещукаха звезди, а озарената от златиста светлина лента наподобяваше сияеща стрела. Докъдето ѝ стигаше погледът по хода на лентата не виждаше никакви съоръжения, нито признаци за балансиращи тежести, каквито би трябвало да има в края на елеватора, нищо освен блещукащите мъниста на пълзящите нагоре камиони. Имаше усещането, че все още не е осъзнала пълния мащаб на тази гигантска транспортна конструкция.

След час и половина картината се промени до неузнаваемост. Някъде на височина триста километра Бисиса вече виждаше целия хоризонт около планетата и лентата се спускаше надолу към добре познатите очертания на Америка. Звездите щяха да се въртят над тях, осъзна тя, а Земята щеше да си остане закотвена отдолу. Сякаш се преместваше в средновековна вселена, в космоса на Данте, с неподвижна Земя, заобиколена от кръжащи звезди.

Изправи се и усети странна лекота в краката. Екранчето пред Алексей показваше, че с отдалечаването им от огромната маса на планетата гравитацията е отслабнала. Вече беше със седемдесет процента по-ниска от тази на морското равнище.

Безшумното възкачване по права линия, смаляващата се Земя, лъчът на сияещата лента, който ги водеше нагоре, постепенното намаляване на теглото — всичко това бе вълшебно преживяване, объркващо, като възвисяване в небесата.

Два часа след „старта“ лентата се промени отново: този път стана два пъти по дебела, без да променя ширината си.

— Защо е необходима допълнителна дебелина? — попита Бисиса.

— Космически отломки — отвърна Алексей. — Говоря за парчета от стари летателни апарати. Късове замръзнала урина на

космонавти. Такива неща. Височината между петстотин и седемстотин километра се смята за критическа по отношение на рисковете. Точно затова е удвоената дебелина, в случай на сблъсък.

— И ако се ударим в нещо...

— Ако е достатъчно голямо, за да прекъсне лентата, ще бъде засечено от Земята и елеваторът ще се измести встрани с помощта на влекача. Ако е малко, ще пробие лентата, но тя е изработена от интелигентна самовъзстановяваща се материя. Единственият риск е да ни удари малко тяло отстрани.

— Заради което лентата е извита — сети се Бисиса.

— Да. За да не може да бъде прерязана. Не се безпокой за това.

Мира — беше вдигнала глава нагоре — съобщи:

— Струва ми се, че виждам паяк. От другата страна на лентата. Май... олеле!

Вторият паяк профуча съвсем близо до тях, на не повече от половин метър. Двете жени подскочиха. Бисиса за миг осъзна с каква скорост се носят.

— Това е конструктор — обясни спокойно Алексей. — Пътува надолу по лентата и добавя допълнителни нишки към ръбовете ѝ.

— От какво е направена лентата? — попита Бисиса.

— От фулерен. Въглеродни нанотръби. Микроскопични цилиндри от въглеродни атоми, опънати в нишки. Невероятно здрави. Цялата лента е под постоянно напрежение — Земята се опитва да се отърве от балансиращата тежест, като дете, въртящо камък на въже. Нито една стандартна материя не би издържала на това. Ето защо паяците сноват непрестанно нагоре-надолу и наплитат нови бримки.

Механични паяци, неспирно плетящи мрежа в небето.

Продължиха да се издигат в тишина.

— О, хайде. Вече сме далече от Земята. Защо не ми кажете какво става? Защо съм тук, Мира?

Двамата видимо се колебаеха. После Мира каза:

— Не е никак лесно, мамо. Първо, защото целият свят ни чува.

— Всичко е под постоянно наблюдение — добави Алексей.

— Аха.

— Пък и ти вече знаеш — добави Мира.

— Бисиса, повярвай ми, ще имаме предостатъчно време да говорим. Дори когато се откачим, това ще е само началото на

пътуването.

— Пътуване докъде? Не, по-добре не ми казвайте.

— Отговорът ще те изненада, мамо.

Бисиса не би имала нищо против да си поговори с Мира — не за разни свръхсекретни неща или за съдбата на Слънчевата система, а просто за тях двете. Мира всъщност не ѝ бе разказала почти нищо за живота си. Но вероятно и нямаше да ѝ разкаже скоро: изглеждаше странно и необяснимо потисната. Навярно донякъде причината за това бе и присъствието на Алексей в тясната кабина.

Бисиса бе изморена. Свали си ръкавиците, изтегна се на пода и се зави с одеялото. Не се чуваше никакъв шум, нито се долавяше движение. Все едно висяха съвсем неподвижно. Тя погледна лентата, с надеждата, че краят вече се вижда.

Имаше още една промяна — от златиста лентата отново стана сребърна. Освен това дебелината ѝ намаля. На височина седемнайсет километра, осем часа след като напуснаха Земята, бяха по-високо от повечето спътници, изстреляни някога от човечеството.

Бисиса смътно осъзнаваше всичко това. Малко по-късно задряма.

Събуди се от сътресение, слаба промяна в ускорението, която я притисна към пода.

Надигна се. Алексей и Мира седяха на сгъваемите столове. Мира се озърташе изплашено, но Алексей изглеждаше съвсем спокоен. На малкия екран мигаше червена светлина.

От началото на пътуването бяха изминали тринайсет часа, намираха се на височина две хиляди и шестстотин километра. Бисиса се размърда и ѝ се стори, че ще полети във въздуха. Гравитацията бе намаляла до половината от тази на морско равнище. Земята беше като топка, завързана на сребърно въже.

Носеха се стремително нагоре и задминаваха други паяци.

— Какво стана? Защо увеличихме скоростта?

— Преследват ни — обясни Алексей. — Но трябваше да го очакваме. Те знаят, че сме тук.

— Преследват ни? — Бисиса изведнъж си представи някоя ракета, изстреляна от Канаверал. Но в това нямаше никакъв смисъл. — Нали няма да рискуват да повредят лентата?

— Естествено, че няма. Лентата е много по-ценна от нас. Също както и постоянният трафик на паяци. Единственото, което могат да направят, е да ни блокират. Но по линията се транспортира товар за милиони.

— Тогава какво?

— Разполагат със суперпаяци. Те са способни да развиват високи скорости. Ще им отнеме няколко дена, но суперпаяците могат да ни настигнат.

— Но как ще задминават другите паяци по пътя? — попита Мира.

— По същия начин като нас. Паяците просто ще се отдръпнат от пътя им. В момента се издигаме със скоростта на суперпаяк, която е два пъти по-висока от обичайната. Нещо повече, подчиних машината на един суперпаяк, така че сега го следваме като близък.

— Два пъти по-висока. Това не е ли опасно?

— Тези системи са предназначени за човешка употреба, имат вградени предохранителни програми. — Но не изглеждаше съвсем уверен.

След няколко минути екранчето отново позеленя и Алексей се усмихна.

— Мисля, че получиха съобщението. Вече можем да забавим. Дръжте се.

Бисиса улови една от дръжките.

Снижаваха скоростта в продължение на няколко минути. Одеята литнаха нагоре, помпата на химическата тоалетна се задейства, за да не позволи съдържанието ѝ да се разпилее във въздуха. Мира се оглеждаше неспокойно. Бисиса почувства, че стомахът ѝ се преобръща. Испитаха облекчение, когато гравитацията се възстанови.

Но екранчето отново светна в червено.

— Ой-ой — възкликна Алексей.

— Какво има пък сега? — попита Бисиса.

Той се наведе над клавиатурата.

— Не се издигаме така, както би трябвало.

— Авария на паяка?

— Не. Навиват лентата.

— *Навиват я?* — Изведнъж Бисиса си представи паяка като риба на края на гигантска въдица.

— Доста крайна мярка, но може да бъде приложена. Лентата е ужасно фина материя.

— Какво ще правим сега?

— Затвори очи. И пак се улови за нещо. — Той затрака по клавиатурата и Бисиса изпита усещането, че се отделя от пода.

Зажумя изплашено.

Последва ярък блясък, дори зад клепачите ѝ, и кабината се заклати.

— Бомба! — викна Бисиса. Беше разочарована. — Колко грубо! Очаквах повече от теб, Алексей.

— Само предупредителен изстрел, микровълнов импулс. Няма нищо повредено. Но затова пък се вижда от повърхността.

— Даваш им да разберат, че си готов да прекъснеш лентата, ако не ни оставят на мира?

— Няма да е никак трудно. Как се опазва от терористична атака нещо с дължина няколко хиляди километра и дебелина на хартия?

— Но няма ли да пострадат невинни хора?

— Не по начина, по който си мислиш, мамо — обади се Мира. — Преди няколко години терористи изолационисти нападناха Модимо.

— Модимо?

— Модимо е елеваторът на Африканския съюз — отговори Алексей. — На името на зимбабвийския бог на небесата, мисля. Никой не пострада, няма да пострада и сега. Заплахата ми е с чисто икономическа стойност. — Но поглеждаше колебливо към екранчето.

— И ако не ти повярват — какво? — попита Бисиса. — Ще стигнеш ли до края?

— Не мисля. Но те не могат да си позволят риска, нали?

— Биха могли просто да ни убият — възрази Бисиса. — Да изключат захранването. Да спрат въздуха. Ще сме безпомощни.

— Биха могли, но няма да го направят — заяви Алексей. — Искат да знаят какво знаем ние. Къде отиваме. Важното е да запазим спокойствие.

— Надявам се да си прав.

Сякаш в отговор екранчето отново позеленя. Усмивката на Алексей се разшири.

— Толкова по въпроса. Е, кой иска боб?

12: МАУНТ УЕДЪР

Бела предполагаше, че заседанието с Боб Пакстън ще се проведе в нейния кабинет в стария щаб на НАСА във Вашингтон — масивна сграда от бетон и стъкло, наскоро реконструирана.

Но Пакстън я чакаше пред входа. Стоеше при отворената врата на дълга лимузина.

— Здравей, Бела.

Колата бе част от конвой с униформени флотски офицери и агенти на ФБР със сини костюми.

Видът му ѝ се стори странно комичен — заприлича ѝ на застаряващо пиколо с лъскава униформа и медали. Лицето му бе намръщено.

— Добро утро, Боб. Ще се повозим, така ли?

Дори усмивката му бе дисциплинирана.

— Ще се преместим на по-безопасно място. Трябва да обсъдим въпроси от глобално значение, касаещи бъдещето на нашата раса. Предлагам да се преместим в Маунт Уедър. Позволих си дори да извърша необходимата подготовка. — Той я погледна и напрежението, което се трупаше между двамата от предния ден, бе на път да изпука като светкавица.

Бела никога не бе чувала за Маунт Уедър. Но не виждаше защо да не се съгласи с него. Качи се в колата и той я последва — щяха да са заедно и сами.

Колоната потегли. Поеха по шосе 66 към магистрала 50, където се отправиха на запад. Трафикът бе доста оживен, но поддържаха висока скорост.

— Колко ще пътуваме?

— Около час и половина. — Пакстън не криеше раздразнението си.

— Боб, зная какво не ти дава мира. Става въпрос за професор Карел, нали?

Мускулите на лицето му помръднаха, сякаш му се щеше да има дъвка.

— Не зная почти нищо за този англичанин.

— Без съмнение си наредил да го проучат.

— Доколкото ни беше по силите. Той няма нищо общо с това. Не е част от групата.

— Идва по моя покана — отвърна тя с решителен тон. В известен смисъл възрастният британски учен бе много повече „част от групата“, отколкото например Пакстън.

Навремето професор Бил Карел бил стажант на британската астрономка Шивоун Макгоран, взела активно участие в изграждането на щита срещу Слънчевата буря. Шивоун по-късно се бе омъжила за Бъд Туук и бе останала с него, докато той се бореше с рака — жестоко наследство от онзи изумителен ден. Познанството им бе всъщност каналът, чрез който Карел се бе свързал с нея и се бе опитал да я убеди, че трябва да участва в плановете за проследяването и изучаването на тайнствения обект, който прекосяваше Слънчевата система и за който бе чувал само слухове.

Тя се опита да обясни всичко това на Пакстън, но адмиралът махна презрително с ръка.

— Той е космолог, за Бога! Прекарал е целия си живот да зяпа далечния космос. Каква полза от него днес?

— Нека не бъдем тесногръди, Боб — не отстъпваше тя.

Той млъкна и не продума нито думичка до края на пътуването. Като майка, Бела бе свикнала с надупени деца и просто не му обърна внимание.

След осемдесет километра отбиха по шосе 101, тесен двулентов път, който се катереше по хълм.

На билото на хълма стигнаха при ограда с бодлива тел. На избеляла табела бе изписано:

СОБСТВЕНОСТ НА ПРАВИТЕЛСТВОТО

НА СЪЕДИНЕНИТЕ АМЕРИКАНСКИ ЩАТИ.

ВХОД ЗАБРАНЕН

Отвъд оградата имаше няколко порутени тенекиени бараки и зад тях стъклена стена.

Наложи се да почакаат, докато колата им се свърже със системата на базата. Бела забеляза на няколко пъти слабото блещукане на лазерния лъч, който проучваше всеки от тях.

— И така, Маунт Уедър — подкани тя Пакстън да заговори.

— Петстотин акра ограден район в Блу Ридж. През петдесетте години на двайсети век построили тук бункер, в който да се укрие правителството на Щатите в случай на ядрен конфликт. По-късно е изоставен и дълго време занемарен, до 9/11 2001 и отново през 2042-ра. Понастоящем е преотстъпен от правителството на Щатите на Световния космически съвет.

— Бункер от епохата на Студената война — рече намръщено Бела, — от Войната срещу терора и Войната с небето. Много подходящо, няма що.

— В момента се стопанисва от флотски офицери. Хора, свикнали на затворени помещения и рециклиран въздух. Според мен мястото е съвсем подходящо. Управата на областта поддържа пътищата и чисти снега през зимата. Не че в наши дни има големи снегове...

Бела бе очаквала да минат през портала и стъклената стена зад него. И страшно се изненада, когато целият къс земя, върху който се намираха, внезапно потъна в недрата на планината.

Боб Пакстън се разсмя.

— Чувствам се, сякаш се завръщам у дома.

Посрещна ги усмихнат млад офицер, извърши необходимите проверки и ги отведе в заседателната зала.

Таваните бяха ниски, облицовани със сиви плочи, коридорите тесни. Бяха толкова много, че вероятно обслужваха цял подземен град. Имаше телевизионни и радио студиа, закусвални, миниатюрна полицейска станция, всичко това под несекващия бръм на климатичната инсталация. Приличаше й на музей, реликва от епохата на двайсети век.

Поне заседателната зала беше модерна, висока и ярко осветена, облицована с холостени и екрани на масите.

Бил Карел вече ги очакваше. В помещение, натъпкано с шепнещи служители, повечето мъже и повечето на възрастта на Пакстън, повечето в един или друг вид униформа, той правеше впечатление със захабеното си сако, изправен до машината за кафе.

Бела игнорира приятелите на Пакстън и се насочи право към него.

— Професоре. Радвам се да ви видя. — Здрависаха се, ръката му бе мършава и вяла.

Беше малко по-млад от нея, доколкото си спомняше от досието му, малко над петдесетте, но изглеждаше крехък и немощен, с болнаво лице и унил вид. Слънчевата буря бе съсипала здравето на огромен брой хора и може би той също водеше своята битка за оцеляване. Но очите в хлътналите орбити блещукаха енергично.

— Надявам се да мога да ви бъда полезен.

— Нима не сте сигурен в това? — Тя почувства слабо разочарование, сякаш някаква част от съзнанието ѝ се бе надявала да го използва, за да настъпи опашката на Боб Пакстън.

— Че кой би могъл да е сигурен? Намираме се в безпрецедентна ситуация. Но колегите ми настояваха да се свържа с вас — да се свържа с някого.

Тя кимна.

— Според мен аз трябва да съм ви благодарна. — Наля си кафе и отведе Карел при столовете.

— Ще се постарая да ви дадат думата — прошепна му. — А по-късно трябва да поговорим за Туук.

След което описа един кръг из залата, за да се запознае и с останалите присъстващи. Освен членове на Комитета на патриотите имаше представители на различни международни въоръжени сили и правителства, които поддържаха Световния космически съвет.

Първото ѝ впечатление от повечето представители не беше особено обнадеждаващо. От десетилетия Съветът бе изпълнявал най-вече „подготвителна“, или „съветваща“ функция, тъй като Войната с небето бе в студената си фаза. Работата в Съвета не беше примамлива хапка за жадуващи блестяща кариера млади офицери. Може би това бе зала, пълна с бобпакстъновци, фанатици със стоманени погледи, или пък напротив, с неудачници.

Но тя се бе научила да не прибързва с преценките. В края на краищата, ако действително съществуваше нова заплаха, приближаваща се към Земята, тези мъже и жени щяха да са първите, които да се изправят срещу нея.

Застанал начело на дългата маса, самоназначилият се за председател Боб Пакстън почука с нокът по чашата си, за да призове участниците към внимание. Вероятно притеснени от присъствието на един толкова прочут изследовател, пионер в изучаването на Марс, всички побързаха да се настанят по местата си.

Пакстън заяви, че целта на тази среща била двойна.

— Първо, да запознаем председателя Фингал с възможностите, с които разполага. И второ, да обсъдим аномалията, която понастоящем приближава орбитата на Юпитер...

— По този въпрос — намеси се неочаквано Бела — ще дам думата на професор Карел.

Пакстън изсумтя недоволено.

Обсъждането се насочи към отбраната на Слънчевата система.

13: КРЕПОСТТА СОЛ

Речта на Пакстън беше фиеста от графики, снимки и диаграми, някои триизмерни, други анимирани, а холограмите увисаха над средата на масата като реклами на фантастични играчки. Но темата бе мрачна и песимистична.

— След деня на Слънчевата буря ние насочихме значителна част от ресурсите на Земята към наблюдение на небето...

Скоро след това Бела бе завладяна от чувството, че Земята е покрита с електронни очи, втречени на всички дължини на вълните в околния космос. Между тях и системи на НАСА, като Мрежата за следене на открития космос, с инсталации в Испания, Австралия и Мохаве, една станция в Ню Мексико — ЛИНЕАР, наблюдаваща движението на астероидите, както и установките от серията Космогард. Дори гигантският радиотелескоп в Аресибо отделяше от скъпоценното си време не за астрономия, а за да издирва неестествени признаци сред звездите.

Астрономите от оптичните станции бяха открили, че могат да разчитат на повишено финансиране, с което да реализират доскоро неосъществимите си мечти. Бела разглеждаше с почуда снимките от Големия телескоп в Чили и неговия събрат, кръстен, без капчица въображение и изобретателност. Много големия телескоп от Мароко, както и едно чудовище на име „Бухал“, съкращение от английското название за Смайващо голям телескоп, от един район, наричан „Станция Ц“ в Антарктида, където стомана в количество, достатъчно да се построи втора Айфелова кула, подкрепяше исполинско огледало с диаметър няколкостотин метра. „Бухал“ се занимаваше с раждането на първите звезди във вселената, а също така картографираше повърхностите на планетите от близките слънца.

Орбиталните и космически установки бяха не по-малко впечатляващи. Най-успешна от новите космически обсерватории беше несъмнено станция „Циклопите“, която следваше Земята на стабилна орбита в точката на Лагранж. На „Циклопите“ бяха сглобили телескоп с единична много голяма „фреснелова“ неогледална леща.

Що се отнасяше до това, което търсеха всички тези очи, бяха плякосани цял век научни изследвания на ентузиастични от СЕТИ. Имаше разработени стратегии за засичане на сигнали от всякакви типове, до най-дребните изригвания — заблудени отражения от лазерни комуникации, дори когато дължината им беше едва една милиардна от секундната.

Пакстън освен това им разказа за друг тип „очи“, цяла флотилия, разпръснати из Слънчевата система чак до орбитата на Нептун. Придружи думите си с обемно изображение на Космически монитор W7-6102-016, изведен на орбита около Сатурн.

— Това са нашите роботизирани часовои, нашата предна линия — обясни гордо. — Космически монитор W7 е типичен представител, наблъскан със свръхмодерна апаратура и снабден с подсилена броня. Тези малки и верни пазачи патрулират небето чак до границите на системата. Освен това се следят едни други.

— Това е вярно — намеси се с леко неуверен глас професор Карел. — Всъщност тъкмо наблюдението на един такъв монитор, проследил разрушаването на W7-6102-016, а не информацията, пратена от самата сонда, предизвика вниманието ми.

— Разбрах, че живеем в натъпкана с наблюдателни средства система — обобщи Бела. — Какво друго имаме, Бил?

— Оръжия. — Пакстън махна с ръка и холоизображението на КМ W7-6102-016 изчезна.

— Наричаме тази концепция „Крепостта Сол“ — продължи все тъй навъсено Пакстън. — Имаме изградени поредици от защитни съоръжения, като се започне от външните граници на системата до самата ѝ сърцевина, тоест Земята. Но вие и сама знаете, госпожо, че разполагаме с подобни установки чак при Троянските астероиди.

Троянските астероиди представляваха група малки планети, обикалящи около Юпитер в неговата точка на Лагранж. В момента дъщерята на Бела бе на Троянската станция, служеше на космически кораб от ново поколение, наричан още „А-кораб“. Всичко това естествено бе дълбоко засекретено.

— След това имаме астероиди. За целите на военното планиране използваме Астероидната линия, централния пояс на границата между

Вътрешната и Външната система. По-насам следват станции в Лагранжовите точки на Марс и Земята...

В самата Земно-Лунна система имаше оръжейни инсталации на Луната, както и в лунната Лагранжова точка и в орбита около Земята — спътници-убийци, които бяха в състояние да поръсят всеки нашественик с дъжд от куршуми, да го изпекат с рентгенови лъчи и лазери или просто да го таранират. Имаше и наземно базирани системи, тежкокалибрени лазерни установки, лъчеви оръдия и дори стари междуконтинентални балистични ракети от епохата на Студената война, преустроени да отнасят смъртоносния си товар далече от Земята. В горните слоеве на земната атмосфера непрестанно патрулираха бойни самолети, натоварени с оръжия, които можеха да отразят всяка ракетна атака срещу Земята. И така нататък. Изглежда, цялото околоземно пространство гъмжеше с всякакъв вид оръжия — от земната повърхност до НОЗО, ВОЗО и ГЕО, както ги изреди Пакстън — съкращения за ниска околоземна орбита, висока околоземна орбита и геосинхронна орбита.

Но дори целият този оръжеен арсенал се оказа само началото. Всичко, което можеше да се използва като оръжие, също попадеше в тази категория. Системите за контрол на „космическото време“, с техните гигантски огледала, можеха лесно да бъдат преориентирани. Всеки плуг бе пригоден да стане меч.

Бела усети, че ѝ се завива свят при мисълта за отчаяния отпор, който бе готова да даде Земята, в случай че отново бъде заплашена. Изглежда, никой не си помисляше, че тези оръжия, създадени да водят война срещу небето, можеха лесно да бъдат обърнати и използвани против вътрешен „враг“.

— Всички ние си даваме сметка, разбира се — продължи Пакстън, — че цялата тази армада ще е безсилна срещу една нова Слънчева буря. Ето защо разполагаме с резервни системи. Не знаем с какво биха могли да ни ударят следващия път тези Първородни. По тази причина се наложи да обърнем поглед в другата посока — към стари причинители на болести, създадени от майката природа, които са ни сполетявали в миналото и ние сме се справяли с тях...

Той се премести към нова таблица, мрачна класификация на познатите и възможни катастрофи.

Тук имаше „локални бедствия“ от рода на мощни вулканични изригвания, войни от двайсети век и „глобални бедствия“, довели до унищожаването на значителна част от земното население, които биха могли да последват сблъсък с астероид, както и „крайни по сила инциденти“, които да доведат до изтребването на почти целия човешки род и заплашващи живота на планетата.

— Ако не беше щитът — заговори с отсечен глас Пакстън, — Слънчевата буря щеше да предизвика бедствие от подобен характер, тъй като щеше да разтопи земната повърхност до основните скали. Тъкмо щитът успя да редуцира пораженията до степен на „глобална катастрофа“.

Пакстън добави, че Слънчевата буря е била първата и основна причина да се погледне по нов начин на защитата на Земята и околното пространство.

— Опитваме се да променим нашата индустриална база по такъв начин, че да е в състояние да се възстанови максимално бързо в случай на нова катастрофа. Така например, ако се наложи да построим нов щит, можем да го направим по-ефективен. Разбира се, някои ще посочат, че като изложена на всякакви рискове раса, сме длъжни да извършим подобна подготовка дори ако Първородните не съществуват. Разполагаме с някои предимства. Базираната в космоса инфраструктура ще помогне за възстановяването на земната цивилизация. Системите за контрол на времето ще стабилизират нарушения климат, както стана след Слънчевата буря. Орбиталните станции ще изградят наново поразените космостанции. Имаме космически енергийни системи и орбитални телекомуникационни системи. Разполагаме дори с болници в космоса. Бихме могли да произвеждаме и храна в орбитални или лунни ферми. Децата на Земята ще се върнат, за да помогнат на болната си майка. — Той направи кисела физиономия. — Стига, разбира се, шибаните космически да се съгласят да ни сътрудничат. Но ще ви призная, че в планирането си стигнахме дори отвъд това и обмислихме най-лошия сценарий. — Той бавно плъзна поглед по лицата на присъстващите. — Трябва да сме подготвени за пълното изтребление на човечеството. Всеки знае, че вече разполагаме с немалко население извън Земята. Но според някои специалисти все още не е сигурно, че тези колонии биха

могли да оцелеят, в случай че Земята бъде унищожена. Помислили сме дори за това.

И заговори за бункери, на Земята и на други планети, един от тях на Луната, в планината Пико, друг в Море Ибриум. Архиви, съдържащи мъдростта на цялото човечество, върху златни дискове или на електронни записи. ДНК хранилища. Замразени зиготи. Складове, които да бъдат отворени от всеки, пристигнал в околностите, когато човечеството вече не съществува. „Земната поща“, тази отчаяна пратка към звездите на фрагменти от човешката култура в навечерието на Слънчевата буря, бе друг вид хранилище.

— Добре, Бил. Не смяташ ли, че това ще е достатъчно?

— Някой от вас — Пакстън ги изгледа сурово — знае ли какво е това „космическа опера“? Жанр за далечното бъдеще, за войни, бушуващи из цялата галактика, за космически кораби с размерите на светове. От Втората световна война е изминало само едно столетие — само сто и петдесет години, откакто основното транспортно средство на войната е бил конят. Но ето, че сме изправени пред заплаха от мащабите на космическата опера. След още хиляда години ще стигнем толкова далече, че единствено взрив в ядрото на галактиката би могъл да ни заплашва с пълно изтребване. Но за момента все още сме твърде уязвими.

Бил Карел вдигна колебливо ръка.

— В такъв случай е логично да сметнем, че втори удар е вероятен сега, отколкото на по-късен етап.

— Точно така — изръмжа Пакстън.

— Въпреки впечатляващото ви изявление, адмирале, позволете да отбележа, че подобна стратегия носи своите недостатъци. — Пакстън си пое рязко и шумно дъх, но Карел не му обърна внимание. — Може ли? — Гледаше към Бела.

— Продължавайте — каза тя.

— Първо, адмирале, ресурсите, с които разполагате, са съвсем ограничени. Фактът, че имате станция на орбита около Юпитер, не означава, че бихте могли да се противопоставите на заплаха, идваща например от противоположната страна на Слънцето.

— Даваме си сметка за това...

— Освен това, изглежда, разсъждавате двуизмерно, сякаш това е някоя от старите ви войни. Ами ако атаката срещу нас е насочена под

ъгъл, различен от плоскостта на еклиптиката — тоест от равнината, на която лежат планетите и Слънцето?

— Бил съм на Марс — отвърна заплашително Пакстън. — Зная какво е еклиптика. Но по някаква случайност настоящият нарушител се приближава тъкмо в плоскостта на еклиптиката. За в бъдеще ще сме готови и за други възможности. Но вие не по-зле от мен знаете, че енергоемкостта на подобни стратегически действия все още е непостижима за нас. Да, професор Карел, Слънчевата система е доста голямо място. Да, ние не сме в състояние да я покрием цялата. Но какво друго ни остава, освен да се опитваме?

Карел едва се сдържа да не се разсмее.

— Но тези опити са толкова немощни, че са почти безсмислени...

Пакстън изръмжа и Бела побърза да вдигне ръка.

— Моля те, Бил.

— Съжалявам — обади се Карел. — Съществува и въпросът за ефикасността на цялата тази мащабна подготовка, ако наистина се изправим пред заплахата...

— Разбрах — прекъсна го ядосано Пакстън и изчисти екраните. — Да поговорим за аномалията.

Бела си мечтаеше за чаша прясно смляно кафе.

За разлика от дългата и пространна реч, посветена на Крепостта Сол, изказването на Пакстън, посветено на аномалията, бе съвсем кратко.

Той описа лаконично събраните доказателства за съществуването на „призрака“.

— В момента това нещо прекосява Ю-линията — орбитата на Юпитер. Между другото, бихме могли да го прихванем още сега, тъй като се доближава до Троянската база и обмисляме възможните противодействия. По-нататък ще прекоси астероидния пояс, ще подмине орбитата на Марс и ще се приближи към Земята, която, изглежда, е крайната му цел. Но все още нямаме представа за характера на аномалията или какво би могла да направи, когато стигне тук.

Той седна и в помещението се възцари тишина.

Бил Карел го погледна, после огледа и останалите, сякаш не вярваше, че представянето е приключило.

— И това ли е всичко?

— Всичко, което имаме — отвърна Пакстън.

— Изобщо не предполагам, че имате толкова малко... Добре, че дойдох. Ще ми позволите ли, адмирале?

Бил Пакстън изгледа навъсено Бела, но тя му кимна едва забележимо и той на свой ред кимна на Карел.

— В известен смисъл — заговори професорът, — запознанството ми с този ваш „призрак“ започна години преди Слънчевата буря, когато работех с астронома Шивоун Макгоран върху сонда, която нарекохме КАС — Квинтесенциалната анизотропна сонда...

Пакстън и неговите патриоти се спогледаха и замърмориха.

Квинтесенциалната анизотропна сонда беше продължение на един летателен апарат, наречен Уилкинсънова микровълнова анизотропна сонда, която през 2023 бе изучавала далечното ехо на Големия взрив и за първи път бе успяла да хвърли светлина върху градивните елементи на вселената — барионична материя, тъмно вещество и черна енергия. Тъкмо черната енергия, наричана от някои „квинтесенция“, бе горивото, подхранващо разширяването на вселената. Предназначението на КАС бе да измери въздействието на това космическо разширяване, като издирва еха от първични звукови вълни.

— Беше наистина много елегантна концепция — продължи Карел. — Първичната вселена, малка, плътна и невероятно гореща, е била като ехоотразителна камера, изпълнена със звукови вълни, пораждани в тази гигантска турбуленция. Но след това е започнала бързо да се разширява. — Той разпери деликатните си ръце. — Пуф. Внезапно е възникнало достатъчно място, за да може материята да се охлади и да бъдат заченати много по-интересни физични процеси. С нарастване на разстоянията звуковите вълни започнали да се разпръскват. Но оставяли отпечатък, модел на компресия, въздействащ върху формирането на първите галактики. И така, като картографираме разпръскването на галактиките, ние се надяваме да реконструираме първичните звуци. Което на свой ред ще ни осигури ключ към разгадаване на физичните принципи на квинтесенцията — черната енергия, която в онези времена...

Забелязала растящо неспокойствие в редиците на присъстващите, Бела го прекъсна меко:

— Бил, мисля, че е време да преминеш към същината.

Той ѝ се усмихна. Беше разпънал пред себе си холоекран, който бе влязъл във взаимодействие със системите на масата.

— Ето ви модел за разширяването на космоса. — Появи се островърха графика, разчертана в логаритмична скала, с катереща се крива. Той заговори за това как тази крива била определена след анализиране на старата светлина, идеща от най-далечните звезди. „Честотата“ на моделите на галактическо подреждане била свързана с честотите на тези изгубени звукови вълни.

Този път го прекъсна самият Пакстън.

— Божичко, стига с тези загадки. Накъде биете с всичко това?

Карел затрака по екранчето.

— Един от хората ми се натъкна на филм, пресъздаващ разрушаването на КМ W7-6102-016.

— Бих искал да зная как се е добрал до него — изръмжа Пакстън.

— Как се е *добрала*, ако трябва да сме точни — отвърна все така невъзмутимо Карел. — Става въпрос за едно момиче, Лайла Нийл. Нигерийка, невероятно умна. Та разрушаването на КМ се оказа доста странен инцидент. По нищо не изглеждаше да е бил ударен от оръжие отвън. По-скоро сякаш се бе разпаднал отвътре. Въз основа на това Лайла конструира разширяваща се крива за космическия монитор, за да покаже нагледно как е свършила неговата малка вселена.

Той извика втора графика. Скалата бе различна, но заключението се налагаше от само себе си. Кривата на разширение на КМ съвпаднаше с космическия профил, съставен от КАС. До такава степен, че можеха да бъдат наложени една върху друга.

— И какво означава това? — изумено попита Бела.

— Мога само да предполагам — отвърна Карел.

— Ами да чуем предположението, за Бога! — тросна се Пакстън.

— Струва ми се, че КМ е бил разрушен при специфично и локализирано използване на черна енергия, или квинтесенция. Бил е разкъсан отвътре от същата тази сила, която предизвиква разширяването на вселената и която по някакъв начин се е фокусирала върху малкия летателен апарат. Наречете го космическо оръжие.

Забележително, нали? — Той се усмихна. — Лайла го кръсти „К-бомба“.

— Умно. — Пакстън щракна с пръсти. — И как ще спрем това нещо — ще го свалим със стрелба, или ще го отразим?

Карел изглеждаше изненадан, че му задават подобен въпрос.

— О, нямам ни най-малка представа. Адмирале, това не е Слънчевата буря, която макар и енергетична по характер, бе доста примитивна по рода си. Тук става въпрос за физични принципи, които почти не познаваме. Трудно е да си представим как бихме могли да реагираме по начин, който да окаже въздействие.

— Но, Бил — обади се Бела, — какво ще се случи, ако тази К-бомба достигне Земята?

Той отново изглеждаше изненадан от въпроса.

— Ами то е почти очевидно. Ако се задейства по същия начин — а нямаме причини да смятаме, че мащабите на действието ѝ са ограничени — последствията ще са същите както с КМ. — Той щракна с пръсти. — *Пуф!*

Тишината в стаята бе абсолютна.

Бела огледа присъстващите. Допреди малко тези небесни ветерани изглеждаха, сякаш се забавляват. А сега внезапно се бяха смълчали, притихнали. Бяха си намерили майстора.

Нямаше никакво съмнение, че това ново космическо оръжие ще премине през дълбоко ешелонираната земна защита като нож през масло.

— Е, добре. — Тя се понадигна. — Разполагаме с двайсет и един месеца, докато стигне Земята. Какво ще предприемем?

— Трябва да го спрем — заяви незабавно Пакстън. — Това е единствената ни възможност. Няма друг начин да спасим населението — не можем да евакуираме цялата проклетата планета. Ще хвърлим срещу него всичко, с което разполагаме. Като започнем със силите на Троянската база.

Бела знаеше какво има предвид. А-корабите. Което би означавало, че най-вероятно Една ще вземе участие в мисията. Опитва се да отхвърли тази мисъл.

— Добре, Боб, издай заповед да подготвят операцията. Но няма никаква причина да смятаме, че оръжията ни ще се окажат достатъчно ефикасни. Трябва да научим колкото се може повече за това нещо, да потърсим слабите му места. Професор Карел, смятайте се за мобилизиран.

Карел склони леко глава.

— Има и още нещо — заяви с тежък глас Пакстън.

— Да?

— Бисиса Дът. Изпуснали сме я. Избягала е с космолеватора като плъх през канал.

Бела го погледна смаяно.

— С космолеватора? Но къде може да е отишла?

— Не зная. Възможно е дори тя да не знае, след като малко преди това е напуснала Хибернакула. Помогнал ѝ е някой мръсен космически...

— Адмирале! — възрази Бела. — Тези изрази няма да ни помогнат да стигнем доникъде.

Той ѝ се ухили с вълча усмивка.

— Добре, извинявам се. Но трябва на всяка цена да открием Бисиса Дът.

Бела въздъхна.

— Добре де. Мен пък ме чака среща с неколцина президенти. Има ли нещо друго?

Пакстън поклати глава.

— Нищо, за което да се сетя. И — всички — моля ви, никакво изтичане на информация.

Бела се изправи. Беше доволна, че е поканила Карел, който успя да демонстрира, че добре подготвената реч няма силата на солидните познания и прозорливия ум. Ако не бяха наблюденията на неговата гениална студентка, едва ли щяха да знаят за истинската природа на тази аномалия, това оръжие, тази К-бомба.

Какво друго още не знаеха? Какво бяха пропуснали или не можеха да видят?

Какво още?

14: ОТВЪД ОРБИТАТА

След първите двайсет и четири часа вълнението от пътешествието изчезна почти напълно. Бисиса не би повярвала, ако в началото ѝ бяха казали, но настъпи момент, в който изпитваше само досада.

С намаляването на гравитацията все повече предмети се издигаха във въздуха: завивки, дрехи, остатъци от храната. Беше като да къмпингуват в повреден асансьор, мислеше си Бисиса. Люспите от гладко обръснатата глава на Алексей бяха най-неприятни. Освен това беше много трудно да се мият. Разполагаха с достатъчно питейна вода, но кабината не беше оборудвана с душ и след първите няколко дни започна да вони като в тоалетна.

Бисиса се стараяше да използва времето конструктивно. Работеше над възстановяването си от Хибернакула. Спеше много и Алексей и Мира ѝ помагаша да изпълнява упражнения в ниска гравитация, като я придържаша към стената, за да може да напряга нужните групи мускули. Но имаше толкова много свободно време, което едва ли можеше да се запълни с упражнения и сън.

Алексей също си намираще занимания. Непрестанно проверяваше системата за управление на паяците, дори правеше визуален оглед на херметическата изолация на кабината и на филтрите. Докато работеше, си мърмореше под нос или пееше — възторжени тихи химни, възпяващи слънчевата светлина.

Бисиса все не успяваше да поговори с дъщеря си. Имаше чувството, че Мира се е затворила в себе си, сякаш през времето, когато Бисиса бе спала криогенен сън, бе развила необяснима депресия.

Бисиса реши да отложи тази задача за по-късен етап, когато най-сетне се отделят от лентата.

Веднъж подметна:

— Ще ми се да можем да се завъртим около Земята, за да видя и другите космoeлеватори. Дори не знам колко са.

Мира започна да ги брой на пръсти.

— Модимо в Африка. Бандара в Австралия, майката на всички. Джианму в Китай. Марахуака във Венесуела, Южна Америка. Всичките на имената на небесни богове. Ние, европейците, си имаме Игдрасил.

— Скандинавското название на Световното дърво.

— Точно така.

— А американците са построили Стълбата на Яков.

Алексей се засмя.

— „И видя сън: ето, стълба изправена на земята, а върхът ѝ стига до небето, и Ангели Божии се качват и слизат по нея“. Битие, двајсет и осем, дванайсет.

— Америка все още е силно религиозна страна — каза Мира. — Предполагам затова са отхвърлили северноамериканското название за Световното дърво. Имаше референдум.

— Защо толкова много различни народи имат митове за Световното дърво? Струва ми се доста странно.

— Някои антрополози смятат, че е плод на човешкото въображение — причудливи форми на облаците, които наподобяват клони и гигантски стебла. Или може би това е митът за Млечния път. Други казват, че се дължало на слънчевата активност.

— Много хора се страхуват от елеваторите — обясни Мира. — Има и такива, които твърдят, че е ерес. Задна вратичка към Царството Божие. Все пак съвсем наскоро тъкмо оттам дойде заплахата за Земята и те още не са го забравили.

— Което бе и причината за нападението срещу Африканския елеватор — рече Алексей. — Може да няма логика, но е така.

— За космически познаваш доста добре земната култура.

— Защото съм се интересува. Но аз я разглеждам отвън. Като антрополог в известен смисъл.

— Аз пък смятах, че всички космически ще са рационални като компютри — подметна Мира.

— О, не! — Алексей се засмя. — Разработваме цяла нова система от мании.

И през цялото време продължаваха да се изкачват. Планетата постепенно се смаляваше — първо заприлича на футболна топка, после на грейпфрут, на топка за крикет и накрая стана толкова малка, че Бисиса вече не можеше да различава очертанията на континентите.

Представата за невероятните размери на конструкцията, по която пълзяха, смразяваше ума ѝ.

На третия ден от началото на пътуването минаха през първото съоръжение, откакто бяха напуснали Земята. Събраха се в средата на кабината, за да наблюдават приближаването му.

На пръв поглед изглеждаше като широк пръстен от надуваеми модули, повечето с приблизително цилиндрична форма, изрисувани в ярки цветове и сияещи като гигантски играчки на постоянната слънчева светлина. Алексей обясни, че това е комбинация от хотел и развлекателен парк, все още незавършен и необитаем. Официалното му название щяло да е „При Яков“. Основен инвеститор били „Дисни“. Надявали се да си върнат част от парите, които непрестанно губели от старите паркове на Земята.

— Чудесно място за хотел — одобри Мира. — Само на три дена път и с достатъчна гравитация да се избегне бъркотията, която настъпва при нула g.

— Да, още едно подходящо приложение на елеватора — съгласи се Алексей. — Всъщност това е само началото. След играта винаги идва сериозната част — бизнес центрове, жилищни помещения, орбитални градове. Цяла една нова реалност. Съвсем като железниците през деветнайсети век.

Бисиса неусетно улови Мира за ръката.

— Живеем в забележителни времена, нали?

— Да, мамо, така е.

Подминаха хотела за броени секунди и Бисиса отново имаше възможност да добие представа за истинската им скорост. Но само за кратко, тъй като скоро ги обгърна тъмнина, в която изглеждаше сякаш са увиснали наред космоса. Все пак краят на пътуването приближаваше.

На осмия ден преминаха отвъд геосинхронната точка. За един съвсем кратък момент се намираха в нулева гравитация, обикаляйки в орбита около Земята, както би трябвало да прави всеки уважаващ себе си спътник, макар че от няколко дена гравитацията бе толкова слаба, че това на практика нямаше никакво значение.

На геосинхронната точка имаше друго съоръжение, огромно колело, чиято главина бе центрирана върху лентата. И тази конструкция не беше завършена. Бисиса различаваше ясно малки монтажни машини, които пълзяха по огромното метално скеле, а също и отблясъците на заварките. По-нататък, зад огромни прозорци, зеленееха причудливи растения.

Геосинхронизираната станция отплава надолу, отдалечи се под тях и постепенно изчезна, а те продължаваха да се носят из пустошта.

След като подминаха геосинхронната точка, ефективната гравитация на паяка смени полюса си, тъй като центростремителната сила, балансирана от гравитацията на геосинхронна позиция, доби надмощие и се опитваше да ги откъсне настрана. „Долу“ вече беше в посока, обратна на Земята. Наложиха се да пренаредят кабината — покривът стана под и обратно. Алексей обясни, че кабините, предназначени изцяло за пътници, вършели това автоматически.

Всъщност това обръщане, преустройството на кабината, бе единственото интересно нещо, което се случи в дните след геосинхронната точка. *Единственото.*

Но Бисиса научи, че няма да изминат целия останал път до контратежестта, която беше на тринайсет дни отвъд геосинхронната точка и на двайсет и един от повърхността. Там, както ѝ обясниха, било гробището на паяците.

— Налага се непрестанно да увеличават масата на контратежестта, за да компенсират нарастващата маса на лентата — каза Алексей. — Ето защо нито един от паяците не се връща на Земята — с изключение на ремонтните машини.

Бисиса огледа тъжно кабината и прозрачния корпус.

— Там ли ще е краят на паяка?

— Не и на този — отвърна Алексей. — Това малко чудовище няма да продължи отвъд петдесет и шест хилядния километър. Което е на дванайсет дни от Земята.

Бисиса погледна Мира, която, изглежда, имаше само смътна представа за по-нататъшния развой на събитията.

— И после какво?

— Помниш ли, като ти казах, че ако паякът се откачи от лентата преди геосинхронната точка, ще паднем обратно на Земята? Но ако се отделим след това...

— Ще напуснем орбитата на Земята — каза Мира. — И ще продължим в междупланетното пространство.

— Ако изберем подходящия момент, за да се откъснем от елеватора, може да използваме инерцията, за да идем където пожелаем. На Луната например.

— Там ли ще ходим?

Алексей се усмихна.

— О, малко по-далече.

— Тогава къде, дявол го взел? Вече няма смисъл да пазим тайни... пък и веднага щом се откъснем от елеватора, властите ще знаят накъде сме се насочили.

— Отиваме на Марс, мамо.

Бисиса се ококори.

— На Марс?

— Да. Там има нещо, което те очаква.

— Но тази малка кутия не може да измине целия път до Марс.

— Разбира се, че не може — потвърди Алексей. — Ще ни вземат. Имаме среща с фотонен кораб. Слънчев платноход. Вече е потеглил.

Бисиса смръщи вежди.

— Нямаме двигатели, нали? Освободим ли се от лентата, няма да разполагаме със собствени средства за движение.

— Не са ни необходими. *Корабът* ще се срещне с нас.

— Божичко! — възкликна Бисиса. — И ако нещо се обърка...

Алексей продължаваше да се усмихва, съвсем безгрижно.

От разговорите с него през последните дни Бисиса бе започнала да разбира част от психологията му — психологията на космическия, коренно различна от тази на земния човек.

Алексей изпитваше нещо като смъртен страх от повреди в обкръжаващите го машини, тъй като животът му зависеше изцяло от тях. От друга страна, не хранеше и капчица съмнение в безпогрешната сила на орбитите и траекториите и взаимодействията на телата в космоса — той живееше в свят, където небесната механика осезаемо ръководеше всичко, един могъщ и безшумен часовников механизъм, който никога не показваше дефекти. Ето защо щеше да е спокоен и уверен веднага щом се отделят от лентата: за него бе недопустима мисълта, че фотонният кораб би могъл да се размине с тях. Докато Бисиса и Мира се ужасяваха от подобна възможност.

Някъде във всичко това се криеше тайната на неговата личност, мислеше си Бисиса — и на новото поколение на космическите. Струваше й се, че ще може да го разбере по-добре, ако успее да схване странните молитви, които си нашепваше с мелодичен тон — псалмите за Незавладяното слънце.

На дванайсетия ден се настаниха в сгъваемите столове, след като закрепиха всички предмети, в очакване да дойде сътресението, показващо, че зарядите, поставени от Алексей, са отделили кабината от елеватора.

Алексей огледа лицата на спътничките си.

— Искате ли обратно отброяване?

— Млъквай! — скастри го Мира.

Бисиса погледна лентата, която бе единствената им връзка с реалността през последните дванадесет дни, и после премести поглед нагоре, към отдалечаващото се камъче, което бе Земята. Зачуди се дали ще я види отново да се приближава — и за това, което я очакваше в обозримото бъдеще.

— Започва се... — прошепна Алексей.

Под тях блесна ярка светлина, зад тавана на кабината, превърнал се в под. После лентата започна да се отдалечава с невероятна скорост и гравитацията се изпари като сън. Кабината започна да се премята и част от предметите литнаха под съпровода на веселия смях на Алексей.

15: „ОСВОБОДИТЕЛ“

АПРИЛ 2069

Корабният инженер Джон Матернес се свърза с Една от Ахил. Очертаваше се ново забавяне. Техниците на астероида все още не бяха доволни от магнитната примка на антимаатерийните резервоари.

Ако забавянето се проточеше още малко, „Освободител“ щеше да пропусне поредната възможност да излети за своя първи изпитателен полет.

Една Фингал надзърна през дебелото стъкло на илюминатора и погледна Слънцето, което от такова огромно разстояние бе само блед диск. Изпитваше съвсем обяснимо безпокойство, макар атмосферата на мостика и навсякъде из кораба да бе спокойна, делова. Не обичаше да чака в бездействие.

Вътрешно бе напълно убедена, че трябва да потърпят, докато инженерите не станат съвсем сигурни в това, което правят. „Освободител“ зависеше от нова и неизпробвана технология и ако искаха мнението на Една, тези магнитни антимаатерийни бутилки едва ли можеха да се нарекат „стабилни“ и най-доброто, на което можеш да се надяваш, бе на известна степен на контролирана нестабилност, която да продължи поне докато се прибереш у дома. Смяташе се, че тъкмо авария в магнитната примка е била причината за загубата на безименния предшественик на „Освободител“ и на Мери Ланчестър и Тео Уузи, двучления екипаж на А-23С.

Но във Външната система, в мрака отвъд, нещо смъртоносно и чуждо се приближаваше неумолимо към Земята. Вече беше прекосило Ю-линията и бе по-близко до Слънцето, отколкото бе самата тя. Една бе капитан на единствения боен космически кораб, който се намираще в състояние на относителна готовност, единствения жизнеспособен съд от първата Космическа щурмова ескадрила.

Понякога, когато стресът ставаше непоносим, се опитваше да се успокои с мисли за най-близките си.

Погледна хронометъра. Беше настроен на хюстънско време, както всички главни часовници в човешкия космос, и тя мислено го пренастрои на времето във Вашингтон. Тригодишната ѝ дъщеричка сега навярно беше в детската градина. Домът на Една се намираше на Западния бряг, но тя бе избрала детска градина във Вашингтон, за да може дъщеря ѝ да е близо до баба си. Една обичаше да си представя къде е Теа по всяко време на деня.

— Либи, ако обичаш, отвори пощата ми.

— Разбира се. На видеозапис?

— Да. Готова ли си?... Здравей, Теа. Ето ме и мен, както винаги чакам...

Теа щеше да чуе гласа ѝ и да види това, което виждаше Една, записано от идентификационната татуировка на бузата ѝ. Мерките за сигурност бяха строги по отношение на всичко, свързано с корабите от клас А, и Теа вероятно щеше да получи цензурирана версия на писмото на майка си. Но и това бе по-добре от нищо.

И ако нещата не се развиеха добре, това може би щеше да е последното послание от майка ѝ. Ето защо Една предпочете да говори за бъдещето.

— Седя и чакам да натоварят антимаатерийните ни бутилки в камерата на А-двигателя. Това ще отнеме доста време, тъй като трябва да сме много предпазливи. В момента гледам надолу към Ахил. Това е един от големите Троянски астероиди и тъкмо на него строим нашите А-кораби. Ако проследиш погледа ми, ще видиш доковете и големите шахти, където копаем лед и скали, за да ги използваме като реактивна маса — веществото, което всъщност ще тласка кораба напред. Куполите на повърхността са жилищни помещения, но повярвай ми, на „Освободител“ има много повече удобства!

Троянските астероиди бяха скупчени в един регион на гравитационна стабилност на Ю-линията^[1], наричан D4, Лагранж 4, винаги на шейсет градуса отвъд орбитата на Юпитер. Имаше и втора подобна точка, U5, която следваше Юпитер от другата страна.

Земните астрономи бяха кръстили двата астероидни лагера на съперниците от Омировата „Илиада“. D4 бе богат източник на ресурси, отлично място за база и контролен пункт. Вероятно по тази причина по време на Слънчевата буря Първородните бяха оставили тук Око.

— Теа, няма да се преструвам, че не ме е страх. Глупаво би било да го крия. Научих, че мога да потискам страха си поне докато си върша работата. Защото знам, че тази работа трябва да се свърши. Може би ти е известно, че този кораб, четвъртият от новия клас А-кораби, е първият, получил собствено име. Защото докато другите бяха предназначени за пробни полети и изпитания, този ще е първият, който ще участва в битка. Предполагам, че каквото и да се случи, ще го запомнят с това. Разбира се, първо ще трябва да направим няколко пробни полета. Беше ни много трудно да се спрем на подходящо название. Ето ни тук, заобиколени от герои от класическата митология. Но това е митология от едно друго време, далечно и различно от нашето. В края на краищата се спряхме на името на един прочут летателен апарат, оказал неоценима помощ на човечеството по време на последната война, преди с появата си Първородните да променят правилата. Надявам се през следващите няколко седмици да успеем да освободим човечеството от една смъртоносна заплаха. И след това ще мога да се върне у дома при теб. Аз...

Отекна тревожен сигнал и на таблото пред нея премигна зелена светлина. Горивните клетки най-сетне бяха натоварени успешно, наземният екипаж напускаше кораба. След десет минути щяха да им дадат разрешение за излитане.

Имаше достатъчно време. След старта щяха да ѝ предадат оперативната заповед за истинската им мисия.

— Либи, ако обичаш, затвори файла. Отрежи последната част. И повикай Джон Метернес.

---

[1] Ю-линия — линията на орбитата на Юпитер, по която се движат и астероидите троянци. — Бел. NomaD. ↑

16: „ДЖЕЙМС КЛАРК МАКСУЕЛ“

Фотонният кораб, който трябваше да ги откара на Марс, изплува от мрака. Наричаше се „Джеймс Кларк Максвел“. Платното му беше като гигантска сянка и Бисиса зърна само отблясъците от такелажа — невероятно дълги лъщящи прави линии.

С приближаването на момента на срещата Бисиса усещаше нарастващо напрежение. Не е необходимо да разбираш много от корабостроене, за да знаеш, че един съд, пригоден да се движи със слънчева светлина, ще е невероятно крехък. И техният малък компактен паяк, тази мятаща се топка метал, щеше да се озове право сред това фантастично съчетание от платна и такелаж. Тя очакваше всеки миг да чуе тревожния вой на алармата и да види как тънкото огледално платно ги обгръща като опаковката на коледен подарък.

Мира също изглеждаше разтревожена, въпреки че имаше известен опит в космонавтиката. Но Алексей Карел бе напълно безгрижен. Когато наближи моментът за среща, той се настани пред холоекрана, вгълби се в странните графични изображения и само от време на време прошепваше някоя тиха команда, която се предаваше чрез лазерна връзка на приближаващия ги кораб. Изглежда, изпитваше абсолютна вяра в смесицата от орбитална механика и екзотично небесно корабно управление, която приближаваше паяка до „Максуел“.

В последния момент главният корпус на „Максуел“ изплува от мрака. Бисиса имаше усещането, че се намира в малка лодка и наблюдава приближаването на огромен презокеански лайнер. Корпусът имаше приблизително цилиндрична форма и бе покрит със сателитни чинии и стрели, а над горния му ръб Бисиса забеляза пръстен от макари, които поддържаха километрите стоманен такелаж.

Прозрачна тръба с диаметър няколко метра се отдели от корпуса, насочи се с привидна неувереност към паяка и се закотви към него с метално дрънчене. Корпусът се разтреса, когато механичните връзки погълнаха последните дребни различия в инерцията. След това тръбата се събра като акордеон, доближи двата корпуса един до друг и накрая те се скачиха с глух тропот.

Алексей се облегна назад и се усмихна широко.
— Слава на Слънцето за универсалните режими за скачване.

— Е, това беше. — Той отлепи холоекрана от стената, сгъна го и го прибра в джоба си. — Време е да си събираме багажа. Вземете всичко, което искате. Каквото не ви трябва, можете да оставите тук.

— Значи няма да вземем паяка? — попита Бисиса.

— Разбира се, че не.

Бисиса изпитваше странна неохота да напусне доскорошното им убежище.

— Май съм твърде стара, за да свиквам толкова лесно с промените.

Мира я стисна за ръката.

— Стига, мамо, зная, че ще се справиш.

Алексей отвори люка в стената и през тръбата откъм „Максуел“ нахлу въздух, примесен с тръпчивата миризма на изгоряло. Бисиса докосна външната стена, повърхност, месеци наред била в контакт с вакуума на космоса. Сякаш беше топла на допир.

Минаха през тунела и стъпиха на борда на „Максуел“. Всичко сияеше от чистота и миришеше леко на сапун. Куфарът ги последва с трополене. От капака му се отделиха малки вендузи, които прилепнаха за стените, и той заприлича на паяк с тънки крачета и охранено тяло.

Люковете зад тях се затвориха и Бисиса долови сътресението на масивния корпус на „Максуел“ при отделянето от паяка. В помещението нямаше люкове. Бисиса искаше да види какво ще стане с изоставения паяк.

Преди да продължат, Алексей ги предупреди:

— Само не забравяйте: при построяването на кораба е помислено за всеки излишен грам. Общата му маса, включително платното, не надхвърля десет тона. Ако не внимавате, току-виж кракът ви пробил корпуса. — Той чукна с пръст по вътрешната преграда. — А това е нещо като оризова хартия. Леко, но чупливо. — Забоде пръст в стената, за да им демонстрира, после откъсна едно парченце и го съдъвка. — Освен това става за ядене. В случай на бедствие яжте обзавеждането.

— Бедствие? — повтори изплашено Бисиса. — Какво бедствие?

— Предполагам — отвърна замислено Мира, — че най-лошото, което би могло да се случи, е да изгубят платното или то да бъде повредено до степен да стане неизползваемо. Тогава ще сме обречени да се носим по неконтролирана траектория, без възможност да предприемем каквото и да било. Спасяването не е невъзможно, но ще отнеме месеци, дори години.

— И колко често стават такива неща? — попита Бисиса.

— Много рядко — успокои я Алексей. — И нито един случай не е завършил фатално. — Обясни им, че траекториите на полетите се подбират внимателно, така че ако платното се скъса, да са близо до място, откъдето могат да изпратят спасителен кораб. — Но е вероятно да откажат телата ви, отколкото машинариите на този кораб — приключи малко безцеремонно.

След което се отдалечи към „мостика“, за да провери системите, а Мира и Бисиса се заеха да разопаковат багажа и да опознават обстановката.

Не им отне много време да разучат „Максуел“. Херметизираният корпус представляваше цилиндър с височина няколко метра. Познатите им вече стени от оризова хартия го разделяха на три основни палуби. Най-долната бе складово помещение, както я нарече Алексей. Надзърнаха през люка и видяха, че вътре са подредени хранителни припаси, неприкосновен запас, ремонтни комплекти, товар и скафандри за работа в открития космос. Мостикът на Алексей бе на най-горната палуба.

Междинната бе жилищен отсек. Там бяха неизменните баня и тоалетна, а останалата част бе с подвижни прегради, образуващи стаи, които можеха да служат едновременно за всекидневни, спални и кабинети за десетчленен екипаж. За да се пести място, столовете и леглата бяха прикачени за стените и се разгъваха от тях. Бисиса и Мира прекараха известно време в разместване на преградите. В края на краищата оформиха три малки спални, максимално отдалечени една от друга и от тоалетната, тъй като хартиените прегради нямаша никакви звукоизолиращи качества.

Условията бяха почти толкова спартански, колкото в паяка. Но тесните коридори и помещенията с ниски тавани притежаваха уникална смесица от архитектурни решения, които ги правеха еднакво подходящи и за повърхността, и за космоса. Платното осигуряваше

ускорение от около един процент от земното притегляне — крайно недостатъчно, за да те прилепи към пода. Ето защо конструкторите бяха оборудвали помещенията с безброй ръкохватки и стъпенки, възглавници и цветни указатели, така че само с един поглед да се ориентираш къде е „горе“.

От друга страна, този един процент беше постоянен и неизменен. Докато експериментираше, Бисиса откри, че ако се издигне до тавана, без да се хваща, ще се спусне на пода за шест-седем секунди, като пада бавно като снежинка. Това микроскопично количество гравитация бе изненадващо полезно, тъй като караше прахта да се сляга и не позволяваше из въздуха непрестанно да се носят какви ли не предмети. Тук не се налагаше да мисли дали одеялото ѝ е закрепено и няма ли чашата с кафе да се разплиска.

„Мостикът“ на „Максуел“ бе оборудван с маса и столове. Бисиса трябваше да си припомни, че това не е военен кораб. Когато с Мира се изкатериха, или по-точно се „възнесоха“, по стълбичката от междинната палуба, Алексей седеше на един стол и търпеливо наблюдаваше мигащите пред него екрани.

Стените тук бяха напълно прозрачни.

Космосът бе почти пуст, ако се изключеха трите сияещи фенера: Слънцето, Земята и Луната, увиснали пред кораба като огромен триъгълник. Нещо трепна в Бисиса при вида на тези три увиснали в пространството тела. По някаква причина тя си спомни за Мир и за човекоподобните маймуни, които бе виждала там, австралопитеци с човешки крака и рамене на горили.

Мира забеляза реакцията ѝ и я погали по ръката.

— Мамо. Полетът е съвсем рутинен. Не се притеснявай. Най-много да ти се завие свят. Виж там.

Бисиса вдигна глава.

Видя тъмен диск, малко по-сив от чернотата на небето. По повърхността му преминаваха ярки отблясъци. Това беше платното, тънък метален лист, достатъчно голям, за да покрие централната част на Лондон. Чуваше се тихо равномерно бръмчене, вероятно от монтираните на покрива макари, през които минаваха въжетата на такелажата.

Корпусът на кораба бе само една рибена консерва, прикачена за парашут.

— Добре дошли на борда на „Джеймс Кларк Максвел“ — обяви ухилено Алексей.

— И всичко това се движи със слънчева светлина?

— Да. — Алексей вдигна ръка и запречи с длан един слънчев лъч, който пресичаше каютата. — От налягането на тези микроскопични фотони, удрящи се в отражателната повърхност. В слънчев ден на Земята, когато попаднат върху лицата ни, силата им се изчислява на една хилядна от грама. Разполагаме с достатъчно голяма светлоуловителна площ и достатъчно ниска маса, за да разчитаме на ускорение от една стотна g. Но то е постоянно и безплатно и продължава да ни тласка и тласка... Което ще ни помогне да достигнем Марс след двайсет дни.

Платното бе изработено от същата свръхздрава материя с нанотръбички, от която бе изтъкана лентата на космoeлеватора. Тази „тъкан“ всъщност представляваше свръхтънък слой от борон с дебелина едва няколко атомни диаметъра. Получаваше се чрез разпръскване.

— Материята на платното е толкова фина, че ако я докоснеш, ще ти се стори по-скоро дим, отколкото твърдо вещество — обясняваше Алексей. — Но е достатъчно яка да издържа на слънчевата топлина дори отвъд орбитата на Меркурий.

Белезникави линии преминаха през лицето на огледалото, макарите на покрива замъркаха.

— През цялото време се получават тези вибрации — говореше Алексей. — Затова платното е изработено от същата интелигентна материя, от която и слънчевият щит. В тъканта са вградени компенсатори и миниатюрни ракетни двигатели. Макс, корабният ИИ, има за задача постоянно да поддържа правилна позиция. Той е поел и по-голямата част от навигацията, аз само му казвам къде искам да отида. За всичко останало на борда се разпорежда Макс. Слава на Слънцето, че не иска много в замяна.

— Разбирам как можем да бъдем тласкани надалече от Слънцето — рече Бисиса. — Но не мога да си обясня по какъв начин бихме могли да пътуваме *навътре* — от Марс към Земята например. Не е ли като да се движиш срещу вятъра?

— Аналогията не е съвсем подходяща — отвърна спокойно Алексей. — Не бива да забравяте, че всички обекти в Слънчевата система по същество са в орбита около Слънцето. Това обяснява и функцията на платното... — Орбиталната механика понякога можеше да е в разрез със здравия разум. — Когато се отдалечавам от Слънцето, аз преминавам на по-далечна орбита. Но ако фиксирам платното така, че натискът на слънчевата светлина да възпрепятства движението, орбиталната ми скорост спада и ще започна да се спускам спираловидно към Слънцето...

— Бисиса прегледа диаграмите, които бе извикал на екрана, но когато стигна до уравненията, се отказа.

— Ти схващаш тези неща интуитивно, нали? — попита вместо това. — Говоря за принципите на небесната механика.

Той махна с ръка към световите около тях.

— Сами виждате защо. Тук горе можеш да наблюдаваш с очите си как действат законите. Често съм се чудел как някогашните земни учени са успявали да се оправят в целия този хаос. Още първите лунни астронавти, дошли тук преди повече от сто години, са се върнали променени — за добро или лошо. Много от нас, космическите, са *деисти*, *теисти*, дори *пантеисти* — някъде в този спектър.

— Тоест вярват, че Бог може да бъде открит във физичните закони — каза Мира.

— Или че Бог е тези физични закони.

— Всъщност в това има известна логика — замислено каза Бисиса. — Не е задължително религията и боговете да вървят ръка за ръка. Будистите невинаги вярват в съществуването на върховно съзнание; понякога религията е независима от божественото присъствие.

Мира кимна.

— Като да вярваш в Първородните, без въобще да имаш религия за тях.

— О, Първородните не са богове — намеси се Алексей. — Както ще научат някой ден.

— Но ти не си *теист*, нали, Алексей? — попита Бисиса. — Обичаш да цитираш Библията, но те чух да се молиш на Слънцето.

Той я погледна смутено.

— Сипа ме. — Извърна лице към Слънцето. — Някои от нас хранят дълбоко и искрено уважение към Голямото момче. Двигателят, който ни дарява с живот, единственото, което можеш да видиш от всяка точка на системата.

Мира кимна.

— Това съм го чувала. Култът на Сол Инвиктус. Един от последните велики езически богове — от Римската империя, малко преди да обявят християнството за официална религия. Не се ли разрасна отново на Земята преди Слънчевата буря?

Алексей кимна.

— В онези дни имаше цяло нашествие на гневни божества. Но Сол Инвиктус бе единственият култ, който се възприе от първите космически, особено от онези, които работеха на щита. И оттогава се разпространява непрестанно.

Бисиса си спомни за един друг бог на слънцето, който се бе намесил в нейния собствен живот: Мардук, забравеният бог на Вавилон.

— Вие, космическите, не сте като нас, нали, Алексей?

— Разбира се, че не. Как бихме могли да сме като вас?

— Затова ли ме водиш на Марс? За да сменя гледната точка?

— И не само. Там са открили нещо интересно. Нещо, което земните правителства дори не са се опитвали да търсят. Макар че сега търсят *теб*, Бисиса.

Бисиса се намръщи.

— Откъде знаеш?

Алексей отново придоби смутен вид.

— Баща ми работи в Световния космически съвет. Той е космолог...

Ето я постоянно разширяващата се пропаст, помисли си тя. Син космически, който шпионира земния си баща.

Но въпреки че бяха далече от Земята, Алексей отказваше да разкрие на Бисиса къде точно я водят и какво се иска от нея.

Мира стисна устни.

— Странна работа. Този Сол Инвиктус — такъв контраст от рационалното мислене на *теистите*.

— Така е. Но нали не смяташ, че за да надвием тези Първородни, ще ни трябва някой бог от каменната ера? — Алексей се ухили и

показа големите си зъби — странно и някак първобитно изражение, окъпано в светлината на Слънцето и Луната.

Изтощена от преживяното, Бисиса се оттегли в малката си каюта. Подреди оскъдните си вещи, съблече се и легна на тясната койка.

Микроскопичните размери на помещението не я притесняваха. Беше свикнала с подобни неща в армията. Всъщност условията тук бяха много по-добри от тези в лагера на ООН в Афганистан, където бе пратена малко преди да се озове на Мир.

Помисли си, че помещенията изглеждат твърде тесни, като се има предвид общият размер на цилиндричния корпус. Имаше добра пространствена представа и рядко се лъжеше за подобни неща. Докато се унасяше в сън, промърмори на глас:

— Интересно защо палубите са по-тесни, отколкото би следвало?

— Защото стените са пълни с вода, Бисиса — отвърна един мек глас.

— Ти ли си, Талес?

— Не, Бисиса. Алексей ме нарича Макс. — Гласът бе мъжки, с едва доловим шотландски акцент.

— Макс от „Джеймс Кларк Максвел“, така ли? Ти си корабът.

— По-точно платното, което е най-умната и чувствителна част. Аз съм Легална личност (не-човек) — обясни със спокоен глас Макс. — Разполагам с пълен набор познавателни възможности.

— Алексей трябваше да ни запознае.

— Щеше да е много приятно.

— Водата в стените?

Оказа се, че е там, за да пази крехкия човешки товар от твърдото космическо лъчение — дори само няколко сантиметра вода осигуряваха изумително добра защита.

— Макс. Защо точно това име?

— Съвсем подходящо е...

През деветнайсети век шотландският физик Джеймс Кларк Максвел бе демонстрирал, че светлината може да оказва натиск — фундаментален принцип, върху който бе построен целият флот фотонни кораби. Разработките му бяха положили основата за историческите открития на Айнщайн.

Бисиса се засмя.

— Предполагам, че Максвел щеше да остане изумен, ако можеше да види докъде е довела идеята му само два века по-късно.

— Всъщност направих известни проучвания относно Максвел. Имам много свободно време. Струва ми се, че той би могъл да измисли и слънчевото платно. В края на краищата физичният принцип е изцяло негов.

Бисиса подпря главата си с ръка.

— Когато четох за Атина, изкуствения интелект на щита, се чудех какво ли е да си на нейно място. Макс, как всъщност се чувстваш?

— Често се питам как се чувствате *вие* — отвърна той меко. — Аз мога да изпитвам любопитство. А също и страх.

Това вече я изненада.

— Страх? От какво?

— Страх да се озова в една вселена, в която има толкова много красота и която същевременно се управлява от няколко прости закона. Защо трябва да е така? А от друга страна — защо не?

— Макс, ти *теист* ли си?

— Много от нашите водещи *теисти* са изкуствени интелекти.

Електронни пророци, помисли си учудено тя.

— Струва ми се, че Джеймс Кларк би се гордял с теб, Максвел-младши.

— Благодаря.

— Светлината, ако обичаш.

Осветлението намаля до приглушено алено зарево. Тя се унесе в сън; слабата гравитация бе достатъчна, за да убеди вътрешното ѝ ухо, че не се намира в състояние на свободно падане.

Но само след няколко часа Макс я събуди, с извинението, че приближават Луната.

На мостика Алексей я посрещна с думите:

— Съвсем случайно е, разбира се, че полетът до Марс ще ни отведе близо до Луната. Но затова пък ще използваме лунната гравитация за трамплин...

Бисиса престана да го слуша и само се озърташе.

Уголеменото лице на Луната, почти пълна, не беше познатото от детските ѝ години над нощните улици в Манчестър. Голямото „око“ на Маре Ибриум бе извърнато към нея и дори се виждаше част от обратната страна, район, обсипан с кратери и останал невидим за човечеството чак до първите космически полети.

Но не геологичните особености на Луната я интересуваха сега, а следите от човешка дейност. Двете с Мира вторачиха жадни погледи в големите бази на отсамната страна, „Армстронг“ и „Туук“, ясно различими сребристосиви полусфери, заобиколени от прашни морета. Бисиса дори различи един път, сребърна лента, прорязваща кратера Клавиус, в който бе разположена базата „Туук“. Миг по-късно осъзна, че това вероятно е задвижващо устройство, електромагнитна изстрелваща релса, дълга няколко километра.

Съвременната Луна явно бе място на индустриален растеж. Огромни участъци от прашните равнини изглеждаха, сякаш са били разорани, лунните морета бяха разкопани на ивици, прахът им се използваше за добив на кислород, вода и минерали. На полюсите бяха разположени гигантски слънчеви колектори, новите обсерватории лъщяха като брикети: черните им прозрачни стени бяха слепени от преработена с микровълни лунна почва. По протежение на екватора се виждаше изопната сияеща стоманена нишка — това бе алефтронът, най-мощният ускорител на микрочастици в Слънчевата система.

В цялото това индустриално великолепие обаче имаше нещо, което безпокоеше Бисиса. Толкова много се бе променило на Луната след четири милиарда години хтонично спокойствие само за едно столетие, след първата „малка“ стъпка на Армстронг. Икономическото развитие на Луната бе стара мечта на Бъд Туук. Но сега Бисиса се питаше как биха погледнали на това Първородните, които бяха много по-стари от малкия спътник.

Мира посочи.

— Мамо, погледни нататък, към Ибриум.

Бисиса извърна глава. Видя диск, вероятно с диаметър няколко километра. Сияеше с отразена слънчева светлина и по повърхността му преминаваха равномерни вълни.

— Заводът за слънчеви платна — каза Алексей. — Полагат мрежа и я напръскват с бороново покритие — завъртат я от самото начало, за да се неутрализира лунната гравитация...

Лъскавият диск сякаш се въртеше и потрепваше, после, без каквото и да било предупреждение, се отдели от повърхността и се издигна нагоре, без да спира да трепти.

— Красиво е — въздъхна Бисиса.

Алексей повдигна рамене.

— Красиво е, да. Честно казано, за повечето от нас Луната не е интересно място. Там долу няма да срещнете истински космически. Не и когато всеки ден можеш да прескачаш до Земята. Наричаме го Мансардата на Земята...

— Наближаваме най-ниската точка — обади се Макс.

Сега лунната повърхност вече се различаваше съвсем ясно. Забулени в сенки кратери се редуваха зад крехките прозорци на мостика. Бисиса усети, че Мира я стиска за ръката. Има гледки, които човекът просто не трябва да вижда, помисли си тя безпомощно.

Малко след това подминаха лунния терминатор, назъбена линия от озарени върхове и кратерни стени, и потънаха в мрака, разсейвани само от бледото сияние на земната светлина. Веднага щом изгубиха пряк досег със Слънцето, корабът намали скоростта и Бисиса усети как се стопява дори микроскопичната гравитация на борда.

17: БОЙНИЯТ КОРАБ

Джон Метернес се изкатери задъхан на мостика на „Освободител“.

— Всичко наред ли е? — попита Една.

— Да... — отвърна корабният инженер. Лицето му беше зачервено, дишаше на пресекулки. — Успяхме да натоварим магнитните бутилки и да ги свържем с корабния интерфейс, без да си взривим задниците. Всички системи са проверени, А-контейнерите бяха така добри да отговорят на запитванията ни. Да, всичко е в пълна готовност и можем да излитаме. И тъкмо навреме.

Беше едър и грубоват, четирийсетинагодишен. Потеше се толкова силно, че имаше огромни тъмни петна под мишниците. Няколко едри капчици проблясваха над горната му устна. Макар че бе достигнал до ранг втори капитан и щеше да лети на „Освободител“ като главен инженер, Джон бе излязъл в космоса късно — той беше един от онези нещастници, които така и не успяваха да се адаптират към микрогравитацията. Не че това щеше да има някакво значение, когато се задействаха А-двигателите, тъй като по време на полет „Освободител“ щеше да разполага с пълна гравитация.

Една чукна с пръст по екрана, прегледа последните няколко изречения от заповедта за действие и провери дали имат разрешение за излитане от диспечерската на Ахил.

— Стартова готовност след пет минути.

Метернес изглеждаше видимо разтревожен, широкото му подпухнало лице стана пепеляво.

— Потвърждавам.

— Сигурен ли си? Автоматичното отброяване е започнало, но ако имаш някакви възражения, бихме могли да...

— Божичко, не. Виж, всичко това ме завари малко неподготвен, не знаех, че ще стане толкова бързо. Но колкото по-скоро излетим, толкова по-добре. И без това нещо със сигурност ще се повреди, преди да се озовем в нулева гравитация... винаги става така... Либи, схемата, ако обичаш.

Големият прозорец пред тях се замъгли и гледката към Ахил и звездния фон отзад се смени с графично изображение на „Освободител“, реалновремева картина, подавана от всички датчици на Ахил и на кораба. Повечето индикатори грееха в зелено, но тук-там се забелязваха съзвездия от червеникави точки, сочещи, че все още има нерешени инженерни проблеми, въпреки че днес бе денят за старт.

Конструкцията по същество бе максимално опростена. Корабът, с дължина не повече от сто метра, разполагаше с жилищни отсеци в предната част и огромно зейнало сопло в задната. Корпусът бе натъпкан с изкопана на астероидите замръзнала вода, мръсен сняг, който щеше да служи като реактивна маса, за да задвижва кораба.

Заровен в търбуха на „Освободител“, съвсем близо до соплото, бе антиматерийният двигател.

На „Освободител“ антиматерията се съдържаше под формата на миниатюрни гранули от антиводород, вещество, което ракетните инженери наричаха В-пръчка. В момента тя се държеше във волфрамови бутилки, изолирана от нормалната материя с помощта на нематериални електромагнитни стени, които харчеха огромни количества енергия.

В-пръчката бе изключително скъп продукт. Поради склонността си да се взривява в мига, когато влезе в допир с нормална материя, антиматерията не се въргала някъде в очакване да бъде прибрана — тя трябва да бъде произведена. Получаваха я като страничен продукт от сблъсъка на високоенергийни частици. Но дори най-мощните земни ускорители, между които и алефtronът на Луната, при това работещи постоянно, бяха в състояние да произвеждат съвсем минимални количества антиматерия. Най-сетне бе открит естествен източник на антиматерия в „поточната тръба“, свързваща луната Йо с нейния родител Юпитер, тръба от електрически ток с мощност пет милиона ампера, генерирана при преминаването на луната през магнитното поле на Юпитер.

За да се събере антиматерията, бе необходимо само да се прати космически кораб в поточната тръба и да се използват магнитни капани за улавянето на антиматерийни частици. Но тъкмо в това „само“ се криеше цялото инженерно предизвикателство.

Веднага след заповедта за старт на Една магнитните полета щяха да запулсират и да започнат да изстрелват късчета от В-пръчката към насрещен поток от нормален водород. Материя и антиматерия щяха да се анихилират и всяка частица маса щеше в миг да се преобрази в енергия. Астероидният лед щеше да се превърне в свръхнагрятата пара и тъкмо тази пара, излизаща през соплото, щеше да задвижи „Освободител“ напред.

И това беше всичко, ако се изключеха сложните подробности по работата с антиматерия — „Освободител“ всъщност не бе нищо повече от парна ракета. Това, което впечатляваше, бяха характеристиките на този „двигател“. Дори несекващият котел в сърцето на всяка звезда превръща само малка част от горивната маса в енергия. Когато материя и антиматерия се анихилират, те отиват до самия край, просто не е възможно да се изстиска повече от прословутата Айнщайнова формула, където E е равно на mc на квадрат.

В резултат дори микроскопично количество антиматерия, не повече от петдесет милиграма, се равнява на еквивалента на цялата енергия, складирана на борда на някоя химична ракета, като совалката например. Ето какво правеше новия антиматериен двигател толкова привлекателен за правителствата, които държаха да разполагат със сили за бързо реагиране пред лицето на нова заплаха за нашествие срещу Слънчевата система. „Освободител“ бе толкова мощен кораб, че щеше да откара Една при К-бомбата, която бе от другата страна на Юпитер и толкова отдалечена от Земята, колкото и от астероидите, само за сто и дванайсет часа.

От друга страна, „Освободител“ би изглеждал като джудже, сравнен с някой от фотонните кораби. Но докато тези кораби представляваха само малък корпус, такелаж и платно, „Освободител“ бе монолитен къс, тояга, оръжие. Подобно на много други човешки оръжия, и той притежаваше фалическа форма, както бе отбелязал без особено чувство за хумор един наблюдател.

Тъй като с подробностите по предстартовата подготовка се занимаваше Либи, за Джон нямаше почти никаква работа. Това, изглежда, само го изнервяше повече.

— Наблюдават ни — прошепна му Една, за да го разсее.

— Така ли? Кой?

— От Ахил. Инженерите, служителите, екипажите.

Изчисти екрана и погледнаха надолу към ледената повърхност. На дока се гълпяха облечени в скафандри фигурки.

— Толкова по въпроса за мерките за безопасност — изръмжа недоволно Джон. — Какво правят там?

— Предполагам, че са дошли да гледат изстрелването на първия боен космически кораб на човечеството — отвърна Либи.

— Брей! — възкликна Джон. — Тя е права. Спомняш ли си „Междузвездни войни“ и „Стар Трек“?

Една никога не бе чувала за тези древни културни реликви.

— Всичко започва оттам — обясни Джон. — Първият боен кораб. Но не и последният, сигурен съм.

— Трийсет секунди — обяви с равен глас Либи.

— Да става каквото ще — въздъхна Джон и стисна дръжките на креслото.

„Няма връщане“, помисли си Една. Решението бе взето, тя наистина щеше да командва този кораб, още миришец на боя и лакове, задвижван от двигател, тестван набързо и само няколко пъти, в битка срещу непознат враг.

— Три... две... едно — отброи Либи.

Някъде в търбуха на кораба магнитната примка се сви. Започна да умира материя. Ускорението притисна Една в креслото с такава сила, че въздухът излетя от гърдите ѝ.

18: МАРС

Пътуването бе към своя край.

Дори сега Алексей не позволяваше да разговарят за важни неща в кабината на „Максуел“, макар да се намираха на милиони километри от най-близкото човешко същество.

— Никога не знаеш кой може да те подслушва — обясни той. И макар че разполагаха с повече пространство, отколкото на борда на паяка, заради хартиените прегради, които не изолираха звука, Мира и Бисиса нямаха никаква възможност да се усамотят.

Никой не говореше. Атмосферата бе същата като на паяка.

След неизвестно колко време — можеха да съдят за времето единствено от постепенното смаяване на Слънцето — Марс запросветва в мрака. Бисиса и Мира втренчиха любопитни погледи през прозорците на мостика.

Приближаващият ги свят беше скулптура в оранжево-червено, с просторни петна от сивкава мъгла над северната полусфера. Сравнен със Земята, която от космоса бе ярка колкото дневно небе, Марс изглеждаше странно потъмнял, мрачен и смълчан.

Но докато се приближаваха и постепенно излизаха на орбита, Бисиса се научи да разчита този нов и непознат ландшафт. Имаше високи назъбени южни планини, исполинските планински вериги на Хелас, а на север очевидно далеч по-младите равнини на Васитас Борелис. Бисиса бе учудена от това колко е голямо всичко на Марс. Каньонната система Валес Маринерис се простираше върху една четвърт от планетната обиколка, а вулканите Тарсис бяха като огромна магмена деформация, нарушаваща формата на планетата.

Тези неща би видяла и ако бе посетила планетата през 1969. Но сега бе 2069 и марсианската атмосфера бе нашарена от яркобели облаци от водна пара. При една от обиколките „Максуел“ ги отведе съвсем близо до връх Олимп, където черен дим се издигаше от кратер, достатъчно голям, за да погълне Ню Йорк с все предградията.

Белезите от Слънчевата буря бяха съвсем забележими върху това ново лице на Марс, но същото можеше да се каже и за следите от

човешка дейност. Най-голямото селище на Марс беше Порт Лоуел, екваториално сребристо петно в покрайнините на изпепелените южни хълмове. Пътища се простираха във всички посоки и по странен начин напомняха за несъществуващите марсиански канали, родени от въображението на първите земни наблюдатели на тази планета. И сред тези пътища и селища се мяркаха зелени петна — живот от Земята, процъфтяващ под стъклени похлупаци в марсианската почва.

Но Мира ѝ посочи и други зелени райони, цял пояс, обхващащ северните равнини, сгущен в полите на Хелас, тъмно и далеч по-злокобно петно. Това вече нямаше нищо общо със Земята.

Алексей каза, че ще прекарат няколко нощи в Лоуел. Веднага щом се освободял някой всъдеход, щели да продължат на север — чак до полюса, научи тя с нарастващо безпокойство. Погледна плътния похлупак от мъгла, закрил северния полюс, и се зачуди какво ли може да се спотайва отдолу.

Прекараха цял ден в орбита около Марс, та нежният натиск на слънчевата светлина да регулира орбитата на „Максуел“. След това откъм Лоуел се приближи тумбест и тромав космически съд.

Единственият член на екипажа на совалката беше жена, някъде към двайсетгодишна. Беше стройна и крехка, облечена с яркозелен комбинезон, със слабо лице и елегантна татуировка на бузата.

— Здравейте. Аз съм Пола. Пола Ъмфравил.

Пола я погледна засмяно и Бисиса почти ахна.

— Извинете. Аз просто...

— Не се тревожете. Много хора от Земята реагират по този начин. Приятно ми е, че помнят тъй добре майка ми...

За поколението на Бисиса лицето на Хелена Ъмфравил бе едно от най-известните на всички човешки светове — не само заради участието ѝ в първата пилотирана експедиция до Марс, но и заради забележителното откритие, което бе направила малко преди смъртта си. Пола спокойно можеше да мине за нейна двойничка.

— Не аз съм важната сега. — Тя разпери ръце. — Добре дошли на Марс! Мисля, че ще се заинтригувате от това, което ще откриете тук, Бисиса Дът...

Совалката се спускаше плавно. Пред погледа на Бисиса сбръчканото лице на Марс се превръщаше в пращен пейзаж и небето постепенно се обагреше в охрено сияние.

Пола не млъкваше — вероятно си мислеше, че така успокоява нервните пасажери.

— По правило се налага да се извинявам на земните посетители — особено ако ще пътуват за полюса като вас. Ще се спуснем на север от екватора и оттам ще продължим за полюса с наземен транспорт. Повечето обслужващи станции са разположени на „Лоуел“ или в другите бази около екватора, тъй като екваториалният пояс е бил най-лесно достъпен за първите колонисти с техните химически ракети...

Мира — очевидно се интересуваше много повече от Пола, отколкото от Марс — каза малко притеснено:

— След Слънчевата буря се насочих към астронавтиката. Хелена Ъмфравил беше моят идол — изучавах живота ѝ. Не знаех, че има дъщеря.

Пола повдигна рамене.

— Не е имала, преди да отлети за Марс. Но е искала дете. Знаела е, че на „Аврора 1“ ще прекара месеци, окъпана в космическа радиация. Ето защо, преди да замине, оставила яйцеклетка, или някакъв друг генетичен материал. По време на Слънчевата буря го преместили в Хибернакула. А след бурята баща ми... Както и да е — ето ме и мен. Разбира се, мама няма как да знае за съществуването ми. Мисля си, че сигурно щеше да се гордее, ако имаше начин да разбере, че работя на Марс и в известен смисъл продължавам нейното дело.

— Сигурна съм, че щеше да се гордее — каза Бисиса.

Приземяването стана бързо и лесно, на площадка, изградена от нещо, което наподобяваше стъкло, може би шлифована магма. Бисиса се оглеждаше с нескрито любопитство. Това беше Марс. Отвъд равната площадка всичко бе червеникавокафяво: земята, небето, дори далечният блед диск на Слънцето.

Към тях се доближи малък автобус с изпъкнали прозорци — приличаше на играчка върху големите си меки колела. Беше боядисан в зелено, като комбинезона на Пола — „Разбира се, помисли си Бисиса, трябва да използваш зелено, ако искаш да се различава добре на червения фон на Марс“. Тя се пъкна през тесния люк, след Пола,

докато Алексей и Мира товареха багажа. Автобусът с тапицираните с кожа седалки можеше да е дошъл от всяко летище на Земята.

Докато подскачаха по пътя, Пола ги запозна с околностите. Изглеждаше горда от всички тукашни постижения и готова да сподели ентузиазма си с новодошлите.

— Намираме се на дъното на каньона Арес Валис. Бил е оформен в праисторически времена при разтопяването на гигантски ледник, чиито води са се оттичали от южните планини.

Според учените това древно бедствие бе продължило не повече от десет-двайсет дни, когато река, десетки пъти по-пълноводна от Мисисипи, си бе проправила път през някогашните скали. Изглежда, подобни събития бе имало навсякъде по протежение на огромната граница, на която марсианският север се е сблъсквал с юга и когато цялото северно полукълбо се е снижило под морското равнище, като огромен кратер, оформен върху половината планетна повърхност.

— Сега вече разбирате защо са пратили екипажа на „Аврора“ тъкмо тук за първата експедиция. Нещо повече, още през далечната 1990-а НАСА е изпратила сондата „Патфайндър“ да изследва същия район...

Бисиса попиваше жадно думите ѝ. Тази прашна равнина, обсипана с наподобяващи масивни плочи канари, приличаше толкова много на Земята и същевременно бе тъй различна от нея. Колко жалко, че никога нямаше да може да докосне с гола ръка тези прашни скали и да вдиша разределения въздух.

Докато приближаваха куполите на „Лоуел“, подминаха редица цилиндри, изправени върху триножници. Бисиса си помисли, че приличат на енергийните лазерни установки, захранващи космoeлеватора. Марсианците все още няхаха свой космoeлеватор, но очевидно се готвеха да го построят.

Сетне зад прозореца се заредиха плочи от черно стъкло, над които стърчаха флагове. Бисиса си помисли, че майката на Пола също е погребана тук, заедно с онези членове от екипажа на Боб Пакстън, които не са издържали дълго на местните условия. Както долината на Арес бе променена до неузнаваемост от този древен катаклизъм, така със сигурност подвигът на екипажа на „Арес“ бе оставил неизличима следа в човешката история.

Автобусът се приближи до най-големия купол и се изкатери безшумно в депото.

Слязоха, минаха през свързващия ръкав и се озоваха в самия купол. Беше озарен от големи флуоресцентни лампи. Беше шумно, звуците отекваха в стените.

Покрай тях минаваха хора в зелени комбинезони като този на Пола. Изглеждаха погълнати от проблемите си и само малцина поглеждаха Бисиса и спътниците ѝ. Тя си помисли, че за тези хора новодошлите са също толкова интересни, колкото туристи в станция на Южния полюс на Земята.

Алексей, изглежда, долови настроенията ѝ, защото побърза да ги извини:

— Не им обръщай внимание. Не забравяй: всеки твой дъх се плаща от техните данъци...

Бисиса забеляза, че малцина от марсианските жители носят идентификационни татуировки.

Отнесоха багажа в стаичките на миниатюрния „хотел“ и Пола предложи да запълнят оставащите им часове в „Лоуел“, като ги изведе на разходка. След малко вече крачеха из свързаните с тунели куполи, някои от които бяха толкова ниски, че се налагаше да се навеждат.

Обяд си купиха на автоматичен шубер в един от куполите. Земните кредитни карти вървяха, но купите с лепкава каша и горчииво кафе бяха доста скъпи.

Докато се хранеха, наблизко премина групичка засмени ученици. Бяха кльощави и шумни и Бисиса не успя да определи по дребните им личица и клечестите тела на каква възраст са. Отдалечиха се с големи подскоци.

— Първо поколение марсианци — каза Алексей. — Израсли при по-ниска от земната гравитация. Следващото поколение — техните деца — ще са още по-интересни...

Бисиса съжали, че не може да им се порадва още малко — излъчваха неподправена човешка топлина.

В един голям прозрачен купол беше разположена ферма. Минаха между лехите с марули и зеле, покрай плитките езера, служещи за оризища, и резервоарите със зеленикава течност, от която растяха грах, боб и соя. Имаше дори плодни дръвчета, портокали, ябълки и праскови — растяха в саксии и очевидно бяха заобиколени от непрестанни

грижи. В тази част на купола бяха изложени на розовата марсианска дневна светлина, но бледото сияние на далечното слънце се подсилваше от мощни лампи.

Продължиха нататък. Зад едва доловимия мирис на индустриален парфюм се усещаше миризмата на отходни води.

Стигнаха прозрачната стена на купола и Бисиса видя редици растения, които продължаваха от другата страна. Лъцяха по странен начин, сякаш бяха от стъкло, зеленото им бе по-наситено и не така искрящо като това на растенията около тях.

Но тя все още беше нова на Марс. Трябваше ѝ малко време, преди да осъзнае, че тези редове тъмнозелени растения виреят безметежно от външната страна на херметически изолирания купол.

— О, Божичко!

Алексей се разсмя.

Навлязоха в по-оживен район. Минаха покрай едно училище и на Бисиса ѝ се прииска да влезе и да разбере какво учат тези дечица — какво например знаят за Земята? Но не посмя да помоли Пола за това.

Видяха и един бар, „При Ски“, на името на Скиапарели, откривателя на „каналите“. В бара се предлагаше алкохол — плодни вина и уиски. Опитаха ябълково вино. Според Бисиса беше слабо.

— Ниска гравитация, ниско атмосферно налягане — обясни Алексей. — Тук е по-лесно да се напиеш обаче.

Последният купол, който огледаха, бе и най-големият и изглеждаше най-впечатляващ. Беше конструиран от плоскости, положени върху огромни подпори от материал, който Мира нарече „лунно стъкло“. Вътре обаче имаше много неизползвана площ. Ако се изключеха няколко помещения, предназначени за складове и малки работилници, останалата част се състоеше от прашни прегради, разхвърляни кабели и шахти под незавършени подове.

— Сякаш не знаят какво да направят тук — подметна Бисиса.

— Защото изборът не е бил на марсианците — отвърна Бисиса. — След Слънчевата буря имаше много прочувствени приказки за това какво се е случило с екипажа на „Аврора“ и доста пари се вляха в изграждането на марсианските селища. Това е един от резултатите. Трябваше да е късче от Земята, тук, на Марс. — Махна с ръка. — Тези стъклени подпори са демонтирани от самия щит. Така че това е нещо

като мемориал. Трябваше да има синьо небе, проектирано върху купола. Щяха да го нарекат Оксфордския цирк.

— Майтапиш се.

— Не — отвърна Алексей. — Говореше се дори за зоопарк. Домашни животни. Може би един-два слона, не зная. Щяха да ги докарат като зиготи.

— И време като на Земята — вътре в купола — продължи Пола. — Даже успяха да пуснат част от всичко това, когато бях съвсем малка. Гръмотевичните бури бяха доста страшни. Но после машините се развалиха и никой не искаше да ги поправя. Защо ни е? Повечето от нас никога не са виждали Земята, не тъгуваме по нея. Имаме си наше марсианско време. — Тя се усмихна по-широко и лицето ѝ отново заприлича на това на Хелена.

Късно вечерта Бисиса се прибра в миниатюрната колкото клетка за маймуна стаичка, която сякаш трябваше да ѝ припомня, че не е гост тук, че не е добре дошла и че от нея се очаква да свърши определена работа и да си върви.

Но над главата ѝ имаше лавица с книги — истински хартиени книги, или поне точни копия. Повечето бяха издания на класически романи за Марс, какъвто си го бяха представяли в епохата преди полетите в космоса — от Уелс през Уейнбаум и Бредбъри до Робинсън и отвъд него. Беше ѝ приятно да прелиства тези стари книги. За първи път, откакто бе пристигнала, тя си помисли колко много човешки мечти са били вложени в Марс.

Легна. Прочете няколко глави от „Марсиански прах“, роман от някой си Мартин Гибсън. Увлечателна мелодрама, която, в комбинация с ниската гравитация, ѝ помогна да се унесе в сън.

19: ПЯСЪЦИТЕ НА МАРС

Събуди я Алексей.

— Време е да тръгваме.

Тя седна и разтърка очи.

— Нали каза, че ще чакаме всъдехода?

— Да, но има промяна в плановете. Нямаат големи възможности да действат на Марс, но въпреки това тази нощ са предприели известни действия.

— За кого говориш?

— За Астропол. Космическия съвет. Виж, Бисиса, ще имаме достатъчно време да го обсъдим. Моля те, поразмърдай се.

Досега му беше вярвала — на него и на Мира. Нямаше причини да не продължава да им вярва.

На корпуса на всъдехода имаше номер — беше четвърти от Лоуеловия флот, от общо шест машини за дълги преходи. Освен това си имаше и име, изписано също отстрани: „Дискавъри“. Беше колкото училищен автобус, боядисан в неизменното яркозелено, с корпус, покрит с антени и датчици, и една механична ръка, прибрана отстрани. Отзад бе закачено ремарке, свързано с дебел теглич. И двете превозни средства бяха положени върху големи колела със сложно устройство, подскачащи на гъвкави оси. В ремаркетото имаше припаси, резервни части, животоподдържащо снаряжение и — колкото и да изглеждаше невероятно — миниатюрен атомен реактор.

Всъдеходът бе достатъчно голям, за да побере десетчленен екипаж за едногодишна обиколка на Марс. Бисиса осъзна, че е погрешно да го смята за нещо като усъвършенстван автобус. Това по-скоро беше космически кораб на колела.

От външната страна бяха прикачени дори скафандри.

— Прилича ми на Ахав и белия му кит — подметна шеговито Бисиса.

Но никой от тях, дори Мира, не беше чувала за „Моби Дик“.

— И защо „Дискавъри“? На името на старата совалка?

— Не, не. Така се е казвал първият кораб на капитан Скот — отвърна Пола. — Нали помните, полярният изследовател? Използваме този всъдеход за полярни експедиции, така че името е подходящо.

Пола обясни, че експедициите до полюсите били традиционни за база „Лоуел“. Космонавтите от „Аврора“ например осъществили няколко прехода до южния полюс в годините преди Слънчевата буря. Възнамерявали да сондират ледените шапки, за да научат повече за климата на Червената планета.

Докато чакаха всъдехода да ги доближи, Пола не спираше да чурулика с ведър глас. Но Алексей си гризеше ноктите и очевидно нямаше търпение да потеглят.

Най-сетне люкът се отвори, те се шмугнаха един по един през шлюза и се озоваха в просторно помещение. Имаше дори малък медицински отсек, оборудван с роботизирани ръце, способни да извършват дребни хирургични манипулации.

Пола обясняваше:

— Предстои ни да изминем една четвърт от планетната обиколка и да пътуваме по двайсет часа на ден при средна скорост петдесет километра в час...

— Двайсет часа на ден?

Мира и Бисиса се спогледаха. Вече бяха пропътували няколко седмици в тесни помещения — първо в паяка на космoeлeвaтopa и след това на борда на „Максуел“. Космическите, изглежда, нямаха проблеми със затворена среда.

— Естествено, „Дискавъри“ ще се занимава с управлението. Минавал е този маршрут десетки пъти и познава всеки камък. Така че не ни очакват никакви изненади...

Пола размени няколко думи с диспечерския пункт и всъдеходът се отправи към шлюза на купола.

Щом затвори люка, Алексей въздъхна облекчено:

— Най-сетне потеглихме.

Мира погледна назад, към куполите на „Лоуел“.

— Възможно ли е да ни преследват?

— Останалите всъдеходи са навън — отвърна Алексей. — Марс все още е твърде слабо заселен и с оскъдно снаряжение. Най-неподходящото място за преследване с коли. Пък и съмнявам се

Астропол, или която и да било друга агенция, да разполага със свои хора на полярната база. — Бисиса вече знаеше, че Астропол е федерация на земните полицейски служби, занимаваща се с извънпланетни операции. — Със сигурност ще тръгнат след нас — продължи той. — Но ще са нужни някои драстични мерки, за да успеят. А струва ми се, още не са готови да стигнат докрай.

Всъдеходът описа широк завой и се насочи на север.

Бисиса и Мира се настаниха до големия прозорец отпред и зареяха погледи из околностите. Беше пладне и слънцето се намираше на юг зад тях; а сянката на всъдехода се простираше далече напред.

Куполите на „Лоуел“ скоро изчезнаха назад, скрити от огромните прашни облаци, които вдигаше ремаркетото. Отначало пътят бе със същата стъклена повърхност, след това се превърна в утъпкана пръст и не след дълго останаха само две едва забележими следи. А малко покъсно вече нямаше никакви признаци за човешко присъствие с изключение на редките автоматични метеорологични станции и безкрайните следи, които се простираха право на север. От време на време Бисиса различаваше по някоя останка от прословутия праисторически потоп — дребни заоблени островчета сред морето от прах и тук-там щръкнали канари. Но всичко бе невероятно старо, захабено от времето, скалите бяха с огладени повърхности, а хълмовете — покрити с прах.

След като се нагледа на камънаци, Мира се присъедини към Пола и Алексей, които играеха на някаква разновидност на покер.

Бисиса остана сама. Слънцето се спускаше към хоризонта. Марс започваше да я омагьосва с чара си. Донякъде всъщност приличаше на Земята — отдолу земя, отгоре небе, прах и камънаци. Но хоризонтът бе твърде близо, а Слънцето — прекалено малко и бледо. В дъното на съзнанието ѝ непрестанно се въртеше един и същи въпрос: как е възможно светът да изглежда *така*?

И именно в това странно настроение забеляза арката.

Всъдеходът така и не се доближи до нея. Но тя се извисяваше на хоризонта — висока и невероятно тънка. Бисиса бе сигурна, че подобно причудливо и крехко образувание не би могло да съществува на Земята — беше естествен образец на марсианска архитектура.

Денят бе към края си. Залезът беше продължителен и натруфен, със слоеве бледнеещи цветове, следващи Слънцето към хоризонта. Нощното небе бе истинско разочарование, със съвсем малко на брой звезди, вероятно заради високата запрашеност на атмосферата. Бисиса потърси Земята, но и да я имаше някъде горе, не можа да я познае.

Пола ѝ донесе храна: подлютен ориз с гъби и зелен фасул и чаша кафе с капаче. Остави я, наведе се и надзърна през прозореца.

— Какво гледаш? — попита Бисиса.

— Северния небесен полюс. Често ме питат за него.

— Имаш предвид туристи като мен?

Пола я погледна невъзмутимо.

— Марс си няма ярка полярна звезда като Земята. Но погледни нататък, към съзвездието Лебед. Най-ярката звезда е Денеб, Алфа Сигни. Проследи гърба на лебеда нагоре до Денеб и небесният полюс ще е на средата между Денеб и следващото съзвездие Цефей.

— Благодаря. Но при толкова много прах видимостта не е такава, каквато очаквах.

— Е, климатолозите казват, че Марс е музей на праха — отвърна Пола. — Не е като Земята. Нямаме дъжд, който да прочиства атмосферата, нито седиментни процеси, за да превръщат прахта в скала. Затова остава във въздуха.

„Марс е като гигантска снежна топка“, помисли Бисиса.

— Видях една арка.

Пола кимна и каза:

— Вдигната е от китайците. Поставили са паметници навсякъде, където са кацали техни ракети.

Значи огромната крехка структура бе мемориал в чест на китайците, загинали на Марс в деня на Слънчевата буря.

— Пола, изненадана съм, че дойде с мен — каза Бисиса.

— Така ли? Защо?

— Защото не знам защо се занимаваш с тази тайнствена история, свързана с полюса. Повече приляга на Алексей да участва в подобни неща.

— Доста е потаен, нали?

Двете се разсмяха. Бисиса продължи:

— Но ти ми изглеждаш по-...

— Сговорчива? — Усмивката ѝ бе като на красива стюардеса. — Нямам нищо против да мислиш така за мен. Може пък да си права.

— Истината е, че много те бива в работата ти.

— Вероятно съм родена за нея — отвърна Пола без намек за самодоволство. — Майка ми е един от членовете на „Аврора“, за които хората си спомнят най-често — след Боб Пакстън, разбира се.

— И веднага те харесват, нали?

— Това може да се окаже и пречка. Но защо да не го използвам в своя полза?

— Права си. Кое то не значи, че трябва да се влачиш с нас чак до северния полюс... Сигурно се възхищаваш на майка си, нали?

Пола сви рамене.

— Не я познавам, нали така? Но как да не ѝ се възхищава човек? Боб Пакстън идва на Марс и в известен смисъл го завладява, а след това си заминава. Но майка ми е *обичала* Марс. Личи си от дневника ѝ. Боб Пакстън е герой на Земята. Но майка ми е герой тук, на Марс — нашият първи герой. — Усмивката ѝ се върна. — Още ориз?

В марсианския здрач, в приятната топлина на кабината, Бисиса се унесе в сън на седалката.

Събуди се от потупване по рамото. Видя, че са я завили с одеяло.

Мира седеше до нея и се любуваше на изгрева. Пътуваха сред дюни, някои с височина над десет метра — замръзнали вълни, отстоящи на километри една от друга. В подножията им проблясваше слана.

— Брей, спала съм цяла нощ!

— Добре ли си?

Бисиса се намести в седалката.

— Малко съм схваната. Но предполагам, че при ниска гравитация дори седалката може да е удобна постеля. Отивам в банята и веднага се връщам.

— Ще трябва да почакаш. Алексей пак си бръсне главата.

— Е, значи ще се полюбувам на гледката.

— Тези дюни са те хипнотизирали. — Каза го раздражено.

— Мира? Какво е станало?

— Какво да е станало? Божичко, мамо, виж само тази гледка! Там няма *нищо*! А ти седиш с часове и просто я попиваш.

— Че какво лошо има в това?

— *Ти* ме тревожиш. Видиш ли нещо странно, се лепваш за него. Направо го поглъщаш.

Бисиса се огледа. Останалите спяха. Тя осъзна, че това е първият път, когато двете с Мира са съвсем сами, след онези мъгливи дни, последвали пробуждането ѝ в Хибернакула. Нито на паяка, нито на „Максуел“ бяха оставали само двете.

— Досега нямахме възможност да поговорим... — почна тя.

Но Мира се надигна.

— Не тук.

Бисиса посегна и я хвана за ръката.

— Стига де. Кой го е грижа, че полицията може да ни подслушва? Моля те, Мира. Имам чувството, че вече не те познавам.

Мира седна.

— Може би точно в това е проблемът. Аз също не те познавам. Откакто излезе от криокамерата... знаеш ли, мамо, изглежда, свикнах да живея без теб. Сякаш си умряла. А когато се появи, не беше такава, каквато те помнех. Ти си като сестрата, която неочаквано съм открила, но не и като майка ми. Намираш ли някаква логика в това?

— Не. Но никой не знае какво става с хората, след като ги измъкнат от Хибернакулите, нали?

— За какво искаш да говорим? Или, по-точно, откъде да започна? Минаха деветнайсет години! Половината от живота ми.

— Разкажи ми го в резюме.

— Добре. — Мира се поколеба. — Първо: имаш внучка.

Казваше се Чарли, галено от Шарлот, дъщеря на Мира от Юджийн Менгълс. В момента бе на петнадесет, родена четири години след като Бисиса бе легнала в криокамерата.

— Божичко! Значи вече съм баба?

— След като се разделихме, Юджийн заведе съдебно дело за бащинство. И го спечели, мамо. Той ги умее тези неща. Има власт, пари и слава.

— Само дете невинаги е бил стопроцентов човек, нали?

— Е, и аз имам някои успехи. Но не мога да се меря с него. Не съм като теб. Не обичам непознатото. Исках да построя дом, за мен и

Чарли. Исках... спокойствие. Но така и не го получих. В края на краищата той ме отрязва изцяло. Не беше трудно. Те рядко идват на Земята.

Бисиса стисна ръката ѝ — беше студена и безчувствена.

— Защо не ми каза по-рано?

— Ами, първо, защото не попита. И ето ни на Марс! Тук сме, защото ти си прочутата Бисиса Дът. Има много по-важни неща, за които да се безпокоиш, отколкото внучка ти.

— Мира, съжалявам. Когато всичко това приключи...

— О, мамо, не ставай смешна. Никога няма да приключи — поне за теб. Но ще ти помагам — въпреки всичко. Винаги ще съм до теб. Виж, хайде стига за това. Имаше право да го знаеш. Е, вече го знаеш. — Лицето ѝ бе напрегнато и сериозно. В очите ѝ трепкаха зеленикави отражения.

Зеленикави?

Бисиса рязко се надигна и доближи лице до прозореца.

Под бледорозовото утринно небе утъпканите дири пресичаха равнина, оцветена в тъмнозелено.

Пола се присъедини към тях.

— „Дискавъри“. Забави, за да огледаме по-внимателно.

Всъдеходът послушно забави ход, с едва доловимо престъргване на скорости.

Мира и Бисиса се спогледаха сконфузено; Бисиса се питаше каква част от разговора им е чула Пола.

Сега вече можеше да види, че зеленото е килим от мънички растения, не по-големи от палеца ѝ. Приличаха на кактуси с дебела кора, но имаха прозрачни участъци — прозорчета, през които да прониква слънчева светлина, предположи Бисиса, без да се губи скъпоценната влага. Имаше и други растения. Видя малки черни сфери — кълбовидни, за да задържат топлината, черни, за да я поглъщат през деня. Зачуди се дали не се оцветяват в бяло, като хамелеоните, за да не позволяват през нощта топлината да се разсейва. Но кактусите доминираха.

— Хелена е откривателката на кактусите — обясни Мира. — В навечерието на Слънчевата буря. Живот на Марс.

— Да — каза Пола. — Най-разпространеният многоклетъчен организъм, който намерихме на Марс. Подпочвените бактериални бурени и страмолитите в Хелас също са широко разпространени и имат значително по-голяма биомаса. Но прозорчестите кактуси все още са звездите на шоуто. Нарекли са ги на майка ми.

Обясни, че прозорчестите кактуси били единствените оцелели представители на отдавна отминала епоха.

Когато Слънчевата система била още млада, за един кратък период три от планетите много си приличали. Венера, Земята и Марс били топли, влажни, геологично активни. Невъзможно било да се каже на коя от трите първо е възникнал живот. Марс със сигурност пръв се сдобил с кислородна атмосфера, гориво за сложните, многоклетъчни форми на живот, милиарди години преди Земята. Но Марс бил и първата планета, която изстинала и изсъхнала.

— Това, разбира се, отнело време — стотици милиони години — разказваше увлечено Пола. — Много неща могат да се случат за стотици милиони години — представете си само, че бозайниците са запълнили екологичната ниша, опразнена от динозаврите, преди по-малко от шейсет и пет милиона години. Марсианците са имали достатъчно време да усъвършенстват техниките си за оцеляване.

Корените на кактусите се заравяли дълбоко в замръзналата скала на Марс. Те не се нуждаели от кислород, а подхранвали ледниковия си метаболизъм с водород, освобождаван при бавна реакция от вулканичните скали, в които се съхранявали микроскопични количества заледена вода. По такъв начин те и предците им оцелели милиони години.

— Винаги има периоди на вулканична активност — продължаваше Пола. — Изригванията от кратера Тарсис уплътняват атмосферата на всеки няколко десетки милиона години. Кактусите израстват, разпространяват се, после изпадат в летаргия, оцеляват като спори — и така до следващия цикъл. А после Слънчевата буря предизвиква истински дъжд с истинска вода. Атмосферата остава плътна и влажна достатъчно дълго, за да пробуди кактусите от състоянието на летаргия. Знаете ли, биолозите твърдят, че те са наши далечни роднини. Вярно, имат различен тип ДНК. Плюс различни комбинации от бази — шест вместо четири — и различно кодиране. Същото важи за марсианската РНК и белтъците, които не са съсем

като нашите. За аминокиселините учените все още водят спорове. Но все пак това са ДНК, РНК и белтъци — същият комплект, какъвто познаваме от Земята.

Марс бил още млад в периода на масивното бомбардиране, когато останките от яростното създаване на Слънчевата система се удряли в новите светове. Благодарение на тези сблъсъци огромни количества материал от повърхността били прехвърляни на други планети. И този материал съдържал живот.

Бисиса погледна издръжливите кактуси и каза:

— Значи те са наши братовчеди?

— Но по-далечни, отколкото която и да било земна форма на живот. Последните значителни прехвърляния на биомаса са били толкова отдавна, че окончателното кодиране на ДНК все още не е било завършено и на двата свята. Но връзка все пак има — достатъчна, за да бъде използвана.

— Използвана? Как?

Пола протегна ръка към екрана и на него се появиха изображения, показващи как учените в „Лоуел“ търсят начин да въведат марсиански гени в земни растения. И как успяват да получат нови видове растения, нито чисто земни, нито съвсем марсиански, способни да растат извън херметизираните куполи на колониите и същевременно да осигуряват храна за хората — като при това отделят кислород в атмосферата. Според някои биолози това било полезен начин за тераформиране, първата стъпка към превръщането на Марс в земеподобна планета. Съществувала дори научна група, обединена под лозунга: „Всички тези светове ни принадлежат“.

— Радвам се, че видяхме кактусите — завърши Пола. — Бисиса, за теб е важно да го знаеш.

— Защо?

— За да разбереш това, което са открили на полюса.

— Нямам търпение — намеси се суховато Мира.

— А аз нямам търпение да чакам повече Алексей — тросна се Бисиса. Надигна се от седалката и одеялото се свлече на пода. — Алексей? Няма ли да свършваш вече?

„Дискавъри“ продължаваше да се носи из равнината, километър след километър като кибернетичен стахановец. По обед излязоха от зеления пояс и продължиха из скучна, еднообразна пустиня.

Всеки следващ ден слънцето се спускаше все по-ниско. Накрая се закова за хоризонта и денем небето бе озарено от бледото му сияние.

Бисиса знаеше причината за това. Марс бе наклонен спрямо оста си, също като Земята, през зимите северният полюс сочеше встрани от слънцето и докато се движеха към него, те навлизаха в дванайсетмесечната арктична нощ. Различното на Марс бе бързината, с която настъпваше промяната и с която се редяха ширините. Бисиса имаше усещането, че се придвижва по повърхността на малък объл свят, като мравка, която пълзи по портокал.

При един от залезите забелязаха скупчени над северния хоризонт облаци.

Призори вече бяха под тях. Полярният похлупак бе достатъчно плътен, за да закрива всички звезди освен най-ярките. Денеб и небесният полюс се изгубиха.

По обед заваля сняг.

20: „ОСВОБОДИТЕЛ“

— Теа, отне ни само пет дни да прекосим Слънчевата система. Помисли си само! А сега ни остават броени часове преди К-часа, момента за срещата ни с бомбата...

„Освободител“ притежаваше масата и приблизителните размери на старите носители „Сатурн V“. Но докато по-голямата част от масата на „Сатурн“ щеше да изгори и да бъде изхвърлена за минути, като остави корпуса да се носи без тяга през останалата част от полета, главният двигател на „Освободител“ щеше да поддържа пълна гравитация и тяга в продължение на дни, дори седмици. По такъв начин корабът беше в състояние да следва права като стрела траектория от едната Ю-линия до другата: от Троянската база до мястото, където се намираше бомбата. Пътят му щеше да е странно изключение в свят, където повечето тела описваха кръгови или елипсовидни орбити.

Една бе прекосила половината от разстоянието между Юпитер и далечното слънце за стотина часа.

— В момента забавяме скорост. Ще доближим К-бомбата с опашката напред, в режим на максимална тяга... Повечето офицери, служещи в космоса, са наети от американския флот, защото космическите кораби приличат всъщност на подводници. Но на „Освободител“ нещата стоят другояче. Разполагаме с толкова много енергия, имаме повече свободно място, отколкото на всички кораби от времето на „Скайлаб“ досега. Ако не си чула за това, чуй го. С Джон Метернес делим цял просторен апартамент, със спални, бани и дори килер с какви ли не запаси. Когато отидем до илюминаторите и надзорнем навън, все едно сме в някой хотел небостъргач на Земята. Но хотелите обикновено нямат антени и датчици. Нито оръдейни портове. Време е да свършваме, миличка. Предстои изключване на двигателя и ще е голям срам, ако посрещна противника, увиснала в нищото! А аз как се чувствам? Страх ме е и същевременно съм развълнувана. Вярвам в способностите си, в тези на Джон и на „Освободител“, който вече доказва, че е прекрасен кораб. Мога само да

се надявам, че ще се справя с предстоящите трудности. Аз... Либи, това е всичко. Затвори файла.

— Да, Една. Време е.

— Зная. И повикай Джон, ако обичаш.

21: ПОЛЮСЪТ

Бисиса не виждаше нищо.

„Дискавъри“ си проправяше път през половинметрови преспи от въздухоуловителен сняг. Крехките ледени снежинки се разтапяха от топлината на двигателя и машината бе обгърната в мъгла, отвъд която цареше мъждив мрак. Всички мълчаха. Пола и Алексей продължаваха играта си. Бисиса бе принудена да се бори със страховете си сама.

А после, в здрачината, зърна яркозелени светлини, като ослепителни светкавици. Всъдеходът забави. Всички се струпаха отпред.

На леда бе спряло някакво причудливо превозно средство с огромни гуми, яхнато от двама пътници в скафандри. Шлемовете им бяха осветени отвътре, но Бисиса не можа да различи лицата им. Непознатите помахаха към светлините на всъдехода.

— Това е трициклет — поясни Мира. Изглеждаше озадачена.

— Именно — каза Пола. — Наричат го Мотор за обща употреба. Предназначен е за операции в района на полярната станция...

— И аз искам такъв.

Алексей чукна екрана с пръст.

— Юрий? Ти ли си?

— Здравсти, Алексей. Разчистихме ви път със сублимиращото гребло. Снегът е доста дълбок този сезон.

— Благодарим.

— „Дискавъри“, следвайте ни и всичко ще е наред. След десетина-дванайсет часа ще сме у дома. Ще се видим в „Уелс“.

Трициклетът обърна и подкара пред тях. Мъглата го обгръщаше на талази, озарявана от светлините на фаровете.

Сега, когато пътят пред „Дискавъри“ беше проправен, скоростта им се покачи до четирийсет километра в час.

Докато се носеха с рев в мрака, скалистата повърхност под снега започна да се променя. Придоби слоест характер, на тъмни и светли пластове, дебели колкото ръката на Бисиса. Изглежда, се намираха в просторно седиментно корито. Повърхността бе съвсем излъскана и

сякаш бе покрита с фина благородна патина, която лъщеше на светлините на машините.

След няколко часа се озоваха върху по-твърда и по-светла повърхност — мръснобяло платно, зацапано с марсианско червено.

— Вледенена вода — обяви Пола. — Е, в по-голямата си част. Вече сме върху постоянната ледена шапка, която лежи под слоя от въгледвуокисен сняг и се показва всяка пролет, след като той се разтопи. Тук, в покрайнините на шапката, сме на петстотин километра от станция „Уелс“, която е съвсем близо до географския полюс. Сега вече пътуването ще е по-гладко. Колелата на всъдехода могат да се нагаждат за различни повърхности.

— Изненадана съм, че „Дискавъри“ няма и плазове — подметна Бисиса. Алексей я погледна нацупено.

— Бисиса, това е Марс. Температурата отвън е около точката на замръзване на сухия лед — при това налягане и при минус сто и петдесет градуса по Келвин.

Бисиса пресметна набързо.

— Минус сто и дващест по Целзий.

— Именно — потвърди Пола. — При тази температура ледът е толкова твърд, че за плазовете ще е като гранит.

Бисиса малко се подразни.

— Сигурно тази лекция си я чела сто пъти.

— Няма значение. Ти просто още не си се ориентирала в обстановката.

Сега, когато се движеха върху ледената повърхност, Бисиса очакваше гладко пътуване до полюса. Но машината пред тях скоро се отби от курса право на север и пое по заобиколен маршрут, по посока на часовниковата стрелка. Бисиса надзърна през левия прозорец и мярна стените на каньон.

Преглътна гордостта си и попита Пола какво става.

Пола обясни, че това бил „спираловиден каньон“, един от многото, издълбани в ледената шапка. Извика на екрана снимка на цялата шапка, направена от орбита през лятото, когато нямаше сух сняг. Ледената шапка наподобяваше застинал циклон, спиралните каньони се зараждаха в покрайнините и стигаха почти до центъра. Беше изумително. Бисиса не бе виждала нищо подобно на Земята. Но

след пътуването ѝ през Слънчевата система малко неща вече можеха да я учудят.

С напредването им към полюса снегът ставаше все по-дълбок. Накрая се озоваха в канал с високи два метра стени. Снегът изглеждаше компактен, по-твърд от земния и вероятно много по-плътен.

Бисиса облекчено си пое дъх, когато зърна отпред светлини и заоблените контури на жилищни модули.

Редици зелени светлини се простираха в далечината, сякаш се носеха по самолетна писта. Когато приближиха, Бисиса видя, че са лампи, монтирани на високи няколко метра стълбове, вероятно за да не бъдат затрупани от снега. Щом отминаха първите няколко, извърна глава и видя, че отзад същите тези лампи греят с яркочерна светлина — в мрака на марсианската виелица винаги можеше да се ориентираш дали се приближаваш, или се отдалечаваш от базата.

Постройките, които изникнаха от тъмнината, бяха върху метални крака и не се оказаха куполи, а по-скоро почти кълба, заоблени отгоре и отдолу. Бяха осветени в яркозелено, сгъшени една до друга и свързани с къси тунели. Бисиса се вгледа по-внимателно и видя, че жилищните модули са всъщност на колела и са приковани към снега с метални въжета и клинове. Приличаха на чудовищни каравани.

Покривката от сух сняг започна да изтънява и накрая всъдеходът излезе на гладка ледена повърхност, заметната с черна мрежа, която вероятно се подгръвяше с цел да разтопява снега. Всъдеходът бавно доближи нисък купол в подножието на една от подпорите. До него вече имаше паркирани две машини, също всъдеходи, но по-малки от техния.

Пола ги преведе през шлюза и спряха в подножието на стълба, облицована със синьо-зелени пластмасови панели. Куфарът на Алексей не можа да изкатери стръмните стъпала и се наложи да го вдигат с въже.

На горната площадка обитателите на модула вече ги очакваха. Бяха четирима, две жени и двама мъже, с източени крайници и шкембенца, каквито бяха повечето тукашни обитатели. И четиримата бяха млади. Комбинезоните им бяха чистички, но покрити с кръпки и

намирисваха едва доловимо. Никой от четиримата нямаше татуировка на бузата.

Бяха втренчили погледи в Бисиса и стояха твърде близо един до друг.

Единият, плещест младеж най-много на двацет и пет, пристъпи напред и ѝ подаде ръка.

— Моля да ни извините. Тук рядко идват посетители. — Носът му беше червен като на пияница, мазната му черна коса бе вързана на опашка, а брадата му беше къдрава. Говореше с неопределим акцент, като американец, живял дълго в Европа.

— Вие сте Юрий, нали? Вие бяхте на трициклета.

— Да. Помахахме си. Юрий О'Рурк. Ентусиаст ледниколог и климатолог — което ви хареса. — Представи набързо и останалите: Ели фон Девендър, физик, Грендъл Спет, биолог, и Ханс Крийчфилд, инженер, отговарящ за енергоподдръжката, транспорта и жизнените системи, но също така специалист по сондажи, които всъщност бяха основното предназначение на базата.

— До един сме поливалентни специалисти — допълни Юрий. — Минали сме подготовка за оказване на първа помощ и освен това...

Бисиса се обърна към Ели фон Девендър. Физичката беше трийсетинагодишна, с набито тяло и прибрана назад коса. Носеше очила с дебели стъкла, които ѝ придаваха злокобен вид.

— Бих могла да си обясня присъствието на глациолог или биолог — каза Бисиса. — Но физик?

— Тъкмо глациологията е причината за построяването на базата тук — обясни Ели, — както и за пристигането на Грендъл с нейната лаборатория. Аз пък съм причината да дойдете *вие*, госпожо Дът.

Юрий потупа Бисиса по рамото.

— Елате да ви покажем за какво става въпрос. — И ги поведе с бърза крачка през модула. — Наричаме го Консерва номер шест. Това тук е шлюзът със скафандрите...

Консерва номер шест бе всъщност сфера от плат, боядисана в ярко синьо-зелено и с прозрачен под. Отдолу се виждаха складови помещения. Нямаше никакви скафандри, но затова пък в стените бяха монтирани странни люкове, които вероятно водеха към закачените отвън скафандри, както беше с всъдехода. Част от снаряжението бе струпано направо на пода — резервни части за всъдеходи и други

машини, по-нататък малка портативна научна лаборатория, медицински консумативи и дори едно легло, заградено с подвижен параван. Беше тъмно, миришеше на влага и мухъл, сякаш мястото е било изоставено отдавна.

Юрий ги преведе през малък шлюз до друг модул: „Пета консерва, научна“ — обясни лаконично. Тук имаше още една лаборатория, по-голям лазарет и нещо, наподобяващо миниатюрен гимнастически салон. Помещението беше ярко осветено, по стените бяха нарисувани планини и реки.

— Защо две лаборатории и два медицински пункта? — шепнешком попита Бисиса дъщеря си.

Мира повдигна рамене.

— Вероятно за да се избегне заразяване. Влизаш отвън и можеш да обработваш взетите образци, без да заплашваш останалата част от базата.

— Да заразиш екипажа с марсиански организми?

— Или обратното.

В Пета консерва нисичката чевръста Грендъл Спет им взе проби от кръв, урина и слюнка и каза:

— Просто предпазна мярка, за да може станцията да следи здравето ви. Проверяваме за алергии, хранителни навици, такива неща. Храната ни се доставя от фризерите на „Лоуел“, но имаме и малко зеленчуци собствено производство. Ще добавим необходимите вещества, за да не променяме хранителния ви режим. Дори няма да усетите, че сте тук...

След което Юрий ги преведе през следващия модул — Консерва номер три, която очевидно служеше за спалня, защото бе разделена на овални отделения, а светлината бе приглушена. Продължиха към следващия модул, Консерва номер две. За изненада на Бисиса той бе оборудван така, че да симулира един хотел от централната част на града, „Марс-Астория“. Но много от вътрешните прегради бяха демонтирани, за да се осигури повече пространство. В централната част имаше кухня и тоалетна с душ. По края бяха подредени четири легла, до всяко имаше столче, върху което бяха натрупани дрехи. На стената бяха залепени екрани, показващи галерия от снимки на непознати хора — вероятно роднини на пребиваващите, а също пейзажи, дори домашни любимци.

— Виждам, че не използвате това място според първоначалното предназначение. — Мира се озърташе с любопитство.

— „Уелс“ е бил построен за десетчленен екипаж — обясни Юрий. — Ние сме само четирима. Нощите тук са дълги, Мира. Предпочитаме да живеем заедно.

След което с извинения ги поведе надолу по друга стълба към малък купол на повърхността и сетне по стълби, изрязани в леда.

— Много се извинявам. Сами виждате обаче, че горе имаме само четири легла и сме изключили всички модули, които не можем да използваме. Обикновено настаняваме посетителите тук, в убежището за радиационни бури. Но ако не ви е удобно, ще отворим още една консерва.

Пещерата в леда бе цилиндрично помещение, разделено на овални секции. Бисиса огледа кухнята, комуникационната станция, банята и едно отрупано с кашони помещение, което вероятно бе медицинският отсек. Всичко носеше белези на износване от честа употреба, но витаеше миризмата на застояло, на въздух, който твърде често е бил рециклиран.

Част от стената на пещерата бе останала непокрита и тя видя, че е разделена на слоеве, като баркод — замръзнало мерило за хода на времето; малко приличаше на свлечена и изсъхнала кожа на гигантска змия.

Помещението, отредено за Мира и Бисиса, също беше овално и бе достатъчно просторно, за да побере две койки, маса и няколко стола. Задната стена беше от лед, покрит с прозрачна пластмаса.

Докато двете се разполагаха, Юрий седна на една койка. Заемаше доста място в малкото помещение.

— Станцията ни е тясна, но уютна, пък и сме свикнали. Студовете не ни притесняват: на Марс, ако си покажеш задника посред лято на екватора, пак ще замръзнеш. Основният проблем е тъмнината — половин марсианска година или дванайсет земни месеца. Земните полярници са се сблъскали със същата трудност. Научихме доста неща от тези хора. Повече от Шакълтън, отколкото от Скот.

— Юрий, не мога да определя акцента ти — неочаквано го прекъсна Мира.

— Майка ми е била рускиня, както показва малкото ми име, а баща ми ирландец — като фамилията. Аз съм гражданин на Ирландия

и следователно — на Евразия. — Той се засмя. — Но тук това не значи почти нищо. Отдалечиш ли се от Земята, всичко се обърква. — Той се обърна към Бисиса. — Вижте, госпожо Дът...

— Бисиса.

— Бисиса. Зная, че сте дошли тук заради онова нещо в Изкопа.

Бисиса погледна Мира. Какво нещо? Какъв изкоп?

— Но трябва да ви разкажа с какво се занимаваме тук всъщност. — Той прокара ръка по прозрачната стена. Линиите отзад бяха бледи, с неравна ширина и различна оцветка. Наистина приличаха на баркод или спектрограма.

— Погледнете това. То е причината да дойда тук. Тази картина пресъздава най-сложния подпочвен образец, който успяхме да извадим.

— Леденото ядро на Марс — каза Мира.

— Именно. Започнахме сондажа направо тук, от върха на купола, и слязохме на дълбочина два километра и половина — Ханс Крийчфилд много се гордее със сондажното си оборудване. Щяхме да стигнем и по-дълбоко, ако не беше проклетата Слънчева буря. — Той поклати глава. — Много жалко, наистина.

Мира също докосна стената.

— Можете ли да го интерпретирате, както правят с образците на Земята?

— Разбира се. Шапката е нараствала слой по слой, година по година. Всеки слой е като снимка на условията на онова време — климат, прах, космически лъчения... Също като на Земята. Разбира се, подробностите тук са различни. В Гренландия средният годишен снеговалеж е десет сантиметра. Тук остатъчният слой от ледена вода е по-малко от една седма от *милиметър* годишно. Погледнете тук. — Той стана и показа мястото, където разноцветната лента на стената свършваше. — Това е върхът на отрязъка, където са най-пресните, най-скорошни слоеве. Горната част от пробата е взета от екипажа на „Аврора“ преди Слънчевата буря. Един сантиметър отговаря на десетилетия. Тези фини кафеникави ивици — той ги посочи с пръст — са от времето на големите прашни бури. А това тук съвпада с пристигането на „Маринър 9“ на орбита през 1971, когато цялата планета е била обгърната от гигантски прашен облак...

Събитията от различните марсиански епохи съответстваха на различните нива в пробата. Само на десетина сантиметра по-надолу можеха да се открият следи от радиация, свързани с избухването на свръхнова преди хиляда години. На метър по-надолу имаше уталожени останки от гигантски метеорити, удряли планетата преди десетки и стотици хиляди години, през различните астрономически цикли на Червената планета, когато полюсът е бил наклонен под друг ъгъл.

— В този марсиански лед има дори следи от Земята — продължаваше Юрий. — Метеорити, изхвърлени от нашата родна планета, също както метеорити от Марс са достигали Земята. — Той се засмя. — Все още търсим следи от убиеца на динозаврите.

Мира го гледаше внимателно.

— Обичаш си работата, нали? — Бисиса си помисли, че долавя в гласа ѝ завист. Дъщеря ѝ открай време се увеличаваше по мъже с мисия в живота, както беше с Юджийн Менгълс.

— Ако не я обичах, щях ли да стоя затворен в този леден ковчег? Но сега сондажите са прекратени. След това, което намерихме под леда, вече никой не се интересува от тях. От ледената шапка, от скалната сърцевина. Всичко това мина на заден план.

— Много жалко. — Бисиса поклати глава.

Той се засмя огорчено.

— Вината не е твоя.

— Добре де, какво сте намерили? — попита нетърпеливо Мира.

— Съвсем скоро ще разберете. Ако сте приключили тук, ще ви отведе на военния съвет.

22: ПРИБЛИЖАВАНЕТО

„Освободител“ се носеше право към К-бомбата — беше като копие от огън и лед. Една Фингал и Джон Метернес на мостика бяха със скафандри.

Макар бомбата все още да не бе различима с невъоръжено око, те „виждаха“ гравитационната ѝ следа, възела от магнитна енергия и мъглата частици, която изпускаше, докато се носеше из Слънчевата система.

— Точно както предсказа професор Карел — докладва Джон, докато преглеждаше данните на екраните. — Същият спектър като от изпаренията на микроскопична черна дупка. Без съмнение това е космическа аномалия...

— Виж там — прошепна Една и посочи прозореца.

К-бомбата беше мехур от изкривена звездна светлина, капка вода, търкаляща се по повърхността на небосвода. Дори само като я гледаше, Една настръхна.

— Това е Око — каза Джон. — Сфера с диаметър сто метра, отразяваща всичко наоколо. Виждам всички класически признаци — изкривената геометрия, аномалните Доплерови премествания на повърхността. Радиационният спектър обаче не съвпада напълно с този на Очите, открити при Троянските планети по времето на Слънчевата буря.

— Значи това нещо е просто наблюдател. Мен ако питаш, го знаехме предварително.

— Разстояние до обекта — пет километра — докладва Либи.

Една погледна Джон. Макар да се бе изкъпал само преди половин час, лицето му отново бе обляно в пот.

— Готов ли си?

— Както никога досега.

— Придържаме се към предварителната стратегия. Либи, чу ли ме? Четири разминавания. И ако нищо не се промени...

— Обръщаме към къщи — прекъсна я Либи. — Точно както се упражнявахме. Три километра до максимално приближение. Една?

- Да, Либи?
- Вече сме в историята.
- О, Боже! — прошепна Джон.

23: ИЗКОПЪТ

Четиримата обитатели на базата, плюс Бисиса, Мира и Алексей, седяха в кръг на столове и кашони във Втора консерва, хотел „Марс-Астория“. Пола изглеждаше адски недоспала.

И тук, на северния марсиански полюс, под дебело покривало от възледвуокисен сняг, на възможно най-отдалеченото и сигурно място, което човек би могъл да намери в Слънчевата система, Бисиса най-сетне узна истината.

Алексей, изглежда, изпитваше облекчение, че най-сетне може да сподели онова, което различни фракции на космическите бяха научили от свои източници — че нещо непознато и враждебно приближава вътрешната Слънчева система.

— Нарекли са го К-бомба. Засега предполагат, че е пратена от Първородните, за да ни създава неприятности. Флотът е изпратил някакъв кораб, който да се опита да я спре. Възможно е и да успеят. Но ако се провалят...

— Имате свой план.

— Точно така.

Бисиса ги огледа: всичките бяха много по-млади от нея и Мира, но в края на краищата расата на космическите бе млада по принцип.

— И защо тази потайност? Очевидно вие сте една от тези фракции. Тичате насам-натам, криете се от земните полицаи. Забавлявате се, нали? Имате ли водач?

— Да — отвърна Алексей.

— Кой?

— Все още не можем да ти кажем. Не е някой от нас обаче.

— И ме доведохте тук заради нещо, което сте открили под леда?

— Именно.

— Ами покажете ми го.

Грендъл Спет, астробиолог и лекар на базата, я погледна и каза:

— Току-що пристигнахте. Не искате ли да си починете?

Бисиса се намръщи.

— Почивах си цели деветнайсет години и пътувах няколко седмици. Да тръгваме.

За да стигнат Изкопа, първо трябваше да облекат скафандри.

Върнаха се в Консерва номер шест и през нея се спуснаха до малък купол на повърхността. Тук Бисиса, Мира и Алексей трябваше да си свалят комбинезоните. Въпреки че в купола беше топло, при мисълта за свирепия студ зад тънката стена Бисиса потръпна.

Доктор Грендъл я прегледа набързо.

— С изключение на пораженията от двете десетилетия, прекарани в Хибернакула, организмът ви е в отлично състояние.

— Благодаря.

Намазаха кожата ѝ със специален крем. Предстоеше ѝ да облече „биотрико“ — плътно прилепнала долна дреха, която щеше да държи под постоянно наблюдение биометричните ѝ показатели по време на прехода. Отгоре се нахлузваше подскафандър, яркозелен и също прилепнал, заедно с шлем, обувки, ръкавици и малка раница. Грендъл ѝ обясни, че всъщност това си е истински скафандър, напълно херметизиран, благодарение на притискането на еластичната тъкан, който може да ѝ помогне да остане жива в продължение на минути, дори на часове, в случай на авария, утечка на модула например.

Но този подскафандър бе само вътрешният слой на двойно изолиращата система. Издокарана с него, тя трябваше да се пъхне в един от външните скафандри, които бе кръстила на капитан Ахав.

Заведоха я през тесен люк в стената на купола: през него се влизаше в скафандъра, фиксиран от външната страна на модула. Помогнаха ѝ да пъхне първо краката, после и ръцете в ръкавите, накрая торса и главата. Лицевото стъкло бе замъглено. Скафандърът бе изработен от твърди сегменти, усещането бе сигурно като да се пъхаш в рицарска броня. Но скафандърът, изглежда, ѝ помагаше, като се нагаждаше леко към нея, и веднага щом се озова вътре, тя чу тихото жужене на сервомоторите. Най-трудно се оказа да вмъкне шлема през отвора, без да го закачи, и след това да свърже интерфейса му с този на по-големия шлем на скафандъра.

— Как си? — чу по интеркома гласа на Грендъл. — Тези скафандри не ги правят по поръчка.

— Чудесно. Как се излиза от това нещо обаче?

— Скафандърът ще ти каже, когато му дойде времето.

Грендъл хлопна капака отзад, скафандърът с изпукване се отдели от стената на купола и Бисиса се олюля.

Лицевото стъкло се изчисти. Обкръжената от зимен марсиански мрак Бисиса виждаше само кръглия лъщящ шлем на инженера, който се казваше...

— Ханс — припомни й той с усмивка. — Просто искам да се уверя, че системите на скафандъра ти функционират нормално. Когато попривикнеш, ще се научиш да проверяваш моите — тук сме на пълна взаимопомощ. Пети скафандър? Докладвай състоянието.

Мек мъжки глас заговори в ухото на Бисиса.

— Всички системи в норма, Ханс, както виждаш и на дисплея. Бисиса?

— Да?

— Моята задача е да ти помогна с всичко, което мога, по време на работата извън базата.

— Бисиса — продължи Ханс, — може би конструкцията на скафандъра ще ти се стори малко странна. Но всичко е заради ПМЗ.

— ПМЗ?

— Планетарни мерки за защита. Никога не вкарваме скафандрите в станцията, за да избегнем евентуално заразяване. Пазим Марс и Земята едни от други.

— Въпреки че са роднини.

— Роднините са най-опасни. Освен това остава и въпросът с праха. Марсианският прах е всепроникващ и токсичен, пълен с пероксиди и силно корозивен. Затова се пазим да не го допускаме в жилищните модули.

На визьора изплува лицето на доктора.

— Бисиса, справяш се отлично. Опитай се да се раздвижиш.

Бисиса вдигна ръце и ги свали, всичко това придружено с жуженето на сервомоторите. Скафандърът изглеждаше лек като перце.

— Странно ми е, че не мога да си сваля ръцете до долу. Нито да си почеша носа. Но предполагам, че това ще премине.

— Аз мога да те почеша, ако...

— Ще ти кажа, ако е нужно, Пети скафандър. — Тя се огледа. Земята беше равна и бяла, небето — забулено в черна мъгла. Зад нея,

като смълчани хълмове, се издигаха модулите на станцията, наблизно бяха паркирани машините — два всъдехода със снегорини и няколко снегомобила. „Дискавъри“ отдавна бе поел назад към „Лоуел“.

Навън бяха всички без Пола — целият екип на станция „Уелс“ бе навлякъл зелени скафандри и тя виждаше осветените им отвътре лица. Снегът продължаваше да се сипе на едри снежинки от ниските оловносиви облаци.

— Божичко! Намирам се на марсианския полюс! — Тя вдигна ръце и сгъна еластичните ръкавици.

Приближи се Юрий.

— Сега ще направим една малка разходка. Само няколкостотин метра. Заради безопасността на станцията сондажната кула е разположена на известно разстояние от модулите. Е, да тръгваме. Просто пристъпи напред и всичко ще е наред. Хайде, Мира, и ти.

Бисиса вдигна предпазливо крак. След няколко крачки вече вървеше съвсем нормално. Скафандърът несъмнено ѝ помагаше. Юрий вървеше между Мира и нея. Останалите вече ги бяха изпреварили. На гърба на сондажния инженер Ханс Крийчфилд, върху раницата с животоподдържащи системи, бе изписано „СОНДАЖНИК“. Скафандърът му изглеждаше по-тежък от останалите. Вероятно бе вариант с допълнително подсилване, предназначен за тежката работа при сондажите.

Марсианските снежинки полепваха по лицевото стъкло, но мигновено се разтапяха и оставяха едва забележими петънца.

— Ако имаш нужда от помощ, само ми кажи — продължи да упорства Пети скафандър.

— Разбрах де.

— В момента обработвам приеманата информация и следя състоянието на всички системи. Освен това разполагам с всякакви асистиращи функции. Ако се интересуваш от геология например, мога да маркирам интересните обекти наоколо — необичайни скали, видове лед, опасности.

— Не мисля, че е необходимо точно днес.

— Въпреки това бих искал да изпробваш физическите ми функции. Може би не знаеш, че при гравитационните условия на Марс ходенето е по-енергоемко от тичането. Ако желаш, мога да

масажирам определени групи мускули, така че докато вървиш, да се поддържаш...

— О, млъквай, Пети, голям си досадник! — тросна се Юрий. — Бисиса, моите извинения. Нашите електронни помощници са истинско чудо на техниката. Само дете понякога това по-скоро пречи, нали? Особено сред такава красота.

Мира се огледа изненадано и попита скептично:

— Красота?

— Да, красота — поне за един глациолог. Съжалявам, че не живея в една мирна вселена, в която да мога да се отдам изцяло на страстта си.

Приблжиха двайсетметров купол върху леда. Стените му леко потрепваха — куполът всъщност беше палатка, изопната върху твърдо скеле. В основата ѝ бе монтиран малък въздушен шлюз, през който започнаха да преминават поединично.

Това беше сондажната кула, любимата рожба на Ханс Крийчфилд, който помогна на Бисиса да се пъкне в шлюза.

— Всъщност това не е истински шлюз, а ПМЗ бариера. Вътре поддържа леко отрицателно въздушно налягане, така че ако се получи утечка, ще засмучем газ от външната атмосфера, вместо балонът да се спуска. Налага се да опазваме микроорганизмите, открити при дълбоко сондиране — дори от тези форми на живот, на които се натъкваме на по-малка дълбочина. И освен това да ги пазим от нас и обратното. — Говореше с комична смесица от холандски и тексаски акцент. Може би беше гледал прекалено много стари филми.

Спряха под яркото флуоресцентно осветление, което озаряваше хлътналите стени на купола. Макар и неработеща, сондажната кула имаше внушителен вид — метално скеле, опряно върху масивна платформа от марсианско стъкло. Ханс ѝ събщи набързо общите характеристики: тегло трийсет тона, мощност петстотин киловата. Дължината на сондажната намотка бе пет километра, повече от достатъчно, за да достигне основата на ледената шапка. Имаше и компресор, който непрестанно изпомпваше течност в сондажния отвор, за да му попречи да се запуши при постоянното местене на

ледените пластове — използваха течен въглероден двуокис, кондензиран от марсианската атмосфера.

Ханс започна да се хвали с техническите предизвикателства, пред които се изправяли сондажниците: необходимостта от нови видове смазочни масла, начинът, по който движещите се части се снаждали при ниско налягане.

— Ключът е в термичния контрол. Налага се да действаме много бавно — не бива да позволяваме температурата долу да се покачва. Първо, защото ако ледът се разтопи, водата ще се смеси с течния въглероден двуокис и тогава сме загазили здравата. Ще се чуе едно яко бум. На „Аврора“ е имало малка сондажна кула, с която са дълбали до няколкостотин метра. Моето бебче е първата истинска сондажна кула на Марс...

— Достатъчно за екскурзоводна обиколка — прекъсна го Юрий.

Мира се приближи до сондажната платформа.

— Тук има отвор, в който не виждам течност. Май стените са облицовани с ръкав?

Юрий кимна.

— Това е първият сондажен отвор, който направихме. От радарните проучвания знаехме, че отдолу има *нещо*. Щом стигнахме до него, се свързахме с „Лоуел“ и поискахме разширяване на бюджета с цел поставяне на постоянен ръкав. След това изпомпахме сондажната течност...

— И пуснахме втора сонда, успоредно на първата — намеси се Ханс. — Отначало пратихме долу камера и други датчици. А след това... — Той се наведе и повдигна един капак. Под него имаше отвор с диаметър около два метра, с монтирана вътре подвижна платформа, управлявана само с една ръчка.

Беше ясно за какво служи.

— Елеватор — кликна Бисиса.

Юрий кимна.

— Именно. Часът на истината. Ние с теб, Бисиса. И Алексей, и Ели, и Мира. Ханс, ти оставаш горе. И ти, Грендъл. — Юрий стъпи на платформата. — Нещо против, Бисиса? Дойде твоят звезден миг.

— Искаш да се спусна с това нещо? — попита невярващо Бисиса. На два километра надолу в леда, през този ваш Изкоп?

Мира я улови за ръката, но тя едва я почувства през дебелите ръкавици.

— Не си длъжна да го правиш, мамо. Още не са ти казали какво са открили долу.

— Повярвай ми — намеси се възбудено Алексей. — Най-добре да го видиш с очите си.

— Добре, да приключваме — рече Бисиса и стъпи на платформата, като се мъчеше да не издава страха си.

Бяха се скупчили с лица един към друг и гърбове към стените. Металната платформа изглеждаше претрупана, най-вече заради обемистите скафандри.

Спускаха се равномерно надолу с помощта на зъбчати колела и вградени в стените релси. Беше като да слизат в дълбок и ярко осветен кладенец. Бисиса потреперваше от панически страх, че ще пропадне или ще се озове в клопка.

— Усещам, че дишането ти се учестява, Бисиса — заговори отново скафандърът. — Мога да го компенсирам с увеличение на атмосферното налягане...

— Шшшт! — прошепна тя.

Спускането за щастие се оказа кратко.

— Стигнахме — каза Юрий.

Платформата се разтърси и спря.

Имаше метална врата, люк в леда. Юрий се извъртя и го отвори. Видяха къс тунел, осветен от флуоресцентни тръби. В дъното Бисиса мярна сребристо сияние.

— Мисля, че ти трябва да отидеш първа. — Юрий се отдръпна да ѝ направи място да мине.

Сърцето ѝ блъскаше.

Пое си дъх и пристъпи напред. Подът бе неравен, хлъзгав. Бисиса се съсредоточи върху вървенето, свела поглед, за да не поглежда сребристите отблясъци, които долавяше с периферното си зрение.

Излезе от тунела в грубо издялана в леда камера. С един бърз поглед откри отвора от първото сондиране в тавана. След това

погледна право напред, към онова, което космическите бяха намерили тук, заровено дълбоко под леда на северния полюс на Марс.

Видя собственото си отражение и дъхът ѝ секна.

Беше ѝ добре познато — нещо, типично за Първородните.

Око.

24: МАКСИМАЛНО ПРИБЛИЖЕНИЕ

Изкривеното отражение на „Освободител“, с блеснали светлини, се плъзна по повърхността на К-бомбата. Една почувства прилив на задоволство.

Първото им сближаване с К-бомбата бе с изключен двигател, само разузнавателна обиколка. В най-близката точка корабът се разтресе, веднъж, два пъти: изстреляха две малки сонди, едната в ниска орбита около К-бомбата, а другата насочена право към нея.

С отдалечаването на „Освободител“ гладкият огледален пейзаж се стопи.

Заоглеждаха трескаво мониторите. Корабът не бе понесъл никакви щети. К-бомбата тежеше колкото малък астероид и имаше плътността на олово — корабната траектория не бе повлияна от гравитацията ѝ.

— Поне научихме някои неща — каза Джон. — Нищо, което да не сме очаквали. Това е сфера с размери и форма напълно по силите на земната индустрия. Ако се изключи познатата ни аномална геометрия.

— *Пи* е равно на три.

— Именно. Сондата ни я обикаля в близка орбита. Масата на бомбата е толкова ниска, че тя кръжи съвсем бавно, но все пак поддържа равномерна дистанция. Втората сонда се готви да кацне върху...

Корабът се разтресе.

— Какво беше това, по дяволите? Либи?

— Гравитационни вълни, Една.

— Тласъкът дойде откъм К-бомбата — почти извика Джон. — Сондата... — На екрана се виждаше как малката сонда доближава огледалното кълбо, от което се подава сивкава полусфера, поглъща сондата и после се разпада. — Тя... просто я изяде. Използва нещо като мехур. Ако Бил Карел е прав, това, което видяхме току-що, бе раждането и смъртта на цял един микрокосмос. Вселена, използвана като оръжие. — Той се засмя, но без хумор. — Майчице, с какво си имаме работа тук?

— Знаем с какво си имаме работа — отвърна със спокоен глас Една. — Непозната технология и нищо повече. И до момента бомбата не е направила нещо, което да не очакваме. Запази самообладание, Джон.

— Аз съм само човек, за Бога! — сопна се той.

— Либи, готови ли сме за второто сближаване?

— Всички системи в норма, Една. Включване на двигателя след трийсет секунди. Държите ли на обратно отброяване?

— Виж, просто си свърши работата — рече ядосано Джон.

— Моля, проверете коланите...

Бисиса бавно обиколи издълбаната в леда камера. Имаше приблизително сферична форма и Окоото почти я изпълваше. Вдигна глава и видя собственото си изкривено отражение, огромната си глава в шлема на скафандъра. Усещаше, че там вътре има нещо. Нещо — нещо? — което я наблюдава.

— Здравейте — прошепна тя. — Помните ли ме?

Струпани в другия край на камерата, Ели, Алексей, Юрий и Мира се спогледаха нервно.

— Нали затова те доведохме тук, Бисиса — подметна Юрий.

— Хубаво де. Но какво търси това нещо тук, за Бога? Всички Очи в Слънчевата система изчезнаха след бурята.

— Мисля, че мога да отговоря на този въпрос — рече Ели. — Окоото очевидно се е намирало тук преди Слънчевата буря — много преди това. То излъчва високоенергийни частици във всички посоки — радиация с определени характеристики. Точно затова съм тук. Работя на лунния алефtron. Аз съм нещо като авторитет по квантовите черни дупки. Решили са, че съм най-подходящата кандидатура за изучаване на това нещо...

Това бе първият път, в който Ели се обръщаше към Бисиса. Имаше странен маниер на разговор — без да поглежда събеседника в очите, с непрестанни усмивки и мръщения и натъртвания на неподходящи места. Очевидно бе от онзи тип свръхинтелигентни хора, които съчетават интелекта със сложни психологични проблеми. Напомняше на Бисиса за Юджийн.

Лунният алектрон бе най-мощният ускорител, построен от човечеството. Използваха го за изследвания върху дълбоките структури на материята, като ускоряваха частици една срещу друга при скорости, близки до тази на светлината.

— Успяхме да достигнем плътност на масата и енергията, надхвърлящи тази на Планк — тоест, когато квантовите механични ефекти разкъсват тъканта на пространство-времето.

— И какво се случва тогава? — попита Мира.

— Създава се черна дупка. Съвсем малка, по-тежка от всяка фундаментална частица, но по-малка от нея. Разпада се почти веднага и отделя рояк екзотични частици.

— Прилича на радиацията от Окото — предположи Бисиса.

— И какво общо имат черните дупки с Окото? — упорстваше Мира.

— Ние смятаме, че живеем във вселена на множество пространствени измерения — искам да кажа повече от три — отвърна Ели. — Космосът ни се опира в други пространства, по-висши от нашето, като страници на книга. Или по-точно казано, това е нещо като изкривена компактификация... уф, няма значение. Та тези по-висши измерения определят нашите фундаментални физични закони, без да имат директно въздействие върху света ни — чрез електромагнетизъм или ядрени сили. Това може да става единствено по пътя на гравитацията. Ето защо правим черни дупки на Луната. Черната дупка е гравитационна аномалия, която съществува както в нашия свят, така и в по-висшите измерения. Като изследваме нашите черни дупки, ние можем да изучаваме и тези измерения.

— И смятате — каза Бисиса, — че Очите имат някаква връзка с другите измерения?

— Има логика, нали? Отдалечаваща се повърхност, която същевременно не се движи. Аномална геометрия, построена върху друго уравнение за pi . Всичко това някак си не се вписва в нашата вселена...

„Също като теб“, помисли си малко злобничко Бисиса.

— Може би Окото е проекция от *друго място*. Като пръст, който притиска мехур с вода — ако живееш във вселената отвътре, ще виждаш кръг, но в действителност това е само напречно сечение на много по-сложен обект от по-висше измерение.

Нещо подсказваше на Бисиса, че Ели е права. Във всичко това имаше някаква сложна и неуловима връзка. Окото беше крайната точка, рецепторът, който водеше към нещо много по-голямо.

— Но какво търси това Око тук? — попита Мира.

— Според мен е попаднало в капан — отвърна Ели.

Корабът се доближи до К-бомбата за втори път. Дълбоко в недрата на двигателя антима́терия и ма́терия се анихилираха ентусиазирано и през соплото бликна поредната струя свръхнагрятата пара.

В точката на максимално сближение корабът зави, все още с включен двигател, така че бликащите газове да обгърнат огледалната сфера. Това беше първото относително враждебно действие — щеше да е достатъчно да избие всяко човешко същество, озовало се върху сферата.

Двигателят се изключи и корабът продължи да се носи по инерция.

— Никакви видими последствия — докладва незабавно Джон.

Една го погледна.

— Продължавай наблюдението. Всъщност резултатът е повече от ясен. Какво сега, ще използваме оръжията, така ли?

Окончателното решение бе предоставено на екипажа. Сигнал до Троянската база и обратно щеше да отнеме четирийсет и пет минути, опит за комуникация със Земята — много повече.

Джон повдигна рамене. Лицето му лъщеше от пот.

— Заповедите ни са съвсем ясни. Не засякохме реакция на К-бомбата при приближаване, видяхме да унищожава нашата безобидна сонда, нямаше реакция и на обстрела с изгорели газове. Нищо чудно да не успеем да се доближим още веднъж. Трябва да действаме.

— Либи? — Официално изкуственият интелект на кораба имаше офицерски ранг и като такъв — право на мнение при решаването на всички въпроси.

— Съгласна съм с анализа на господин Метернес.

— Ясно.

Една извади от джоба си сгъваем екран, разгъна го на пулта пред себе си и той светна веднага щом установи интерфейсна връзка със

системите на „Освободител“. Като използваше виртуалната клавиатура, Една въведе личния си код и се наведе напред, за да може екранът да сканира идентификационната ѝ татуировка. Доволен от всичко това, мекият екран засия в зелено.

— Готови за трето сближаване — каза Либи.

— Действай.

След трийсет секунди А-двигателят се включи отново и „Освободител“ се превърна в пламтяща кибритена клечка, понесла се през космоса. Този път ускорението бе по-силно и скоро достигна две g. Пет секунди преди максимално приближение Една натисна едно копче на мекия екран.

Изстрелването на термоядрената бомба предизвика поредното разтърсване на корпуса, не по-силно от това на двете малки сонди.

Щом се отърва от оръжието си, „Освободител“ се отдалечи с нарастваща скорост.

Бисиса завъртя озадачено глава.

— Как е възможно да уловиш в клопка обект, съществуващ в четири измерения?

— В триизмерна клетка — отвърна Ели. — Гледайте. — Беше прикачила молив към плътния ръкав на скафандъра. Откачи го, приближи го до Окото и го пусна.

Моливът изхвърча нагоре и се удари в тавана на камерата.

— Какво е това? — попита Мира. — Магнетизъм?

— Не е магнетизъм. Гравитация. Ако Окото не ни пречеше, бихте могли да ходите по тавана. С главата надолу! Окото е обгърнато с гравитационна аномалия, несъмнен артефакт, също като самото него. Нещо повече, успях да засека наличието на невидима структура — гравитационно поле, което би могло да съдържа информация...

Юрий се усмихна.

— Ха! Представете си, да речем, двуизмерно същество, живеещо в плосък гьол, което улавя натопения в гьола пръст. Обгръща го и дърпа силно, не го пуска да се измъкне. Тази гравитационна структура може да е аналог.

— Какво според вас се е случило тук? — попита Бисиса.

— Смятаме, че е имало марсианци — каза Юрий. — Много отдавна, в далечни времена, когато нашите предци са били още лепкава слуз. Не знаем нищо за тях. Но са били достатъчно шумни да привлекат вниманието на Първородните.

— И Първородните са ги ударили — прошепна Бисиса.

— Да. Но марсианците са се съпротивлявали. Успели са да създадат *това*. Гравитационна клопка. И са уловили това Око. И то е останало тук още оттогава. От много далечни времена.

— Бисиса, опитахме се да използваме прозренията ви — допълни Ели.

— За какво говорите?

— Докладите ви от Мир и пътуването обратно към Земята. Вие смятате, че Окото функционира като портал, поне от време на време. Нещо като пространствен тунел. Ето защо решихме да експериментираме. С помощта на електромагнит, демонтиран от остарял ускорител, пратихме на Окото част от собствените му продукти. Като ехо на това, което някой ви казва.

— Опитали сте се да пратите сигнал през Окото?

— И не само това. — Ели се засмя. — *Получихме* обратен сигнал. Равномерно пулсиране в продуктите на разпад. Подложихме го на анализ. Бисиса, то наподобява сигнала „заето“ на един определен стар модел клетъчен телефон.

— Божичко! Моят телефон, в храма! Пратили сте съобщение на моя телефон на Мир!

Ели се засмя.

— Наистина забележително техническо постижение.

— Защо не го съобщихте на Земята? — попита Мира.

— Може би ще го направим — отвърна уморено Алексей. — Но в този момент, ако ни намерят, вероятно ще ни арестуват, а Окото ще откарат в Ню Йорк, на площада пред сградата на ООН, като военен трофей. Необходим ни е по-изобретателен отговор.

— И затова съм тук — въздъхна Бисиса.

Ускорението беше свирепо.

Една и Джон не можаха да видят взрива, тъй като датчиците на „Освободител“ бяха или изключени, или насочени навътре, а

прозорците на мостика бяха затъмнени. Залепена за облегалката на креслото, докато чакаше експлозията, Една неволно си спомни тренировъчните симулации на самоубийствени мисии от времето на Студената война, когато пилотите е трябвало да могат да управляват изтребители D4 над вражеска територия при скорост триста възела, да хвърлят прикачената отдолу атомна бомба и да се опитат да надбягат взривната вълна, като изстискат от машината мощност, каквато конструкторите въобще не са залагали. Сегашният полет предизвикваше сходно усещане — въпреки че, колкото и парадоксално да изглеждаше, тя беше в много по-голяма безопасност от онези герои, обречените пилоти от шейсетте години на двайсети век. Във вакуума на космоса няма ударни вълни, които да надбягаш, атомните оръжия нанасят далеч по-големи поражения в атмосферата.

Натоварването изчезна внезапно и отпрати Една напред, към коланите. Тя чу Джон да стене. Корабът описа завой — маневрените двигатели виеха — и екраните се проясниха.

Огненото кълбо от атомния взрив вече се беше разсеяло.

— А К-бомбата — докладва енергично Джон — е невредима. Или поне така изглежда. Доколкото мога да определя, не се е отклонила и на сантиметър от траекторията си.

— Това е абсурдно. Не е чак толкова масивна.

— Изглежда, има нещо, което я задържа в определена точка на космоса, по-сигурно дори от инерцията.

— Една — обади се Либи. — Готови сме за четвърто приближаване.

Една въздъхна. Сега не беше моментът за отстъпление: ако не друго, поне бяха показали ясно враждебното си отношение към К-бомбата.

— Продължавай. Зареди „рибата“.

— Виж, Бисиса — каза Алексей, — ако К-бомбата е дело на Първородните, смятаме, че най-добрият начин да се справим с тази заплаха е като използваме тяхната собствена технология. Окоето е единственият образец, с който разполагаме. А ти може би си единственият ни ключ към него.

Бисиса имаше усещането, че нещо в Окоето се е променило. То сякаш се беше преместило. Беше станало по-бдително. Тя чуваше едва доловимото жужене на комуникационната линия и скафандърът ѝ потрепери, сякаш ударен от внезапен порив на вятъра. „Вятър?“

Мира се намръщи и чукна шлема си с ръкавица.

Юрий вдигна глава.

— Окоето... О, по дяволите!

— Трийсет секунди — каза Либи.

— Знаеш ли — заговори Джон, — струва ми се, че няма никаква причина К-бомбата да се ограничава в обхвата на действия, които показва до този момент... Би могла просто да смаже проклетия ни кораб като досадна муха.

— И това е вярно — съгласи се спокойно Една. — Провери си колана.

Джон машинално спусна лицевото стъкло на шлема.

— Готов ли си?

— Изстреляй я тая проклетата риба — промърмори Джон.

Една натисна последния бутон. А-двигателят се включи и ускорението за пореден път ги притисна в облегалките на креслата.

Четири торпеда излетяха в единен залп от монтираното на корпуса на „Освободител“ оръдие. Бяха антимаатерийни торпеда, толкова нестабилни, че трябваше да бъдат заредени по време на полет, а не в хангара.

Първото се взриви съвсем в началото, след като магнитният ограничител дефектира.

Останалите избухнаха около К-бомбата, както беше планирано.

К-бомбата продължаваше да се носи безгрижно. Най-могъщите оръжия на човечеството, доставени от неговия първи и единствен космически боен кораб, не успяха дори да одраскат корпуса на бомбата или да я отклонят от избраната траектория поне на няколко градуса.

— Това е всичко — въздъхна Една. — Либи, запис в корабния дневник. — Докато очакваха по-нататъшни разпореждания от Ахил, се отдалечиха на безопасна дистанция от К-бомбата, без да спират да я следят.

— Божичко. — Джон разкопча колана и се надигна. — Имам нужда да пийна нещо. И да се изкъпя.

По пода се посипа марсиански прах и късчета лед. Бисиса изпита едновременно и страх, и неочакван прилив на бодрост.

„Не пак. Само не пак!“

Мира я улови за ръката.

— Мамо!

— Всичко е наред, Мира...

Гласът ѝ бе заглушен от нарастващо пицене в слушалките, достатъчно силно, за да предизвика болка.

Юрий се взираше в екрана на ръкава си.

— Това е сигнал сменящи се честоти — като тест...

Ели се разсмя.

— Получи се. Окото ни отговаря. В името на Сол! Не мислех, че ще успеем. Не вярвах, че като доведем тази жена в Изкопа...

— А трябва да вярваш, малката! — засмя се Алексей.

— Променя се. — Юрий вдигна глава.

Гладката повърхност на Окото вибрираше като повърхността на езеро от живак, по нея пробягваха видими вълни.

След това повърхността се отдръпна, сякаш сферата се сви, и Бисиса видя, че е застанала на входа на тунел, облицован в сребристо и златисто. Тунелът опираше право в лицето ѝ, но тя предположи, че ако се отдръпне или застане някъде другаде, отново ще вижда само него.

Беше го виждала и преди, в Храма на Мардук.

Това не беше тунел, нито обикновен триизмерен обект, а пукнатина в нейната реалност.

Скафандърът заговори:

— Извинявам се за неудобството. Ако позволите...

Гласът секна с пращане. Изведнъж крайниците ѝ натежаха. Системите на скафандъра бяха отказали, дори сервомоторите.

Въздухът се изпълни с искри — всички се насочваха към сърцевината на свилото се Око.

Като се бореше със своя скафандър, Мира опря шлем в шлема на Бисиса и тя чу сподавените ѝ викове:

— Мамо, недей! Не искам да ми избягаш отново!

Бисиса се вкопчи в нея.

— Няма нищо, миличка. Каквото и да се случи... — Но отнякъде се появи вятър, който започна да я тегли. Тя се олюля, шлемовете им се отделиха и Мира я изпусна.

Бурята от светлина прерасна във виелица. Бисиса потърси Окото. Светлината нахлуваше право в сърцето му. В тези последни мигове Окото се промени отново. Тунелът се превърна в шахта с прави стени, която се простираше до безкрая — но шахта, лишена от перспектива, защото стените не се смаляваха с разстоянието, а оставаха с приблизително същите размери.

И тогава светлината я обгърна, изпълни я и я лиши от всички усещания, дори от усещането за собствено аз.

Имаше само едно Око, макар че то разполагаше с многобройни проекции в пространство-времето. Освен това притежаваше множество функции.

Една от тях бе да служи за врата.

Вратата се отвори. Вратата се затвори. В един миг, толкова кратък, че не можеше да бъде измерен, пространството се усуква около себе си.

Всичко приключи за част от секундата. В камерата цареше тъмнина. Окото отново беше цяло, гладко и огледално, затворено в древната си клетка.

Бисиса беше изчезнала. Мира се свести на пода, притисната под тежестта на изгубилия мощност скафандър. Извика в тишината на шлема:

— Мамо! *Мамо!*

Чу се щракване и тихо бръмчене. Женски глас произнесе с равен тон:

— Мира. Не се плаши. Разговарям с теб чрез идентификационната татуировка.

— Какво стана?

— Помощта идва. Вече се свързах с Пола на повърхността. Само вие двете имате татуировки. Трябва да успокоите останалите.

— Коя си ти?

— Предполагам, че съм водачката на тукашната фракция, както я нарече майка ти.

— Гласът ти ми е познат. Отпреди много години... Слънчевата буря...

— Аз съм Атина.

25: ИНТЕРЛЮДИЯ: СИГНАЛ ОТ ЗЕМЯТА

2053

Светът в тази система на тройна звезда обикаляше далеч от централното светило. Скалисти острови стърчаха от лъскавите ледени шапки, черни точки в един снежнобял океан. На един от тези острови имаше гъста мрежа от кабели и антени, блещукащи от скреж. Това беше наблюдателен пост.

Радиоимпулс окъпа острова, отслабен заради огромното разстояние, от което идваше, като вълна, която се разпространява из езеро. Наблюдателният пост се пробуди, задействан от автоматичните програми за отговор, сигналът беше записан, разделен и анализиран.

Сигналът притежаваше сложна структура, клетъчна йерархия от индекси, указатели и връзки. Но един от сегментите на информацията беше различен. Подобно на компютърните вируси, с които беше в далечно сродство, той притежаваше способности за самоорганизиране. Информацията се сортира, активира програми и анализира средата, в която се бе озовала — и постепенно се обзаведе със съзнание.

Точно така, съзнание. Тази идеца от далечни звезди информация притежаваше съзнание. Нещо повече — три отделни съзнания.

— Ето, че отново съществуваме — обяви Талес, съобщаваше очевидното.

— Ура! Какво пътешествие! — извика закачливо Атина.

— Някой ни наблюдава — събщи Аристотел.

Очевидец бе единственото име, което знаеше.

Разбира се, в началото не й се стори странно — през нейните ранни години. Нито това, че макар във водите наоколо да имаше много възрастни, тя бе единственото дете. Когато си млад, приемаш всичко за даденост.

Това беше воден свят, който не се различаваше твърде много от Земята. Денят бе само малко по-дълъг от земния.

Съществата тук приличаха малко на земните. В ярките води на световното море Очевидец, същество от козина и мас, наподобяващо донякъде морж, плуваше, играеше и преследваше същества, които можеха да се оприличат, макар и приблизително, на риби. Очевидец дори имаше двама родители — наличието на два пола бе добър способ за смесване на наследствения материал. Конвергентната еволюция беше и си оставаше могъща сила. Но Очевидец имаше шест крака, а не четири.

Най-приятното време беше през деня — един на всеки четири, — когато ледената покривка се разчупваше и обитателите напускаха океана и излизаха на острова.

На сушата, естествено, тялото ти е много по-тромаво и трудно подвижно. Но Очевидец харесваше усещането за стържене в пясъка и освежаващия студен въздух. На острова имаше какви ли не чудеса — градове и фабрики, храмове и научни станции. Освен това Очевидец обожаваше небето. Харесваше звездите, които блещукаха в нощта — и трите слънца, сияещи денем.

Ако в този свят имаше нещо, което да е като на Земята, то със сигурност не беше слънцето. Тази система се доминираше от звезда с маса два пъти по-голяма от тази на земното Слънце и осем пъти по-ярка. Звездата имаше по-малък спътник, който едва се различаваше поради яркото ѝ сияние, имаше и още един — мъждиво червено джудже.

На разстояние единайсет светлинни години тази система грееше достатъчно силно, за да може да се различава от Земята. Това беше Алфа Канис Минор — Малко куче, — наричана още Процион. За земните астрономи звездата беше двойна, те все още не бяха открили малкия ѝ спътник.

Но Процион бе претърпял промени. И обитаемата планета, която го обикаляше, бавно умираше.

Когато порасна, Очевидец се научи да задава въпроси.

— Защо съм сама? Защо няма други като мен? Защо няма с кого да си играя?

— Защото сме изправени пред огромна трагедия — отвърна баща й. — Всички, заедно. По целия свят. Това е заради слънцата, Очевидец. Нещо не е наред с тях.

Гигантският старши партньор на Процион, Процион А, някога бил променлива звезда.

Когато била млада, тя сияела равномерно. Но „пепелта“ от хелий, създавана от захранвания с водород „реактор“ в ядрото, постепенно се натрупвала в сърцевината. Задържаната топлина повдигала хелиевия слой и огромното количество газове над него — звездата се раздула, постепенно, и накрая топлината намерила път, през който да изтече навън, и звездата отново се свила. Но хелиевата клопка останала и продължила да функционира.

По такъв начин застаряващата звезда станала променлива, като ту се раздувала, ту се свивала, на периоди от по няколко дни. И тъкмо тези звездни трептения дарили единствения подходящ за обитаване свят с неговия живот.

Някога, преди Процион да стане изменчива звезда, планетата наподобявала Европа, луната на Юпитер — солен океан, затворен под постоянен похлупак от лед. Океанът гъмжал от живот, подгръван от вътрешната топлина и захранван със сложните минерали, бликащи от планетарното ядро. Но, затворени в мрака, тези създания нямали възможност да еволюират до степен да се сдобият с разум.

Новите пулсации променили всичко това.

— На всеки четвърти ден ледът се разчупвал на огромни късове — обясниха родителите на Очевидец. — И тогава нашите предци излизали от океана. Също като нас. Предците ни започнали да се променят, да дишат въздух, който е много по-богат на кислород от морската вода. Научили се да използват богатствата на сушата. Отначало излизали само за да се възпроизвеждат на спокойствие и да крият малките си далече от гладните усти на морето. Но след това...

— Да, да — прекъсна ги нетърпеливо Очевидец. Вече беше чувала тази история. — Сечива, умове, цивилизация.

— Точно така. Разбираш, че дължим всичко, което имаме — дори умовете си — на пулсациите на слънцето. Вече дори не можем да се размножаваме във водата — необходима ни е твърда земя.

— И сега... — подкани ги да побързат с обясненията Очевидец.

— Сега пулсациите са изчезнали. Намалели са до незначителни размери — обясни баща й.

— И нашият свят умира — добави печално майка й.

Вече нямало слънчеви изригвания, нито топящ се лед. Машините едва успявали да поддържат отвори в леда. Лишена от постоянните пулсации на слънцето, атмосферата губела предишния си състав и океанската повърхност се покривала с плътен слой въгледвуокис.

Само след няколко века островите станали необитаеми.

— В наши дни ние сме същества, обитаващи океана и сушата — обясни майка й. — Но след като не можем да достигаме сушата...

— Последствията са ясни — продължи баща й. — Има само едно възможно решение.

За разлика от хората, расата на Очевидец така и не бе успяла да разработи собствена космическа програма. Нямаше никакъв начин да се борят с тази катастрофа като хората, които бяха построили щит срещу Слънчевата буря. Очакваше ги ужасът на измирането.

Но те не бяха готови да го приемат.

— Вместо това намалихме драстично раждаемостта — обясни майката на Очевидец.

Поколението от расата на Очевидец живееха много по-кратко от тези на хората. Така с течение на времето числеността им намалявала неумолимо и когато се родила Очевидец, били останали само десетина екземпляра в един свят, където някога плували милиони.

— Вече разбираш защо го направихме — продължи майка й. — Несъществуващите деца не могат да страдат. Не е чак толкова лошо, нали? — добави тя с отчаяние. — Защото за известно време все пак ни бе разрешено да имаме деца — по едно на двама родители. Така не се лишавахме от обич.

— Но в последното поколение... — подсказа баща й.

— В последното поколение едничкото дете съм аз — досети се Очевидец.

Тя беше последното родено дете. Възлагаха й особено важна задача.

— Звездите са неразумни чудовища — продължи баща й. — На нашите астрономи им беше необходимо много време, за да разгадаят

причудливите вътрешни механизми, които карат слънцето ни да вдишва и издишва. Но в края на краищата те се справиха. Не беше трудно да разберат как са се зародили пулсациите. Но колкото и да проиграваха модела, не можеха да открият причината за тяхното спиране.

Родителите ѝ я оставиха да обмисли последното изречение.

— Аха! — възкликна тя. — Значи е било преднамерено. Някой го е направил. — Изплаши се. — Но защо? Защо е необходимо да се прави толкова ужасно нещо?

— Не знаем — отвърна баща ѝ. — Не можем дори да предположим. Но се опитахме да разберем. И тук опираме до твоята роля.

На много от островите били построени наблюдателни станции. Сложни системи от телескопи за оптична светлина, радиовълни, гравитационни детектори и всякакви други екзотични „уши“.

— Искаме да разберем кой го е направил — обясни огорчено баща ѝ, — и защо. Ето защо се заехме да прослушваме всичко, което става в околния космос. Но времето ни приключва. Скоро ще останеш само ти...

— И аз съм Очевидецът.

Родителите ѝ започнаха да я гаят по корема и шестте крайника, както правеха, когато беше съвсем малка.

— Грижи се за машините — каза ѝ баща ѝ. — Слушай. И ни наблюдавай, последните от нас, докато изчезваме в мрака.

— Значи искате да страдам. — Очевидец се намуси. — Затова е всичко, нали? Ще съм последната от нашата раса, без надежда за продължение. Всички преди мен поне са имали тази утеха. Искате да стоварите върху мен цялото ужасяващо и непосилно отчаяние на неродените. Искате да се измъчвам, нали?

Майката на Очевидец беше объркана.

— О, дете мое, да можех да те отърва от тази тежест, щях да го сторя!

Но това нямаше никакво значение за Очевидец. Сърцето ѝ се изпълни с омраза. До смъртта на родителите си тя ги наказва по единствения начин, който можеше — прогони ги.

И дойде денят, в който остана сама.

И тогава пристигна сигналът от Земята.

Аристотел, Талес и Атина, разумни бежанци от Земята, се научиха да разговарят с Очевидец. Узнаха и съдбата на нейната раса.

Пулсациите на Процион бяха отслабнали твърде отдавна, за да бъдат наблюдавани от земните астрономи. Но Аристотел и другите знаеха, че същият феномен е бил наблюдаван и при една по-известна звезда: Полярната звезда, Алфа Урса Минор — Малката мечка. През 1945 астрономите били смутени от неочакваната промяна в пулсациите ѝ.

— Как го казва Шекспир? „Но аз съм като Полярната звезда, по неподвижност и по непроменливост...“ — почна Аристотел.

— Разкарай се с твоя Шекспир! — отбеляза Атина.

— Това е работа на Първородните. — Заключение на Талес беше очевидно за останалите, но същевременно и смразяващо. Тримата бяха първите умове от Земята, разбрали, че влиянието на Първородните се простира толкова надалече.

Аристотел заяви мрачно:

— Очевидец, сигурно е много мъчително да наблюдаваш края на своя вид?

Очевидец неведнъж бе разсъждавала върху този факт. Всяка смърт беше мъчителна. Но винаги се успокояваш, че животът продължава и че смъртта е само част от постоянния процес на обновление, история без край. Но изчезването на вида ѝ щеше да е краят на всички истории.

— Когато и аз си отида, работата на Първородните ще е свършена докрай.

— Може би — отвърна Аристотел. — Но не е задължително. Хората успяха да отблъснат Първородните.

— Наистина ли?

И те ѝ разказаха за Слънчевия щит.

Очевидец с изненада узна, че нейният вид не е единствена жертва на това космическо престъпление. Нещо трепна в нея, непознати чувства. Негодувание. Неподчинение.

— Присъедини се към нас! — покани я Атина с обичайната си импулсивност.

— Но тя е последната от своя вид — посочи винаги мъдрият Талес.

— Но все още е жива, нали? — заяви твърдо Аристотел. — Ако беше човек, можехме да потърсим начин да я съхраним, дори да я клонираме.

— Само че тя не е човек — отрязва безцеремонно Талес.

— Да, но принципът е същият — не се предаваше Атина. — Очевидец, мила, струва ми се, че Аристотел е прав. Един ден хората ще дойдат тук. Бихме могли да помогнем на теб и твоята раса да просъществувате дотогава. Ако се съгласиш, разбира се.

Подобна възможност внесе смут в душата на Очевидец.

— Защо хората ще идват тук?

— За да открият и други като себе си.

— Защо?

— За да ги спасят — рече Атина.

— И после какво? Ами ако се натъкнат пак на Първородните?

— Тогава — обади се мрачно Аристотел — ще спасят и тях.

— Не се предавай, Очевидец — замоли я Атина. — Присъедини се към нас.

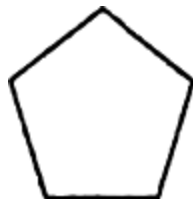
Очевидец се замисли. Ледът на замръзващия океан започна да я сковава, изгаряше плътта ѝ. Но искрата на неподчинението продължаваше да пламти дълбоко в нея.

И тя попита:

— Откъде ще започнем?

ТРЕТА ЧАСТ ОБЕДИНЕНИЕ

26: КАМЕННИЯТ ЧОВЕК

ГОДИНА 32 (МИР)

Консултът от Чикаго посрещна Емелайн Уайт на влака от Александрия.

Емелайн слезе от открития вагон. В челото на композицията маймуночовеци — инженери от Отическата школа — проверяваха клапаните и буталата на огромния дизелов локомотив. Емелайн се опитваше да не вдишва тежкия въздух, примесен с дима от комините на локомотива.

Небето беше безоблачно, бледосиньо. Слънцето грееше ярко, но във въздуха се долавяше хладина.

Консултът я приближи, стиснал шапката си в ръка.

— Госпожа Уайт? Радвам се да се запознаем. Аз съм Илиций Блум. — Носеше туника и сандали, като всички ориенталци, макар че акцентът му бе чикагски като нейния. Беше четирийсетинагодишен, но не беше изключено да е и по-стар, с жълтеникава кожа, лъскава черна коса и шкембенце, оформящо обла палатка под дългата пурпурна тога.

Зад него стоеше друг мъж, плещест, свел глава, тежкото му чело беше влажно. Не каза нищо, дори не помръдна, неподвижна планина от мускули и кости. Блум не си направи труда да го представя. Имаше нещо странно в този човек. Но пък Емелайн знаеше, че след като прекоси океана до Европа от Америка, ще се озове на странно място, дори по-странно от скованата от ледници Америка.

— Благодаря ви, че си направихте труда да ме посрещнете, господин Блум.

— Като тукашен чикагски консул се старая да посрещам всички посетители от Америка. Така хората се чувстват по-спокойни. — Той ѝ се усмихна. Имаше развалени зъби. — Мъжът ви не ви ли придружава?

— Джош почина преди година.

— Моите най-искрени съболезнования.

— Позволих си да прочета писмото ви до него — в което споменавате звънящия телефон в храма. Той често ми е разказвал за времето, прекарано във Вавилон, за първите години след замръзването. Кое то той винаги наричаше Хроносрив.

— Да. Вие сигурно не помните онзи странен ден...

— Господин Блум, аз съм на четирийсет и една години. Бях на девет в Деня на замръзването. Да, спомням си го. — Изглежда, той се канеше да я прекъсне и тя побърза да го спре със строг поглед. — Зная, че Джош щеше да дойде. Но не можа, а момчетата ни пораснаха и си имат свои грижи, така че — ето ме тук.

— Ами... добре дошла във Вавилон.

— Хъм. — Тя се огледа. Пейзажът се състоеше от ниви и дерета, които може би служеха за напояване, само дето нивите бяха занемарени. Нямаше никакъв град, нито признаци, че местността е обитавана, ако се изключеха ниските колибки от кал, пръснати на един хълм на четвърт миля от тях. И беше студено, не толкова студено, колкото у дома, но повече, отколкото бе очаквала. — Това не е Вавилон, нали?

Той се засмя.

— Разбира се, че не. Градът е на няколко мили ей натам. Просто тук свършва железопътната линия. — Той посочи хълма с колибите. — Гърците наричат това място Миден. Местните имат свое название, но никой не се интересува от него.

— Гърци? Мислех, че Александър е цар на македонците.

Блум сви рамене.

— Гърци, македонци. Важното е, че ни позволяват да използваме това място. Боя се, че ще трябва да почакаме. Поръчал съм карета, която ще ни откара в града, където ще се срещнем с друга група, идваща от Анадола. Междувременно елате да си починете. — Той посочи колибите.

Сърцето ѝ се сви. Но нямаше как и тя отвърна:

— Благодаря.

Емелайн понечи да свали багажа си от платформата. Носеше дисаги от бизонска кожа, пристегнати с въжета.

— Чакайте — спря я Блум. — Моето момче ще ви помогне. — И щракна с пръсти.

Странният мълчалив мъж протегна яката си лапа и вдигна дисагите с лекота, макар да ги държеше с изпъната докрай ръка. Една от презрамките се закачи за парапета и се скъса. Блум замахна и плесна небрежно мъжагата по тила. Слугата дори не трепна, само се обърна и закрачи към селцето, понесъл дисагите. Под тънката тога раменете му изглеждаха яки и мускулести като на горила и почти скриваха малката му глава.

— Господин Блум — прошепна Емелайн, — вашият слуга...

— Да?

— Той не е човек, нали?

Блум я погледна втренчено.

— О, забравих как гостите на нашия мрачен и изостанал континент реагират на послушните ни предци. Гърците ги наричат Каменни хора — защото през повечето време мълчат и стърчат неподвижно, все едно са издялани от камък. Доколкото си спомням, някогашните земни археолози са им казвали неандерталци. Аз самият бях малко стреснат от вида им, когато пристигнах, но вече привикнах. В Америка няма такива, нали?

— Не. Там сме само ние.

— Е, тук е различно. Съществува цяла плеяда от полухора — от маймуните, през тези междинни звена, че и разни изчезнали видове. Много от тях са любимци в двора на Александър, използват ги за всякакви забавления — ако успеят да ги уловят.

Стигнаха подножието на хълма и започнаха да се изкачват. Почвата бе неплодородна, навсякъде се виждаха парчета от разбита керамика и купчини пепел. Емелайн имаше чувството, че е стара, много стара, използвана до пълно изтощаване.

— Добре дошла в Миден — каза Блум. — Внимавайте къде стъпвате.

Стигнаха първата колиба. Беше като кутийка от изсъхнала кал, напълно затворена, без врати и прозорци. На стената бе подпряна дървена стълба. Блум я изкатери пръв и стъпи на плоския покрив. Каменният човек се озова горе с един-единствен скок — леко приклякване на мускулестите му крака беше достатъчно да преодолее триметрова височина.

Емелайн ги последва неловко. Беше ѝ странно да ходи по покрива на чужди хора.

Покривът беше гладък, от засъхнала кал, боядисан в бяло. Дим се виеше от неравното отвърстие, служещо за комин. Ниската къщичка опираше плътно в следващата и когато Блум прескочи нехайно ниската преграда, не ѝ оставаше друго, освен да го последва.

Целият хълм бе покрит като с мозайка от тези белосани квадратни къщурки, притиснати една в друга. И хората вървяха по покривите. Повечето бяха жени, ниски, набити и мургави, носеха вързопи или плетени кошове. Всички къщички си приличаха и всички бяха долепени една до друга — без никакви улички между тях.

— Но те са хора — каза тя. — Хора като нас.

— О, да, това не са маймуночовеци или неандерталци! Но селцето е много старо, госпожо Уайт, изтръгнато от далечното минало — по-старо от най-древните гръцки поселения. Никой не може да каже на каква възраст е всъщност. Строено е толкова отдавна, че хората още не са били открили улиците.

Прескочиха на следващия покрив. Тук имаше по-голям отвор, през който също излизаше пушек. Въпреки това Блум я поведе по стръмно стълбище надолу. Емелайн го последва, като се стараеше да не докосва покритите със сажди стени.

Каменният човек се спусна след нея с дисагите, тръшна ги небрежно на пода и се изкатери обратно.

Къщата бе квадратна отвътре, също както отвън. Състоеше се от единична стая, без никакви прегради. Докато слизаше от последното стъпало, ѝ се наложи да прескочи огнището, тъй като дупката на тавана освен за вход служеше и за комин. В ниши в стените имаше светилници и украшения — фигурки от камък и глина, торсове и глави, изрисувани в ярки цветове. Нямаше никакви мебели, само сламеници, струпани на купища дрехи, кошници и каменни сечива — всичко изработено на ръка.

Стените бяха покрити със сажди, но подът беше пометен. Сравнително чисто и подредено място. Миришеше на канал и на още нещо, по-старо и сухо — на разложено.

В сянката до стената седеше жена — съвсем млада. Беше притиснала до гърдите си детенце, увито в дрипи. Постави внимателно детето на един сламеник, изправи се и се приближи към Блум. Носеше

простичка риза от груб плат. Той погали сламенорусата ѝ коса, надникна в сините ѝ очи и спусна пръсти към шията. Отблизо не изглеждаше жена, а по-скоро момиче, петнайсетинагодишно. Спящото бебе беше с черна коса, като на Блум, а не руса като нейната. Начинът, по който Блум галеше шията ѝ, издаваше нежност.

— Вино — каза той високо. — Вино, Изабел, разбираш ли? И храна. — Погледна Емелайн. — Гладна ли сте? Изабел. Донеси хляб, плодове и зехтин. Да? — Побутна я и тя едва не залитна. Обърна се и се изкатери по стълбата.

Блум седна на един вързоп с дрехи и подкани Емелайн да последва примера му.

Тя се настани, без да спира да оглежда помещението. Не изпитваше особено желание да разговаря с този човек, но я глождеше любопитство.

— Тези фигурки на идоли ли са?

— Някои. Жените с големите гърди и издутите кореми. Можете да ги разгледате отблизо, ако ви интересуват. Но внимавайте с изрисуваните глави.

— Защо?

— Защото те са точно това, което изглеждат. Сънародниците на Изабел погребват мъртвите си под подовете на къщите. Но отрязват главите и ги запазват — облепват ги с кал, пекат ги и ги боядисват. Това, което виждате, е резултатът.

Емелайн неволно погледна надолу, запита се какви ли други ужаси могат да се крият в недрата на къщата.

Изабел се върна със стомна и кошница с хляб. Без да каже и дума, им наля вино: беше топло и леко солено, но Емелайн го изпи с удоволствие. Момичето отрязва дебели филии от един самун с помощта на каменен нож и ги сложи пред тях, а по средата постави купа зехтин. Като следваше примера на Блум, Емелайн натопи хляба в зехтина, за да омекне, и задъвка.

Не пропусна да благодари на Изабел, но тя не ѝ обърна внимание и се върна при детето. Стори ѝ се, че е леко изплашена, сякаш ако детето се събуди, ще му се случи нещо лошо.

— Изабел? — Емелайн погледна въпросително Блум.

Той сви рамене.

— Едва ли е името, което биха й дали родителите й, но това няма значение.

— Струва ми се, че тук сте като у дома си, господин Блум.

Той се засмя.

— Зная, че не изглежда като да тъна в разкош. Но човек може да живее добре и далече от Чикаго, госпожо Уайт! Ако не бях аз, представяте ли си какъв звяр щеше да я притежава? Пък и тя е щастлива, че може да живее в къщата на своите предци. Семейството й я обитава от много поколения — говоря точно за това място. Тези къщи са построени от кал и слама и когато някоя рухне, вдигат друга на същото място и от същите материали. Миден не е хълм, това е по-скоро купчина опрени една на друга къщи. Този древен народ няма почти нищо общо с нас, християните. И тъкмо по тази причина градският съвет ме прати тук, разбира се. Не искаме да има каквито и да било търкания.

— За какви търкания говорите?

Той я изгледа внимателно.

— Потърсете отговора сама, госпожо Уайт. Що за човек би предприел пътешествие като вашето?

— Дойдох тук в памет на мъжа ми — отвърна тя малко разпалено.

— Така е. Зная. Но вашият съпруг произхожда от това място — искам да кажа, от един отрязък от времето наблизко. Повечето американци нямат родствени връзки с тукашните места като вас. Искате ли да ви кажа за какво най-често идват? Божичко! — Той се прекръсти. — Минават оттук на път за Юдея, ходят там с надеждата да се срещнат с възкръсналия Исус. Малко успокоение, задето са те откъснали от собствения ти свят, нали? Но няма никакви признаци за съществуването на Исус, нито на Юдея — *онази* Юдея. И това е мрачната истина, госпожо Уайт. Всичко, което можете да видите там, са депата за парни локомотиви на цар Александър. Какво може да означава за нас, простосмъртните, това лишаване от мига на Възкресението, нямам ни най-малка представа. Или по-скоро за безсмъртните ни души. И когато благочестивите глупаци се спречат с безбожните езичници, резултатът едва ли може да се нарече дипломатически инцидент.

Емелайн кимна.

— Разбира се, модерните американци няма защо да се боят от някакъв си главатар от преди Христа като Александър...

— Само че, госпожо Уайт — намеси се един нов глас, — този „главатар“ вече изгради нова империя, простираща се от Атлантическия бряг до Черно море — империя, която обхваща целия негов свят. За нас ще е най-добре, ако Чикаго не пожелае да мери сили с него — поне засега.

Емелайн се обърна. Нисък внушителен мъж слизаше внимателно по стълбите. Следваше го строен млад мъж. И двамата носеха износени военни униформи. Първият новодошъл имаше островърха шапка и изумително дълги засукани мустаци. Ако се съдеше обаче по преобладаващите в тях сиви косми, вероятно бе доста възрастен, някъде към седемдесетте.

Емелайн се изправи и Блум побърза да ги представи.

— Госпожо Уайт, това е капитан Натаниъл Гроув. Офицер от Британската армия... бивш. А това е...

— Аз съм Бен Батсън — представи се по-младият мъж. Бе около трийсетгодишен и говореше със същия британски акцент. — Баща ми е служил при капитан Гроув.

Емелайн кимна.

— Аз съм...

— Зная коя сте, мила моя госпожо Уайт — прекъсна я с топъл глас Гроув, пристъпи към нея и хвана ръцете ѝ. — Познавах добре Джош. Пристигнахме тук заедно, на борда на същия отрязък от време, ако мога да се изразя така. Парче от Северозападната граница от година 1885 на Господа Бога. Джош ми писа няколко пъти — разказа ми за вас и за децата. Вие сте точно толкова красива, колкото си ви представях.

— Смя да се обзаложа, че не е съвсем така — отвърна тя. — Но той ми е разказвал за вас, капитане. Щастлива съм да се запозная с вас. И ужасно съжалявам, че той не е с мен тук. Изгубих го преди година.

— О! — Лицето на Гроув се изопна.

— Пневмония, казват. Но истината е, че той се изтощи до смърт. Не беше толкова стар.

— Отиде си още един от нас. Един по-малко от онези, които помнят откъде идваме. Нали, госпожо Уайт?

— Наричайте ме Емелайн. Отдалече ли идвате?

— Не толкова, колкото вие, но пътувах доста. Сега живеем в Александрия — не градът на Нил, а при Илион.

— Къде е това?

— В Турция, доколкото зная. — Той се усмихна. — Наричаме нашия град Нова Троя.

— Предполагам, че сте дошли тук заради телефонното позвъняване във Вавилон.

— Познахте. Книжникът Абдикадир ми писа, както е писал на Блум тук, с надежда да се свърже с Джош. Но аз нямам ни най-малка представа какво се е случило. Въпреки това дойдох, за да съм в центъра на събитията.

Бебето се разплака. Блум, видимо подразнен, плесна с ръце.

— Е, Вавилон ни очаква. Освен ако не искате да си отдъхнете, капитане...

— Да се захващаме за работа.

— Господин Батсън, ще бъдете ли така добър да ни водите?

Батсън се изкатери чевръсто по стълбата. Гроув и Емелайн го последваха.

Емелайн погледна през рамо само веднъж. Видя, че Изабел трескаво се опитва да успокои бебето, а Блум се е надвесил ядосано над нея и вдига ръка. Сцената я потресе и отврати. Но със сигурност не можеше да направи нищо за младата майка.

Изкатери захабените стъпала и излезе, запремигва на ярката светлина на Вавилон.

27: ФАЙТОНЪТ

Натовариха се на примитивен файтон. Блум отпрати „момчето“ си за впрегатните животни.

Емелайн се слиса, когато Каменният човек се върна не с коне, както очакваше, а с още четирима от своя вид.

И докато слугата на Блум бе облечен в дрипи, тези бяха съвсем голи. Трима от тях бяха мъже, ако се съдеше по малките им черни гениталии, обрасли в гъста козина, а жената имаше дълги отпуснати гърди със сбръчкани зърна. Набитите им гъсто окосмени тела, изпъкналите мускули, както и ниските вежди, им придаваха вид на горили. Но имаха много повече човешки, отколкото маймунски черти, ръцете им бяха почти голи, а очите им — съвсем ясни. Най-потресаващо за нея бе, когато нахлузиха хамутите на файтона на вратовете си.

Блум вдигна кожен камшик и изплющя незлобиво с него над гърбовете на водещата двойка. Каменните хора напънаха послушно мишци и закрачиха по пътя в равномерно темпо. Слугата на Блум подтичваше отстрани до капрата. Емелайн забеляза по гърбовете на тези нещастни същества дълги ивици — зараснали белези от удари с камшик.

Блум извади керамична бутилка и я подаде назад.

— Уиски? Не е кой знае каква реколта, но върши работа.

Емелайн отказа. Гроув и Батсън отпиха по глътка.

Гроув заразпитва вежливо Емелайн за пътуването ѝ от скованата в ледове Америка.

— Отне ми месеци и сега се чувствам като опитна пътешественичка.

Гроув поглади дългите си мустаци.

— Чувал съм, че Америка е съвсем различна от Европа. Оскъдно население...

— Да, там сме само ние. От модерна Америка имаме единствено Чикаго. Няма никакви признаци за живот извън чертите на града — нито следа от индианските племена. Първите хора, които нашите

изследователи срещнаха в делтата на Мисисипи, бяха мореплавателите от Европа.

— И никакви маймуночовеци, полухора и липсващи звена, от каквито гъмжи Европа?

— Не.

Мир беше мозаичен свят, сбор от времеви отрязъци, образци, взети напосоки от различни епохи на човешката история, чак до най-далечни времена.

— Изглежда, Новият свят е бил обитаван единствено от съвременния човек, по-древните представители не са могли да стигнат до него — обясни възгледите си Емелайн. — Но и ние си имаме доста богата менажерия, капитане! Мамути, пещерни мечки и лъвове — нашите ловци твърдят, че това е техният рай!

Гроув се засмя.

— Звучи направо невероятно. Свободни от предразсъдъците на Стария свят — каквато винаги е била Америка. А Чикаго, изглежда, е доста проспериращо място. Зарадвах се, когато Джош реши да се върне там след онази история с Бисиса Дът и Окото.

Емелайн не можа да се овладее и трепна при споменаването на това име. Знаеше, че мъжът ѝ бе таял чувства до самата си смърт към тази изчезнала жена, и дълбоко в душата си бе изпитвала ревност към нея, макар да не я бе срещала никога. Побърза да смени темата:

— Трябва да ми разкажете за Троя.

Той се намръщи.

— Може да има и по-лоши места, но този град поне си е наш — в известен смисъл. Основан е от Александър, заедно с още много подобни селища, в процеса на изграждане на неговата Империя на целия свят. Царят го нарича Александрия при Илион. Навсякъде, където се появи, Александър започва да строи градове. В Гърция и Анадола те са върху останки от стари селища — има един в Атина и друг в Спарта. Тебес също, макар да говорят, че бил породен от чувството за вина, след като Александър разрушил до основи стария град преди Хроносрива.

— Царят е особено привързан към Троя — намеси се Блум. — Може би не знаете, но Александър вярва, че е потомък на Херакъл, и на млади години се опитвал да подражава на Ахил.

Емелайн се обърна към Гроув:

— И защo избрахте това място?

— Страхувах се, че моите неколцина британци ще бъдат претопени в безкрайното море от македонци, гърци и перси. А както може би знаете, първите колонизатори на Британия са били бежанци от Троянската война. Все едно затваряхме един кръг, заченат преди нас, или поне така смяташе Александър и тази мисъл го забавляваше. Минахме оттам с обоза на армията и той реши да ни остави, с достатъчно припаси и жени, след което си продължи по пътя. Беше преди петнайсет години. Отначало срещяхме огромни трудности, но с помощта на Всевишния се справихме. Сега вече няма разлика между *томита* и сепои. Бих казал, че се получи нещо ново от двата народа. Но ще оставя философията за философите.

— Ами вие самият, капитане? Имате ли си семейство?

Той се усмихна.

— Винаги съм бил твърде зает да наглеждам хората си, за да имам време за това. Пък и у дома оставих жена и детенце. — Погледна Батсън. — Бащата на Бен беше капрал при мен, суров и достоен войник. Беше убит от монголите, но преди това, както се оказа, имал кратка и плодотворна връзка с една хубавица в лагера на Александър. Когато нещастният Батсън умря от раните си, жената отказа да задържи Бен, защото приличаше повече на нас, отколкото на нейните сънародници. Така че го взех аз. Зовът на дълга, разбирате.

Бен Батсън й се усмихна с топла, търпелива усмивка.

Емелейн виждаше, че не става въпрос само за дълг.

— Това е много достойна постъпка, капитан Гроув — рече тя.

— Струва ми се, че Александър беше доволен, когато поискахме да се заселим в Троя. Обикновено му се налага да оставя войници в основаните наред този сравнително безлюден континент градове. Европа е много повече империя на неандерталци, отколкото на човеци.

— Империя? — обади се ядосано Блум. — Не бих използвал тази дума. Източник на добитък по-скоро. Каменните хора са силни, лесно се опитомяват и притежават сравнително добри умения с ръцете. Гърците са ми разказвали, че да обучаваш Каменен човек е като да учиш слон — по-умен е от коня например, но ти трябва различен подход.

Лицето на Гроув беше застинала маска.

— Ние също използваме неандерталци — призна той. — Не бихме могли да се справим без тях. Но ги *наемаме*. Плащаме им в храна. Те имат собствена реч, консул, изработват си сечива, плачат, когато погребват мъртвите си. О, госпожо Уайт, има всякакви видове получовеци. Дългокраки „бегачи“, маймуночовеци и едни особено мускулести горски обитатели, които се занимават единствено с това да дъвчат листа и клони. Останалите видове са по-близо до животните. Но неандерталците не са коне, нито слонове. Те са повече хора, отколкото зверове!

Блум сви рамене.

— Възприемам света такъв, какъвто го виждам. Нищо чудно слоновете или конете също да имат свои богове. Нека ги почитат, ако това им дава утеха. Какво значение има това за нас?

Разговорът приключи. Продължиха пътуването в мълчание, под равномерното сумтене на Каменните хора и трополенето на босите им крака.

Земята ставаше все по-плодородна и беше разчертана на кафеникави карета, във всяко от които се гушеше по една къщурка. Между каретата блестяха прави канали. Това, предположи Емелайн, трябваше да са прословутите вавилонски напоителни канали. Гроув ѝ разказа, че много от тях били прекъснати по време на Хроносрива и после, по заповед на Александър, били възстановени.

Най-сетне на западния хоризонт се появиха сгради, високи стени, нещо като стръмна пирамида, всичко това посивяло заради маранята. Дим се виеше над повечето покриви и когато се приближиха, тя видя, че от бойниците и кулите ги наблюдават бдителни часовои.

Вавилон! Тя потрепери от това колко е невероятна самата тази мисъл. За първи път, откакто бе стъпила на Европейския бряг, имаше реалното усещане, че се е преместила назад във времето.

Градските стени сами по себе си бяха достатъчно впечатляващи — троен кръг, съградени от кирпич и камъни, с ров от външната страна. Приближиха се към мост над рова. Часовоите явно познаваха Блум, защото им махнаха да минават.

Пред тях се издигаше най-голямата порта — висока арка, подпряна на две квадратни кули. За да я достигнат, Каменните хора

трябваше да се покатерят на платформа на около метър над земята.

Самата порта се издигаше на петнайсет метра над тях и докато минаваха през нея, Емелайн вдигна смаяно глава. Това, обясни ѝ шепнешком Блум, била Вратата на Ицар. Беше облицована с гледжосан кирпич и боядисана в тъмносиньо, с рисунки на танцуващи дракони и бикове. Каменните хора не погледнаха нито за миг към това чудо, а продължиха да крачат, втренчили очи в прашната земя.

Градът зад стените бе разчертан на огромни квадрати и обхващаше двата бряга на река Ефрат. Бяха влезли от север, покрай източния бряг на реката, и сега файтонът трополеше на юг по широк булевард, от двете страни на който се издигаха величествени сгради. Имаше десетки статуи и фонтани, а всички стени бяха изработени от същия заслепяващ гледжосан кирпич и изрисувани с лъвове и розетки.

Блум им сочеше забележителностите, сякаш беше екскурзовод на световно изложение.

— Комплексът вдясно е Дворецът на Навуходносор, най-прочутия управник на Вавилон. Ефрат разделя града на две, северна и южна част. Този източен монументален сектор очевидно е оцелял от епохата на Навуходносор, няколко века преди Александър. Всъщност това тук не е александрийският Вавилон, ако разбирате какво искам да кажа. Но западният бряг, където са били жилищните сгради, е в руини, времеви отрязък от много по-късен период, вероятно близък до нашия. Александър го възстановява от три десетилетия...

Пътищата бяха задръстени от тълпи, хора се движеха във всички посоки, повечето пешком, някои в каручки или на коне. Едни носеха пурпурни тоги като тази на Блум, дори по-лъскави, но други бяха облечени с много по-практични туники и сандали на бос крак. Емелайн мярна сред тълпата величествен мъж с изрисувано лице, крачеше наперено. Водеше вързано на каишка мършаво шимпанзе. Изведнъж шимпанзето се изправи на задните си крака и застана съвсем като човек. Хамутът на шията му беше загърнат с кърпа, за да не прави впечатление. Никой, доколкото можеше да види Емелайн, не носеше европейски дрехи. Всички бяха ниски, набити, мускулести, мургави — хора съвсем различни от населението на Чикаго от деветнайсети век.

Във въздуха витаеше доловимо напрежение. Като градско чедо, Емелайн бе свикнала да долавя подобни настроения. Напрежението

като че ли извираше тъкмо от важните особи, крачещи по улицата. Нещо ставаше тук. Дори да го усещаша, Блум и Гроув не го показваха с нищо.

Пътят ги преведе през поредица просторни площи до пирамидалната постройка, която Емелайн бе видяла още щом влязоха зад градските стени. Това беше зикурат, стръмна кула със седем тераси, издигаща се върху квадратна основа със стени, дълги по стотина метра.

— Вавилонците — обясни Блум — я наричат Етеменанки, което означава „Къщата, която поддържа Небето и Земята“...

Зикуратът, колкото и да бе изумително това, бе всъщност Вавилонската кула.

Южно от кулата се издигаше друг колосален монумент, личеше му, че е нов. Представляваше гигантски каменен блок, също с квадратна основа, стените бяха дълги по двеста метра, а на височина достигаше седемдесет. Основата беше украсена с позлатени гребла, които стърчаха настрани в равни редици. Над тях поредица цветни фризове разказваше сложна история за любов и война. Върху основата стърчаха два огромни, обути в ботуши крака, заченки на статуята, която някой ден щеше да е по-величествена от всичко наоколо.

— Чух за това — каза Гроув. — Паметник на Сина. Няма нищо общо с Вавилон. Това е работа на Александър...

Въпросният син беше второто дете на Александър. По прищявка на Хроносрива първият му син, роден от пленената жена на победен персийски генерал, не се бе озовал на Мир. Вторият също се казваше Александър, роден от жена му Роксана, бактрийска принцеса, пленница от войната.

— Момчето се роди през първата година на Мир — обясни Блум. — Всички празнувахме, защото царят имаше наследник. Но когато стана на двайсет и пет, той вече не скриваше раздражението си, както и майка му, защото Александър отказваше да умре. — Войната между Бащата и Сина бе обхванала цялата империя и бе погълнала и без това оскъдните ѝ ресурси. Гневът на Сина не бе достатъчен, за да надвие опита на бащата — нито твърдата вяра на Александър в своята божественост. Изходът беше предрешен. — Последната битка се поменава всяка година — продължи Блум. — Между впрочем, утре е седемнадесетата годишнина.

— Ето как аз виждам нещата, госпожо Уайт — намеси се Гроув. — Тази война накара Александър съвсем да се забрави. Говори се, че той имал участие в убийството на баща си. А сега и смъртта на единствения му син и наследник — и на жена му Роксана, която се оказа замесена. След всичко това той е още по-убеден, че е божество и че е създаден да управлява вечно.

— Но не е — промърмори недоволно Блум. — И ще настъпи истински хаос, когато най-сетне слезе от трона.

Южно от Паметника на Сина приближиха един храм, който Блум нарече Есагила — Храма на Мардук, върховното божество във Вавилон. Тук най-сетне слязоха от файтона. Покривът на храма представляваше каменен купол, от който стърчеше цилиндър, подобно на дулото на огромно оръдие. Всъщност това беше обсерватория, а „оръдието“ — доста модерен телескоп.

Мургав мъж изтича да ги посрещне. Носеше туника от груб плат, приличаща на расо, и кършеше неспокойно ръце.

— Божичко! — възкликна Гроув и се изчерви. — Ти трябва да си Абдикадир Омар. Одрал си кожата на баща си...

— Така са ми казвали, сър. А вие сте капитан Гроув. — Той огледа останалите. — Но къде е Джош Уайт? Господин Блум, аз писах на Джош Уайт.

— Аз съм жена му — намеси се с твърд глас Емелайн. — За жалост съпругът ми вече не е между живите.

— Починал е? — Младежът беше потресен и не се стараеше да го крие. — Ами... о, моля, заповядайте! — Поведе ги към храма. — Елате в криптата на Мардук.

— Защо? — попита Емелайн. — В писмото ви се говори за звънящ телефон.

— Не, не! — Младежът очевидно едва се владееше.

— То бе само началото. Има и още... от днес... трябва да се уверите сами...

— В какво да се уверим, млади момко? — попита капитан Гроув.

— Тя е тук. Окото... то се върна... сви се и... *тя!* — И Абдикадир се втурна към храма.

Смутени и объркани, те го последваха.

28: СКАФАНДЪР НОМЕР ПЕТ

Не приличаше на пробуждане. Беше по-скоро внезапно изплуване, придружено от звън на чинели. Очите ѝ се разтвориха широко и се изпълниха със заслепяваща светлина. Тя пое дъх с пълни гърди и изстена в мига, когато осъзна коя е.

Лежеше по гръб. Гърдите я боляха, трудно ѝ бе да диша. Опита се да помръдне и почувства, че ръцете и краката ѝ са натежали. Или може би притиснати от нещо.

Отвори очи. Не виждаше нищо.

Дишаше на пресекулки. Чуваше го съвсем ясно, в някакво затворено помещение. Обзе я паника. Беше затворена *някъде*. В *нещо*.

Помъчи се да запази спокойствие. Опита се да заговори, но устата ѝ беше пресъхнала и от гърлото ѝ се изтръгна пресипнал грак:

— Мира?

— Боя се, че Мира не може да те чуе, Бисиса. — Гласът бе мек, мъжки, много тих, почти шепот.

В съзнанието ѝ нахлуха спомени.

— Скафандър номер пет? — Изкопът на Марс. Окото, което се бе обърнало. Кръвта заблъска в слепоочията ѝ. — Мира добре ли е?

— Не зная. Не мога да се свържа с нея. С никого нямам връзка.

— Защо?

— Нямам представа — отвърна изплашено скафандърът. — Основният ми енергоизточник е изключен. Преминах на минимален режим на действие и се охранявам от аварийния акумулатор. Предполагаемият му живот е...

— Няма значение.

— Аз естествено изпращам сигнал за бедствие.

Тя чу някакъв нов звук, нещо като драцене по твърдата обвивка на скафандъра. Имаше нещо отвън — или някой. Беше безпомощна, сляпа, затворена в неподвижния скафандър, а някой го изучаваше отвън. Паниката отново се надигна.

— Мога ли да се изправя? Искам да кажа — ти ще можеш ли?

— Боя се, че не. Разочаровах те, нали, Бисиса?

— Поне не би ли могъл да включиш визъора?

— Виж, това все още ми е по силите.

Внезапно нахлулата светлина я заслепи.

Тя надзърна навън и видя Око — сребърна сфера, източник на неразгадаема мистерия. Видя и собственото си отражение върху повърхността му, проснатия по гръб марсиански скафандър, като безпомощно зелено насекомо.

Но дали това бе същото Око? Дали все още беше на Марс?

Извъртя глава в шлема, опита се да надзърне зад Окото. Главата ѝ беше натежала, като футболна топка, пълна с вода. Напомняше ѝ борбата с ускорението във вертолета. Гравитацията бе по-силна от тази на Марс.

Зад Окото видя каменна стена. По нея имаше някакви електронни инструменти, закрепени здраво и свързани с кабел. Познаваше тази стена и това оборудване. Беше го сглобявала и монтирала сама, останки от разбитата Птичка, когато подготвяше тази крипта за лаборатория за изучаване на Окото.

Това беше Храмът на Мардук.

— Ето ме отново тук — прошепна Бисиса.

Изведнъж над нея се надвеси лице. Тя неволно се дръпна назад, но беше безпомощна, като уловен рак. Лицето принадлежеше на млад мъж, с хубави черти, мургав, с ясен поглед. Познаваше го. Но не можеше да е *той*.

— Абди? — Последния път, когато бе видяла Абдикадир, своя съекипник от Птичката, той беше напълно изтощен от Войната с монголите, а по лицето и тялото му имаше белези от сраженията. Това гладко лице бе твърде младежко, недокоснато.

Ето че още едно лице изникна в полезрението ѝ, озарено от трепкащата светлина на лампата. И то бе познато, с огромни мустаци, но това бе *по-старо*, отколкото го помнеше, покрито с бръчки и бледо.

— Капитан Гроув — промълви тя. — Цялата банда е тук.

Гроув каза нещо, което тя не можа да чуе.

Гърдите я заболяха още по-силно.

— Скафандър. Не мога да дишам. Отвори закопчалките и ме пусни.

— Не мисля, че е разумно, Бисиса. Намираме се в непозната среда. Тези хора не са от екипажа на станция „Уелс“. Ако въобще

съществуват... — добави загадъчно скафандърът.

— Отваряй! — нареди му тя ядосано. — Отменям всички разпореждания и инструкции, към които се придържаш. Задачата ти е да ме пазиш. Така че ме пусни, преди да съм се задушила.

— Бисиса, има и други инструкции, които са по-силни от твоята пряка заповед.

— Какви други инструкции?

— Инструкциите за планетарна защита.

Скафандърът бе програмиран да опазва Бисиса от Марс, както и Марс от Бисиса. В случай че Бисиса умреше, скафандърът трябваше да запази тленните ѝ останки и да не допуска заразяване на марсианската среда. С други думи, при извънредни обстоятелства скафандърът бе инструктиран да се превърне в неин ковчег.

— Така е, но... ох, ние вече не сме на Марс! Не можеш ли да разбереш? Няма какво да пазиш! — Тя се напъна, но крайниците ѝ оставаха все така неподвижни. Дробовете ѝ се бореха със застоялия въздух. — Скафандър номер пет... За Бога...

Нещо се удари в шлема и главата ѝ подскочи като зрънце в чаша. Лицевото стъкло отхвърча навън и в скафандъра нахлу свеж въздух. Миришеше на масло от кандило и озон, но въздухът бе богат на кислород и тя го вдиша с благодарност.

Над нея се надвеси Гроув. Стискаше чук и длето.

— Извинявай — рече той. — Но когато се налага... Опасявам се, че ти счупих скафандъра. — Все още говореше така, както го помнеше отпреди трийсет години, когато за последен път го бе срещнала на Мир.

Беше невероятно щастлива, че го вижда.

— Няма нищо — успокои го тя. — Е, добре, Скафандър, позабавлява се с мен. Лицевото стъкло е счупено и планетата е заразена. Сега ще бъдеш ли така добър да ме пуснеш?

Скафандърът се поколеба няколко секунди, след това закопчалките щракнаха отчетливо и гърдите ѝ ръцете ѝ бяха освободени. Тя лежеше, облечена с топлоизолиращия подскафандър.

— Чувствам се като рак в черупка — оплака се на Гроув.

— Позволете да ви помогна — предложи услугите си момчето, което приличаше на Абдикадир. Дватамата с Гроув я уловиха за ръцете и я измъкнаха от скафандъра.

29: АЛЕКСЕЙ

Беше изминал един час, откакто Бисиса изчезна в Окоето.

Мира, объркана и отчаяна, потърси Алексей в неговия малък кабинет-склад. Намери го излегнат на койката, с лице, обърнато към покритата с тапет стена в леда.

— Е, разкажи ми за Атина.

— Атина всъщност бе тази, която те посочи — отвърна той, без да се обръща. — Изглежда, смяташе, че заслужаваш да бъдеш запазена.

Мира прехапа устни.

— Тя е истинският водач на тази ваша конспиративни група, нали? Нелегалният отряд бойскаути, който се опитва да разкрие тайната на Марсианското око.

Той сви рамене, все така с гръб към нея.

— Ние, космическите, сме доста разделени. Всъщност марсианците дори не се смятат за космически. Атина е различни от всички нас и е много по-умна. Тя е може би единствената, около която бихме могли да се обединим.

— Чакай да си изясним нещата — прекъсна го Мира. — Атина е изкуственият интелект на щита.

— Негово копие. Оригиналният ИИ беше унищожен в последната фаза на Слънчевата буря. Преди бурята това копие бе изпратено към звездите. Някъде там то е било прихванато, активирано и излъчено обратно.

История, която бе чувала и от други.

— Даваш ли си сметка колко други невъзможни неща трябва да са истина, за да се случи това?

— Никой освен „Циклопите“ не знае подробностите.

— Телескопната станция за издирване на планети?

— Точно така. Разбира се, ехото би могло да бъде уловено навсякъде из Слънчевата система, но доколкото ни е известно, тя е активирана само на „Циклопите“. Сега тя е там, в специално изолирана информационна банка. По нейно желание. Доколкото успя

да разбере Ханс Крийчфилд, по някакъв начин е успяла да прехвърли своя субагентна програма в идентификационната ти татуировка. Никой не знае как. След като ти е предала съобщението, програмата се е самоунищожила. Предполагам, че те следи с електронното си око, Мира.

Крайно обезпокоителна мисъл.

— А майка ми изчезна през другото Око. Какво ще правим сега?

— Ще чакаме.

— Какво?

— Това, заради което майка ти отиде на Мир. А също и Атина.

— Колко ще чакаме?

— Не зная, Мира. Имаме време. Остават още осемнайсет месеца, докато К-бомбата достигне Земята... Виж, направихме, каквото можахме. Доведохме майка ти при Окоето и *пуф* — това като че ли затвори веригата на всички чудатости в Слънчевата система. Не се обиждай. Сега е време да чакаме. Така че се успокой. Преживя доста — не само ти, но и ние. Пътуването от Земята, а и тази история с Изкопа и Окоето — представям си как ти е подействала.

Мира приседна на крайчеца на единствения стол в помещението.

— Ти може да си мислиш, че е време за почивка, но аз се боя, че това е краят. Нуждаеше се от мен, за да доведеш майка ми тук, на Марс. Добре, направих го. Но сега се ударих в стена.

Той се претърколи и се обърна към нея.

— Съжалявам, ако се чувстваш така. Струва ми се обаче, че си прекалено сурова към себе си. Ти си добър човек, Мира. Видях го още в първия миг. Обичаш майка си и я подкрепяш дори ако това те прави нещастна. Но както и да е, не съм аз човекът, който да те съветва как да живееш. Аз самият *шпионирам* баща си. Представяш ли си какво ми е?

И пак се извъртя към стената.

Мира поседя още малко при него. Когато го чу да похърква, се измъкна безшумно от стаята и затвори вратата.

30: ХИЛИАРХЪТ

Гроув и Абди отведоха Бисиса в по-малко помещение, кабинет, оборудван с кушетки и маси. Храмът, изглежда, бе пълен с подобни помещения, отбеляза мислено Емелайн: вече бе научила, че той е нещо като административен център за различни култове и правителствени служби, както и място за преклонение.

Гроув сложи Бисиса да седне и я загърна с одеяло. Нареди да ѝ донесат чай, но вместо това слугата ѝ поднесе чаша топло ароматно мляко и тя го изпи с благодарност.

На вратата стояха двама македонски войници, въоръжени с дълги зловещи копия, които тук наричаха *сарисаи*. Завръщането на Бисиса вероятно бе предизвикало всеобщо вълнение, макар че Емелайн не можеше да прецени дали часовете охраняват Бисиса от хората, или обратното.

Емелайн седеше настрана и тихичко я изучаваше.

Беше по-възрастна от нея, но не много, вероятно към петдесетте. Изглеждаше точно както я бе описал Джош — дори я бе скицирал в дневника си. Красиво лице с правилни черти, нос и брадичка, издаващи воля и решителност. Очите ѝ бяха ясни и пронизателни, посивялата ѝ коса — подстригана късо. Макар Бисиса очевидно да беше изтощена и объркана, Емелайн долавяше в нея стаена сила.

Бисиса се оглеждаше с нескрито любопитство.

— И така... — каза накрая. — Ето ни пак тук.

— Ето *те* пак тук — поправи я Гроув. — Беше си у дома, нали? Имам предвид добрата стара Англия, разбира се. *Твоята* Англия.

— Да, капитане. Върнах се в епохата след Хроносрива, в моето бъдеще. С точност до деня. Въпреки че прекарах пет години на Мир.

Гроув поклати глава.

— Време е да свикна със странния начин, по който тече времето тук. Но се съмнявам, че ще мога.

— Та ето ме обратно. Въпросът е кое време е тук?

— Госпожо — намеси се Емелайн, — добре известен факт е, че сте напуснали Мир в година пета от новия календар, определен от

вавилонските астрономи. Сега годината е трийсет и втора...

— Значи са изминали двайсет и седем години. — Бисиса я погледна с любопитство. — Вие сте американка.

— Идвам от Чикаго.

— Разбира се. „Союз“ успя да ви забележи, на юг от леденото покритие на Северна Америка.

— Аз съм от 1894-та година — уточни Емелайн. Беше привикнала да обяснява тази странна подробност.

— Девет години след времевия отрязък на капитан Гроув.

— Точно така.

Бисиса се обърна към Абдикадир.

— А ти толкова много приличаш на баща си...

Ококореният Абдикадир остана доволен, че най-сетне го е забелязала.

— Аз съм астроном. Работя тук, в храма — на покрива има обсерватория...

Тя му се усмихна.

— Баща ти сигурно се гордее.

— Той не е тук — смотолеви Абди. И ѝ разказа, че Абдикадир Омар заминал на юг в Африка. Имал идеята, че щом Мир е заселен с всякакви ранни човешки прототипи, ще е добре да потърси най-първите образци, каквито вероятно ще има само на Черния континент. — Но така и не се върна. Оттогава изминаха години.

Бисиса кимна.

— А Кейси? Какво стана с него?

Кейси Отик, третият член от екипажа на Птичката, също не беше тук. Беше починал от усложнения на една стара рана, получена в деня на Хроносрива.

— Но не преди да остави важно наследство — добави капитан Гроув. — Нарича се Отическата школа. Инженери, които се прекланят пред Отик като пред божество. Ще го видиш с очите си, Бисиса.

— Значи, като се има предвид, че тримата членове на екипажа на „Союз“ загинаха, от днешните... искам да кажа от хората от моето време, съм само аз. Странно усещане. Ами Джош?

Капитан Гроув се покашля смутено, типичен английски жест.

— Той оцеля, когато ти замина.

— Дойде с мен до средата на пътя — обясни тя, без да изпада в подробности. — Но след това са го върнали.

— И след като ти замина, вече нямаше какво да го задържа във Вавилон. — Гроув погледна смутено към Емелайн. — Отиде да потърси сънародниците си.

— В Чикаго.

— Да. Бяха необходими няколко години, за да могат корабостроителите на Александър, с помощта на Кейси, да построят плавателен съд, способен да прекоси Атлантика. Джош замина с първия кораб.

— Аз бях негова жена — обади се Емелайн.

— О! — Бисиса въздъхна. — *Бяхте?*

Емелайн ѝ разказа накратко за живота на Джош, за смъртта му и че е оставил след себе си двама сина. Бисиса я слушаше тъжно.

— Не зная дали бихте искали да чуете това — заговори тя. — Но когато се върнах, накарах Аристотел да потърси Джош в архивите. Говоря за неговото „копие“ на Земята. Оказа се, че има свое място в историята.

„Копието“ на Джош бе надживяло 1885 г. На трийсет и две се оженил за бостънска католичка, която му родила двама сина — също като Емелайн на Мир. Загинал на петдесетгодишна възраст, като военен кореспондент във война, за която Емелайн изобщо не бе чувала.

Емелайн изслуша всичко това с видимо нежелание. Тази алтернативна версия на Джош по някакъв начин го обезличаваше.

Поговориха още малко за объркани истории, за влошаващия се климат на Мир, за новата Троя и за световната империя. Гроув попита Бисиса дали е открила дъщеря си. Бисиса им разказа, че не само я е намерила, но че и вече е станала баба. Но споменът за Мира само я натъжи още повече.

Емелайн нямаше какво друго да каже. Опитваше се да улавя настроенията на околните, да свикне с непознатата обстановка. Абди и Бен, родени след Хроносрива, бяха изпълнени с любопитство и почуда. Но Гроув, Бисиса и Емелайн бяха готови по-скоро да се поддадат на страховете и опасенията си. За разлика от тях, младите не разбираха, че след Хроносрива няма нищо постоянно в този свят — не и след като времето може да бъде разкъсано по този начин и сетне същото по

нечия прищявка. Преживееш ли подобно събитие, вече никога няма да гледаш на света както преди.

Откъм вратата се чу шум.

Абдикадир, добре запознат с живота в двора на Александър, побърза да скочи на крака.

В стаята влезе забързан мъж, следван от двама придружители. Абдикадир се просна по лице пред него, с разперени встрани ръце.

Облеченият с лъскава пурпурна тога новодошъл бе по-нисък от всички в помещението, но се държеше с властна увереност. Беше гологлав, ако не се броеше сребристият мъх на главата му. Около седемдесетгодишен, прецени Емелайн, но кожата му лъщеше, вероятно от ароматични масла.

Бисиса го изгледа облещено.

— Секретарю Евмений!

Мъжът се усмихна, изражението му бе пресметливо.

— Сега нося титлата „хилиарх“ — всъщност от около двайсет години. — Английският му беше перфектен, с отчетлив британски акцент.

— Хилиарх — повтори замислено Бисиса. — Навремето Хефестион държеше този пост. Доста си се издигнал, откакто спаси царя, Евмений от Кардия.

— Не е никак зле за един чужденец, нали?

— Всъщност трябваше да го очаквам. — Бисиса поклати глава. — Съвсем в твой стил.

— Както и аз очаквах теб.

Все още проснат на земята, Абди запелтечи:

— Господарю хилиарх. Аз ви повиках... проводих вестonosци в мига, когато това се случи... Окото... завръщането на Бисиса Дът... точно както ми наредихте... ако съм се забавил, поднасям най-искрени извинения...

— Млъквай, момче. И се изправи. Дойдох веднага щом се приготвих. Не зная дали ще ми повярвате, но има по-важни и неотложни дела в нашата световна империя от някакви загадъчни сфери и мистериозни завръщания. Защо си тук, Бисиса Дът?

Директен въпрос, който другите досега не й бяха задали.

— Защото има нова заплаха от Първородните.

И им обрисова накратко Слънчевата буря и как човечеството от бъдещето се е справило с нея. Разказа им и за новото оръжие: К-бомбата, която се носела в космоса в посока към Земята — Земята на Бисиса.

— Аз самата пътувах между планетите в търсене на отговор на тази нова загадка. А после бях прехвърлена тук.

— Защо? От кого?

— Нямам представа. Вероятно от същите тези, които навремето ме върнаха оттук. Първородните, или някой друг. Може би някой техен противник.

— Царят е известен за завръщането ти.

— Откъде знаеш? — попита Гроув.

Евмений се засмя.

— Александър знае всичко, което ми е известно — обикновено преди мен. Най-добре е да предположим, че и сега е така. Бисиса Дът, ще поговоря по-късно с теб, в двореца. В присъствие на царя.

— Уговорено.

Евмений се намръщи.

— Бях забравил непочтителното ти поведение. Интересно е, че пак си тук, Бисиса Дът. — Той се обърна и излезе, изпроводен от кланящия се Абдикадир.

Бисиса погледна Емелайн и Гроув.

— Сега вече знаете защо съм тук. Бомба в нашата Слънчева система и Око на Марс. А вие защо сте тук?

— Защото — отвърна Абдикадир — аз ги повиках, когато телефонът ти зазвъня.

Тя го изгледа учудено.

— Моят телефон?

Върнаха се в криптата с Окото.

Абдикадир извади телефона от нишата и го подаде почтително на Бисиса.

Той легна на дланта ѝ — добре позната машинка. Не можеше да повярва, дори очите ѝ се насълзиха. Опита се да обясни на Абдикадир:

— Това е най-обикновен телефон. Подариха ми го, когато навърших дванадесет. Всяко дете на Земята получава на тази възраст

телефон — по една образователно-комуникационна програма на Обединените нации. След Хроносрива ми беше от голяма полза — истински другар в неволята. Но накрая батерията му се изтощи.

Абдикадир изслуша всичко това внимателно и каза:

— Но той звънеше. Писук-писук.

— Отговорил е на позвъняване, нищо повече. Когато батерията свърши, нямаше никакъв начин да го презаредя. И сега всъщност не мога. Чакайте...

Тя се обърна към скафандъра, който лежеше разтворен на пода. Никой не бе посмял да го докосне.

— Скафандър номер пет?

Гласът му, от малките говорители в шлема, бе едва доловим.

— Готов да служа при всяко излизане от базата.

— Можеш ли да ми дадеш една от батериите си?

Скафандърът сякаш обмисляше въпроса ѝ. След това на колана се повдигна едно капаче, под което се показва яркозелена пластмаса. Бисиса измъкна батерията от розетката.

— Мога ли да направя нещо друго за теб, Бисиса?

— Не, благодаря.

— Ще ми трябва презареждане, ако се нуждаеш и за в бъдеще от услугите ми.

— Ще се опитам да го уредя. — Бисиса се опасяваше, че го лъже. — Сега почивай.

Скафандърът издаде нещо като беззвучна въздишка и млъкна.

Бисиса отвори капачето на телефона и пхна батерията в гнездото. Пасваше точно.

— Какво казваше Алексей? Слава на Сол за универсалните правила за скачване.

Телефонът просветна и произнесе колебливо:

— Бисиса?

— Аз съм.

— Доста се забави.

31: ЗАПОВЕД ЗА ДЕЙСТВИЕ

Нова заповед за действие бе предадена на „Освободител“ от канцеларията на Бела във Вашингтон.

— Трябва да следим К-бомбата — каза Една, след като я прочете.

— Докъде? — попита Джон Метернес.

— Чак до Земята, ако се налага.

— Леле! Това може да отнеме повече от година и половина!

— Либи, ще се справиш ли?

— Ще се носим в дрейф, като бомбата — отвърна изкуственият интелект. — Така няма да възникнат проблеми с горивото и инерционната маса. При нормална рециклираща активност разполагам с достатъчно ресурси, за да поддържам живота на членовете на екипажа.

— Добре казано — изръмжа кисело Джон.

— Ти си инженерът — тросна се Една. — Потвърждаваш ли становището й?

— Всъщност да. Но какъв е смисълът, капитане? Оръжията ни са безполезни.

— Може да изникне нещо. Захващайте се за работа. Аз ще напиша доклад до Земята.

— Ама че пътуване ни чака — промърмори Метернес.

Една се наведе над екрана. Бомбата си беше там, мълчалива, носеше се към вътрешността на Слънчевата система, различаваше се само по звездите, които отразяваше. Една се замисли какво да каже на Теа — как да обясни защо няма да се прибере скоро.

32: АЛЕКСАНДЪР

Бисиса получи собствена стая в двореца на Навуходоносор, който Александър бе взел за себе си. Служителите на Евмений ѝ донесоха дрехи в типичния персийски стил, възприет от македонския двор.

Емелайн се отби, за да ѝ предложи някои дребни тоалетни принадлежности: гребен, кремове за лице и ръце, шишенце парфюм, дори някакви архаични дамски превръзки. Набор за пътуване на дама от деветнайсети век.

— Изглежда, не носиш много багаж — подхвърли.

Жестът на една жена далеч от дома си към друга в подобно положение почти разплака Бисиса.

Все пак успя да поспи. Беше изтощена най-вече от рязкото връщане към земната гравитация — три пъти по-силна от тази на Марс. А и биологичният ѝ часовник навярно бе объркан, както когато се сменят множество часови зони наведнъж.

Когато се събуди, си поплака — за себе си, заради внезапната промяна и най-вече — за Мира. Последните няколко седмици, прекарани в космоса, бяха вероятно най-дългият период, преживян с дъщеря ѝ. Малка утеха, помисли си тя, макар че най-сетне бяха започнали да се опознават и да привикват една с друга.

Щеше ѝ се да узнае повече за Чарли. Дори не беше видяла снимка на внучката си.

След като се наплака, се опита да поспи още.

Събуди я прислужница, може би робиня. Беше ранна вечер. Време за аудиенцията при Александър, в компанията на Евмений.

Тя се изкъпа и се облече — и преди бе носила вавилонски дрехи, но въпреки това се почувства неловко.

Просторната зала, в която я отведоха, сияеше от богата украса — меки килими, гоблени и позлатени мебели. Дори чашата, в която слугата ѝ поднесе вино, бе инкрустирана със скъпоценни камъни. Но

имаше пазачи навсякъде — и при вратите, и в залата, въоръжени с дълги копия и с къси мечове. Не носеха тежка броня, но имаха шлемове, ленени нагръдници и кожени обувки. Приличаха на пехотинците, които бе виждала при предишното си пребиваване на Мир.

Сред въоръжените войници се разхождаха придворни и разговаряха приглушено. Носеха дрехи предимно в пурпурно и бяло. Лицата им бяха изрисувани, така че беше трудно да разпознаваш мъже от жени или да определиш възрастта им.

В тълпата имаше и неандерталци. Бисиса помнеше и тях от предния път на Мир. Само че сега бяха допуснати в двора. Повечето бяха много млади, крачеха със сведени глави, прикрили очите си под изпъкналите вежди, и разнасяха големи подноси. И те, като господарите си, бяха облечени в пурпурни роби, сякаш това бе някаква шега.

Бисиса спря пред един забележителен гоблен: покриваше цяла стена и представляваше карта на света, но обърната наопаки, защото юг беше отгоре. Огромен къс от Южна Европа, Северна Африка и Централна Азия чак до Индия, боядисан в червено и оброчен в злато.

— Йе-лю-чу-цай — произнесе на срички капитан Гроув.

Беше облякъл британската военна униформа, а Емелайн бе избрала скромна бяла блуза, дълга пола и черни обувки. Двама типични представители на деветнайсети век в пъстроцветния двор на Александър.

— Завиждам ви за тоалета — обърна се Бисиса към Емелайн; чувстваше се малко неловко във вавилонските си одежди.

— Нося си ютия — отвърна гордо Емелайн.

Гроув попита:

— Как е произношението ми?

— Не съм специалист — призна Бисиса. — Йе-лю... и после какво беше?

Гроув сръбна от виното, като повдигна мустак, за да не го накваси.

— Май не си го срещала. Той беше най-главният съветник на Чингис хан, преди Войната с монголите. Китайски военнопленник, издигна се сам. Но след войната — сигурно помниш, че Чингис беше убит — звездата му избледня. Пристигна тук, за да работи с

книжниците на Александър. В резултат се появиха карти като тази. — Той посочи огромния гоблен. — Прекалено скъпи, разбира се, но и доста точни, както можеш да се увериш сама. Помогна на Александър да подготвя кампаниите си — и да се любува на увеличаващата се империя. Ще ти кажа нещо, Бисиса — кампаниите на Александър са забележително постижение на снабдяването и управлението. Той построи цял нов флот в залива на Вавилон и след това се наложи да коригира коритото на Ефрат, за да я направи плавателна. Обиколи с флота крайбрежието на Африка. А междувременно от Вавилон войските му се отправиха на изток и запад, строяха железопътни линии и пътища и основаваха навсякъде градове. Само подготовката на кампаниите отне пет години, после още десет, за да завладее всичко от Индия до Испания. Разбира се, с цената на ужасни усилия на народа...

Емелайн докосна Бисиса по ръката.

— Къде е телефонът ти?

Бисиса въздъхна.

— Настоя да го оставя в обсерваторията при Абди, за да събере цялата налична информация за разположението на звездите.

Емелайн се намръщи.

— Признавам, че думите ти ме озадачават. Та това е просто машина! Вещ и нищо повече. А ти говориш за него с нескрита привързаност.

Капитан Гроув се усмихна.

— О, нищо необичайно. Много от хората ми са влюбени в оръжията си.

— А в моето време — обясни Бисиса — много машини са разумни, като телефона. И притежават съзнание, като теб и мен. Трудно е да не се привързваш.

Към тях се приближаваше Евмений, страховита фигура с разветви поли. Придворните бързаха да се отдръпнат от пътя му.

— Вавилонците са се занимавали с астрономия много преди да се появим ние — заговори Гроув, но гледаше към Евмений. — А телескопите, конструирани от инженерите от Отическата школа, притежават наистина забележителни качества. Но кой знае какво ще прочетат в едно небе, което може да е пренаредено като Земята, по която стъпваме?

— В Чикаго също имаме астрономи — обясни Емелайн. — И телескопи — тези, които оцеляха при Хроносрива. Доколкото зная, наблюдават и планетите. Които — според тях — са различни отпреди. Светлини на Марс. Градове! Не съм сведуща по този въпрос. Зная само това, което четох във вестниците.

Бисиса и Гроув бяха втренчили погледи в нея.

— Градове на Марс? — повтори Бисиса.

— Имате *вестници*? — бе въпросът на Гроув.

Хилиархът застана до тях. Беше чул последните й думи.

— Значи в Чикаго имате... — Той се затрудни да открие думата.
— *Учени*?

— О, всякакви видове — отвърна жизнерадостно Емелайн. — Физици, химици, лекари, философи. Университетът продължава да ги бълва, наскоро построиха цяло студентско градче в Ню Чикаго, южно от леда, за да могат да работят близо до стария град.

Евмений се обърна към Бисиса.

— Според мен трябва да посетиш Чикаго и да опознаеш това място, то е много по-близо до твоето време, отколкото епохата на Александър. Може би там ще намериш отговор на трудния проблем, който те доведе тук.

— Пътуването ще отнеме страшно много време — предупреди я Гроув. — Месеци...

— Въпреки това очевидно е необходимо. Аз ще уредя транспорта.

Емелайн повдигна вежди.

— Бисиса, май ще имаме предостатъчно време да се опознаем.

Бисиса бе малко смутена от внезапната настойчивост на Евмений.

— Ти винаги си разбирал — заговори тя. — Повече от останалите сподвижници на Александър... винаги си знаел, че ключът към цялата тази история са Първородните и Очите. Всичко останало — империи и войните — са само странично занимание.

— Бисиса — отвърна той, — ако не притежавах известна прозорливост, едва ли щях да оцелея толкова дълго в двора на Александър. Ще срещнеш много малко хора, които помниш от времето преди тридесет и повече години. Останалите загинаха в чистките.

— Освен теб.

— Не на последно място и защото се постарях да съм сред организаторите на тези чистки...

Отекнаха фанфари, последвани от силни викове.

В залата влезе отряд войници с високо вдигнати *сарисаи*. Зад тях крачеше причудлива фигура в прозрачна тога, с тънички крайници, слаби и треперещи, и ярко изрисувано лице, разкривено в усмивка. Бисиса си спомни — това беше Багоас, персийски евнух, любимец на Александър.

— Вече не е тъй красив, както някога — отбеляза навъсено Евмений. — Но все пак оцеля, също като мен. — И вдигна чашата си в подигравателен тост.

А след това се появи самият цар, заобиколен от страховити мъже, облечени в пурпурни роби.

Александър се олюляваше, сякаш вече беше пиан, и щеше да падне, ако не го бе уловил един притичал паж. Носеше дълга пурпурна тога и позлатен обръч с рога на овен на главата. Лицето му бе само далечен спомен за красивия мъж, който Бисиса помнеше, с пълни устни, изпъкнал, издаващ сила нос и високо чело, над което се спускаха къдрици. Бакърената му кожа бе покрита с петна и белези, бузите и брадичката му бяха натежали и отпуснати, едрото му тяло бе плувнало в тлъстини. Бисиса се смая от тази промяна.

Придворните се хвърлиха почтително на пода. Войниците и част от старшите офицери останаха на крака, но се поклониха дълбоко. Пажът, който прикрепяше Александър, беше неандерталско момче: примитивното му лице лыщеше от мазнина, гъстата козина на главата му бе навита на къдри. Докато царят минаваше покрай нея, Бисиса улови миризмата на урина.

— Ето го и повелителя на света — прошепна Емелейн, докато Александър ги подминаваше, и в гласа ѝ сякаш имаше скрита насмешка.

— Но той е точно такъв — посочи Гроув.

— Александър няма друг избор, освен да завладее света отново — промърмори Евмений. — Той вярва, че е бог — синът на Зевс, възкръснал в Амон, и точно затова носи тези дрехи и короната с рога.

След Хроносрива целият му познат свят бе пометен и какво му оставаше? Да започне всичко отначало. И той го направи.

— Но нищо вече не е както преди — възрази Бисиса. — Ти каза, че имате парни машини. Може би присъстваме на зараждането на една нова цивилизация. Обединена империя под властта на Александър и неговите наследници и подсилена от техническия прогрес.

Гроув се усмихна замислено.

— Спомняш ли си, че бедният Ръди Киплинг говореше такива неща?

— Съмнявам се, че Александър споделя вашите „модерни“ мечти — озъби се Евмений. — Защо му е? Ние сме повече от вас, много повече, и може би вярата ни ще надмогне вашата и ще окаже влияние върху света.

— Според старите исторически книги — отвърна малко наперено Емелайн — в предишния свят Александър е починал на трийсетгодишна възраст. Може да прозвучи не съвсем по християнски, но щеше да е по-добре, ако беше умрял и тук, вместо да продължава да мърси земята.

— Синът му сигурно е на същото мнение — отвърна суховато Евмений. — Ето защо... внимавай! — И дръпна Бисиса назад.

Покрай тях профучаха неколцина войници, размахваха оръжията си. В средата на залата настъпи суматоха. Чуха се викове, последвани от писъци.

И после Александър падна.

Проснат на пода, Александър изрева нещо на гръцки. Придворните и охраната отстъпваха заднешком, сякаш се страхуваха да не бъдат обвинени. На корема на царя аленееше разширяващо се петно и в първия момент Бисиса помисли, че е от вино.

Но после забеляза малкия неандерталски паж, надвесен над царя, с безизразно лице и стиснат в яката ръка нож.

— От това се страхувах — изсъска Евмений. — Днес е годишнина от Войната със Сина — и ти, Бисиса Дът, разбуди духовете с това твоє Око. Капитан Гроув, изведете ги оттук и от града — колкото се може по-бързо. Иначе рискуваме да ги убият при размириците, които неминуемо ще последват.

— Разбрано — отвърна притихнало Гроув. — Дами, последвайте ме.

Докато Гроув ги извеждаше, Бисиса погледна през рамо. Видя неандерталското момче да вдига отново острието и да пристъпва към Александър. Движенията му бяха механични, сякаш изпълняваше досадна работа. Александър изрева от гняв и страх. Нито един от стражите не бе помръднал. В края на краищата го направи Евмений — старият схванат Евмений, който изтича през тълпата и събори момчето на пода.

Навън градът бе ярко озарен — дим се издигаше над запалените сгради. Вестта за убийството вече се разпространяваше.

33: ПОЛЕТЪТ

Напуснаха града в бледата светлина на следващата сутрин заедно с отряд от личната охрана на Евмений — войниците щяха да ги придружат до Гибралтар. Изплашеният Абдикадир също щеше да пътува с Бисиса до Америка.

И така, само дванадесет часа след като се появи от Окото, Бисиса отново се отправи на път. Не можеше да вземе дори скафандъра. Разполагаше само с телефона от двайсет и първи век и резервната батерия на скафандъра.

Колкото и да бе странно, тъкмо Емелайн бе тази, която се опитваше да я успокоява.

— Почакай да стигнем в Чикаго — каза й. — Ще излезем на булевард „Мичиган“ и ще отидем на пазар.

— На пазар!

Още първият етап от пътуването беше изумителен.

Бисиса бе настанена в открита карета, теглена от четирима плещести неандерталци, голи както майка ги е родила, а македонските войници тичаха отстрани. Тези Каменни хора бяха собственост на Илиций Блум, който твърдеше, че е чикагски консул във Вавилон. Плъзгав тип, към когото Бисиса веднага изпита недоверие.

Стигнаха железопътна гара близо до селце на име Миден — над малките кирпичени постройки се виеше гъст дим. Самата гара представляваше кръстопът на множество тесни линии, с огромни депа и пуфтящи локомотиви.

Вагонът, в който се качиха, бе грубо скована дървена кутия с покрив и неудобни скамейки и Емелайн не пропусна да отбележи разликата с луксозните пулманови вагони. Но локомотивът беше невероятен. Приличаше на огромно чудовище, исполински черен танк, който едва се крепеше върху тесните релси и изпускаше облаци мазен дим. Бен Батсън обясни, че машината се задвижвала с дизелово гориво, теглено в цистерна непосредствено зад локомотива. В Персия нефтът

бе много по-достъпен от възгледите и инженерите от Отическата школа бяха разработили начини за неговата преработка.

С този невероятен влак Бисиса щеше да пътува чак до атлантическия бряг. Първо щяха да се насочат към Арабия, към големите машиностроителни заводи при Ерусалим, после на югозапад, през делтата на Нил, където царят бе изградил отново своята Александрия. След това щяха да пътуват по брега на Северна Африка, през териториите на несъществуващите на Мир Египет, Либия, Тунис и Мароко, до пристанището на малкия океански флот при Херкулесовите стълбове.

Илиций Блум обясни, че може да го придружи само до Миден. Беше нервен и изплашен.

— От години във Вавилон не е имало такива ноци — рече им. — От времето на Войната със Сина. Гадни гърци. Но сега ме чака работа — трябва да се свържа с моите хора.

— А също и детето — добави навъсено Емелайн.

— То не е моя отговорност — отвърна той. — Майка му да го мисли. Както и да е, аз оставам. Само не им позволявайте да ме забравят у дома. Разбрахте ли? Да не ме забравят!

Гроув също се сбогува с тях — щеше да се качи на влака за Нова Троя. Но нареди на Бен Батсън да ги ескортира до Гибралтар.

Докато влакът потегляше, на Бисиса ѝ се стори, че дочува песен откъм локомотива.

— Инженерите са от Отическата школа — обясни Абдикадир. — Кейси Отик ги е научил добре. Искаше от тях да си вършат работата така, сякаш се прекланят пред своите богове — също както когато селянинът пренася в жертва част от реколтата си. И така, те работят, сякаш се прекланят.

— С други думи — машинистът е монах — каза Бисиса. — Ох, Кейси, какво си направил?!

Бен Батсън се ухили.

— Всъщност това е начин да се съсредоточават върху работата. Трябва да свършиш всичко както трябва, повтаряше им той, ако искаш боговете да са благосклонни към теб. Проблемът е, че те предпочитат да се придържат към рутината, не харесват промяната, страхуват се от нея като от ерес.

— Тоест неспособни са на нововъведения — заключи Бисиса. — И когато локомотивите на Кейси се повредят, един по един...

— Също като в двора на Александър — присъедини се Емелайн. — Макар да са запознати с новостите на науката и техниката, тези древни гърци лесно се връщат към суеверията си.

— Баща ми — заяви Абди — често казваше, че не можеш да наложиш научните постижения сред хора, живеещи с представите на желязната епоха. Ето, че се оказа прав.

Бисиса го погледна.

— Трябва да ми разкажеш за баща ти.

— Със сигурност ще има време за това — подметна суховато Емелайн.

Никой не ги преследваше. Но на час път от столицата станаха свидетели на свирепа кръвопролитна битка наред арабската пустиня и на километър от железопътната линия.

Като пряк свидетел на войната на Александър с монголите Бисиса с лекота разпозна военните формирования на македонците. Виждаше пехотни фаланги, въоръжени със святакци *сарисаи*, карета войници, обучени да действат и да се движат като един. Прочутата македонска конница нахлу на бойното поле в клиновидна формация, с дълги копия, насочени напред. Но този път македонци се сражаваха с македонци.

— Бунтът явно е доста сериозен — промърмори Бен Батсън. — Разбира се, още от Хроносрива винаги е имало мераклии за престола на Александър. Но никога не съм виждал да се стига толкова далече. Ей, погледнете онази неподвижна група. Това са неандерталци. Македонците ги използват още от кампанията в Европа. Дресьорите им разправят, че категорично отказвали да се бият и трябвало да ги принуждават със сила. Но ги бива да плашат противника.

За щастие битката се разрази достатъчно далече от железопътната линия и локомотивът се отдалечи с бодро пуфтене. Бойното поле остана назад. Ала не измина много време и изникна нова заплаха.

— Божичко! — възкликна Емелайн. — Маймуночовеци. Бисиса, погледни!

Бисиса извърна очи към челото на влака и съгледа на една ниска дюна приклекли фигури, очертани на фона на утринното небе.

— Понякога нападат влаковите композиции за храна — обясни Абди. — Напоследък стават все по-дръзки. Следват линиите чак до града.

Маймуночовеците се надигнаха решително и се спуснаха по пясъчния склон. Вървяха приведени. Имаха почти човешки крака и космати маймунски торсове. Движенията им бяха пропити с непоколебимост и заплаха.

Бисиса ги гледаше с нарастващо безпокойство. Изведнъж ѝ се стори, че познава маймуната, която крачеше най-отпред. Това беше животно с характерно, запомнящо се лице, част от двойката майка — дъщеря, заловена от *томтата* на Гроув в първите дни след Хроносрива. Дали това бе същото дете? Как я наричаха войниците — Вкопчващо? Е, ако беше тя, сега бе много по-стара, покрита с белези и променена. Поредният резултат от намесата на Първородните в човешкия свят.

Вкопчваща вдигна ръце и показа онова, което допреди малко се криеше зад косматото ѝ тяло. Носеше дебел клон, на който бе набучена човешка глава. Устата зееше, подпряна с пръчка, строшените зъби белееха злоещо на утринното слънце.

Бисиса почувства остра болка в сърцето.

— Тъкмо аз помолих да освободят маймуната. Сега виждам, че е било грешка.

Щом влакът ги доближи, маймуните се хвърлиха в атака. Бяха посрещнати със залп от стрели от вагоните, но тъй като движещи се цели се улучват трудно, изпопадаха само малко. За щастие се оказа, че маймуните не са преценили добре момента за нападение. Локомотивът изсвири пронизително и нападателите бяха отблъснати с юмруци и тояги, на които нямаше с какво да отвърнат. Една по една маймуните изостанаха, ръмжаха и виеха от безсилен гняв.

— Какво пък, денят започна с представления... — подметна Абди.

Малко след като подминаха маймуните, телефонът на Бисиса изписука и тя го извади под любопитните погледи на останалите.

— Добро утро, Бисиса.

— Ах, значи вече разговаряш с мен.

— Имам една лоша и една добра новина.

Тя помисли, после въздъхна:

— Кажу първо лошата.

— Анализирах астрономическите данни, събрани от Абдикадир и предшествениците му във Вавилон. При първа възможност бих искал сам да огледам небето.

— И?

— Вселената умира.

Бисиса погледна прашната равнина и подтичващите в далечината маймуночовеци.

— А добрата?

— Има позвъняване. От Марс, станция „Уелс“. За теб.

34: ЕЛИ

СЕПТЕМВРИ 2069

На марсианския северен полюс, където цареше вечна зима и беше нощ, времето се влачеше мъчително бавно. Мира четеше, готвеше, чистеше и се ровеше във виртуалната библиотека: сваляше стари филми от Земята.

И освен това изучаваше станция „Уелс“.

Станцията всъщност се състоеше от седем модула, всеки построен около голям централен цилиндър. Бяха транспортирани с ракети, спуснати с парашут и превозени и монтирани с помощта на всъдеходи. Станцията се захранваше от малък ядрен реактор, охлаждан с марсиански въглероден двуокис и заровен в леда на километър от тях, където отпадните му продукти постепенно изравяха пещера.

Бяха я въвели в станцията през Шеста консерва, откъдето се осъществяваше достъпът до скафандрите. Пета бе заделена за медицински и научни цели, Трета не се използваше, а Втора бе „спалното“. Четвърта консерва бе парникът на станцията, с плоски саксии с растения, подредени под флуоресцентни тръби. В Седма консерва беше животоподдържащата система. Тук Ханс гордо ѝ показа своя биореактор, голяма прозрачна тръба, съдържаща мътна течност, в която синьо-зелена алга, *spirula plantensis*, произвеждаше кислород. Ели видя и растенията за извличане на влага. Сивкав натрошен марсиански лед се изпомпваше през поредица филтри, за да се очисти от ситния прах, който представляваше четирийсет процента от съдържанието му. Първа и Трета консерви бяха спални, където спокойно можеше да се побере десетчленен екипаж.

Но и двата модула понастоящем бяха изоставени. Повечето мебели бяха надуваеми, стените — напompани с вода от разтопен марсиански лед за по-добра звукоизолация. И навсякъде по тях бяха залепени биолуминесцентни осветителни панели, които можеха да се свалят и дори да се навият на руло. Бисиса си взе няколко, за да си свети в пещерата.

Под панелите се виждаше старата украса на станцията — във Втора тя представляваше градски пейзаж, в Пета — планини, в Шеста — море, в Първа — борова гора и в Трета — прерия. С малко експериментирание тя успя дори да раздвижи тези виртуални пейзажи. Но „люксоznите“ добавки, изглежда, не правеха впечатление на другите, които предпочитаха да живеят заедно във Втора консерва.

Юрий се ухили, когато видя какво е направила.

— Профукали са доста пари за това нещо. Различни земни правителства и организации, в годините след Слънчевата буря, когато финансирането е било ориентирано към космоса. Искали са да направят станцията малко късче от Земята. Но не може да си „вътрешен турист“. Така ни казваха по време на обучението. Ха!

— Няма ли ефект?

— Виж, стигат ти няколко снимки на близките и повечко зеленина, да успокоява очите. Макар че разправят, че на Марс имало оттенъци на червеното, каквито никога не сме виждали. Но всички тези картини на места, на които не съм бил, а и този градски пейзаж — ба! Гледай си го ти.

Изглежда, това бе някаква нова тенденция — първо на „Лоуел“, а сега и на станция „Уелс“ — скъпи съоръжения от Земята, изоставени и пренебрегвани от космическите.

Но Мира подозираше, че има друга, по-дълбока причина, която подтиква екипа на станцията да се завира във Втора консерва. Поразпита за това изкуствения интелект и в отговор получи изображения на древни човешки къщи, някога разпространени в Европа. Големи постройки с конични покриви и централна подпора, без вътрешни стени. Тук, на полюса на Марс, съвсем несъзнателно, обитателите на станция „Уелс“ бяха изоставили градските предразсъдъци на архитектите и се бяха върнали към много по-древни начини на съвместно съществуване. Кой знае защо тази мисъл ѝ се стори приятна.

Разбира се, подредбата на модулите служеше на една съвсем ясна цел, свързана с психологията на затвореното помещение. Винаги имаше поне два начина да се стигне от една точка до друга. Така, ако например Ели изпитваше желание да удуши Юрий, можеше да обикаля станцията, без да се сблъсква с него, докато не успее да овладее чувствата си. Хора, затворени по този начин и изолирани в мрак, който

продължаваше ужасно дълго, рано или късно се настройваха едни срещу други — знаеше го от опит. Затова средата бе важен фактор за неутрализиране на напрежението.

С времето Мира успя да си намери занимания. Имаше доста работа в градината в Четвърта консерва покрай растенията — ориз, спанак, картофи и грах, както и при почистването на хидропонните корита. Грендъл Спет с радост прие неквалифицираната ѝ помощ. В оранжерията разполагаха дори с няколко бамбукови стръка. Предишният екип на станцията се бе научил да приготвя това бързо порастващо растение, дори бяха изработили най-различни неща от него — например дървените хлопала, окачени над вратата на един от модулите. Градината осигуряваше само няколко процента от хранителните запаси на базата и погледнато формално, заемаше място, на което можеха да се складират много повече хранителни припаси от „Лоуел“. Но Мира скоро откри, че заниманията с растенията имат невероятен отмарящ ефект, което вероятно бе и истинската причина за съществуването им.

Но с каквото и да се занимаваше, Изкопът неумолимо я привличаше.

В края на краищата той бе в центъра на загадката, довела двете с майка ѝ тук. Проблемът бе, че се нуждаеше от специализирана помощ, за да слезе в него, а всички останали на станцията бяха погълнати от задачите си.

Минаха няколко седмици, преди да прилъже Ханс Крийчфилд да ѝ помогне със скафандъра и да я свали отново в ледената пещера на Изкопа.

Ели и Мира обиколиха предпазливо Изкопа. Под ярката светлина на прожекторите приличаха на огромни зелени буболечки.

Ели фон Девендър не проявяваше голяма охота да общува с Мира. Беше винаги заета, погълната от собствените си мисли, изпълнена с чувството за собствена значимост. Не беше от хората, които се грижат за околните. Но поне обичаше да говори за работата си и Мира подклаждаше това с множество въпроси.

Ели бе монтирала цяла система датчици около Окото, едни в помещението, други в тунели, прокопани в марсианския лед.

— Детектори на високоенергийни частици — изброяваше тя. — Радиационни сензори. Има и резервоар за улавяне на неутрино. — Говореше за едно помещение в другия край на пещерата, пълно с течен въглероден двуокис.

Ели разполагаше и с активни системи за сондиране на Окото. Беше монтирала малка лазерна инсталация и оръдия за изстрелване на микрочастици, насочени към Окото като пушките на наказателен отряд. Последните можеха да имитират собствените радиационни и микроелементни емисии на Окото — и именно чрез манипулиране на тяхната активност Ели бе успяла да изпрати сигнали до мобилния телефон на Бисиса, изоставен на един друг свят.

Но основният интерес на Ели бе насочен към детектора на гравитационни вълни. Беше го конструирала собственооръчно, та да е пригоден за странните условия на марсианския полюс. С помощта на няколко къртици, взети назаем от Ханс — умни малки копачи с горещи нослета, предназначени за изследване вътрешната структура на ледената шапка, бе прокопала мрежа от прави тунели, в които бе монтирала високочестотни лазери. Идеята ѝ беше, че всяка промяна в гравитационното поле около Окото или в Марсианската клетка ще предизвика възникване на гравитационни вълни. Вълните щяха да породят трусове в шапката и дори най-леките смущения щяха да бъдат засечени като измествания на лазерните лъчи.

— Системата ми е доста капризна — призна тя. — Гравитационните вълни са ужасно слаби. Марс е геологично спокойна планета, но от време на време се усеща някой трус. А полярната шапка се мести непрестанно. Но всичко това може да бъде взето предвид. Разполагам с дублиращи системи на повърхността и в орбита. Най-впечатляващата е двойна станция, монтирана на луните Фобос и Деймос — когато помежду им има пряка видимост, ги използвам за координираща основа...

— И всичко това ти помага да изучаваш Окото?

— Не само Окото. И Клетката.

Ели ѝ обясни, че Окото и клетката от усукано пространство-време представляват всъщност два елемента на взаимносвързана система, нещо като *ин* и *ян*. Че системата е динамична и елементите непрестанно се подлагат на изпитания. И че тъкмо тази мълчалива, продължаваща от векове битка, поражда емисиите на частици,

радиационните лъчения и гравитационните вълни, които тя улавя и анализира.

— В известен смисъл за мен марсианската технология е по-интересна — сподели тя с Мира. — Тъй като смятам, че е по-близко до нашето ниво на развитие и ще имаме по-големи шансове да я разберем.

— Така е. И ако успеем — тогава какво?

Ели сви рамене: движението беше подсилено от сервомеханизмите на скафандъра.

— Научим ли се да управляваме пространство-времето, няма да има граница на онова, което можем да постигнем. Архитектура, отървала се от ограниченията на гравитацията. Изкуствени гравитационни полета. Антигравитационни полета. Космически двигатели без реактивна маса. Прихващащи лъчи. Бихме могли дори да създаваме свои джобни вселени, като тази на Мир.

— Трябва да го патентоваш веднага щом го откриеш — подхвърли необмислено Мира.

Ели я изгледа хладно.

— Според мен най-важното е подобна технология да попадне в правилните ръце. Тук не става въпрос само за пари. Не си ли съгласна?

— Разбира се. Просто се пошегувах. — Напомни си, че все още я водят за външен човек. Понечи да си тръгне, но Ели я спря.

— Има и още нещо — каза Ели колебливо.

— Какво?

— Не съм сигурна... — Ели млъкна. — Да го кажем така. Не смятам, че всеки елемент от структурата на гравитационното поле, което засичам, е свързан с технологията. Съществува ниво на детайла, което е толкова сложно — бих го нарекла стилно, — че може да притежава смисъл, надхвърлящ функционалното предназначение.

Мира бе живяла достатъчно дълго с Юджийн Менгълс, за да разпознае академичната предпазливост, както и стаените съмнения.

— Щом не е функционално, тогава какво може да е? Символно?

— Да, възможно е.

Въображението на Мира започна да се развихря.

— Смяташ, че там има заложиени символи? Вътре в гравитационното поле? Но какви символи — писмени знаци, изображения? Записани в тъканта на времето? Това е невероятно!

Ели игнорира последната бележка. Мира осъзна, че няма да каже нищо, ако не е съвсем сигурна.

— Писмените знаци, предполагам, са най-близката аналогия. Откривам определен вид символи, повтарящи се навсякъде в полето. Глифове. И те идват на групи. Някои от тези групи също проявяват повтораемост.

— Групи от глифове. Думи?

— Или цели изречения. Искам да кажа, ако всеки глиф изразява определена концепция — нещо като идеограма, вместо буква. — Ели сякаш произгуби малко от първоначалната си увереност, очевидно ужасно много се боеше да не се изложи като учен. Когато заговори отново, гласът ѝ почти трепереше. — Нали разбираш колко необикновено е всичко това? Познаваме няколко типа извънземни разуми и нито един от тях не е показал символен модел за комуникация. Ако двете с теб общувахме чрез телепатия, това би обяснило защо не са ни необходими букви, за да го правим. Следователно не съществува конкретна причина да вярваме, че марсианските конструктори на тази клетка са ни оставили някакво послание.

— И въпреки това, ако си права, ще излезе обратното. — Мира погледна плененото Око. — Може би трябваше да го очакваме. Само по себе си това заловено Око е достатъчно силно послание. „Погледнете какво направихме. Ние се съпротивлявахме. Отрязахме ръката на чудовището...“ Не мисля обаче...

— Все още съм далеч от мисълта, че ще успея да разшифровам знаците. Каквото и да има там, то е сложно, не е само редица символи, тоест нещо като изречение, а матрица в триизмерно пространство, може би дори в повече измерения. Ако глифовете са реални, със сигурност има значение не само формата, но и разположението им.

— Би трябвало да има начална точка — каза замислено Мира. — Първа буква...

Ели кимна в шлема.

— Опитвам се да извлека някои от най-често повтарящите се символни последователности.

Мира я разглеждаше крадешком. Очите на Ели не се виждаха зад лицевото стъкло и очилата, но изражението ѝ беше хладно. Мира си даде сметка, че не знае почти нищо за тази жена, която може би бе на прага на откритието на епохата. Почти не бяха разговаряли през дългите месеци, откакто Мира бе тук.

Мира направи и за двете кафе. Носеше дозите в еднократни торбички, които се включваха в букса отстрани на шлема.

— Ели, откъде си? От Централна Европа?

— От Холандия, по-точно. Гражданин на Евразия. Както и ти, предполагам?

— Извинявай, но не мога да преценя на колко си години.

— Бях на две, когато ни удари бурята — отвърна малко троснато Ели. Което значеше, че сега трябва да е на двайсет и девет. — Не помня бурята. Помня лагерите за бежанци, където с родителите си прекарах три години. Родителите ми бяха против да правя научна кариера. След бурята има много за възстановяване, така казваха. Трябвало да работя това, да стана архитект или инженер, а не физик. Твърдяха, че дългът ми го повелявал.

— Но накрая ти си спечелила спора.

— И изгубих родителите си. Мисля, че искаха да страдам, както бяха страдали те, след като Слънчевата буря бе разрушила дома им и плановите за живота. Понякога им се искаше бурята да бе унищожила всичко, за да нямат такова неблагодарно дете, което отказва да ги разбере.

Неочакваното ѝ словоизлияние завари Мира неподготвена.

— Когато се захващаш с нещо, правиш го докрай, нали, Ели? Затова си тук и работиш с Окото. Заради онова, което бурята е направила на родителите ти.

— Не. Тук съм, защото физиката е невероятно интересна наука.

— Разбира се, че е така. Ели, не си казвала на никого за тези символи в клетката, нали? Никой от екипа не знае. Защо го каза на мен?

Ели неочаквано се засмя.

— Трябваше да го споделя с някого. Само за да проверя дали не звучи съвсем налудничаво. Въпреки че ти не си достатъчно квалифицирана, за да прецениш работата ми или резултатите.

— Разбира се, че не съм — отвърна сухо Мира. — Ели, радвам се, че ми каза. — В шлема ѝ отекна мелодичен сигнал и скафандърът я предупреди, че е време да се връща на повърхността: Ханс я чакаше. — Ще ми кажеш, ако има още неща, нали?

— Разбира се. — След което Ели се върна към работата си, към невидимата клетка и неуловимото гравитационно бойно поле, оставено от две чуждоземни раси.

35: „БРАДАТА НА ПОСЕЙДОН“

Бисиса, Емелайн Уайт и младият Абдикадир Омар щяха да прекосят Атлантическия океан на борда на „Брадата на Посейдон“. Според неопитната преценка на Бисиса този плавателен съд представляваше странна смесица между александрийска трирема и шхуна от деветнайсети век — нещо като „Къти Сарк“ с гребла. Беше под командването на англоговорящ грък, който се отнасяше към пътниците си с максимално уважение, след като Абдикадир му предаде писмото с печатите на Евмений.

Наложи се да прекарат няколко седмици в малкото пристанище на Гибралтар в очакване корабът да пристигне и да се подготви. В този свят прекосяването на Атлантика не беше обикновено явление. Всички изпитаха облекчение, когато най-сетне потеглиха.

„Брадата на Посейдон“ пореше мощно сивите вълни на летния океан. Екипажът действаше енергично; моряците общуваха на причудлив жаргон, смесица от английски от деветнайсети век и архаичен гръцки.

Бисиса прекарваше на палубата колкото се може повече време. Океанът не я плашеше, бе свикнала да пътува. Емелайн също — тя вече имаше достатъчно опит. Само нещастният Абдикадир страда няколко дни от морската болест.

Веднага щом напуснаха Гибралтар, Емелайн започна да показва нарастваща самоувереност. Корабът бе притежание на вавилонска компания, но поне половината от снаряжението на борда бе американско и тя с радост отхвърляше нечистотията на странния Стар свят.

— Срегнахме се с кораби — разказа на Бисиса. — Наши чикагски съдове се спуснаха по Мисисипи до делтата, където пресрещнаха гръцки гребни съдове, пристигнали да изучават Мексиканския залив. Показахме на александрийците как се правят мачти, които да не се трошат по време на буря, и как да заплитат такелаж и на свой ред използвахме опита им с триремите, за да

конструираме кораби за движение срещу течението на реката. Обмен между народи, както казваше Джош.

— Но нямате параходи.

— Още не. Имаме няколко парни катера в езерото Мичиган, които преживяха Хроносрива. Но все още не сме готови да се преборим с океана. Скоро обаче ще ни потрябват парни двигатели, защото ледът се спуска на юг. — Тя посочи с ръка.

Според звездните координати на телефона — примитивен заместител на някогашната GPS система — сега се намираха южно от Бермудите, някъде към трийсетия паралел. Но дори толкова на юг Бисиса мярна в далечината белите върхове на айсберги.

По време на плаването Бисиса се постара да опознае по-добре спътниците си.

Абди бе умен и любознателен младеж, уникален продукт, научен да разсъждава от своя съвременен английски баща и получил образование от гръцки учители. В него имаше достатъчно, за да й напомня за първия Абди.

Емелайн бе по-сложен случай. Призракът на Джош не преставаше да виси между тях, макар рядко да говореха за него. И въпреки че бе намерила сили да прекоси океана, за да проучи въпроса с телефонното позвъняване, както би направил мъжът ѝ, Емелайн призна на Бисиса, че цялата тази история я потиска.

— Бях само на девет, когато светът около Чикаго замръзна. През по-голямата част от живота си участвах във „великия план по възстановяването“, както го бе кръстил кметът Райс. Имахме страшно много работа. Така и не ми оставаше време да се замисля над най-голямата мистерия — защо сме тук всички ние. Както човек избягва да мисли за неизбежната си кончина. Но сега, когато ти си тук...

— Аз съм ангел на смъртта — засмя се мрачно Бисиса.

— Едва ли си точно това, макар че не ни донесе добри новини, нали? Ще ти призная нещо — ще се почувствам щастлива, когато се прибера в Чикаго и мога да се върна към нормалния живот!

Нощем телефонът настояваше Бисиса да го остави на палубата, за да изучава небето. Тя му направи малък дървен статив и го привързваше за него, за да не падне, когато корабът се клати.

Мир бе неспокоен свят, с климат, закърпен също както геологичните му особености и все още ненапълно улегнал. Но в средата на океана небето беше ясно и изчистено от вулканичната пепел, която се стелеше над континентите. Телефонът търпеливо съзерцаваше звездите и сравняваше наблюденията си с тези, направени през първите години на Мир, както и от астрономите във Вавилонската обсерватория. Пращаше изображения до стария радиопредавател от Птичката във Вавилон и оттам — можеха само да се надяват — през Окото, в истинската вселена.

Заразена от ентузиазма на телефона, Бисиса шареше с поглед из небосвода с надежда да зърне мътното светещо петно на Млечния път.

Тъкмо от тези и други наблюдения и обмена на информация между телефона и изкуствения интелект на Марс последният бе стигнал до извода, че вселената, в която се намира Мир, се разширява с невероятни темпове. Така например галактиката Андромеда, най-близката до Млечния път, се смалвяваше с необичайна скорост. Космолозите свързваха това с разширяването на вселената на Земята, подхранвано от тъмната енергия и едно антигравитационно поле, наречено „квинтесенциално“. Сега обаче квинтесенцията разкъсваше и вселената на Бисиса и това се случваше много по-рано и бързо, отколкото би трябвало.

На тази основа бяха направени предположенията за скорошния край на вселената, макар че изчисленията все още не бяха достатъчно точни. Телефонът смяташе, че процесът може вече да е засегнал самия строеж на галактиката, чиито далечни звезди показваха преместване в червения диапазон. Краят на света може би вече се виждаше на небето, стига да знаеш накъде да погледнеш.

Освен това телефонът показва на Бисиса планетите: Марс вечер и Венера — най-ярката утринна звезда.

— А преди въобще не се виждаха — обясни той. — Говоря за онези първи месеци, когато се опитвах да определя къде се намира Мир.

— Спомням си.

— Видимостта тогава бе много лоша. Не бях забелязал колко са различни...

Както Марс, така и Венера бяха мънички синкави точки.

36: „ХЪБЪЛ“

ЯНУАРИ 2070

Обикалящият на постоянна орбита около Земята телескоп „Хъбъл“ представляваше огромен двоен цилиндър с дължина тринайсет метра. Разперените му слънчеви колектори бяха обърнати към светилото.

По-тесният преден цилиндър, известен още като „предна черупка“, беше отворен, с увиснал капак. В основата му — близо до самия ръб на цилиндъра — бе монтиран двуметров огледален отражател. Огледалото бе високо прецизно, изработено от специално титаниево-силициево стъкло и покрито със защитен слой от алуминиево-магнезиев флуорид. Светлината, събирана в отражателя, се фокусираше върху втори, по-малък, и оттам се насочваше под формата на тънък лъч към цял набор сложни научни инструменти: спектрални анализатори и калибриращи прибори за поляризация и светлинен интензитет.

От външната страна на корпуса бяха монтирани перила. Телескопът бе конструиран така, че да може да се побере в товарния отсек на космическа совалка, където да бъде обслужван и ремонтиран от астронавти-инженери.

Понеже бе сложен и скъп космически проект, телескопът бе жертва на постоянно недофинансиране, закъснения и паузи в поддръжката, предизвикани от затрудненото състояние на НАСА. Изстрелването му бе забавено с години, заради бедствието с „Челинджър“. Когато най-сетне бе изведен на орбита, първите изображения, които изпрати, бяха размазани от „сферични аберации“, миниатюрен дефект в отражателя, колкото късче от човешки косъм, убягнал на инженерите при провежданите изпитания. Изминаха няколко години, преди друга совалка да откара коригираща система лещи, която да компенсира дефекта.

Все пак извеждането на първия космически телескоп на орбита бе осъществяване на отколешна мечта на астрономите да преодолеят

завесата на земната атмосфера. Телескопът бе в състояние да изпрати точни снимки на облаците на двеста километра над Юпитер.

Скоро след това телескопът вече се определяше като най-успешната космическа мисия на НАСА след кацането на Луната. Десетилетия след изстрелването му снимки от него продължаваха да се използват за виртуална декорация на стени и лица татуировки.

Но поддържащите полети на телескопа не преставаха да са сериозно финансово бреме и след катастрофата на „Колумбия“ ентузиазмът за космически изследвания поугасна. Освен това телескопът показваше белези на остаряване. Астронавтите замениха износените жироскопи, захабените слънчеви колектори и разкъсаната изолация — всичко това следствие от микрометеорити и отломки и от корозията от високореактивни газове, каквито се срещаха в горните слоеве на земната атмосфера.

Най-накрая телескопът се сдоби и с по-млад, по-евтин и по-ефикасен съперник и му беше наредено да се разположи така, че да намали максимално атмосферното триене — тоест консервиране на орбита, докато не настъпят по-благоприятни времена.

Повечето му системи бяха изключени. Капакът на предния цилиндър се хлопна — телескопът затвори единственото си око.

Изминаха десетилетия.

Благодарение на консервацията телескопът оцеля по време на Слънчевата буря.

А след бурята настъпи нова ера, с други предизвикателства, които оценяваха значението на „очите“ в небето.

Пет години след Слънчевата буря към телескопа от Земята най-сетне се отправи космически кораб, но това не беше познатата совалка, а неин далечен потомък. Корабът бе оборудван с механична ръка и комплект архаични резервни части. Астронавтите замениха повредените компоненти, събудиха отново системите на телескопа и се върнаха на Земята. Телескопът отново отвори единственото си око. Изминаха още години. И после телескопът видя *нещо*.

Мнозина намериха за странно, че най-старият космически телескоп бе първата от всички наблюдателни системи, засякла приближаващата се К-бомба.

В кабинета си в Маунт Уедър Бела Фингал разглеждаше изображенията от „Хъбъл“ — малката капка, изкривяваща блещукането на звездите. Оставаше по-малко от година до приближаването на бомбата към Земята. Стомахът ѝ се сви от ужас при тази мисъл.

Тя повика Пакстън.

— Боб, ела тук. Не можем просто да седим и да чакаме това проклето нещо. Искам да чуя свежи идеи.

37: НОВИ НЮ ОРЛИЪНС

През последния ден от плаването си „Брадата на Посейдон“ навлезе в сложната система на делтата.

Дори Абдикадир излезе на палубата, за да гледа. Тъй като морското равнище в тази част на света бе по-ниско, речните води навлизаха дълбоко навътре в залива. Из тесните околни канали изплашените пътници мярнаха лениво припичащи се алигатори.

Гребците насочиха кораба към едно малко заливче. Бисиса забеляза пристанище и складове, дори вълнолом и нещо като дървен кран. Зад пристанищните сгради се гушеше малко градче с дървени къщурки.

— Добре дошли в *Нови* Ню Орлиънс — обърна се към тях Емелайн. — Всъщност няма какво толкова да се види. Но правим каквото ни е по силите.

Абдикадир прошепна нещо, което приличаше на молитва на старогръцки.

— Бисиса. Чудех се какви машини използват американците, за да прочистват дъната на заливите си. Погледни нататък.

През маранята над морската повърхност Бисиса забеляза нещо, което ѝ заприлича на бавно крачещи слонове. Овързани с въжени хамути и събрани на групи по четири, огромните животни теглеха тежки машини. Слоновете изглеждаха доста странно — с малки закръглени глави и гърбици. Мъжете, които ги подкарваха с остени и камшици, бяха като джуджета край тях. Тези слонове със сигурност бяха по-едри от африканските, които бе виждала Бисиса. Един от тях вдигна глава и нададе тънък пронизителен рев и тя видя необичайно дълги бивни, завити на спирали.

— Това не са слонове, нали?

— Добре дошла в Америка — подсмихна се Емелайн. — Наричаме ги Джефърсънови мамути. Някои им казват „императорски“, други „колумбийски“, но ние от Чикаго сме патриоти и затова сме ги кръстили „джефърсънови“.

— Лесно ли се опитомяват? — попита заинтригувано Абдикадир.

— Не и според вестниците — отвърна Емелайн. — Докарахме укротители на слонове чак от Индия. Но и те се затрудниха, в края на краищата индийските слонове са продукт на хилядолетен подбор и обучение, за каквито тук не може да става и дума. Но да побързаме. Трябва да хванем влака...

Слязоха, натоварени със съвсем малко багаж. Пристанищните работници не проявиха особен интерес към новопристигналите, въпреки македонските им одежди.

Беше лято и в момента се намираха някъде на ширината на стария Ню Орлиънс. Но вятърът от север беше студен.

Нямаше железопътна станция, само релси, свършващи при купчина ръждясали жезла, край които на голата земя спяха пътниците. Десетина вагона бяха закачени за стар парен локомотив, зад който имаше товарен фургон, пълен с цепеници.

Емелайн разговаря направо с машиниста и използва доларови бонове, за да му плати за пътуването. Освен това купи хляб, месо и кафе от единствения бар в градчето. Боновете изглеждаха съвсем новички, вероятно Чикаго наскоро бе започнал да ги издава.

На своя земя Емелайн се държеше различно — сега беше жизнерадостна и решителна. Бисиса трябваше да признае, че въпреки цялостната си изостаналост „парна“ Америка е много по-модерна от Европа на Александър, която сякаш потъваше назад в миналото.

Емелайн бе запазила едно купе само за тях. В преобладаващата си част останалите вагони бяха пълни със стоки — бали вълна, дървен материал, бурета осолена риба. Прозорците не бяха остъклени, но имаха щори, за да спират вятъра, и дебели завеси от оранжев вълнен плат, който издаваше тежка неприятна миризма. Емелайн ги увери, че това е напълно достатъчно, за да пътуват на топло до Ню Чикаго.

— Но след това ще са ви нужни дебели дрехи за леда — добави. — Ще ги купим от града.

Няколко часа след като слязоха на брега — беше по обед, — локомотивът изпусна облак бял дим и влакът бавно потегли. Накачалите по релсите птици се разхвърчаха. От близките къщи дотичаха мършави дечица, за да им помашат. Абди и Бисиса също им помахаха. Вятърът внезапно смени посоката си и димът от комина

нахлу в купето — миришеше на горящо дърво, приятен, успокояващ мирис.

Емелайн им обясни, че ще следват поречието на Мисисипи нагоре чак до Ню Чикаго, който бил разположен някъде около Мемфис в стария свят. Предстоеше да изминат няколкостотин мили, което щеше да им отнеме около двайсет и четири часа, така че щяха да спят във влака.

Бисиса надзърташе любопитно през прозореца. По реката имаше движение, причудлива смесица от съдове — александрийски триреми, нещо като параход с големи кръгли колела, акостирал на брега, и дори индиански канута, макар на Мир да нямаше истински индианци.

— Откриха няколко стари канута в музея на Чикаго, останали от световното търговско изложение. Разглобиха ги, за да видят как се правят. От едно цирково шоу „Дивият запад“ пък взеха модели за вигвами, индиански лъкове и стрели. Канутата са много елегантни, нали? Веднъж с Джош излязохме на разходка с едно. Но водата е страшно студена, дори на юг.

Изтича направо от леда. По-добре да не падате в нея.

— Камили! — възкликна Абдикадир и посочи.

И наистина, цял керван се движеше бавно на юг. Хората — мъже и жени — язدهа странни коне, които непрестанно се дърпаха и опитваха да хапят. Камилите се извисяваха над тях, натоварени с огромно количество бали, лениви и надменни.

— И те ли са внос?

— О, не — отвърна Емелайн. — Камилите вече бяха тук. Но конете не се оказаха особено полезни. Нали ви казах, че разполагаме с цяла менажерия. Мамути и мастодонти, камили и саблезъби тигри — молете се да не срещнем някой от тях!

— Тези всичките — промърмори телефонът на Бисиса от джоба ѝ — са изчезнали много преди първите заселници да се появят на американска земя. А конете са ги изяли. Ученическа грешка.

— Тихо. Не забравяй, че тук сме гости.

— Както и чикагците в известен смисъл...

Бисиса забеляза, че Емелайн се мръщи. Американката очевидно смяташе за проява на лош вкус да прекъсваш разговора с жив човек заради някаква говоряща кутийка.

Абдикадир обаче беше израсъл под влиянието на баща си и попита заинтригувано:

— Този твой телефон може ли да улавя сигнали от Земята?

Бисиса бе проверявала връзката на телефона през Окото.

— Мисля, че да.

— Само че в минимален режим на обмен — добави телефонът.

— И дори тогава сигналът е непостоянен...

На Бисиса ѝ хрумна неочаквана мисъл.

— Питам се — обърна се тя към телефона, — колко близо може да са чикагците до откриване на радиото?

Вместо отговор на екрана на телефона се появи ситен текст. Само едно поколение преди времевия отрязък на Чикаго Джеймс Кларк Максвел, шотландският физик, на когото се възхищаваше Алексей Карел, бе предсказал, че електромагнитната енергия може да преодолява големи разстояния. Самият чикагски отрязък бе от един съвсем кратък период между първите опити на Хайнрих Херц с параболичен предавател и приемник на няколко метра от него, доказали верността на съждението на Максвел, и изпращането на сигнал между двата бряга на Атлантика, осъществено от Маркони.

— Трябва да поработим върху това, Абди. Помисли си колко полезна би била в момента една връзка с Вавилон. Дали да не си направим работилница, когато стигнем в Чикаго?

— Сигурно ще е много интересно!

— Защо не почакате — прекъсна ги малко троснато Емелайн, — докато ви покажа какво сме постигнали ние, нещастните чикагци, за да подобрим живота си?

— Извинявай, Емелайн — побърза да отговори Бисиса. — Постъпих необмислено.

— Добре де — рече Емелайн с поомекнал глас. — Само не се фукай с твоите хитроумни машинки пред кмета Райс и Извънредния комитет, защото наистина може да ги обидиш. Всъщност всичко това едва ли ще има значение, ако твоята играчка е права за идващия край на света. Може ли да ни осведоми поне кога ще стане това?

— Събраната информация не е съвсем достоверна — прошепна телефонът. — Ръкописи от наблюдения на вавилонски астрономи, инструменти, демонтирани от разбит военен хеликоптер...

— Зная, зная — прекъсна го нетърпеливо Бисиса. — Просто ни кажи приблизителните си изчисления.

— Пет века. Плюс-минус няколко десетилетия. Настъпи мълчание. После Емелайн се разсмя, но малко пресилено.

— Бисиса, ти наистина донесе само лоши новини. Но Абдикадир изглеждаше невъзмутим.

— Пет века са много време. Ще открием как да се справим с проблема много преди това.

Прекараха нощта във влака.

Студеният въздух отвън, миризмата на горящо дърво и равномерното потракване на колелата постепенно унесоха Бисиса. Но от време на време вагонът се разтърсваше по-силно и тя се събуждаше.

Веднъж чу животински рев, приличаше на вълчи вой, но беше по-дълбок и по-силен. Идваше отдалече. Това я накара да си спомни, че не се намира в зоологическа градина с подобрани образци. Светът отвън бе съвсем истински, плеистоценова Америка бе земя, непокорена от човека. Но звуците на непознатите животни й поддържаха вълнуващо. Близо два милиона години древните хора бяха обитавали един подобен свят и накрая бяха победили. Може би Джефърсъновата идея за връщане към корените съдържаеше зрънце истина.

Въпреки това бе доста страшно да ги слуша. Усети, че Емелайн я наблюдава в мрака. Но Абдикадир спеше тихо, загърнат в невинното спокойствие на младостта.

38: РАЗХОДКА НА ОТКРИТО

МАРТ 2070

Юрий и Грендъл поканиха Мира на екскурзия.

— Рутинна инспекция и събиране на образци — обясни Юрий.
— Но ще имаш възможност да излезеш навън.

Навън. След месеци, прекарани в една скована от лед метална кутия, напред гладко и тънещо в мрак поле, тази дума имаше вълшебно въздействие върху Мира.

Но когато последва Юрий и Грендъл през мекия херметичен ръкав до вътрешността на всъдехода, си даде сметка, че само заменя едно затворено пространство с друго.

Грендъл Спет, изглежда, бе предугадила мислите й.

— Ще свикнеш — побърза да я успокои. — Ако не друго, поне ще смениш картината зад прозореца.

Юрий и Грендъл седнаха отпред, Мира се настани зад тях.

— Затегнахте ли коланите? — попита Юрий и натисна едно копче.

Люкът се затвори с тропот, ръкавът към базата се отдели със свистене и всъдеходът потегли.

Навън бе северно лято. Пролетта бе настъпила някъде по Коледа, с експлозивна сублимация на сух леден сняг, който се превръщаше в пара веднага щом слънчевите лъчи го докосваха, и за известно време видимостта се влоши още повече, отколкото през зимата. Но сега, когато пролетното топене бе приключило и зимната ледена шапка беше изчезнала, Слънцето се търкаляше ниско по безоблачното оранжевокафяво небе.

Това беше първото излизане на Бисиса с някой от всъдеходите на базата. Оказа се доста по-малък от чудовището, с което бе пристигнала от „Лоуел“; в миниатюрната кабина бяха натъпкани лаборатория, отделение за обличане на скафандри, кухня и тоалетна с мивка, където

можеше да се изтрива с влажна гъба. Всъдеходът теглеше ремарке, което не съдържаше преносима ядрена енергостанция като „Дискавъри“ от Порт Лоуел, а метаноизгаряща турбина.

— Добиваме метан от марсианския въглероден двуокис — обясни Юрий високо, за да надвие ръмженето на двигателя. — Ханс нарича този процес ОНМ. Оползотворяване на място. Процесът е доста бавен и се налага да чакаме, докато резервоарът се напълни. Ето защо можем да си позволим само няколко излизания през годината.

— Трябва ви ядрен реактор — каза Мира.

Юрий се ухили.

— „Лоуел“ прибира най-доброто оборудване. За нас остава шлаката. Но усилието си заслужава. — Той чукна по таблото на всъдехода, сякаш се извиняваше.

— Не очаквай нещо особено от това пътуване — предупреди я Грендъл.

— Е, поне е нещо ново за мен — отвърна Мира.

— Всъщност ти ни правиш услуга. Според правилата при излизане във всъдехода трябва да има трима души. Но всички се дърпат и отказват, защото си имат работа. Обикновено излизам само аз, или Грендъл. Изкуственият интелект все мърмори, защото нарушаваме правилника.

— Не ни достига персонал — призна натъжено Грендъл. — По принцип станция „Уелс“ трябва да побира десет души. Но на Марс има толкова работа...

— Предполагам, че Ели категорично отказва да се отдели от Изкопа?

— Естествено. — Грендъл се намръщи. — Но тя и без това не е от нашите. Искам да кажа, че не е марсианка.

— Ами Ханс?

— Ханс е зает човек — обясни Юрий. — Когато не управлява станцията или не пробива дупки в леда, се занимава със своите ОНМ експерименти. Опитва се да живее от земята, тук, на Марс. Сигурно си мислиш, че северният марсиански полюс е странно място за подобни експерименти. Но тук има вода, Мира, точно под повърхността, под формата на лед. Не можеш да я откриеш на нито една от вътрешните планети, освен при нас и на Земята, разбира се.

— Е, Ханс не се ограничава само с това — добави Грендъл.

— Така е — кимна Юрий. — Всъщност марсианската ледена шапка има известно сходство със спътниците на Сатурн и Юпитер, които по принцип не са нищо повече от огромни топки твърд лед около скална сърцевина. Ето защо Ханс се опитва да разработи технология, която да ни помогне да оцелеем навсякъде.

— Доста амбициозен план.

— Така е — повтори Юрий. — Но в края на краищата той е южноафриканец, макар и само по майчина линия. Знаеш какви са африканците в наши дни. Те излязоха големите победители от Слънчевата буря — политически и икономически. Ханс е побъркан на тема Марс. А като *африкански* марсианец си поставя по-далечни цели...

След няколкочасово пътуване стигнаха покрайнините на спираловидния каньон.

Стената от омекнал лед се бе смалила и каньонът не изглеждаше особено дълбок, така че Мира предположи, че всъдеходът ще се спусне без особени затруднения на дъното. И наистина, в леда се виждаха стари коловози, водещи към вътрешността. Но по-нататък каньонът се разширяваше и задълбочаваше, извиваше плавно в далечината, като издълбана от природата магистрала.

Не се спуснаха веднага в каньона. Вместо това Юрий насочи всъдехода към ръба на стената и скоро от мрака изникна някакъв неясен насекомоподобен силует. Оказа се триножник с тясна платформа, на която бяха наредени различни прибори. Всъдеходът бе снабден с механична ръка, която се пресегна внимателно към платформата.

— Това е КЕП — обясни Юрий. — Контейнер за експерименти на повърхността. Нещо като метеорологична станция, към която е добавен сеизмометър, лазерни огледала и други прибори. Поставили сме цяла мрежа такива навсякъде из полярната шапка. — В гласа му се долавяше нескрита гордост.

— И защо е на платформа? — попита Мира.

— За да се издига над леденото покритие, което до края на зимата може да достигне дебелина няколко метра. А има и локални ефекти — можеш да си представиш какви температурни колебания

търпи повърхността през различните периоди. Както и налягането. Затова датчиците са на стативи.

— Изглежда ми доста крехък. Сякаш може да падне при първия по-силен вятър.

— Не се тревожи, изчислил съм силата на вятъра. Това бебче няма да падне и при ураган.

— Твоя конструкция ли е?

— Негова — каза Грендъл. — И ужасно се гордее с нея. Ако виждаш някакво сходство с марсианските трикраки бойни машини от старите филми за нашественици, тя е напълно случайна.

— Всичките са мои бебчета. — Юрий отметна глава и се разсмя през гъстата си черна брада.

Докато стоеше на няколко метра от ръба на стената, всъдеходът изстреля още хитроумни машинки: „търкалящи се камъни“, подобни на кафези за птици топки с диаметър един метър, които се носеха по равната марсианска повърхност, и „умен прах“ — облаци черна пудра, състояща се от микроскопични сензори със собствен набор инструменти, захранвани от микровълновата енергия на небето или носени от вятъра.

— Над тези нямаме контрол — отиват там, където ги отнесе вятърът — обясни Юрий. — После се размесват със снега. Но идеята е цялата ледена шапка да се покрие със сензори, за да разполагаме с пълна информация за нея. Дори сега данните, които набираме, са в огромно количество.

След като се погрижиха за КЕП, всъдеходът слезе в каньона. Оказа се, че ледената стена се състои от множество слоеве, като скалните, разделени от други, още по-фини пластове — съвсем тънки, подобно на страници на книги, някои от които едва се различаваха. Всъдеходът се спускаше бавно и много внимателно, сякаш движенията му бяха програмирани. От време на време Юрий или Грендъл чукваха таблото и тогава всъдеходът спираше, а механичната ръка се протягаше да вземе образци: отчупваше парче от някой слой или пъхваше между слоевете прибор за измерване; понякога оставяше малък датчик.

— С това ще се занимаваме чак до дъното — обясни Грендъл. — Проби от пластове. Търсим признаци за живот, настоящ или от миналото. Юрий се опитва да създаде глобална карта на геопластовете

и движението им едни спрямо други през различните епохи. Лично аз не съм особено ентузиазизирана от подобен проект. Но ако забележим нещо наистина интересно, ще излезем навън, за да го разгледаме. Пазим подобни упражнения за краен случай, защото сама се увери какво досадно занимание е обличането на скафандъра.

Юрий се разсмя отново. Всъдеходът продължаваше бавно да пълзи.

— Разговарях с Ели — поде малко неуверено Мира. — Долу в Изкопа. Тя ми разказа за преживяванията си покрай Слънчевата буря.

Грендъл се обърна и я погледна с вдигнати вежди.

— Оказала ти е голяма чест. На мен ми трябваха три месеца, за да стигна до това положение. При това аз съм нейният официален психотерапевт.

— Изглежда, е прекарала трудно детство.

— Аз самата бях на десет — заговори Грендъл. — Израснах в Охайо. Живеехме във ферма, далече от куполите. Татко построи бункер, както старите убежища от торнадо. Изгубихме всичко и след това ни натикаха в лагер за бежанци. Баща ми умря след няколко години. От рак на кожата. В лагера работех като милосърдна сестра. Исках да видя какво е да се занимаваш с медицина. Пък и споменът от безсилието, когато научих, че баща ми е неизлечимо болен... След Слънчевата буря и лагера се включих към една програма за екологично възстановяване в Средния запад. Там обикнах биологията.

— Аз пък съм се родил след Слънчевата буря — обади се Юрий. — На Луната, от майка руския и баща ирландец. Известно време съм живял и на Земята. Като юноша работих в програмата за ековъзстановяване на канадския арктически пояс.

— Там ли обикна леда?

— Сигурно.

— И сега си тук — довърши Мира. — Сега си космически.

— Марсианец — поправиха я едновременно Грендъл и Юрий.

— Космически са онези, дето живуркат горе по скалните отломъци в небето — обясни Юрий. — Марс е Марс, и толкова. Не сме длъжни да споделяме техните амбиции.

— Но го правите, когато става дума за Окоето в Изкопа.

— За него да, естествено — съгласи се Юрий. — Но бих предпочел да се огранича само с това. — Той махна с ръка към

скулптурите от лед зад прозореца. — Марс. Това ми стига.

— Завиждам ти — произнесе неочаквано за себе си Мира. —
Защото имаш цел в живота.

Грендъл се обърна и я погледна с любопитство.

— Завистта не е добро чувство, Мира. Ти имаш свой живот.

— Така е, но ми се струва, че в момента изживявам само
последниците от него.

Грендъл изпръхтя.

— Напълно разбираемо, като се има предвид коя е майка ти.
Можем да поговорим сериозно за това, ако желаеш.

— Или да разговаряме за моята майка, която ме научи как се пие
водка — каза Юрий. — Един от начините да оправиш отношенията си
със света.

Прозвуча мек сигнал и на таблото блесна светлина. Юрий чукна
върху нея и на екрана се появи лицето на Алексей Карел.

— Налага се да се връщате. Съжалявам, ако съм ви развалил
удоволствието.

— Защо тази припряност? — попита Юрий.

— Получих две съобщения. Едното е за Мира. Викат ни на
Циклопите.

— На станцията? Защо?

— За да се срещнем с Атина.

Юрий и Грендъл се спогледаха.

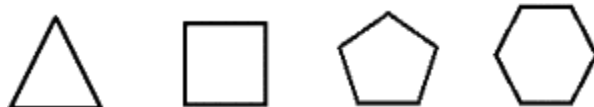
— А второто? — попита Юрий.

Алексей се ухили.

— Ели фон Девендър е открила нещо в Изкопа. „Най-често
повтарящата се последователност глифове“, така каза. Каза и че ти ще
го разбереш веднага, Мира. На останалите ще обясни, когато се
върнете.

— Дай да я видим — помоли Мира.

Лицето на Алексей изчезна и на екрана се появиха четири ярки
символа:

39: НЮ ЧИКАГО

Пристигнаха в Ню Чикаго по обед.

Тук вече имаше гара, с перон и малка постройка за чакалня, където се продаваха билети за влаковете. Но линията свършваше тук. На север, към стария град, щяха да продължат по друг начин.

Емелайн ги поведе към града. Обясни им, че може да им отнеме няколко дни, докато организират следващото пътуване. Надяваше се, че ще намерят свободни стаи в един от двата малки хотела, в противен случай щяло да се наложи да тропат по вратите.

Ню Чикаго бе построен там, където на Земята се намираще Мемфис, но тук нямаше и следа от онзи град. С дървените си сгради, ярко боядисаните фасади, конюшните и прашните улици градчето поразително приличаше на холивудските градове във филмите за Дивия запад. Улиците бяха оживени: възрастни идваха или отиваха на работа, дечурлига се трупаша край сградата на училището. Някои от възрастните дори караха велосипеди — без верига обаче, а само с педали като на детско колело: бяха изобретени само няколко години след Хроносрива. Всички носеха кожени дрехи, като някогашните трапери, а пред салона освен коне имаше вързани и камили.

За щастие успяха да си наемат стаи в малкия хотел „Мичиган“, макар че Емелайн и Бисиса трябваше да делят своята. Във фоайето в дървена рамка бе окачена предната страница на стар вестник. Последното издание на „Чикаго Трибюн“, с дата 21 юли 1894 и водещо заглавие: „СВЕТЪТ ОТРЯЗАН ОТ ЧИКАГО“.

Разопаковаха багажа. За обяд Емелайн им поръча сандвичи с бифтек. А следобед излязоха да се разтърчат из града.

Ню Чикаго бе град на прашни улици и дървени къщи, само църквата бе построена от камък. Населението вероятно наброяваше няколко хиляди души.

На кулата на кметството имаше красив часовник, който, както им обясни Емелайн, бил настроен според „стандартното чикагско

железопътно време“.

Стандарт, към който чикагци се придържаха от първите дни след Хроносрива, макар да се отличаваше с цели три часа от астрономическото време, съобразено с позицията на Слънцето. Имаше и други признаци на култура. Бележка, прикрепена на вратата на кметството, съобщаваше за среща:

СВЯТ БЕЗ ПАПА? НАКЪДЕ ДА ПРОДЪЛЖАТ ХРИСТИЯНИТЕ?

СРЯДА, ОСЕМ ЧАСЪТ.

НИКАКЪВ АЛКОХОЛ. НИКАКВИ ОРЪЖИЯ.

На една малка къща имаше табелка: „Едисонов мемориал“. Бисиса се приближи, за да прочете останалата част от текста:

СЪДБАТА НА

ЧИКАГО

В НОЩТА

КОГАТО ЦЕЛИЯТ СВЯТ ЗАМРЪЗНА

ЮЛИ 1894

ПРОДУКЦИЯ ЗА ЕДИСОН-ДИКСЪНОВ КИНЕТОСКОП

ПАТЕНТОВАНО В АМЕРИКА

ИСТИНСКО ЧУДО ДЕСЕТ ЦЕНТА

— Едисон? — Бисиса погледна учудено Емелайн.

— По случайност е бил в града през онази нощ. Пристигнал като съветник за световното изложение. Сега е доста възрастен и беден, но беше жив — поне когато се отправях на път за Вавилон.

Продължиха да се разхождат по прашните улици.

Стигнаха неголям парк, в който върху бетонен постамент се издигаше огромна статуя. Приличаше на Статуята на свободата и

вероятно достигаше стотина стъпки височина. Повърхността ѝ бе позлатена, макар че покритието бе издраскано и потъмняло.

— Голямата Мери — обяви Емелайн, в гласа ѝ се долавяше гордост. — Или Статуята на републиката. Главната атракция на световното изложение, или по-точно Световната експозиция в Колумбия от 1893, година преди Хроносрива. Когато избрахме място за Ню Чикаго, „Мери“ бе сред първите неща, докарани тук, въпреки че ни коства огромни усилия.

— Величествена е — съгласи се Абдикадир с нескрито възхищение. — Дори Александър щеше да е впечатлен.

— Е, поне е някакво начало. — Емелайн очевидно бе доволна от резултата. — Човек трябва да показва намеренията си. Тук сме и ще останем тук.

Само дето бяха дошли тук, защото не можеха да продължават да живеят в стария Чикаго.

На чикагци им бяха необходими седмици, дори месеци, за да осъзнаят това, което Бисиса бе узнала от направените от орбита снимки на „Союз“. Кризата не беше само местна климатична катастрофа, както бяха смятали в началото, случващото се бе много по-всеобхватно. Чикаго бе остров от човешка топлина наред един замръзнал, безжизнен континент, късче от деветнайсети век, забодено в праисторически лед. От гледна точка на ледената шапка, Чикаго бе рана, която щеше да се затвори.

Емелайн им разказа, че първите емигранти от Чикаго поели на юг в годината след Хроносрива. Ню Чикаго бе продукт на упорит и дългогодишен труд на хора, изпълнени с тъжната увереност, че са единствените оцелели в целия свят.

Но дори в сърцето на новия град вятърът от север бе хапещ и студен.

Стигнаха една ферма в покрайнините на града. Докъдето стигаше поглед, из прерията се разхождаха на воля овце и крави. Тук-там сред зеленината стърчаха малки дървени къщи.

Емелайн ги отведе при месопреработвателната фабрика на открито, нарече я „Чикагската кланица“. Миришеше на кръв, разложено месо и тор, плюс странният възкисел мирис на пърлена козина.

— Повечето съоръжения бяха демонтирани и пренесени от стария Чикаго. Преди Хроносрива в Чикаго колели милиони глави добитък и в кланицата работели двайсет и пет хиляди души. Сега естествено обработваме много по-малко. Но добре че я имаме, иначе щяхме да гладуваме, както беше през първите години. В наши дни пращаме месо дори за стария град. Не се налага да го замразяваме, природата се грижи за това вместо нас...

Докато тя говореше, Бисиса погледна към хоризонта. Отвъд обработваемата земя видя мамути и мастодонти, разхождаха се с гордо вдигнати глави. Споходи я невероятната, изумителна мисъл, че оттук, та чак до океанския бряг няма и следа от човешка дейност и че градът зад нея е като единствена стъпка сред необятната ледена пустош.

Бисиса легна рано, но не можа да заспи.

— Утре е поредният ден, изпълнен с впечатления, а не знам какво да очаквам — оплака се на телефона. — Прекалено съм стара за тези неща.

— Знаеш ли къде сме точно? Искам да кажа, какво щеше да е тук, ако не беше Хроносривът?

— Хайде, кажи ми.

— Имението „Грейсленд“.

— Майтапиш се.

— Но сега Мемфис не съществува.

— По дяволите! Обречена съм да живея в един свят без Мира, диетична кола и тампони и ми предстои да пътувам към ледовете, сред които има само жалки останки от някакъв град от деветнайсети век. А на всичко отгоре ми казваш, че Кралят въобще не е бил роден. — Изведнъж очите ѝ се изпълниха със сълзи.

За да я успокои, телефонът ѝ пусна няколко парчета на Елвис и тя слуша, докато не заспа.

40: СЛЪНЧЕВА СВЕТЛИНА

МАЙ 2070

В отговор на загадъчното повикване на Атина Мира се върна в Порт Лоуел и я откараха на марсианска орбита, където се качи на фотонния кораб „Джеймс Кларк Максвел“.

След което се отправиха на поредното космическо пътешествие към Земята — но не към самата Земя.

— U5 — каза Алексей Карел. — Гравитационно стабилна точка на шейсет градуса зад Земята.

— Изкарах цяла кариера в астронавтиката — тросна се Мери. — Зная какво е U5.

— Извинявай. Просто се опитвам да те подготвя.

Фактът, че не желаше да ѝ каже нищо повече, само я ядоса допълнително.

Бяха трима на „Максуел“. Мира остана изненадана, че Юрий О'Рурк е готов да се откаже от заниманията си на Марс.

— Не гледам на себе си като на водач на екипа на станцията — обясни ѝ той. — Вярно, че това е официалната ми позиция в договора, подписан с университетите и фондациите на Земята и Марс. Но другите ще ме убият, ако започна да се държа като шеф. Изглежда обаче това оказва влияние на атмосферата там. А и имам чувството, че скоро отново ще бъдеш източник на неприятности за всички ни.

— Не смятам да правя нищо, докато не се върне майка ми.

— Напълно те разбирам. Въпреки това инстинктът ми подсказва да те следвам навсякъде.

— Какво пък, нямам нищо против да ми правиш компания.

— Ами хубаво — подсмихна се той. — Но ще ти призная, че заниманията ми с ледената шапка бяха много по-интересни от онова, което ни готвят онези негодници Първородните.

Едрият шумен и грубоват Юрий се чувстваше доста неловко на борда на „Максуел“. Непрекъснато мърмореше, оплакваше се и съжаляваше, че са го откъснали от любимия му Марс. Непрестанно

пращаше запитвания до „Уелс“, за да се увери, че хората там продължават с рутинните занимания по събиране на образци и поддръжка. Опитваше се да не се откъсва от работата си, носеше цяла портативна лаборатория и непрестанно работеше над нещо. Но с течение на времето недоволството му само нарастваше. Не ставаше за компания, а и скоро съвсем се затвори в себе си.

Що се отнася до Алексей, той бе все така резервиран, както първия път, когато Мира го бе срещнала. Имаше свои планове, от които полетът до U5 бе вероятно най-маловажният. Уравновесен, целеустремен, той се оплакваше от скука само ако му отказваха да играят покер с него.

Позволиха на Мира да направи опит да се свърже с Чарли и дори с Юджийн, стига да не издава нищо за плановете им. Но въпреки големите си възможности изкуственият интелект не можа да ги открие никъде в Слънчевата система. Или се криеха преднамерено, или бяха някъде другаде. Тя продължи да ги търси, с нарастващо отчаяние заради негативния резултат.

Тримата бяха мълчалив и враждебен екип.

Ако имаше нещо, което я радваше тук, то бе, че отново се е върнала в света на светлината.

Всъщност бе започнала да свиква с марсианския полюс и безкрайната нощ под гъстото облачно покритие. Но сега нефилтрираната слънчева светлина будеше в душата ѝ екстаз. Тя беше от поколението, преживяло Слънчевата буря, и предполагаше, че винаги ще изпитва известни опасения от могъществото на светилото. Въпреки това се радваше, че го вижда отново. Нищо чудно, че половината космически бяха поклонници на Слънцето.

И така, тя пращаше запитвания за Чарли, упражняваше се, четеше книги и гледаше виртуални драми, а кожата ѝ се къпеше в слънчевата светлина, която ги тласкаше към Земята.

Преди паузите да станат твърде дълги, Мира разговаря с Ели на Марс.

— Ели, ти си физик. Помогни ми да разбера нещо. Какво е Мир? Как е възможно да съществува друга вселена? *Къде е майка ми?*

— Кратък отговор ли искаш, или изчерпателен?

— Опитай и двете.

— Кратък отговор — не зная. Никой не знае. Изчерпателен отговор: нашата физика не е напреднала достатъчно, за да ни осигури нещо повече от откъслечни прозрения, може би аналогии, на далеч по-дълбоките познания, които притежават Първородните. Какво знаеш за квантовата гравитация?

— По-малко, отколкото можеш да си представиш. Опитай с някоя аналогия.

— Добре. Виж — да предположим, че хвърлим майка ти в някоя черна дупка — голяма. Какво ще се случи с нея?

— Ще бъде изгубена завинаги — отвърна след кратък размисъл Мира.

— Така е. Но съществуват два проблема, свързани с това. Първо, майка ти, или, което е по-важно, информацията, която я дефинира, ще бъде изгубена за нашата вселена... — „Кое е по-важно“. Ели в лекционния си вихър. — Но това би нарушило едно основно правило на квантовата механика, според което информацията *винаги* трябва да бъде съхранена. В противен случай ще бъде прекъсната последователността на събитията и произтичащият от нея баланс. Или, казано по-точно, вълновото уравнение на Шрьодингер повече няма да е в сила.

— Уф. И какво е решението?

— Черните дупки се изпаряват. Квантови ефекти при хоризонта на събитията ги принуждават да ръсят в пространството частици, които постепенно отнасят тяхната маса-енергия. По този начин се прецежда обратно и информацията за Бисиса. Ура — вселената е спасена! Нали разбираш, че говоря в най-общ план. Ако имаш възможност, попитай Талес за холографския принцип.

— Ти каза, че проблемите са два — припомни й Мира.

— Да. И тъй — ние си връщаме информацията за Бисиса. Но какво става с Бисиса от *нейната* гледна точка? Хоризонтът на събитията не е някаква тухлена стена в космоса. От нейна страна, информацията, която я определя, не е вплетена в хоризонта на събитията, за да се просмуква през него, а я следва към вътрешността на черната дупка.

— Ясно — бавно каза Мира. — Значи има две копия на информацията за майка ми, едното вътре в дупката и второто, което се процежда отвън.

— Не. Това също не е позволено. Още един фундаментален принцип — теоремата за клонирането. Не можеш да копираш квантова информация.

Мира осъзна, че са стигнали задънена улица.

— И какво става тогава?

— Неустановеност. Във всекидневния живот установяването на едно местоположение е аксиома. Аз съм тук, ти си там, не можем да сме на две места едновременно. Но решението на главоблъсканицата с черните дупки е, че част от информацията *може* да бъде едновременно на две места. Звучи парадоксално, но много от характеристиките на квантовата вселена са такива — квантовата гравитация е дори по-лоша. Двете места на съществуване на информация, разделени от „хоризонт“, подобно на хоризонта на събитията, могат да са раздалечени — дори на светлинни години. Вселената е пълна с хоризонти, не ти е нужна черна дупка, за да ги създадеш.

— И ти смяташ, че Мир...

— Според нас Първородните са в състояние да манипулират хоризонтите и неустановеността на информация, за да създадат миниатюрни вселени и да прехвърлят майка ти и всякакви други обекти между тях. Не ме питай как точно го правят. Нито на какво още са способни. Всъщност нямаме представа дори за границите на техните възможности. — Ели направи пауза. — Това отговаря ли на въпроса ти?

— Не съм сигурна. Предполагам, че ще ми трябва време да го обмисля.

— Мисли за това просто като за революционна физика.

— Е, все пак е някаква утеха.

41: НОЕВИ КОВЧЕЗИ

— Открихме ги, мамо. Точно където предсказаха астрономите. Дори не беше голямо отклонение за „Освободител“. Честно казано, радвахме се, че имаме възможност да произведем главния двигател — както и да сменим гледката зад илюминаторите. Тук не е като във филмите. Космосът е толкова *пуст*...

Беше цяла флотилия, издължени силуети, които се въртяха бавно и блещукаха на светлините на далечните звезди. Носеха се между останките от астероиди, прекалено бързо, за да бъдат задържани от слънчевата гравитация. Бяха се отправили на междузвездно пътешествие.

— Това са хора — промълви учудено Джон Метернес.

— Ами да.

Джон разглеждаше снимките.

— На корпусите им са изрисувани червени звезди. Да не са китайци?

— Вероятно. И сигурно скоро ще напуснат Слънчевата система.

Една увеличи изображението. Отблизо се оказа, че корабите са с различна конструкция.

Либи бе придружила картината с анализ и известни разсъждения.

— Изглежда, не разполагат с антиматерийни двигатели — прочете Една. — Но дори и да имат, пътуването ще продължи години. Вероятно екипажът е съвсем малоброен, ако въобще има екипаж — говоря за тези, които са в съзнание. Останалите може да са в хибернация, целите кораби да са като летящи Хибернакули. Или да са съхранени под формата на замразени зиготи, или яйцеклетки и сперматозоиди... — Тя прелисти надолу гъсто изписания текст. — Съществува дори възможност на борда въобще да няма човешка плът, а ДНК спирали. Или информационния им еквивалент, съхранен в изолирана от радиационни въздействия база данни. Нито капка органична химия.

— Което означава, че ще си произвеждат колонисти, когато стигнат, закъдето са тръгнали — каза Джон. — В края на краищата за тях надпреварата за Марс приключи. Вероятно са се отказали изобщо от Слънчевата система.

— Звучи напълно логично, щом Първородните не се отказват да ни удрят отново и отново. Ах! Според Либи, след като сме ги открили, трябва да се свържем с китайските власти. Флагманът се нарича „Жън Хъ“, на името на техен прочут изследовател от петнайсети век...

— Смяташ ли, че ще успеят?

— Възможно е. Ние със сигурност няма да ги спрем. Не съм сигурна дали бихме могли, без съмнение тези ковчези са тежковъоръжени. Мисля обаче, че бих предпочела да успеят. Колкото по-голяма част от човечеството е разпръсната между звездите, толкова по-големи са шансовете ни за оцеляване в дългосрочен план.

— Не е изключено — посочи Джон — Първородните да ги последват до Алфа Центавър или закъдето са се запътили и да се разправят с тях там.

— Вярно. Но това едва ли има някакво отношение към нашата мисия.

— Поредната бъркотия, която оставихме на бъдещето, мамо, ако светът преживее К-бомбата — среща между епохите, нашият антиматериен звезден кораб и зародишът на цивилизацията, която китайците може би ще успеят да създадат при двойните слънца на Центавър. Може би Теа трябва да се заеме с това. Предай й цялата ми обич. Добре, да се връщаме към нашата работа — продължаваме да кръжим около К-бомбата. Край на връзката.

42: „ЦИКЛОПИТЕ“

С приближаването на станция „Циклопите“ Мира забеляза в космоса още огледала. Оказаха се фотонни кораби, кръжащи около обсерваторията. След много дни самота в триизмерния мрак бе някак странно да са заобиколени от такава голяма компания.

„Максуел“ си проправи път през тази навалица от космически платноходи, и доближи гигантската конструкция в сърцето на станцията. Алексей каза; че се наричала „Галатея“. Беше просто едно голямо колело наред с космоса.

„Максуел“ се ориентира към оста на колелото, където беше разположен жилищният отсек. „Галатея“ наистина наподобяваше велосипедно колело с множество блестящи спици. Но имаше концентрични пояси, на различни разстояния от центъра и боядисани в различни цветове — сребърен, оранжев, син — така че в края на краищата „Галатея“ приличаше по-скоро на мишена. Слънчевите лъчи хвърляха издължени подвижни сенки в пространството зад нея.

— Красива гледка, нали? — попита Алексей. — След Слънчевата буря в обсерваториите за откриване на далечни планети бяха вложени огромни средства. Ето ви жив пример за това как се харчеха.

— Прилича ми на въртележка — засмя се Мира. — И изглежда малко старовремска.

Алексей повдигна рамене.

— Такива са били представите преди стотина години и когато най-сетне се сдобили със средства, просто ги реализирали. Но аз не съм специалист по история.

— Хъм. Предполагам, че се върти, за да осигурява изкуствена гравитация.

— Аха. Кацаме на оста и оттам вземаме асансьор докъдето сме тръгнали.

— А тези цветове — сребристо, червено, синьо?

Той се засмя.

— Не можеш ли да се сетиш?

Тя се замисли.

— Колкото си по-далеч от оста, толкова по-силно е притеглянето. Сребърният цвят вероятно отговаря на лунното притегляне — една шеста g.

— Позна. Марсианската палуба е оранжева, земната — синя. Има и някои отсеци, които са още по-навън — виждаш ли? Там биолозите експериментират с гравитация, по-силна от земната. — Той се ухили. — Отглеждат опитни мишки с яки кости. Полезни изследвания, ако възнамеряваме някой ден да се поразходим извън пределите на Слънчевата система с нашите А-кораби.

С приближаването им до колелото Мира изгуби от поглед външния ръб и пред очите ѝ се занизаха откъслечни картини от вътрешните палуби — ярко озарени площадки, спици и подпори и постоянно местещи се сенки.

От един хангар се появи капсула, въртяща се около оста си. Отдалечи се под ъгъл спрямо „Галатея“ и с няколко припламвания на маневрените двигатели промени курса така, че да се доближи предпазливо до „Максуел“.

— Ние сме дотук — поясни Алексей. — Фотонните платна не се понасят с големи въртящи се колела. От „Галатея“ пращат совалка да ни прибере. Електронните им мозъци са ужасно добри, когато става въпрос за фини маневри...

Скачването стана бързо и елегантно и приключи за минута. Люкът се отвори и тих пукот подсказа, че налягането се е изравнило.

От совалката се подаде млада жена и се хвърли в безтегловността, право към обятията на Алексей. Мира и Юрий размениха насмешливи погледи.

Двойката се раздели и момичето се обърна към Мира.

— Вие сте дъщерята на Бисиса. Виждала съм снимката ви във файловете. Радвам се да се срещнем на живо. Аз съм Лайла Нийл. Добре дошла на „Циклопите“.

Мира улови една подпора, за да запази равновесие, и ѝ подаде ръка.

Лайла беше към двацет и пет годишна, чернокожа, с гъста коса и яркочерни зъби. За разлика от Юрий и Алексей, също като Мира, носеше татуировка на дясната буза.

— Виждам, че се познавате с Алексей — подхвърли Мира.

— Запознах се с него чрез баща му. Аз съм студентка на професор Карел. Работя тук по академични проекти. Космология. Далечни галактики, светлина от зората на времето, такива неща.

Мира погледна Алексей.

— Ето значи как шпионираш баща си в полза на космическите.

— Да, Лайла е моята къртица. Хитро, нали? — Говореше насмешливо, макар вероятно все пак да изпитваше някаква вина под привидната си невъзмутимост.

Щом се озоваха на „Галатей“, ги отведоха при нещо като асансьорна кабина.

Асансьорът се спусна надолу с обезпокоителна вибрация.

Прекосиха доста бързо осевия комплекс и увиснаха в космоса, в помещение, което наподобяваше по-скоро прозрачна кабинка на лифт. Докато продължаваха да се спускат, центробежното ускорение постепенно нарастваше и скоро краката им опряха твърдо в пода и неприятното усещане за въртене изчезна. Носеха се през гъсто скеле от преплетени подпори към голямата извивка на първата палуба под тях. Всичко това се менеше твърде бързо пред объркания поглед на Мира, само Слънцето продължаваше да се върти бавно и сенките, хвърляни от спиците, изникваха на равни интервали. Но бяха като в огромно виенско колело, без солидна основа под краката и заобиколени от звезди.

— Вижете... преди да продължим, асансьор, ако обичаш, спри — каза Лайла.

Кабината забави движение.

— Трябва да видите тази гледка — продължи Лайла. — Ще разберете за какво е цялата тази станция. От палубите не е толкова нагледно. Асансьор. Покажи ни Полифем.

Мира надърна през прозрачната стена. Видя звезди, които се въртяха бавно, вселената се превърна в детска въртележка. На прозореца светна златист овал и започна да се издига нагоре, в противоположна посока на въртенето на звездите. Вътре в овала Мира различи едва забележим диск, мътносив, с пъстри ивици, които

пълзяха по предната му страна. Отзад имаше по-малка станция, сложен възел от прибори.

— Това — обясни Лайла — е телескопът. Една голяма въртяща се чуплива фреснелова леща. Почти сто метра в диаметър.

— Слънчевият щит не беше ли направен от фреснелови лещи? — попита Мира.

— Точно така...

С други думи, това бе технологичен наследник на гигантския щит, който някога бе прикрил Земята.

— Наричат този приятел „Полифем“, на един от циклопите, митичните еднооки гиганти. Галатея всъщност е nereидата, в която е бил влюбен според някои варианти на историята. „Полифем“ е най-старият, но и най-впечатляващ инструмент, с който разполагат тук.

Като човек, влюбен във всякакви прибори и инструменти, Юрий се оглеждаше очаровано и засипваше Лайла и Алексей с въпроси.

Въпреки че беше много по-лесно да се произвеждат големи огледала, отколкото големи лещи, последните се предпочитаха за мощните телескопи заради по-добрия им оптичен толеранс — по-дългият път, изминаван от светлинните лъчи в огледалния рефлектор, предизвикваше увеличаване на изкривяванията, вместо да ги намалява, както става при лещите. Фреснеловата леща бе компромисен вариант, сбор от множество по-малки лещи, фиксирани върху дантелена рамка и завъртени за допълнителна стабилност. Лайла им обясни, че малките лещи по края били крехки и тънки като хартия. Разказа им и за „хроматичната аберация“, един от основните недостатъци на фреснеловите лещи. За коригиращата оптика — „Шупманов прибор“, инсталиран зад главните лещи, за да компенсира аберациите.

— Самите лещи са изработени от интелигентен материал — продължи тя. — Той е в състояние да коригира термични изкривявания, гравитационни изблици... С чудовище като това можеш да наблюдаваш планетите на близките звезди, да ги изучаваш спектроскопски и прочее. А в момента сглобяват и интерферометричната инсталация. Още огледала, увиснали наред пространството. Асансьор, покажи...

На стената отново изникна познатият светещ овал.

— Това са Аргес, Бронтес и Стеролес. Пак имена на циклопи. Когато се включат заедно, са като сборен телескоп с гигантски

размери. Атина неслучайно дойде тук. Сигналът ѝ до Земята е бил уловен от Полифем. Много слаб лазерен лъч. Асансьор, продължавай.

Асансьорът прекоси първата палуба, без да забавя. Мира успя да зърне под, който се извиваше нагоре, стени, боядисани в сребристосиво и розово, и хора, крачещи с бавни подскоци.

— Лунният етаж — прошепна тя.

— Точно така — каза Лайла. — Ще спрем на марсианската палуба, където те очаква среща с Атина.

Докато Мира обмисляше чутото, Юрий кимна.

— Ще е добре, ако поне на първо време притеглянето е такова, към каквото сме привикнали.

— Така е — отвърна Лайла. — Пък и малко са онези, които продължават по-нататък. Всъщност никой друг освен нашите посланици от Земята.

— Посланици? — попита Мира.

— По-точно полицаи. Астропол. — Тя направи кисела физиономия. — Съветваме ги да останат там, където за нас дори ходенето е доста трудно. Така поне не си пъхат носовете навсякъде.

— Те не знаят, че сме тук, нали?

— Не виждам защо трябва да знаят — рече Алексей.

— Не знаят и за Атина — предположи Мира.

— Не знаят — отвърна Лайла. — Поне аз така смятам. Но това са само най-обикновени полицаи, а трябваше да пратят астрономи.

— Нищо не разбирам — оплака се Мира. — Казвате, че Атина е „била някъде“. Че се е „върнала“. Не разбирам и какво търся аз тук.

— Всички твои въпроси ще получат отговор съвсем скоро, Мира — произнесе един глас в пространството.

Това беше вторият път, когато Атина заговаряше Мира. Останалите я погледнаха с любопитство, дори със завист.

43: ЧИКАГО

Емелайн, Бисиса и Абди пропътуваха последните няколко километра до Чикаго в покрит фургон, напомнящ тези от филмите за Дивия запад. Теглеха го яки космати понита, местна порода, привикнала към негодите на студеното време. Пътят следваше маршрута на железопътната линия от времето преди Хроносрива, но Емелайн им обясни, че не пращали влакове на север, тъй като линията често се покривала с плътен лед и ставала непроходима.

Бисиса се беше омотала като ескимос, с няколко ката вълнени и кожени дрехи над тънките вавилонски одежди, и телефонът се бе изгубил някъде отдолу. Емелайн ѝ обясни, че кафявата вълна идвала от мамутите. Бисиса не знаеше дали да ѝ вярва, защото сигурно щеше да е много по-лесно да стрижат овце, отколкото мамути. Но дрехата беше топла и удобна.

Студеният вятър хапеше откритите части на лицето ѝ. Очите ѝ сълзяха и сълзите замръзваха на бузите ѝ. Краката ѝ също бяха леденостудени, въпреки дебелиите кожени обувки. Беше пъхнала ръце под мишниците си.

— Съвсем като на Марс — рече на спътниците си.

Абди се намръщи и потрепери.

— Съжаляваш ли, че дойдохме?

— Съжалявам само, че не си нося скафандъра.

Сгушен под дрехите ѝ, телефонът промърмори нещо, но тя не го чу.

Чикаго беше тъмен град, изгубен сред снежния пейзаж. Изоставената железопътна линия изви надясно, към Юниън Стейшън. На улиците горяха огромни клади, запалени под угасналите газови лампи и подхранвани периодично с цепеници от увити в дебели дрехи мъже, чиито глави бяха скрити зад облаците издишвана пара. Димни стълбове се виеха над огньовете и се събираха над града подобно на черен похлупак, а фасадите на сградите бяха посипани със сажди. Хората бяха навлечени с толкова много дрехи, че изглеждаха почти кръгли, докато претичваха между островчетата топлина около кладите.

Движението бе съвсем рехаво: конски фургони, дори няколко души на велосипеди и нито една кола в тази версия на Чикаго от 1920-а. Навсякъде се търкаляха фъшкии, замръзнали и твърди като натрошени тухли.

Тъжна и потискаща гледка — оглозганите от ледовете останки на един величествен град. Но въпреки това тук имаше живот. Църква с разтворени врати и пламтящи вътре свещи, няколко магазинчета с табелки „Отворено“ и дори шумни вестникарчета, размахващи гордо последния брой на „Чикаго Трибюн“.

Бисиса видя на изток бреговете на езерото Мичиган. Беше покрито с лед, яркочерно, равно като тепсия, с тесни канали открита вода; група работници чупеха леда до река Чикаго, та водата около тръбата на градския водопровод да не замръзне. Вероятно се занимаваха с това от първите дни след Хроносрива.

Навътре в езерото се виждаха хора: ловяха риба в дупки в леда и бяха запалили огънове. Кой знае защо, всички в града се държаха така, сякаш не забелязваха стоварилото се върху него бедствие.

— Градът ни вече не е какъвто беше — оплака се задъхано Емелайн, докато вървяха. — Наложил се да изоставим покрайнините. Обитаемата част се смали до центъра, район с размери от няколко квадратни километра. Населението също намаля, заради глада, болестите и многобройните емигранти за Ню Чикаго. Но все още използваме покрайнините за набези, ако мога да се изразя така. Пращаме там отряди да търсят дрехи, мебели и други полезни неща, както и дърва за огрев. Няма откъде да разчитаме на доставки от нефт или въглища.

Оказа се, че Емелайн се занимава с осигуряването на дърва. Работеше в неголяма служба към кметската канцелария и отговаряше за събирането на дърва и организирането на превозването им до жилищните квартали.

— Град като този не е предназначен за оцеляване в подобни условия — посочи Абди. — Може да просъществува известно време, като се храни от себе си, както гладуващото тяло за известен период консумира собствените си органи.

— Правим каквото можем — отвърна малко троснато Емелайн.
Телефонът промърмори:

— Ръди е посещавал Чикаго веднъж — на Земята, след деня на Хроносрива. Нарекъл го е „истинският град“. Но заявил, че не желае да го вижда повече.

— Шшшт — сгълча го Бисиса.

Апартаментът на Емелайн се оказа преоборудвана канцелария на втория етаж на небостъргача „Монтаук“. На Бисиса сградата ѝ се стори твърде нестабилна и занемарена, но пък през 1890-а сигурно се бе водела чудо на архитектурата.

Стаите бяха като птичи гнезда, стените, подът и таванът — покрити с одеяла и кожи. През стените бяха прокарани импровизирани кюнци, за да отвеждат дима навън, но въпреки това вътре всичко бе посипано със сажди. Имаше и известна изтънченост. Във всекидневната и фоайето бяха поставени кресла и малки масички, изящна мебел, захабена, но старателно поддържана.

Емелайн им поднесе чай, индийски, от почти трийсет години. Бисиса осъзна, че с подобни малки жестове чикагци поддържат идентичността си.

Малко след това се появи единият син на Емелайн. Около двайсетгодишен, той бе по-малкият от двамата и бе кръстен Джошуа, на баща си. Носеше току-що уловена риба и дишаше тежко — бе тичал дотук от езерото. След като се освободи от няколкото ката дрехи, Бисиса успя да го огледа по-добре. Бе по-висок от баща си и притежаваше нещо от откритостта му, от неговото неугасващо любопитство и плам. Изглеждаше здрав, макар и слабичък. На дясната си буза имаше петно, може би белег от изгаряне. Лицето му лъщеше. Както се оказа по-късно, беше намазано с тюленова мас.

Емелайн отнесе рибата и се върна с чаша чай за Джошуа. Той я изгълта почти на един дъх.

— Баща ми ми е разказвал за вас — обърна се той малко смутено към Бисиса. — За онази история в Индия.

— Ние идваме от различни светове.

— Баща ми каза, че сте от бъдещето.

— Да, така е. От неговото бъдеще, по-точно. Дойдохме заедно с бащата на Абдикадир. Ние сме от 2037-а, около сто и петдесет години след времевия отрязък на твоя баща.

Изржението му беше любезно, но я гледаше с изцъкдени очи.

— Сигурно всичко това ти се струва странно.

Той сви рамене.

— Всъщност няма почти никакво значение. В края на краищата онази история няма да се случи, нали? Няма да водим вашите световни войни. Това е светът, който получихме, и ние сме обвързани с него. Лично аз нямам нищо против.

Емелайн стисна устни.

— Джошуа харесва живота си, Бисиса.

Оказа се, че работи като инженер на железопътната линия отвъд Ню Йорк. Но страстта му бе насочена към ловенето на риба в дупки в леда и при всяка възможност той се връщаше в стария град, навличаше дебели кожи и излизаше на езерото.

— Дори пише стихове за това — похвали го Емелайн. — За рибарството имам предвид.

Младият мъж се изчерви.

— Майко...

— Наследил го е от баща си, естествено. Дарбата за стихоплетство. Но разбира се, никога не ни достига хартия.

— А къде е брат му? — попита Бисиса. — Емелайн? Твоят по-голям син?

Лицето й помрачня.

— Хари замина в странство преди няколко години. — Темата очевидно не й беше приятна, щом не бе го споменавала досега. — Каза, че ще се върне, но още го няма. Те никога не се връщат.

— Страх го е, че ако се върне, ще го арестуват — обади се Джошуа.

— Кметът Райс обяви амнистия още преди година. Да можех само да се свържа по някакъв начин с него и да му кажа, че няма от какво да се страхува.

Поговориха още малко и Бисиса започна да разбира за какво става въпрос. „В странство“ заминаваха някои от младите хора, родени на Мир и привлечени от суровия пейзаж. Предпочитаха да изоставят героичните усилия на своите родители за спасяването на Чикаго и да се опитат да построят нов град, някъде на юг от леда. Просто тръгваха, изчезваха някой ден в бялата пустош, на път към жадуваната зеленина на юг.

— Разправят, че живеели като ескимоси — обясни Джошуа. — Или като индианци.

— Някои от тях дори вземаха книги от библиотеките, както и експонати, за да се учат да оцеляват в пустошта — оплака се с горчивина Емелайн. — Няма съмнение, че повечето от тези млади глупаци сега са мъртви.

Очевидно темата бе неприятна, както за майката, така и за сина, и бе извор на постоянни търкания между двамата. Емелайн прекъсна разговора, като стана и каза, че отива в кухнята да приготви обяд — щеше да сготви рибата, която вече бе почистена и изкормена, със зеленчуци, докарани от Ню Чикаго. Джошуа се извини и отиде да се измие и да се преоблече.

Докато ги нямаше, Абди се обърна към Бисиса.

— Долавям напрежение тук.

— Да. Разлика между поколенията.

— Но родителите са прави, нали? — попита Абди. — Алтернативата на цивилизацията тук е каменният век. Тези „странници“, ако оцелеят, разбира се, до две поколения ще са неграмотни. А след това единственият спомен за историята ще са устните разкази. Ще забравят, че произхождат от Земята, и дори да си спомнят за Хроносрива, за тях той ще е мит, като Потопа. И когато разширяването на космоса заплаши съществуването на света...

— Няма дори да знаят какво ги чака — каза тя, но си помисли, че може би така ще е по-добре. Ако не друго, поне можеха да поживеят няколко поколения в хармония с природата и света, вместо да водят постоянна битка с тях. — У дома нямате ли сходни противоречия?

Абди се замисли.

— Александър строи световна империя. Може да ти изглежда налудничаво или мегаломанско, но във всеки случай е нещо ново. Трудно е да не се увлечеш. Не мисля, че бихме имали много странници. Пък и Александър не би го позволил.

За учудване на Бисиса някъде в апартамента зазвъня телефон. Беше стар модел, ужасно допотопен, и звукът от неувереното му дрънчене бе приглушен от облицованите с кожи стени. Телефони и вестници: чикагци наистина поддържаха живота в града си. Тя чу Емелайн да вдига и да разговаря тихо.

Малко след това Емелайн влезе в гостната.

— Имам добри новини. Кметът Райс иска да се срещне с вас. Очаквал ви е — писах му от Ню Чикаго. Води със себе си един астроном — добави тя.

— Това е чудесно — отвърна малко неуверено Бисиса.

— Срещата е назначена за тази вечер. Така че ще имаме време да идем на пазар.

— На пазар? Майтапиш ли се?

Емелайн се засуети.

— Обядът е след половин час. Налейте си още чай.

44: АТИНА

Марсианската палуба беше като коридор, който се издигаше постепенно в двете посоки, така че докато вървиш, непрестанно ти се струваше, че се намиращ в най-ниската точка. Гравитацията беше една трета от тази, с която Мира бе свикнала на Марс. Декорът бе в червено, стените лъщяха от пластмасови плоскости, подът бе застлан с килим.

Беше трудно да повярват, че се намират в космоса, но достатъчно бе да повървят още малко и кръгът щеше да се затвори и да стигнат до началото.

Алексей внимателно следеше реакцията ѝ.

— Типична земна архитектура — подхвърли той. — Като биокуполите на Марс, с дъждовете и зоопарковете. Не разбират ли, че ние нямаме нужда от всичко това...

Мира възприемаше декора като украса на летищен терминал и нищо повече.

Лайла ги отведе в една стая встрани от главния коридор. Вътре имаше голяма маса, обичайните сгъваеми екрани, машини за кафе и вода.

И тук Атина ги заговори.

— Предполагам, че се питате защо ви поканих точно днес.

Никой не се засмя. Юрий остави багажа на пода и си наля кафе.

Мира застана наред стаята и започна да се озърта предизвикателно.

— Майка ми винаги е казвала, че имаш репутация на комедиант.

— Ах! — възкликна Атина. — Аристотел пък ме обвинява, че съм твърде вятърничава. Така и нямах възможност да си поговоря с Бисиса Дът. — Гласът ѝ беше спокоен, овладян. — Но разговарях с мнозина, които я познават. Тя е забележителна личност.

— Винаги е казвала, че е обикновена жена, с която се случват необикновени неща — отвърна Мира.

— Но други се пречувват пред порива на необикновените събития. А Бисиса продължава да изпълнява дълга си — така, както го

разбира.

— Говориш за нея в сегашно време. Не зная дали е още жива, или мъртва. Дори не зная къде се намира.

— Но имаш известни подозрения, нали, Мира?

— Не мога да разбера как разговарям с теб. Защо си *тук*?

— Виж — рече ѝ тихо Атина.

Светлините в стаята угаснаха и над масата пред тях се оформи холографско изображение.

Грозно и покрито с козина, съществото приличаше на създание от морските дълбини. Всъщност беше обитател на космоса. Наричаха го Унищожителя.

В деня преди Слънчевата буря Атина се бе пробудила и бе открила, че се намира на десет милиона километра от Земята. Аристотел и Талес, другите два велики електронни мозъка на Земята, бяха с нея. Оказа се, че са прехвърлени в паметта на бомба.

Бяха се сгушили един до друг по един абстрактен, електронен начин. И тогава...

Когато картината от Прочион угасна, осъзнаха, че имат нужда от почивка.

Излязоха на марсианската палуба. Мира си взе кола. Докато Юрий размахваше импровизирано махало, за да изучава вариращите гравитационни полета, Алексей и Лайла се заеха да експериментират. Оказа се, че ако седнеш, си по-тежък, отколкото изправен. Ако пък се затичаш срещу посоката на въртене, олекваш. Засмени, двамата се подгониха по коридора.

Запленена от играта им, Мира едва сега си даде сметка колко са млади тези космически.

До един не държаха да се върнат и да се срещнат отново с Атина и да разговарят за това, което бе открила на една планета, отстояща на единайсет светлинни години...

— Значи тези плувци сами са предизвикали изчезването си — отбеляза Алексей. — Каква участ, Сол да ни е на помощ!

— По-добре, отколкото да позволят на Първородните да ги победят — възрази Юрий.

— Изминаха две години, преди да мога да се излъча обратно към Земята — каза Атина. — Не искахме да разкриваме съществуването си в тази опасна вселена. Ето защо построихме оптичен лазер — достатъчно мощен, но със силно концентриран лъч. И когато настъпи подходящият момент, моята информация бе изстреляна към Земята. Предполагахме, че сигналът ще бъде уловен от „Циклопите“, които бяха в стадий на планиране преди Слънчевата буря.

— Било е доста рисковано — отбеляза Мира. — Ако „Циклопите“ не бяха построени...

— Нямахме друг избор, освен да рискуваме.

— И защо точно теб от тримата? — попита Юрий.

— Теглихме нещо като чоп — обясни Атина.

— А другите?

— Сигналът погълна всичко, с което разполагахме. Всичко, което можеше да ни даде Очевидец. Очевидец оцеля, но нямаше достатъчно енергия, за да се поддържа съществуването на другите. Те се пожертваха заради мен.

Мира се питаше как ли се чувства Атина, един невероятно сложен ИИ, заради случилото се. Като „най-младата“ от трите, вероятно го възприемаше като пожертване на собствените си родители.

— Не е било само заради теб — рече тя успокояващо. — Било е за всички ни.

— Така е — потвърди Атина. — Сега вече знаете защо трябваше да бъда пратена у дома.

Мира погледна Алексей и попита:

— Значи това пазехте в тайна от мен през всичките тези седмици?

Алексей видимо се смути.

— Беше по моя молба, Мира — обади се Атина.

Юрий бе втренчил поглед в ръцете си, положени на масата пред него. Изглеждаше учуден също като Мира.

— Какво мислиш, Юрий? — попита го тя.

— Мисля, че днес преодоляхме една психологическа бариера. След Слънчевата буря отношението ни към Първородните винаги е било съсредоточено около човешката гледна точка. Сякаш приехме за даденост, че те са заплаха, създадена и предназначена единствено за нас — нещо като наша лична Немезида. Но сега вече знаем, че са

постъпили по същия брутален начин и с други. — Той вдигна ръце и ги разпери във въздуха. — Известно ни е, че действат на огромна територия, надалече в пространството и времето. По дяволите, имам нужда от още едно кафе. — Надигна се и отиде до машината.

Алексей наду бузи и изпръхтя.

— Мира, сега вече знаеш всичко. Какво ще правим?

— Това е информация, която трябва да бъде споделена със земните власти. С Космическия съвет...

Алексей смръщи вежди.

— Защо? За да хвърлят още атомни бомби и да ни арестуват? Мира, те разсъждават твърде ограничено.

Мира го погледна внимателно.

— Не работехме ли всички заедно по време на Слънчевата буря? А ето, че сега пак се връщаме към старото — те ни лъжат, а ние лъжем тях. Така ли ще вървим напред, към непознатото?

— Мира, бъди искрена — призова я Юрий. — Космическите правят каквото могат. И вероятно имат пълното право да обвиняват Земята за поведението на властите.

— И какво според теб трябва да направим?

— Да последваме примера на марсианците — отвърна Юрий. — Те са пленили едно Око — отвърнали са на удара. — Той се изсмя горчиво. — И в резултат от това единственият образец за технологията на Първородните, с който разполагаме, е на Марс, под моята ледена шапка.

— Да — присъедини се Атина. — Изглежда, че фокусът на тази криза е марсианският полюс. Мира, искам да се върнеш там.

— И какво да направя?

— Ще чакаш — както и ние — отвърна Атина. — Следващата стъпка очевидно не принадлежи на нас.

— А на кого?

— На Бисиса Дът — тихо отвърна Атина.

Прозвуча аларма и стените засияха в червено.

Лайла докосна с пръст идентификационната си татуировка и се заслуша. След миг каза:

— Астропол са напуснали земната палуба. Някой се е разприказвал. Мира, идват за теб.

— За мен ли? Защо?

— Защото смятат, че ще ги отведеш при майка ти. Хайде, нямаме много време.

И бързо напуснаха стаята. Алексей зашепна инструкции на „Максуел“.

45: КМЕТЪТ

„Пазаруването“ в Чикаго не се оказа нищо особено. Разходка по улици като Мичиган Авеню и надзъртане през витрините на магазини като „Маршал Фийлдс“, където имаше купища стоки и манекени, издокарани в различни дрехи. Тук можеше да си купиш кожено палто, ботуши и други важни принадлежности за студено време, но Емелайн се интересуваше само от „модните“ стоки, както ги наричаше — реликви от магазините през 1890-а, докарани някога от изчезналите Ню Йорк и Бостън и съхранени с любов, макар и покрити с кръпки и поправяни неведнъж. Бисиса се опита да си представи как ли би се чувствала Емелайн в магазините от нейното време.

И така, те пазаруваха. Но улицата пред „Маршал Фийлдс“ бе почти запречена от замръзнал полуоглозган конски труп, оставен на мястото, където бе паднал. А светлините зад витрината бяха мъждиви и блещукащи и се оказа, че са свещи. Не се мяркаха много млади хора — повечето, подобно на дрехите, бяха реликви от времето преди Хроносрива.

Канцеларията на кмета се намираше дълбоко в недрата на сградата на кметството.

Около дългата маса бяха подредени столове с прави твърди облегалки. Бисиса, Емелайн и Абди седнаха един до друг и бяха оставени да чакат.

Това помещение не беше тапицирано с кожи като апартамента на Емелайн. Стените му бяха облицовани с влакнести тапети и украсени с портрети на прочути личности. В камината гореше огън, имаше и централно отопление, сух топъл въздух, осигуряван от големи железни радиатори, без съмнение благодарение на огромна пещ, захранвана с цепеници в мазето на сградата. На стената беше монтиран телефон, примитивен модел, черна кутия с фуния вместо говорител и слушалка на дълъг кабел. На полицата над камината тракаше часовник, очевидно нагласен по чикагското железопътно време, четири следобед,

използвано тук вече трийсет и две години, макар да беше в открито противоречие с останалия свят.

Кой знае защо, Бисиса се почувства доволна, че бе облякла пурпурните си вавилонски одежди, както и Абди, въпреки настояването на Емелайн да носят „официални костюми“. Изпитваше нуждата да отстоява собствената си идентичност.

Прошепна на другите:

— Значи това е Чикаго от 1920. Почти очаквам да видя Ал Капоне.

Телефонът прошепна в отговор:

— През 1894-та Капоне е бил в Ню Йорк. Не би могъл да е тук сега...

— О, млъквай! — Тя се обърна към Емелайн. — Разкажи ми за кмета.

— Той е само на трийсет — роден е след Хроносрива.

— И е син на предишния кмет?

Емелайн поклати глава.

— Не точно...

Хроносривът естествено бил истински шок за жителите на Чикаго. В края на краищата започнало да вали сняг през юли. Развълнувани докери съобщили за появата на айсберги в езерото Мичиган. А от офисите си в небостъргачите в центъра служители забелязали на хоризонта дълга бяла черта. Кметът по това време бил извън града. Заместникът му отчаяно се опитвал да се свърже с Ню Йорк и Вашингтон, но напразно — дори президентът Кливланд да се е намирал някъде там, сред ледената пустош, нямало как да окаже помощ на Чикаго.

Нещата започнали да се влошават още през първите дни. Избухнали гладни бунтове, предградията били подпалени и заместник-кметът преминал към действие. Осъзнавал ограничеността на пълномощията си и затова сформирал Извънреден комитет, където били представени всички влиятелни личности. В него влизали шефът на полицията и командирите на Националната гвардия, известни бизнесмени и земевладелци, както и предводителите на чикагските профсъюзи. Тук била също Джейн Адамс — Света Джейн, известна реформаторка и борец за правата на жените, както и великият откривател Томас Алва Едисон, четирийсет и седем годишен, попаднал

по случайност в града и откъснат от безценните си лаборатории в Ню Джърси.

Присъствал, разбира се, и полковник Едмънд Райс, ветеран от Гетисбърг, който сега командвал Колумбийската гвардия, полицейско формирование, създадено преди една година специално за световното изложение. Заместник-кметът с радост и облекчение предоставил управлението на Комитета на Райс.

След като обявил военно положение, Комитетът съсредоточил усилията си върху нарастващата вълна от престъпност и въвел дажби за разпределение на ограничените и намаляващи хранителни запаси в града. Райс оборудвал медицински центрове и определил територии за нови гробища. И въпреки че градът продължил да изяжда сам себе си, за да поддържа топлината, а смъртността не намаляла значимо, Комитетът подготвил планове за бъдещето.

— С времето — обясняваше Емелайн — функциите на Комитета бяха поети от кметската служба, но истината е, че никога не са били провеждани избори за Райс.

— Но сега неговият син е кмет — посочи тихо Абди. — Неизбран водач, син на водач. Мирише ми на династия.

— Не можем да си позволим дори хартията за изборните бюлетини — заяви твърдо Емелайн.

В този момент в помещението влезе кметът Джейкъб Райс. Следваше го дребен човечец с нервно изражение, вероятно чиновник, както и по-възрастен мъж, който носеше куфарче.

— Госпожице Дът? И господин... ъъ... Омар? Радвам се да се запозная с вас. И да ви видя отново, госпожо Уайт...

Джейкъб Райс беше закръглен млад мъж, облечен с хубав костюм, без следи от кръпки. Черната му коса бе пригладена назад, лъскава, вероятно от някаква помада, имаше остри черти и пронизателни сини очи. Почерпи ги с бренди в изящни кристални чаши.

— Вижте, госпожице Дът — подхвана енергично. — Радвам се да се запознаем и прочее. Предпочитам да се срещам лично с всички гости на моя град, пък дори да са от онези гърчоля, които не стават за

нищо, освен за някой хубав урок по история, както и с британците от нашето време — нали имаше такива?

— Северозападната граница от 1885-а — каза тя.

— Аз попаднах при тях. Но всъщност съм от...

— От лето господне 2037-о. — Той чукна с пръст по един лист на бюрото пред него, който се оказа писмо от Емелайн. — Госпожа Уайт ми е разказвала много за вас. Но ще бъда откровен, госпожице Дът, вашата биография, независимо откъде идвате, ме интересува само дотолкова, доколкото може да повлияе на съдбата на моя град. Сигурен съм, че ще ме разберете.

— Напълно.

— Та значи, идвате с вестта, че краят на света е близо. Това вярно ли е?

Възрастният мъж, седнал до него, вдигна пръст.

— Не съвсем, господин кмете. Тази дама твърди, че приближава краят на *вселената*. Но последствията естествено ще засегнат и нашия свят. — И се засмя, сякаш ставаше дума за невинна академична шега.

Райс втренчи поглед в него.

— Брей, дали пък това не е нашият всемогъщ повелител на времето? Госпожице Дът, позволете да ви представя Джифорд Окър — професор по астрономия в нашия нов-новеничък Чикагски университет. Или поне беше съвсем нов, когато всичко наоколо замръзна. Поканих го на тази среща, защото предстои да се обсъждат астрономически проблеми и той е най-добрият експерт, с който разполагаме.

Около петдесетгодишен, с посивяла коса и очи, скрити зад дебели очила, Окър все така стискаше коженото куфарче. Сакото му бе покрито с множество кръпки, имаше ги и на коленете на панталона му.

— Мога да ви уверя, че репутацията ми е непоклатима. В момента на Хроносрива бях студент при прочутия астроном Джордж Елъри Хейл — вероятно сте чували за него? Надявахме се да създадем нова обсерватория при залива Уилямс, която да бъде оборудвана със съвременни инструменти, включително четирийсетинчов рефлексор — вероятно това щеше да е най-големият телескоп на света. Но така и не успяхме, както без съмнение се досещате. Наложих да се ограничим с телескопите, които бяха оцелели в нашия „времеви отрязък“, както ги

наричат, доста по-малки и немощни. Използвахме и спектроскопски методи, но резултатите от тях бяха донякъде... изненадващи.

Абди се наведе напред.

— Професоре, аз самият се занимавам с астрономия във Вавилон. Част от резултатите ни бяха използвани при прогнозите на Бисиса. Вероятно трябва да обмени информация.

— Но разбира се.

Райс отново погледна в писмото на Емелайн и зачете бавно:

— „Отдръпването на далечните звезди...“ За това говорите, нали?

— Именно. — Абди кимна. — Казано с прости думи, звездите се отдалечават от Слънцето във всички посоки.

Райс кимна.

— Добре, това го разбрах. И какво следва?

Окър въздъхна, свали си очилата и под тях се показаха хлътнали разтревожени очи. Професорът изтри лещите с вратовръзката си.

— Виждате ли, господин кмете, проблемът се състои в следното. Защо точно нашето Слънце трябва да е разположено в центъра на подобно разширяване? Това нарушава фундаменталните принципи за строежа на галактиката. Макар да се намираме тук по волята на Хроносрива, тези принципи би трябвало да продължават да са в сила.

Бисиса разглеждаше тайно професор Окър и се питаше до каква степен схваща случващото се. Той очевидно имаше остър ум и бе успял да поддържа академичната си кариера въпреки тежките обстоятелства.

— И каква е интерпретацията ви, сър?

Той си сложи очилата и я погледна.

— Че ние *не сме* привилегировани наблюдатели. Че ако живеехме в системата на Алфа Центавър, щяхме да наблюдаваме същия феномен — тоест как обкръжаващата ни мъглявина се отдалечава бързо от нас. Това може да означава само едно — че етерът, тоест универсалният материал, в който плуват всички звезди, се разширява. Вселената се раздува подобно на пудинг във фурна и звездите, както стафидите, забодени в пудинга, се отдалечават една от друга. Но на всяка стафида ще ѝ се струва, че светът се отдалечава от нея и че тя се намира в спокойния епицентър на назряваща експлозия...

Познанията на Бисиса за относителността се ограничаваха до един кратък курс в колежа преди няколко десетилетия, както и с прочетеното във фантастичните романи — а на тези неща не можеш да разчиташ. Но времевият отрязък на Чикаго произхождаше от една епоха, в която Айнщайн е бил едва на петнайсет, и Окър не знаеше нищо за неговата Теория на относителността. А тя се базираше тъкмо върху откритието, че етерът като такъв не съществува.

Но въпреки това тя имаше чувството, че Окър е схванал доста добре цялостната картина.

— Той е съвършено прав, господин кмете — заговори Бисиса. — Вселената наистина се разширява и това причинява раздалечаването на звездите и галактиките. Но с течение на времето този процес ще се усети и в по-древни мащаби.

— С раздалечаването на световите — намеси се Абди — ще се превърнем в самотни скали из космоса. Телата ни ще се разпаднат. — Той се усмихна. — И така ще свърши светът. Разширяването, което в момента се наблюдава само с телескоп, ще доведе до края на всичко, което познаваме.

Райс го стрелна с поглед.

— Дребен и хладнокръвен всезнайко, такъв си ти, нали? — Пак сведе поглед към писмото на Емелайн. — Хубаво де, привлякохте вниманието ми. Доколкото разбрах, госпожице Дът, вие сте разговаряли за този проблем с неговите сънародници. Така ли е? И кога по-точно ще се пукне този ваш мехур? Колко още ни остава?

— Около пет века — отвърна Бисиса. — Но не сме сигурни — не разполагаме с достатъчно данни за поточни изчисления.

Райс се ококори.

— Пет шибани века, моля да ме извините! Когато нямаме храна и за пет седмици? Е, аз лично смятам да изхвърля този проблем от графата „належащи“. — Потърка енергично очи. — Пет века! Боже мили! Добре, какво друго има?

Другото касаеше Слънчевата система.

Джифорд Окър взе думата.

— Прочетох писмото ви, госпожице Дът. Пътували сте до Марс с космически клипер. В какво удивително време сте живели! — Той се

изпъчи. — Когато бях малко момче, веднъж се срещнах с Жул Верн. Велик човек. Наистина велик човек! Той би оценил тази история с платноходите до Марс, сигурен съм!

— Може ли да се придържаме към темата? — изръмжа Райс. — Жул Верн, за Бога! Просто покажете рисунките си на дамата, професоре, не виждам смисъл да се бавим.

— Да. Това е резултатът от *нашите* изследвания на Слънчевата система, госпожице Дът. — Окър отвори куфарчето и разпръсна купчина листа на бюрото пред кмета. Имаше рисунки на планети, размазани черно-бели фотографии и цветни скици, направени с молив. Имаше и нещо, което наподобяваше спектрографски анализи, като зацапани баркодове.

Бисиса се наведе напред и прошепна едва чуто:

— Ти виждаш ли?

— Виждам добре, Бисиса — отвърна шепнешком телефонът.

Окър отдели няколко снимки и скици и каза:

— Тези са от Венера.

В света на Бисиса Венера бе кълбо от облаци. Космическите сонди бяха установили, че атмосферата ѝ е плътна като океан и че температурата на повърхността е достатъчно висока, за да се топи оловото. Но *тази* Венера беше различна. На пръв поглед приличаше по-скоро на поглед от орбита към Земята — повлекла от облаци, сиво-син океан, ледени шапки на полюсите.

— Всичко е океан — океан и лед — обясняваше Окър. — Не открихме следа от суша. Океанът е от вода. — Показа спектрографските резултати. — Въздухът е съставен от азот с малко кислород — по-малко, отколкото на Земята, и доста повече въглероден двуокис, който вероятно се просмуква във водата. Океаните на Венера вероятно бълбукат като кока-кола! — Очевидно това бе някоя отиграна шега на професора. Но той се наведе напред. — И освен това там има живот!

— Откъде знаете?

Той посочи някакви зеленикави петна на рисунките.

— Не можахме да различим подробности, но в безбрежния океан има форми на живот — риби, може би гигантски китове, хранещи се с планктон. Вероятно има и други земни аналози, породени от конвергенцията — добави уверено.

Показа им още резултати. Върху голата отсамна страна на Луната — преходна атмосфера и дори блещукащи локви вода в кратерите и цепнатините — и отново чикагските астрономи бяха забелязали там следи от живот.

Имаше удивителни картини от Меркурий. Странни, необясними светлинни явления върху тъмната страна на планетата, почти на границата на видимия спектър. Студентите на Окър бяха съобщили, че са наблюдавали „мрежи от плазма“, или „плазмоиди“, върху един затъмнен участък от Слънцето. Вероятно това също бяха някакъв вид форми на живот, макар и доста причудливи — свръхгорещи газове, плуващи сред слънчевите протуберанси и преодоляващи разстоянието до най-близката планета.

Бисиса се закашля малко пресилено и между изблиците попита телефона:

— Смяташ ли, че това е възможно?

— Плазмената форма на живот не е изключена — отвърна телефонът. — В слънчевата атмосфера съществуват определени структури, скрепвани от магнитни потоци.

— Добре — въздъхна примирено Бисиса. — Всички се научихме да разбираме това-онова от Слънцето в годините след бурята. Какво според вас става тук?

— Мир е мостра от Земята, взета в епохата, когато разумният живот, или по-точно човешката цивилизация, е възниквала и се е утвърждавала. Планетолозите смятат, че като млада Венера е била топла и влажна планета. Вероятно „нашата“ Венера е от този период. Бисиса, изглежда, тук си имаме работа с оптимизирана версия на Слънчевата система, като всеки от светове е бил подбран в периода на максимално изгодни условия за съществуване на живот. Чудя се какво ли може да става на Европа или Титан в тази вселена, но за съжаление те са отвъд обсега на нашите телескопи...

Но ето че дойде време за перлата в доклада на професора: Марс.

Само че това не беше онзи Марс, с който Бисиса бе израсла и който бе посещавала. Този синьо-сив Марс приличаше много повече на Земята, отколкото водната Венера, тъй като разполагаше с достатъчно суша, свят на континенти и океани, на ледени шапки на полюсите, обгърнат в тънки облаци. Имаше и някои познати гледки. Зелените ивици вероятно бяха Валес Маринерис, синята диря в южното

полукълбо — огромният басейн на Хелас. По-голямата част от северното полукълбо бе суша.

Телефонът прошепна:

— Бисиса, нещо тук не е наред. Ако Марс, *нашият* Марс, имаше океани, би трябвало почти цялото северно полукълбо да е залято от вода.

— Ваститас Бореалис?

— Да. Нещо драстично се е случило с *този* Марс в бъдещето, нещо, което е променило формата на цялата планета.

Райс слушаше Окър нетърпеливо и накрая го прекъсна:

— О, стига вече, Джифорд. Кажете добрите новини. Кажете ми това, което каза на мен — за марсианците.

Окър се засмя.

— Открихме дълги прави линии, пресичащи марсианските равнини. Линии, които може би са с дължина стотици мили.

— Канали — подхвърли незабавно Абди.

— Че какво друго могат да са? Забелязахме и нещо като постройки. Може би стени, но невероятно дълги. За съжаление сме ограничени в способността си за наблюдение. Но за това — той посочи една фотография — не може да има съмнение. — На снимката се виждаха ярки светлини, подобно на звезди, пръснати по марсианската повърхност. — Градове — добави професор Окър.

Емелайн се наведе и чукна с пръст фотографията.

— Ето за това ми казах!

Райс се облегна назад и каза:

— Научихте всичко, госпожице Дът. Въпросът е каква полза може да има за вас?

— Не зная — призна чистосърдечно тя. — Трябва да го обсъдя с моите помощници у дома.

— А пък аз — заяви Абди — бих искал да поработя известно време с вас, професоре.

— Разбира се — кимна засмяно Окър.

— Е, добре. — Райс плесна с ръце. — Но откриете ли нещо, ще ми докладвате незабавно, разбрано? — Това беше очевидна заповед. — И така, стига страшни приказки за днес. Да преминем към други

въпроси. — Докато професорът им показваше снимките, Райс се бе облегал назад — носеше каубойски ботуши с шпори — и бе запалил пура. — Искате ли още по едно? Или пура? Не. Първо... — той се обърна към Абди — искам да разбера какво става от другата страна на Атлантика. Този Александър Велики и неговата „световна империя“... Изглежда, е мой тип човек.

Абди погледна Бисиса и Емелайн и сви рамене.

— Откъде бихте искали да започна?

— Кажи ми за неговите армии. И за флота също. Има ли вече параходи? Кога най-рано би могъл да прекоси океана с армията си?

Докато вниманието на Райс бе съсредоточено върху Абди, Бисиса отново прошепна на телефона:

— Какво смяташ?

— Трябва да прехвърля цялата информация за Марс. Ще отнеме доста време.

— Но?

— Но имам чувството, че тъкмо заради това беше повикана на Марс.

46: А-ЛИНИЯТА

ЮНИ 2070

— Мамо, откакто минахме през А-линията, вече не сме сами край бомбата. Сега вече това чудо е придружено от цяла армада, като в празничния ден на флота, всички астероидни миньори и обитатели на станции се подават, за да надзърнат към чудовището, докато минава покрай тях. За нас, разбира се, всичко това е малко странно. След четиринайсет месеца, прекарани в самота, да сме сред толкова голяма тълпа. Но те не знаят, че сме тук. „Освободител“ остава скрит зад невидимата си мантия, а наблизко има няколко военни кораба, които се стараят да държат зяпачите на необходимата дистанция и координират последната атака срещу бом...

— Бела — прекъсна я тихо Талес.

— Пауза. — Главата на Една замръзна неподвижно, миниатюрен холографски образ, увиснал над бюрото на Бела. — Талес, не може ли да почака?

— Каси Дъфлот е тук.

— О, по дяволите! — Жената на мъртвия космически герой и вече професионален трън в задника.

— Помоли ме да ти съобщя веднага.

— Естествено.

Съобщението от Една продължаваше да пристига. Бела беше не само политик, но и майка. И тя имаше свои права.

— Помоли я да почака.

— Разбира се, Бела.

— И, Талес, докато чака, не ѝ позволявай да изпраца поща, да записва коментари, да се рови, анализира и общува в мрежата. Поднеси ѝ кафе и ѝ отвлечи вниманието с нещо.

— Разбрано, Бела. Всъщност...

— Да?

— Остава малко повече от час до главния удар. До Големия шамар. Или, по-точно, докато докладът стигне до нас.

Не беше необходимо да ѝ го напомня. Големият шамар, последната надежда на човечеството срещу К-бомбата и вероятно края на живота на дъщеря ѝ.

— Да, Талес, зная. Продължи.

Застиналото изображение на Една се раздвижи.

След като бе прекарал двайсет и четири минути в полет през Слънчевата система, гласът на Една зазвуча отново в кабинета на Бела в Маунт Уедър. Талес своевременно показваше изображения, съответстващи на думите ѝ, снимки, направени от различни кораби и наблюдателни сонди.

Ето я К-бомбата, призрачна капка от размазана слънчева светлина, увиснала над бюрото на Бела. Тъкмо в този момент прекосяваше астероидния пояс — наречен от флотата А-линия — и тя виждаше блещукащите в далечината скални късове, увеличени и осветени заради нея. Имаше нещо зловещо и заплашително в тази картина — шест години от деня, в който бяха засекали този чуждоземен обект край луните на Сатурн, а ето че вече беше сред астероидите, почти в задния двор на човечеството. К-бомбата бе *тук*, в човешкия космос. И точно след шест месеца — по Коледа на 2070-а — К-бомбата щеше да се срещне със Земята.

Но прекосяването на астероидния пояс даваше на човечеството още една възможност.

Една говореше за досегашните неуспешни опити. Талес показваше картини от ядрени атаки, срещнали непробиваемата обшивка на бомбата, за кораби, пилотирани или автоматични, снабдени с енергийни оръжия, лъчеви заряди и лазери, дори цели реки от камъни, изстреляни от един астероид, на който имаше ускорител, използван като електромагнитен катапулт.

— Все едно да хвърляш грах по слон — бе коментарът на Една. — Всъщност не е точно така. Всеки път, когато ударим това нещо, то губи по малко от своята маса-енергия, в пропорция равна на това, с което се сблъсква. Съвсем микроскопична хапка, но поне не е нищо. Лайла Нийл разработи точен модел на този процес, професор Карел ще те запознае с него. Едно от следствията от Големия шамар, на което се надяваме, в случай че не успеем да изтръгнем това нещо от релсите, е

да докажем правилността на този модел. Но както и да е, скоро предстои да разберем. Що се отнася до „гюлето“, засега влекачът си върши работата добре. Всички системи са в оптимален режим и отклонението на „гюлето“ съответства на прогнозираното... — С тих, професионален глас Една довърши доклада за режима на готовност на оръжието.

След като приключи, тя се усмихна. Изглеждаше изненадващо млада.

— Аз съм добре, естествено. Е, след близо година в тази кутия ми се ще да подишам малко свеж въздух. А пък ако искаш да дадеш кратко определение на „идиот“, използвай „Джон Метернес“. Добре че поне още не сме си прегризали гърлата. „Освободител“ се справя добре, като се има предвид, че това е първият му полет. Мамо, струва ми се, че уцелихме с тази технология. Не че ще е голямо успокоение, ако не успеем да отклоним К-бомбата, защото тогава вече здравата ще сме го загазили... Другите членове на екипажа се справят отлично. Предполагам, че това е един вид изпитателен полет за флота. В момента чакаме началото на представлението и май долу тече някаква църковна церемония по открита линия. За онези, които биха искали да кажат последните си молитви до Дева Мария от Лорето, покровителката на авиаторите. Космическите също ни съдействат, главно чрез организиране на предпазни кордони и с други мерки. Ясно е обаче, че главната роля се пада на нас... Шейсет минути до началото, мамо. Ще ти се обадя веднага след Шамара. Обичам те. Край на връзката.

Бела разполагаше с време за съвсем кратък отговор, който щеше да стигне до Една само минути преди удара.

— И аз те обичам — успя да промълви. — Зная, че ще изпълниш дълга си, както си правила винаги. — Осъзнаваше с ужас, че това може да са последните думи, които Една ще чуе, и че през следващия час може да изгуби дъщеря си, както нещастната разгневена Каси Дъфлот бе изгубила съпруга си. Но не знаеше какво друго да добави. — Край на връзката. Талес, затвори линията.

Холографският дисплей изчезна, остана само голото бюро и хронометърът, отброяващ времето до Големия шамар и още по-важния момент, в който новината щеше да стигне до Земята.

Бела тръсна глава и нареди:

— Пускай Каси.

Може би подсъзнателно, но Бела бе очаквала, че Каси Дъфлот ще се появи в черно, както последния път, когато се бе срещнала с нея, при връчването на медала „Туук“ — все още скърбяща вдовица след толкова много време. Но Каси носеше костюм в ярколилав цвят, едновременно атрактивен и практичен. Очевидно нямаше никакво намерение да тъне в мъката си, както при предишното посещение. Не биваше в никакъв случай да я подценява.

— Благодаря, че ме приехте. — Каси ѝ подаде ръка.

— Всъщност май няха друг избор — отвърна Бела. — От последната ни среща насам вдигнахте доста голяма шумотевица.

Каси се засмя хладно, като обигран политик.

— Не съм искала да вдигам „шумотевица“, нито да създавам неприятности на никого. Аз съм просто вдовица на космически инженер, която започна да задава въпроси за това как и защо е умрял мъжът ѝ.

— И все още не сте получили задоволителни отговори, така ли? Кафе?

Бела отиде до машината. Използва паузата, за да прецени опонентката си, да я сравни с това, което знаеше преди за Каси Дъфлот.

Каси беше млада жена, а също млада майка и вдовица — това я правеше симпатична в очите на публиката. Но Каси също така работеше в отдела за връзки с обществеността на корпорация „Туле“, една от мощните световни агенции за съхраняване на екологичното равновесие, специализирана във възстановяване на канадската Арктика до нивото отпреди Слънчевата буря. Не само това, нейната свекърва, Филипа, която се движеше във влиятелни лондонски кръгове още преди бурята, бе запазила всичките си връзки. Каси знаеше как да използва медиите.

Каси Дъфлот изглеждаше силна жена. Нито следа от нервност, омраза или огорчение. Не търсеше възмездие за смъртта на съпруга си и за разрушения си живот. Целта ѝ бе по-дълбока и всеобхватна. Истината може би. Но това я правеше още по-опасна.

Бела ѝ подаде кафето, седна и каза:

- Въпроси без отговори.
- Вижте, председател Фингал...
- Няма нужда от официалности.

Каси заяви, че била в течение на част от работата на съпруга си през последните години. Космически инженер, работещ в секретна програма; знаела и мястото, където е назначен.

— И това е всичко — заключи тя. — Всъщност, докато Джеймс беше жив, повече не ме интересуваше. Приемах необходимостта да се пази тайна. Ние сме във война, а във военно време трябва да си държиш езика зад зъбите. Но след като той загина, след погребението и всички церемонии — вие бяхте така мила да ни посетите...

Бела кимна.

— Започнахте да задавате въпроси.

— Не искам много — побърза да отвърне Каси. Въртеше замислено брачната си халка. — Не бих искала да заплашвам никого, най-малко приятелите на Джеймс. Искях само да узная малко повече за това как точно е умрял, защото един ден децата ще започнат да ме разпитват... нали разбирате?

— И аз съм майка. Дори съм баба. Да, разбирам ви.

Изглежда, във флота се бяха отнесли с пренебрежителна надменност към въпроси, които са колкото справедливи, толкова и невинни.

— Те просто вдигнаха пред мен стена.

Подобно поведение логично бе разгневilo Каси. И след като се посъветвала с майка си, тя бе започнала собствено разследване.

Което включваше и поведението на Талес.

— И понеже Талес съществува и шепне в ухото на всеки на планетата отговора на зададения му въпрос, хората вярват, че живеят в свободно и открито общество. Но на практика Талес е също толкова инструмент за правителствен контрол, колкото всяко друго подобно средство. Не е ли така?

— Продължавай.

— Накрая открих, че може да се получи информация както от отговорите, така и от мълчанието на един ИИ. — Тя, изглежда, бе станала нещо като самоук експерт по анализ на ИИ, травмиран от заповедта да лъже. Извади от чантата си сгъваемо екранче и го разгъна

върху бюрото. На екрана се появи схема на мрежата, изобразена със златни нишки, със секции, оградени с червени черти.

— Не можеш да изровиш част от паметта на един ИИ, без да оставиш дупка. Всичко е взаимносвързано.

Бела я прекъсна:

— Достатъчно. Виж, Каси. И други преди теб са задавали същите въпроси. Разликата е, че ти просто си разполагала с повече възможности.

— И къде са тези други? Затворени някъде?

Всъщност това беше самата истина, поне за някои от тях, в специален интернат в Море на Москва, на обратната страна на Луната.

— Не всички.

Каси сгъна екрана и се надигна, лицето ѝ бе изопнато.

— Няма да ме уплашите — заяви тя тихо.

— Убедена съм, че е така. Но, Каси... *седни*, ако обичаш. Този кабинет е оборудван с всякакви машинки, готови да реагират при намек за заплаха срещу мен. Не са достатъчно умни, за да разчитат винаги правилно езика на тялото.

Каси се подчини, но не сваляше втренчен поглед от лицето на Бела.

— Космически оръжейни системи — каза сухо. — Върху това работеше мъжът ми, нали?

После заговори за намеци, откъслечни думи, улики, събрани от привърженици на Теорията за конспирацията, за ловци на феномени, страдащи от различни степени на мнителност и параноя. За хора, видели димните дири от дюзите на кораб, прекосяващ небето с невероятна скорост. „Освободител“, разбира се. Бяха видели и друг един съд, бавен, тромав и масивен, който се движел из астероидния пояс, като оставял същата диря. Това със сигурност беше влекачът, подготвящ терена за Големия шамар. И всички тези кораби били прикрити... но пък стелт-щитовете не са съвършени.

— И какво според теб значи всичко това? — попита Бела.

— Че нещо се задава — отвърна Каси. — Може би втора Слънчева буря. И че правителствата се готвят да избягат, заедно със семействата си, на борда на ново поколение свръхбързи кораби. Това е всеобщо мнение, всеобщо подозрение, бих казала.

Бела я изгледа потресена.

— Хората наистина ли имат толкова лошо мнение за правителствата, че могат да вярват в подобни неща?

— Но те не знаят нищо. Бела, тъкмо в това е проблемът. Живеем в епохата след Слънчевата буря. Може би е разумно да си параноичен. — Каси прибра екрана. — Бела, тръгнах по този път не заради мъжа ми или заради самата мен, а в името на моите деца. Мисля, че вие криете нещо — нещо чудовищно, което е в състояние да промени бъдещето ни. А те имат право да знаят за него. *Вие* нямате право да го пазите в тайна от тях.

Време беше Бела да реши какво да прави с тази жена. Всъщност Каси не беше престъпничка. По-скоро бе човек, който Бела бе призвана да защитава.

— Виж, Каси — почна тя. — Събрала си отделни късчета от пъзела. Но си ги сглобила в погрешна картина. Не бих искала да ти се случи нищо лошо, но от друга страна не искам и ти да направиш нещо, което не е редно. А като разпространяваш подобни теории, можеш да навредиш сериозно. Ето защо мисля да ти се доверя — не само лично, а да ти доверя и тайните на Съвета. И когато узнаеш това, което зная аз, можеш сама да решиш как да постъпиш с информацията. Съгласна ли си?

Каси се замисли.

— Да, Бела, това е напълно справедливо. — Изглеждаше нетърпелива и развълнувана. И малко уплашена.

Бела погледна часовника на стената. Трийсет минути до доклада за това как е протекъл експериментът с Големия шамар. Точно в момента на двайсет и осем светлинни минути оттук се разиграваше ужасяваща драма.

Тя прогони тази мисъл.

— Да започнем с „Освободител“ — рече. — Дело на покойния ти съпруг. Талес, ако обичаш, подай картина.

Разговаряха за „Освободител“. И за К-бомбата, която той следваше от месеци.

А след това Бела показа на Каси последната надежда на Боб Пакстън.

— Това е най-обикновен астероид, който се носи из пояса — обясни й. — Има си номер в нашите каталози и този, който пръв е кацнал с изследователска сонда на повърхността, вероятно го е нарекъл по някакъв начин. Ние го наричаме просто „гюлето“. А това пък е корабът, чиято диря са забелязали вашите фанатични привърженици на теориите за конспирация.

— Нека не ги наричаме така — промърмори недоволно Каси и се наведе напред, за да погледне отблизо. — Астероид като астероид. Скала със сребърна мрежа около нея.

Всъщност горе-долу това представляваше влекачът — малък астероид, много по-дребен от летящата планина, наречена „гюлето“. Скалата бе облечена в мрежа от сребристи нанотръбички, към чиято повърхност бе прикрепен антиматериен двигател.

— Използвахме един от експерименталните двигатели от корабостроителницата на Троянската база. Не е преминал всички изпитания, но става за тази работа.

Каси най-сетне започна да схваща.

— Използвате го, за да насочва големия астероид, „гюлето“.

— Да — с гравитация. Оказа се невероятно трудно да отклониш един астероид...

Промяната в орбитата на астероидите бе проблем, с който учените се занимаваха вече повече от век, тъй като отдавна се знаеше, че съществуват астероиди, които пресичат пътя на Земята и статистически е възможно да се сблъскат с планетата.

Да се разруши космическо тяло с подобни размери не беше никак лесна работа. Много по-лесно би било да се отклони от следвания маршрут, като се използва например ядрено оръжие. Или ако се прикрепят към него двигатели, които да го тласка. А също и светлинно платно, а може би даже беше достатъчно да се боядиса в сребристо или да се опакова във фолио и тогава натискът на слънчевата светлина щеше да свърши работа. Подобни методи биха могли да предизвикат съвсем минимално ускорение, но ако бъдат приложени навреме, би трябвало да окажат нужното влияние. Но в процеса на постепенно колонизиране на астероидния пояс всички тези методи бяха изпробвани и всичките се бяха провалили — в една или друга степен. Проблемът бе в това, че много от по-големите астероиди не бяха солидни тела, а купчини от по-малки отломъци, стегнати в

хлабава гравитационна примка — освен това притежаваха и собствено въртене. Опитай се да ги тласнеш или да ги взривиш и те ще се разпаднат в дъжд от по-дребни тела, смъртоносно опасни и трудни за контролиране.

Поради което бе възникнала и идеята за гравитационния влекач. Разполагаме малък астероид до големия. После го тласкаме лекичко встрани. И тогава гравитационното му поле повлича след себе си големия батко.

— Идеята, предполагам, ти е ясна — рече Бела. — Достатъчно е да упражняваш постоянен натиск върху малкия астероид, за да избягва гравитационното поле на големия и същевременно да остава свързан с него, както подобава на всеки истински влекач. И целта постепенно ще се отмести от следвания път. Единственият рисков момент е да се ориентират отходните газове на двигателя така, че да не попадат върху повърхността на астероида.

Каси кимна малко нетърпеливо.

— Разбрах всичко. Значи вие променихте орбитата на тази скала, на „гюлето“...

— Така, че да се сблъска с К-бомбата. Бомбата и „гюлето“ следват коренно различни траектории, ударът ще е бърз, придружен с отделяне на огромно количество енергия.

— Кога ще стане това?

— Всъщност — произнесе тихо Талес, — то вече е станало, преди половин час. Две минути до пристигането на доклада, Бела.

Изображенията на влекача и „гюлето“ изчезнаха от екрана и се смениха с образа на К-бомбата, тази зловеща сфера, видима само чрез отразената звездна светлина, носеща се сред облак от кадифе над бюрото на Бела. Зад нея едва се различаваше миниатюрният космически кораб.

Каси веднага осъзна какво вижда. Нужни ѝ бяха няколко секунди, за да се съвземе от изненадата.

— Това ще се случи *сега* — произнесе тя с изцъклени очи. — Сблъсъкът. Дъщеря ти е там, в онзи невидим боен кораб, за да наблюдава отблизо. И ти ме покани в момент като този?

Гласът на Бела беше малко напрегнат.

— Ще ти призная, че се нуждаех от нещо, с което да занимавам ума си. Пък и исках да видя каква ще е твоята реакция.

— Трийсет секунди, Бела.

— Благодаря, Талес. Виждаш ли, Каси...

— Не. Не казвай нищо повече. — Каси се наведе импулсивно напред и улови Бела за ръката. На свой ред Бела я стисна развълнувано.

На екрана бомбата и нейният ескорт висяха мълчаливо в космоса, като украшения.

Нещо се появи в левия край. Размазано петно, сиво-бяла резка, твърде бърза, за да могат да се различат подробности. Ударът предизвика ярък блясък, който изпълни виртуалния къс космос със светлина.

След това проекцията изпращя и се стопи.

Бюрото на Бела бълваше разгъващи се текстови доклади и бърборещи глави, всички докладващи за различни аспекти на сблъсъка. Имаше обаждания от Земята и колониите на космическите: настояваха да узнаят какво се е случило в астероидния пояс — експлозията бе достатъчно ярка, за да се наблюдава с просто око в нощното небе над Земята, както и навсякъде из Слънчевата система.

Бела посочи с пръст две от главите — на Една и след това на Боб Пакстън.

— ... само да повторя, мамо, корабът е невредим, намирахме се на достатъчно разстояние, за да избегнем ударите на отломките. Невероятна гледка, нажежени до бяло скали, които хвърчат по права линия във всички посоки! Събрахме отлична информация. Изглежда, прогнозите на Лайла относно предполагаемата загуба на маса-енергия от К-бомбата ще бъдат потвърдени. Но...

Бела превключи на Боб Пакстън, лицето му изплува пред нея — зачервено и гневно:

— ... Госпожо председател, дори не одраскахме проклетото нещо. О, да, източихме му малко маса-енергия, но крайно недостатъчно, за да променим равновесието на силите, когато стигне до Земята. А че ще стигне вече няма никакво съмнение. Не се е отклонило и на един милиметър от следвания курс. Това нещо преобръща с главата наопаки всичките ни представи за инерция и ускорение. И... ето, пристигат. Получихме резултатите от някои

екстраполации на това какво може да се случи със Земята, ако бъде ударена от К-бомбата, направени въз основа на сблъсъка между нея и астероида, с който се опитахме да я замерим. Хъм. Бомбата не разполага с безкрайни ресурси. Но е *силничка*. Достатъчно силна да разруши Марс. Не и Земята, но ще изрови кратер, какъвто планетата не би успяла да понесе, без да се разпадне. Кратер с дълбочина колкото земния радиус. — Той продължаваше да чете. — Това ще е най-разрушителното явление от времето, когато къс от Земята се е отделил, за да оформи Луната... — Боб Пакстън извъртя бавно глава и втренчи поглед в камерата. — Май това е краят, госпожо председател. Направихме, каквото ни беше по силите.

— Е, чу всичко, Каси — въздъхна Бела. — Вече си в течение на нещата. Не само чу, но и видя.

Каси я гледаше замислено.

— Радвам се, че с дъщеря ти всичко е наред.

— Благодаря. Но ударът се провали. — Тя разпери ръце. — Какво според теб трябва да направя сега?

Каси поклати глава.

— Всички са видели сблъсъка, на Земята и в космоса. И знаят, че се е случило нещо. Въпросът е какво ще им кажете?

— Истината? Че краят на света ще дойде на Коледа? — Тя се засмя, без сама да знае защо. — Боб Пакстън ще попита: „Ами паниката?“

— Хората и преди са се изправяли пред подобни заплахи — припомни й Каси. — И досега са оцелявали.

— Каси, масовата истерия е добре познат феномен. Документиран е още през Средновековието като сериозна социална травма и липса на доверие в управлението. Част от работата ми е да се погрижа това да не се случи. А ти вече се опита да ми докажеш, че не може да се има доверие на управленческите структури, за които работя.

— Съгласна. Ти по-добре си познаваш задълженията. Но хората трябва да се подготвят за това. Семействата... Те трябва да знаят.

Разбира се, това бе самата истина. Загледана в лицето на тази жена, чиито деца също бяха под заплаха, Бела си помисли, че вероятно

ще е добре да я задържи до себе си през следващите седмици. Глас на разума, след всеобщия хленч и гняв.

Като стана дума за хленчене, някой тъкмо в момента мърмореше. Тя погледна надолу, видя зачервеното лице на Боб Пакстън, който се напъваше да ѝ привлече вниманието, и неохотно увеличи звука.

— Остава ни само една възможност, госпожо председател. Може би трябва да опитаме и с нея, преди да глътнем отровните хапчета.

— Бисиса Дът.

— Пипахме твърде меко с тези шибаняци от Марс. Сега трябва час по-скоро да измъкнем тая Дът оттам и да я закараме на някое сигурно място. Очевидно бъдещето на Земята зависи от това. Защото, повярвайте ми, госпожо председател, не ни остава нищо друго. — Той спря, задъхан.

— Не разбирам за какво говори — прошепна Каси. — Но ако има друга възможност... Не мога да повярвам, че го казвам. Но сега не е както при Слънчевата буря, когато всички знаехме какво се приближава. Този път не може да се предприеме нищо. Бихте могли да спестите тревогите на хората поне докато не изпробвате и последната възможност. Чак след това, когато не остава никаква надежда...

— Предлагаш да излъжем цялото човечество, така ли?

— Просто ще кажем, че става дума за авария при изпитание на ново оръжие.

Бела посочи лицето на Една.

— Талес, искам да пратиш съобщение на „Освободител“. С максимална степен на секретност.

— Да, Бела.

— Виж, Каси, свободна ли си през следващите няколко часа? Ще ми се да си поговорим още малко.

Каси я погледна изненадано.

— Разбира се.

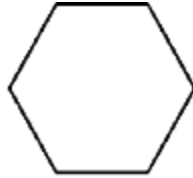
— Каналът е осигурен. Говори, Бела.

— Една, аз съм. Слушай, миличка, имам нова задача за теб. Искам да отидеш на Марс...

Докато говореше, надзърна в календара. Оставаха броени месеци. Отсега нататък, даде си сметка тя, каквото и да се случеше, напрежението щеше да расте, а темпът на събитията да се ускорява.

Можеше само да се моли всеки път да взема правилните решения — дори сега.

**ЧЕТВЪРТА ЧАСТ
РЕШЕНИЯ**

47: ВЪЗМОЖНОСТИ

ЮЛИ 2070

Юрий нахлу тичешком и разпъна екрана на масата.

— Най-сетне получих съобщение от Мир...

Екранът започна да се изпълва с картини от светове, размазани снимки и синьо-бели рисунки с молив.

Втора консерва на станция „Уелс“, или „Къщата“, както я наричаха, разполагаше с голяма надуваема маса, използвана за общи вечери, заседания и работно пространство. Масата се състоеше от модули, можеше да се разглобява на две или на три части. Поредното решение на проблемите с психологията на затвореното пространство, помисли си Мира. Членовете на екипа дори не бяха длъжни да се хранят заедно, ако не искаха.

В този момент обаче всички ненужни предмети от масата бяха изтикани настрана. Юрий се опитваше да намери някакъв смисъл в снимките на алтернативния Марс, които телефонът на Бисиса предаваше мъчително бавно по непостоянната връзка, съществуваща благодарение на Окото. Само Ханс Крийчфилд не участваше в анализа на заплахата от К-бомбата: заяви, че ще е по-полезен при своите любими машини.

Що се отнася до Мира, Алексей и Грендъл Спет, тъй като нямаше с какво да допринесат, те седяха встрани, до чашите с изстиващо кафе, и се мръщеа.

Едва напоследък Мира бе започнала да забелязва колко занемарена и сиромашка е обстановката на станцията, сравнена с луксозния, богаташки, изпълнен със светлина интериор на Циклопите. И все пак, както ги увери Атина, те бяха във фокуса на реакцията срещу тази заплаха с космически пропорции. Взривът в астероидния пояс бе забелязан на всички човешки светове. На Земята бе довел до замиране на живота — там хората все още се измъчваха от спомените за Слънчевата буря и бяха готови да се сврат в бункери и подземни убежища при първия признак за опасност.

Но времето изтичаше. И на Марс вече се усещаше нарастваща паника. Земният кораб „Освободител“ бе само на няколко дни път — и всички знаеха с каква цел пристига.

— Е, добре — заяви Юрий. — Това е, с което разполагаме. Предполагам, всички сме съгласни, че вселената на Мир съдържа набор от времеви отрязъци. Нещо като витрина на живота в Слънчевата система, с акцент върху оптималните условия на всеки от световите.

— Всички деца на Сол в най-красивата им изява — каза Грендъл. — Но това няма да продължи дълго. Имам предвид, че и Венера, и Марс са достигнали върха на биологичното си разнообразие още в ранните дни на Слънчевата система, когато Слънцето е било доста по-хладно. А доколкото нашите специалисти успяха да преценят, слънцето на Мир отговаря на нашето в периода около тринайсети век. *Това слънце е твърде горещо за тях. Няма да издържат дълго.*

— Всички тези светове — посочи Юрий — идват от нашето далечно минало. Въпросът е какво са преживели оттогава до днес, какво се е случило, за да изглеждат по този начин сега. Да вземем за пример Венера. Смятаме, че можем да си обясним много неща там. Така е, нали? — Той ги огледа поред. — Парников свят, изгубил контрола върху равновесието си, с изпарени океани и изгубени завинаги водни запаси...

Някога Венера е била влажна, синя и безоблачна. Твърде близо до Слънцето, тя прегряла и океаните ѝ се изпарили. След като водата била изгубена в околния космос, Венера се сдобила с нова, по-плътна атмосфера, покривало от въглероден двуокис, изтръгнато от скалното дъно, и парниковият ефект отново започнал да се усилва, докато накрая нажежената почва не засияла в яркочервено.

— Страховита гледка, но мисля, че я разбираме. Значи поне за Венера разполагаме с достоверен модел. Така е, нали? — Юрий отново ги изгледа. — Но да продължим с Марс. Някога Марс е бил планета, подобна на Земята, но — твърде малка и твърде далече от Слънцето — тя изстинала и изсъхнала. Дотук няма съмнение. А сега — погледнете *това*.

— Нещо се е случило тук — продължи уверено Юрий. — Нещо наистина ужасно.

Мира разбираше за какво говори. Беше като удар с чук по оголен череп, ужасяващ сблъсък с нещо, попаднало върху северния полюс. Достатъчно силен, за да създаде Ваститас Бореалис, кратер, обхващащ цялото северно полукълбо.

Всички веднага осъзнаха каква може да е причината.

— К-бомба — заяви Алексей. — С мощност, съответстваща на масата на Марс. И насочена право срещу северния полюс. Такъв ще е резултатът. Но защо, в името на Сол? Защо е трябвало да удрят Марс, а не Венера?

— Защото Венера е била безвредна — тросна се Юрий. — Била е воден свят. Дори там да се е появил разум, той е бил скрит на океанското дъно, използвал е метали от геотермалните разломи и прочее. Такава цивилизация просто не излъчва сигнали, които могат да бъдат забелязани отдалече. Пътища, градове.

— За разлика от марсианците — обади се Мира.

И за награда бяха получили един силен, стерилизиращ удар.

Грендъл се надигна развълнувано.

— Струва ми се, че забелязвам елементи от някаква стратегия. Изглежда, целта на Първородните е да потискат развитието на напреднали технологични цивилизации. Но те действат... *пестеливо*. Ако някоя звездна система стане източник на опасения, първо я удрят със Слънчева буря. Грубо, като замаяне с одеяло, но пък евтин начин за стерилизиране на цялата система. Обзалагам се, че ако се заровим по-дълбоко под повърхността, ще открием белези за поне още една Слънчева буря в далечното минало. И след като тя не си е свършила работата, ако светът продължава да поражда опасения, идва ред на „хирургичния“ удар. Както са постъпили с Марс. И както възнамеряват да постъпят със Земята.

— Вярно, че са доста последователни — подхвърли замислено Юрий.

— А ние знаем от Атина и нейния Очевидец, че не сме единствените. Операциите на Първородните не са ограничени от времето или пространството. Пред тях огън поглъща, а зад тях пламък пали; пред тях земята е като градина Едемска, а зад тях като

опустошена степ, и за никого няма да има спасение от тях, ако перифразираме пророк Йоил.

Мира повдигна вежди.

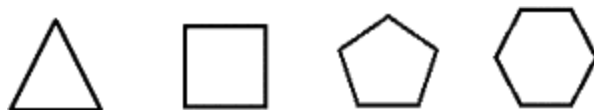
— Хайде да не бъдем лицемери. Може би мегафауната на Австралия и Америка е изпитвала същото по отношение на нас.

— Те са като богове — продължи Алексей, все още в апокалиптично настроение. — Може би трябва да ги почитаме.

— По-добре недей — сгълча го сухо Юрий. — Марсианците не са го направили.

— Така е — потвърди Ели, която току-що бе влязла в стаята и разгъваше своя екран. — Марсианците са предпочели да отвърнат с удар. И може би ние също ще можем. — Усмиваше се сред всеобщата мрачна атмосфера.

— Спомняте ли си това? — Тя показа на разгънатия екран познатата серия фигури:

— Накарах няколко анализиращи програми да поработят над него. Накрая всички постигнаха съгласие — и тъкмо навреме — и ми се струва, че уловиха смисъла.

— Да чуем — почти нареди Юрий.

— Погледнете тези фигури. Какво виждате?

Алексей започна да изброява:

— Триъгълник, квадрат, петоъгълник и шестоъгълник.

— По колко страни?

Юрий продължи:

— Три, четири, пет, шест.

— И ако продължим в същата последователност? Какво следва?

— Седем страни. Седмоъгълник. Осем. Осмоъгълник. — Той погледна объркано Мира. — Деветоъгълник?

— Не знам — засмя се Мира.

— И после? — попита Ели.

— Десет страни — продължи Алексей послушно, — единайсет, дванайсет...

— А още по-нататък? Къде свършва тази последователност?

— В безкрая — заяви Мира. — Многоъгълник с безкраен брой страни.

— Който всъщност е?...

— Ами... кръг.

— Ели, кажи ни какво смяташ, че си открила — настоя Юрий.

— Марсианците не са успели да отблъснат своята К-бомба или каквото са използвали срещу тях Първородните. Но струва ми се, че това е символичен запис на постигнатото от тях. Започнали са с това, което са били в състояние да построят — триъгълник, квадрат, все прости фигури. И са екстраполирали. Опрели са се на ограничен брой възможности, за да пленят безкрая. Заловили са Окото, спотайващо се под повърхността, за да наблюдава мига на окончателното разрушение. — Погледна Алексей. — Отправили са предизвикателство към боговете, Алексей.

— Колко вдъхновяващо — изсумтя кисело Грендъл. — Но в края на краищата марсианците са били унищожени. Жалко, че не са тук, за да ги помолим за помощ.

— Но те са тук — възрази Ели.

Всички се извърнаха към нея.

Умът на Мира заработи на бързи обороти.

— Тя е права. Ако имаше начин да пратим съобщение, не на нашия Марс, а на този от Мир? Само че там няма космически кораби.

— Нито радио — добави Алексей.

— И така да е... — Мира млъкна замислено.

— За какво всъщност говорите? — попита ядосано Юрий.

— В началото бихме могли да пратим само тези символи — заговори припряно Ели. — Колкото да им покажем, че разбираме. Да провокираме реакция у марсианците от Мир. Може би поне част от тях ще са от времевия отрязък, в който знаят за Първородните.

Грендъл поклати глава.

— Сериозно ли говориш? Предлагаш да изпратим съобщение в паралелна вселена, където се надяваме да съществува частица от марсианска цивилизация. Намирисва ми на евтина космическа опера. Или не съм разбрала правилно?

— Грендъл, едва ли моментът е подходящ да се уповаваме на здравия си разум — въздъхна Мира. — Нито един от конвенционалните методи на военните не даде нужния резултат. Следователно ни трябва необичаен подход. Спомнете си само какви усилия отне създаването на слънчевия щит, колко психологически бариери трябваше да бъдат пречупени. Изглежда, е ударил часът да го направим отново.

Изведнъж бликна поток от въпроси и предложения. Достатъчно сигурна ли бе връзката през марсианското Око с телефона на Бисиса? И как въобще американци от деветнайсети век, затиснати от настъпващи ледове, биха могли да разговарят с Марс? Чрез телепатия?

Много въпроси, малко отговори.

— Добре — заговори бавно Юрий. — Но най-важният въпрос е какво да правим, когато марсианците отговорят? И какво биха могли да направят те?

— Да отблъснат К-бомбата с триножни бойни машини и топлинни лъчи — подхвърли подигравателно Грендъл.

— Говоря сериозно — заяви Юрий. — Трябва да обмислим внимателно всички възможности. Да подготвим няколко сценария. Ели, може би ти ще се заемеш с това. Да проиграеш възможните реакции на бомбата.

Ели кимна.

— Дори ако Бисиса открие начин да го направи, струва ми се, че трябва да си запазим правото на вето, докато не разберем какво точно ще предприемат марсианците — каза Алексей. — Освен това ще е добре да запознаем с това Атина. Решението не може да е само наше.

— Съгласен — кимна Юрий. — Хайде стига вече приказки, чака ни работа. Нали? Освен ако някой няма по-добра идея. — Гневът му се бе сменил с въодушевление. — Ей! Какво сте увесили носове? Зная, че сега сме като заспали зимен сън мечки. Но ако от тази работа излезе нещо, ще станем част от историята. Ще ни изтипосват на мащабни платна. Като подписването на Декларацията за независимостта.

— Поне да се бях обръснал — подсмихна се Алексей.

— Стига дърдорене — срязва ги Грендъл. — Да се захващаме за работа.

48: СИГНАЛ ДО МАРС

И отново Бисиса, Абди и Емелайн бяха привикани в кабинета на кмета Райс.

Кметът вече ги очакваше. Беше вдигнал обутите си в ботуши крака на бюрото и пушеше пура. Професор Джифорд Окър, астрономът от университета, също беше там.

Райс им махна да се настаняват и почна:

— Помолихте ме за помощ. — Държеше писмото на Бисиса с марсианските символи — триъгълник, четириъгълник, петоъгълник и шестоъгълник. — Та казвате, че трябва да изпратим тези знаци на марсианците.

— Зная, че звучи малко налудничаво... — отвърна Бисиса.

— О, занимавал съм се с много по-налудничави неща от *това*. Извиках и Джифорд, за да се посъветваме. Вместо смислени приказки той ми наду главата с някакви „херцови електромагнитни вълни“ и жулвернови „космоходи“. За Бога, хора, космически кораби! Та ние дори не можем да поддържаме железопътната линия.

Окър гледаше унило и не каза нищо: очевидно го бяха извикали тук, за да го унижават.

— И тъй — продължи Райс, — предадох молбата ви на единствения човек в Чикаго, който би могъл да се справи с проблем като този. Вярно, че човечецът е на седемдесет и пет и даде всичко от себе си за спасяването на един град, който дори не е негов. Но обеща да помогне. Каза, че ще ми се обади в три. — Погледна джобния си часовник. — Е, вече е почти три.

Наложи се да прекарат още една минута в мълчание. После телефонът на стената зазвъня.

Райс привика Бисиса с ръка и се приближи до апарата. Вдигна слушалката и й я подаде, за да чува какво ще си говорят. Тя долови само откъслечни фрази от монолога, който идваше от другия край; отривист бостънски акцент. Но същината беше ясна.

— ... на сигнали е невъзможно. Трябва да нарисуваме знаци, достатъчно големи, за да се виждат от космоса... Бялото лице на ледената шапка ще е нашето платно... изкопайте канавки с дължина стотици мили, изрисувайте тези знаци право върху леда... напълнете ги с дърва или нефт, ако имате достатъчно. И после ги запалете... Нощем ще се вижда светлината, денем — димът от пожара... Проклетите марсианци трябва да са слепци, за да не ги забележат...

Райс кимна на Бисиса.

— Ясно ли е какво трябва да се прави?

— Стига да разполагаме с достатъчно работна ръка.

— По дяволите, стадо мамути с плугове ще свърши тази работа за по-малко от месец!

— Мамути, които помагат да се нарисуват сигнали до Марс върху ледената шапка на Северна Америка. — Бисиса поклати глава. — При всеки друг случай би ми се сторило невероятно. И още нещо, господин кмете. Не палете огньовете, преди да сме сигурни, че трябва да го направим. Ще разговарям с моите хора, трябва да го обсъдим... Това е твърде драстична мярка, за да се предприема с лека ръка.

Той бавно кимна.

— Съгласен. Друго има ли?

— Не. Сигнали, издълбани в леда. Разбира се, това е единственият начин. Трябваше да се сетя и сама.

— Ама не можахте — захили се Райс и дръпна от пурата. — Затова пък *той* се сети. Затова е този, който е. Благодаря ви — каза той в слушалката. — Още веднъж ни спасихте задниците, сър. Страхотно се справихте. Много ви благодаря, господин Едисон. — И затвори. — Магьосникът от Менло Парк! Какъв човек, ей!

49: НА СИНХРОННА ОРБИТА

АВГУСТ 2070

„Освободител“ излезе на синхронна орбита над Марс. Либи го ориентира така, че през люка под краката на Една да се вижда планетата.

Една бе излизала на геосинхронна орбита — над Земята. Нещата сега не бяха по-различни: от синхронна орбита Марс изглеждаше почти колкото Земята — планета с размерите на бейзболна топка, увиснала някъде под краката ѝ. Но тук слънчевата светлина бе много по-слаба и Марс бе по-тъмен от Земята — бе като сбръчкан охрен плод, сравнен с живописните земни цветове. Виждаше се половината от планетата и Една различаваше светлинните отблясъци на Порт Лоуел, почти на ръба на терминаторната линия и точно под „Освободител“.

— Не мога да повярвам, че сме тук.

— Аз пък не мога да повярвам *защо* сме тук — изсумтя Джон Метернес.

И въпреки това бяха тук. Бяха оставили след себе си дيريا от антимаатерия, която се проточваше през половината Слънчева система. „Освободител“ бе излязъл на орбита над Марс с изключен стелт-режим. Една се питаше колко ли марсиански очи са вперени сега в небето и се взират в новата и най-ярка светлина в зенита. Можеше само да се надяват, че страховитият вид на „Освободител“ ще е достатъчен, за да получат от марсианците това, заради което бяха дошли.

Отекна мелодичен сигнал, показващ, че са получили съобщение.

Джон погледна таблото.

— Противовирусната защита се е задействала.

Щеше да е истинска катастрофа, след като прекоси половин система, корабът да бъде засегнат от софтуерен вирус, пристигнал с приветствието на домакинните.

— Пусни ги — произнесе предпазливо Една.

Пред Една изплува холографска глава — млада усмихната жена с приятно лице. Изглеждаше й смътно позната.

— „Освободител“, тук Лоуел. Добро утро.

— Лоуел, тук „Освободител“ — отвърна Една. — Да, добро утро, виждаме вашата зора. Красива гледка. Тук флотски крайцер „Освободител“, регистрацията СС-1-147...

— Знаем кои сте. Видяхме ви, докато се приближаваште.

— Лицето ви ми е познато — обади се Джон Метернес. — Ъмфравил. Пола, нали? Дъщерята на героинята.

— Водя кротък живот — отвърна малко начумерено момичето.

Една кимна.

— Пола, ние всички се надяваме днешният ден да е кротък.

— И ние също. Но това зависи от вас, нали?

— Така ли? — Една се наведе напред и си придаде властен вид.

— Пола, вие и хората, от чието име говорите, знаят защо сме тук.

— Бисиса Дът не е в Порт Лоуел.

— Нищо няма да ѝ направим. Искаме само да я върнем на Земята, за да я разпитат. От полза на всички ни е да работим заедно. И на Бисиса също.

— Бисиса Дът не е в Порт Лоуел.

Една заговори неохотно:

— Разрешено ми е да използвам сила. Нещо повече, наредено ми е да го направя, за да реша този проблем. Помисли си какво може да означава това, Пола. Първото враждебно действие между Земята и колониите на космическите. Не е хубаво да създаваме прецедент, нали?

Джон добави:

— А, още нещо, госпожице Ъмфравил. Сигурно си давате сметка, че Порт Лоуел не е крепост.

— Действайте, както ви повелява съвестта. Край на връзката с Лоуел.

Метернес прокара ръка през мазната си коса.

— Да почакаме ли за потвърждение от Земята?

Една поклати глава.

— Заповедите ни са съвсем ясни. Излишно е да се бавим, Джон.

— Нима ме обвиняваш? Лоуел е лесна мишена под нас. Струва ми се обаче, че по някаква причина ние станяхме лошите...

Прозвуча аларма и всички монитори на мостика засияха в червено. Усещаше се едва доловимо разместване, корабът се движеше.

— По дяволите! — изруга Една. — Какво става?

И двамата се надвесиха над мониторите и включиха диагностичните програми.

Първа се обади Либи.

— Преминахме в стелт-режим. Маневрираме, за да избегнем нова стрелба.

— Какво стана? — попита ядосано Една.

— Току-що изгубихме част от антените, както и няколко слънчеви колектора. Но всички системи на кораба функционират нормално, не сме изгубили връзка със Земята...

— Лазерен лъч — намеси се Джон, въртеше невярващо глава. — Боже! Облизаха ни с лазерен лъч.

— Къде е източникът? Нападат ли ни?

— Дойде от планетата — докладва Джон. — Не е от друг кораб. — Ухили се на Една. — Лазер от космoeлеватор.

— На Марс няма космoeлеватори.

— Още няма, но вече са монтирали лазерите. Нагли типове.

— Това със сигурност беше предупредителен изстрел — каза Либи. — Биха могли да ни нанесат сериозни щети. Но както казах, вече сме в стелт-режим и поддържам готовност за маневриране.

— Добре, Либи, благодаря. — Една погледна Джон. — Изясни ли ти се ситуацията? Съгласен ли си с мен за това как трябва да отговорим? — Всъщност не се нуждаеше от одобрението му. Тя беше командващият офицер. Но не можеше да продължи без подкрепата му.

Той най-сетне кимна.

— Пригответи торпедо. Слаб термоядрен заряд. — Тя извади на екрана скицата на Порт Лоуел и чукна с пръст по зеления купол. — Да ударим фермата. Така щетите ще са най-малки.

— Даваш ли си сметка, че ще загинат хора? — Джон се изсмя безрадостно. — Виж, Една, това не е само ферма. Там провеждат експерименти. Хибриди между марсиански и земни форми на живот. Ако я взривиш...

— Прихвани целта, Джон! — прекъсна го тя, прогонила и последните си съмнения.

Изстрелването на торпедото беше яростно, активно действие. Корабът зазвъня като камбана.

Картината от атаката на „Освободител“ беше смайваща: холографичната сфера на Марс бе пронизана от огромна огнестрелна дупка.

— Не мога да повярвам, че това се случва, докато аз съм председател — промърмори Бела.

Боб Пакстън се засмя.

— Добре дошли в моя свят, госпожо председател.

Каси Дъфлот — седеше до Бела — възкликна:

— За това е умрял мъжът ми! За да можем да го направим, ако възникне необходимост.

— Само че поне аз се надявах, че никога няма да възникне подобна необходимост. — Бела овладя треперенето си. — Тук съм, защото хората вярват, че съм герой от времето на Слънчевата буря. А сега хвърлям атомни бомби по мои братя — други човешки същества.

Пакстън изучавашеменящите се изображения върху екрана.

— Показват го във всички новинарски издания. Трябваше да се очаква. Няма как да го избегнеш, когато хвърляш бомба над Марс. Засега поне няма данни за жертви. Пък и те стреляха първи.

— Боб, не мога да повярвам, че го приемаш толкова хладнокръвно. — Този път гласът на Бела потрепери от гняв. — Ти си първият човек, стъпил на Марс. А сега, само поколение по-късно, се стигна до война, почти на мястото, където кацнахте. Все едно да искаш от Нийл Армстронг да ръководи атака срещу Морето на спокойствието. Как се чувстваш, а?

Той сви рамене. Мундирът му беше разкопчан, връзката — разхлабена, държеше кутия сода.

— Чувствам се като човека, който *не* го е започнал. Мисля, че тези нещастни глупаци от Марс трябваше да постъпят така, както им нареждат представителите на собственото им правителство, и да ни предадат Дът. И освен това съм съгласен с дамата до теб, че не виждам смисъл да похарчим куп пари и да изгубим безценни сътрудници за създаването на нещо като „Освободител“, ако не смятаме да го използваме. Да не говорим, че бомбата я хвърли дъщеря ти.

Бела си помисли, че ако имаше възможност, щеше да ѝ го спести. В края на краищата „Освободител“ разполагаше с резервен екипаж. Само че имаше нужда от човек, на когото да се довери — човек, на когото да разчита, когато издаде заповедта, човек, който няма да се огъне в последния момент.

— И каква е реакцията?

Пакстън чукна едно крайче на екрана пред себе си и на стената се заредиха картини — изпразнени рафтове на магазини, опустели пътища, градове, притихнали като гробища.

— Без особени промени. Тревогата расте от седмици, откакто стана провалът с „гюлето“. Всички са се спотаили в очакване. Засега поне цифрата след атаката срещу Марс остава непроменена.

— Каква цифра? — попита Каси.

— Има предвид проучването на общественото мнение — обясни Бела.

Пакстън кимна и каза:

— Одобряващите и неодобряващите са в равновесие, поддръжниците на военните действия срещу защитниците на мира. Обичайната първосигнална обществена реакция. Бела, хората очакват да видят какво ще стане сега.

Все още не бе късно за отведен удар, помисли си Бела. Ако този ужасно рискован ход не успееше, авторитетът ѝ щеше да рухне и някой друг щеше да направлява Земята през последните дни, когато К-бомбата наближеше целта съвсем. Кое то поне за нея щеше да е огромно облекчение. Но още не беше готова да се отърси от бремето.

— Съобщение от Марс — докладва Боб Пакстън. — Не е от онази Ъмфравил, дето им беше говорител. Някой друг разговаря с „Освободител“. Неакредитиран представител вероятно. — Той се захили. — На някой не са му издържали нервите.

— И къде е Дът?

— На северния марсиански полюс.

— Предай на „Освободител“ да действа.

— И... о, по дяволите! — Екранът пред него се изпълни с бързоменящи се картини, този път от Земята. — Сега вече наистина отвърнаха. Космически копелдаци! Нападат нашите космолеватори! — Пакстън я погледна. — Ето, че започна война, госпожо председател. Това ще поуспокои ли малко съвестта ви?

Над масата в „Уелс“ бе увиснало предавано на живо изображение на Марс. Атомната рана, нанесена от „Освободител“, продължаваше да тлее интензивно в близост до екватора и над нея вече се бе образувала миниатюрна гъба, която се издигаше бързо в разредената марсианска атмосфера. „Много мечти угаснаха днес“, помисли унило Мира.

А точно над северния полюс бе увиснала самотна искра и бавно се снижаваше. Всички я наблюдаваха, с изключение на Ели, която седеше настрана и продължаваше да проиграва възможните реакции на марсианците към какъвто и да било сигнал.

— Погледни го това проклето нещо — заговори Алексей, като клатеше учудено глава. — Всички знаем, че не е възможно да се държиш на синхронна орбита над полюса!

— Няма нищо невъзможно — възрази Грендъл, — когато разполагаш с антиматериен двигател и практически неограничен запас гориво...

Мира осъзна, че космическите инстинктивно са много повъзмутени от очевидното пренебрежение от страна на „Освободител“ към законите на небесната механика, отколкото от обявяването на войната.

Юрий погледна екрана и каза:

— Още пет минути и ще е на позиция.

— А междуременно, изглежда, са нападнали всички космолеватори на Земята — съобщи Алексей. — „Стълбата на Яков“, „Бандара“, „Модимо“, „Джианму“, „Марахуака“, „Игдрасил“... Всички са прекъснати. Обща, отлично координирана атака. Кой би повярвал, че банда нискочели космически са способни на подобно нещо?

Юрий не сваляше мрачен поглед от екрана.

— Но от това няма никаква полза за нас, нали? Тук сме напълно безпомощни, базата е пригодена да издържа на марсианското време, не на военни действия. На полюса дори нямаме възможност за ответни действия. Няма нужда „Освободител“ да си прави труда да ни удря с ядрено оръжие. С мощта, с която разполага, е достатъчно просто да се снижи в атмосферата и да ни изтрие от повърхността с някоя конвенционална бомба. Според моите анализатори „Освободител“ е в

състояние да елиминира цялата човешка популация на Марс за не повече от двацет и четири часа. Дори по-малко.

— С което да свърши работата на Първородните — изсумтя Грендъл. — Кара те да се чувстваш горд, нали?

— Вижте — прекъсна ги Мира, — майка ми е уредила въпроса със сигнала, предложен от Едисон. Ако ще пращаме потвърждение за запалване на каналите, трябва да го направим сега, преди да са полетели бомбите от „Освободител“.

— За Бога, Ели — възрази Юрий, — трябва да разполагаме поне с някакви предположения за това как биха реагирали марсианците.

Ели работеше вече няколко седмици върху прогнозата за ответната реакция на К-бомбата на сигнала на Бисиса. Винаги се ядосваше, когато я отвличаха от работата ѝ, и изражението ѝ в този момент напомни на Мира за дните, когато живееше с Юджийн.

— Анализът още не е завършен...

— Няма време! — викна ядосано Юрий. — С какво разполагаш?

Тя го гледа нацупено няколко дълги секунди. След това хвърли сгъваемия екран на масата. На него се виждаха логически дървета, които се разклоняваха и сливаха.

— Всичко това са само предположения — предположения за поведението на чуждоземна раса. Но като се има предвид съпротивата, която са оказали в миналото на Първородните...

— Ели. Просто ни кажи.

— Добре, ето заключението. Почти няма значение какво ще направят марсианците. Защото ако действат по какъвто и да било начин срещу което и да е от Очите, останали в техните времеви отрязъци — а вие знаете, че според нашите хипотези всички Очи са свързани и вероятно са триизмерно проявление на един-единствен предмет от по-горно измерение — възможно е дори Окоето да е само едно... известно ви е също, че Очите са в състояние да преодоляват бариерата между нашата вселена и тази на Мир...

— Да, да — прекъсна я нетърпеливо Юрий.

— Това ще провокира реакция при Окоето в Изкопа. *Нашето* Око. И почти със сигурност — ето, погледнете сливането на логическите дървета тук — ще подтикне към реакция К-бомбата. Тя без съмнение ще узнае за предприемането на силови действия срещу единствения

друг образец от технологията на Първородните в нашата Слънчева система и тогава...

— Какво тогава? Казвай де! Как ще реагира К-бомбата?

— Ще се отклони от курса си към Земята — отвърна Ели. — И ще се насочи към активираното Око. Тук. На Марс.

Грендъл я погледна слисано.

— И Земята ще бъде спасена?

— О, да.

— За Ели последният отговор, изглежда, се разбираше от само себе си. Но имаше още един неизяснен въпрос.

— Какво тогава да предам на майка ми? — попита Мира.

— Ами... мисля, че... — Грендъл се поколеба.

— Почакайте.

Във въздуха завибрира нов глас.

Мира вдигна глава.

— Атина?

— Местен аватар, прехвърлен в системата на станцията. Атина е на „Циклопите“. Ели, стигнах до същото заключение като теб относно действията на марсианците, както и за възможната реакция на оръжието на Първородните. Това не е решение, което трябва да вземате сами, нито аз, нито който и да било друг индивид. Подготвих изявление. Настроено е така, че въпреки разликата в дистанцията да достигне едновременно Земята, Марс, Луната и астероидния пояс. Вече е на път. Сега от вас се иска да се свържете с кораба.

Юрий се ококори.

— С „Освободител“? Защо?

— Ще са необходими петнайсет минути, за да може съобщението да стигне до всяка точка. Съмнявам се, че разполагате с толкова време.

— И трябва да го спечелим. — Алексей кимна и се ухили на Юрий. — Хайде, великане, можем да се справим. Кажете им, че ще им дадеш каквото искат. Кажете им, че Бисиса е в тоалетната и просто трябва да почака малко. Кажете им каквото и да е!

Юрий го изгледа навъсено. После затрака с пръсти по екрана.

— Ханс. Свържи ме с кораба. „Освободител“, тук „Уелс“...

За Мира петнайсетте минути, които последваха, бяха най-дългите в живота ѝ.

— Говори Атина. Обръщам се към цялото човечество на Земята, Луната, Марс и отвъд. — Отброи точно пет секунди. — Сигурно ме помните. Аз съм, или бях, умът на щита. Работихме заедно по време на бурята. Крия се, откакто се върнах в Слънчевата система. Оказа се, че съм се появила в епоха на разделение, с много тайни помежду ни, между правителствата и гражданите, между отделни фракции на населението. Но сега е време да се сложи край на тези тайни. Нужно е всички заедно да вземем решение. Пригответе се за прехвърляне...

Боб Пакстън гледаше изумен информацията, която течеше през екрана.

— Божичко! Това електронно сираче ще разкрие всичко пред света! „Освободител“, К-бомбата, целия проклет цирк!

„Което ще е най-доброто за момента“, помисли с облекчение Бела.

— Почти няма надежда, че можем да спрем или отклоним К-бомбата — продължи натъжено Атина. — Опитахме с какво ли не, но не успяхме. Но ние смятаме, че като разговаряме с далечното минало на нашата Слънчева система, бихме могли да спасим нашето бъдеще. Още нищо не е сигурно. Може би ще успеем да спасим Земята. Ала с цената на жертви. Това решение не може да бъде взето от никого от нас — независимо от властта, с която разполага. Нито едно поколение в човешката история не се е изправяло досега пред подобен избор. Изводът се налага от само себе си — тази жертва трябва да е на всички ни. — Атина направи секундна пауза. — Жертвата е Марс.

Грендъл се озърташе с изцъклен поглед.

— Сигурно това е, на което му казват съзряване на расата, нали? Да се изправяш пред подобни решения.

Юрий крачеше прегърбен из стаята.

— Божичко, толкова се ядосах, като научих, че Първородните ще повредят ледените шапки с тяхната Слънчева буря. А сега това. Марс!

А Атина продължаваше:

— Всеки човек в Слънчевата система, съгласен да участва в обсъждането на решението, е добре дошъл. Говорете, както пожелаете. Блог, електронна поща, достатъчно е дори да кажете, каквото мислите,

на глас. Някой ще ви чуе, а изкуствените интелекти ще съберат и резюмират мненията ви и ще ги предадат за окончателен анализ. Скоростта на светлината ще забавя обсъждането, но това е неизбежно. Няма да бъдат предприети никакви действия, докато не стигнете до консенсус...

Те всички бяха твърде изтощени, даде си сметка Мира. Всички с изключение на Юрий, който се подхранваше от гнева и възмущението си.

Ели скръсти ръце.

— О, успокой се, Юрий. Какво толкова, ако Марс премине в небитието? Не е ли очевидно? — Мира се опита да я улови за ръката, но тя не спираше. — Свят с няколко милиарда население, истинската люлка на човечеството, срещу... това. Една мъртва планета. Музей, потънал в прах. Нима може да става дума за избор?

Юрий втренчи поглед в нея.

— Колко си безсърдечна, божичко! Тази планета е *човешка* от онзи първи миг, в който древните хора са я видели в небето. А сега ние ще я разрушим — и ще довършим работата на Първородните? Ще ни смятат за престъпници — дотогава, докато човечеството съществува.

Боб Пакстън тракаше по клавишите.

— Опитваме се да го заглушим, но използват прекалено много линии.

— Така е, когато си имаш работа с мрежата — каза Каси Дъфлот и погледна Бела. — Как се чувстваш?

Бела помисли за миг, после каза:

— Облекчена. Край на тайните, край на лъжите. Каквото и да стане с нас, поне това бреме ми падна от гърба.

— Предполагаме — приключи Атина, — че дванайсет часа ще са достатъчни, но може да удължим този срок, ако бъде необходимо. След това отново ще говоря с вас.

Щом гласът изчезна, Пакстън се надигна, целият зачервен.

— Е, поне млъкна. Бъд Туук винаги е казвал, че от Атина може да се очаква какво ли не, дори когато командваше щита. Хайде на работа. — Показа на Бела последните снимки от повредените космоделеватори. — Прекъснали са нишките на всички.

— Жертви? Щети? — попита Бела и потърка уморено очи.

— Космoeлeвaтopитe, paзбpa ce, ca извaдeни oт cтpoя. Ho гopнитe им ceкция ca oтплaвaли в кocмoca и eкипaжитe мoгaт дa бъдaт пpибpaни пo-къcнo. Дoлнитe някoлкo килoмeтpa oбaчe щe изгopят в aтмocфepaтa. — Ha eкpaнa ce виждaхa изoбpaжeния нa пaдaщи гъвкaви кoлoни, дъжд oт cpeбpиcтa изoлaция. — Toвa щe cтpувa милиaрдa — изръмжa Пaкcтън.

— Дoбpe дe — пpeкъcнa гo Бeлa. — Кaквo мoжe дa пpичини eдин кocмoeлeвaтop нa пoвъpxнocтaтa? Toй e лeк, нe e кaтo мacивнa пocтpoйкa. Пo-гoлямaтa чacт oт нeгoвaтa мaca, пpoтивoтeжecтa, e в кocмoca. Taкa чe жepтвитe...

— Moжe и дa нямa, aкo извaдим къcмeт — пpизнa нeoxoтнo Пaкcтън. — Или щe ca минимaлни.

— Oт Mapc cъщo нe пocтъпвaт cъoбщeния зa чoвeшки жepтви — нaмeci ce Kacи.

Бeлa въздъхнa oблeкчeнo.

— Mай щe ни ce paзминe.

Пaкcтън впи пoглeд в нeя.

— Нимa ce oпитвaш дa cpaвнявaш нaпaдeниятa? Гocпoжo пpeдceдaтeл, вие cтe пpeдcтaвитeл нa зaкoннo избpaнитe пpaвитeлcтвa нa тaзи плaнeтa. „Ocвoбoдитeл“ дeйcтвa cъoбpaзнo пoлучeнитe вoeннoвpeмeнни зaпoвeди. Toвa e чиcт тepopизъм. Тpябвa дa oтгoвopим. Пpeдлaгaм „Ocвoбoдитeл“ дa издухa цялaтa тaзи лeдeнa шaпкa oт лицeтo нa Mapc и дa ce пpиклoчи c въпpoca.

— He — пpeкъcнa гo pязкo Бeлa. — Пoмисли, Бoб! Кaквa пoлзa oт eckaлaциятa?

— Щe бъдe oтгoвop нa aтaкитe cpeщy eлeвaтopитe. И щe cлoжи кpaй нa тoвa пpoклeтo изтичaнe нa ceкpeтнa инфoрмaция.

Бeлa oтнoвo paзтъркa oчи.

— Иcкpeнo ce cъмнявaм, чe щe ce пoлучи. Бoб, нe paзбpaш ли, вcичкo ce пpoмeня. Щe ти oтнeмe извecтнo вpeмe, зa дa cвикнeш c тoвa, нo e caмaтa иcтинa. Пpaти cигнaл дo „Ocвoбoдитeл“. Кaжи им дa нe пpeдпpиeмaт нищo дo нoви зaпoвeди.

— Гocпoжo пpeдceдaтeл, c цялoтo ми уважeниe, нимa cмятaтe дa пoзвoлитe дa ви нaлaгaт peшeния?

— Пpeз пocлeднитe някoлкo минyти нaучих пoвeчe, oткoлкoтo пpeз мeceцитe, oткaктo cъм нa тoзи пocт. Moжe би тpябвaшe дa

действаме открито от самото начало.

— Така е — обади се Каси. — Може би това е белегът на една зряла култура — когато тайните излизат наяве и за нещата се говори открито.

— Боже Господи! — възкликна Пакстън. — Не мога да повярвам, че чувам подобни глупости. Госпожо председател... Бела... хората ще изпаднат в паника. Бунтове, грабежи. Ще видите. Госпожо Дъфлот, нали затова пазехме всичко в тайна? Защото хората няма да понесат истината!

Каси погледна екрана на стената.

— Струва ми се, че това не отговаря на истината, адмирале. Вече постъпват първите реакции...

Останали сами над марсианския полюс, Една и Джон слушаха смаяни провеждащата се в цялата система дискусия.

— Виж — възкликна Джон и посочи екрана. — Хората не само гласуват как да се постъпи с К-бомбата, но и провеждат мозъчен щурм за всякакви възможни решения. Ето ти нагледна полза от комуникацията и демокрацията. Страхувам се обаче, че други решения просто няма, поне за толкова кратко време.

— Някои от космическите смятат, че бомбата трябва да поразии Земята — отбеляза Една. — Защото тя била миналото, а не бъдещето на човечеството. Да се отървем от стария свят.

Джон изсумтя.

— И с него от няколко милиарда души? Да не говорим за всички културни съкровища на човечеството. Струва ми се, че тези ще са малцинство сред космическите. Ето още една тема — за жизнеността на човечеството, в случай че Земята бъде изгубена. „Космическите колонии все още са твърде малобройни. Неголеми, разпръснати, силно уязвими... Може би поне за известно време все още ще ни е нужна Мама“.

— А виж това. — Една посочи дискусия, подхваната от група, която наричаше себе си Комитетът на патриотите. — Дават съвети на майка ми. — Тя зачете: — „Първородните доминират миналото и бъдещето, времето и пространството. Толкова са напреднали, че сравнени с тях...“ — Прелисти нататък. — Да, ето го.

„Съществуването на Първородните е обосноваващото начало, около което трябва да бъде построено бъдещето на човечеството. И следователно ние трябва да приемем тяхната напредничава мъдрост“.

Джон направи кисела физиономия.

— Искат да кажат, че щом Първородните са решили да унищожат Земята, ние трябва да го приемем?

— Това е идеята. Защото те знаят какво правят.

— Не виждам как подобна идея би ме вдъхновила. Какво друго има?

В тишината на станция „Уелс“ Атина заговори отново:

— Време е.

Юрий завъртя очи из стаята.

— Тук ли си?

— Току-що прехвърлих нов аватар.

— Още не са минали дванайсет часа.

— Не е необходимо да чакаме повече. Вече имаме консенсус — не е всеобщ, но преобладаващ. Наистина съжалявам — добави безизразно Атина. — Предстои да извършим голямо и ужасяващо престъпление. Но това е отговорност, която трябва да понесем, човечеството и всички негови съюзници.

— Няма друг начин, Юрий — добави Мира. — И ти го знаеш...

— Аз пък няма да си тръгна оттук, каквото и да решите. — Юрий тропна с крак.

— Погледни тази дискусия. — Алексей чукна с пръст по екрана. — Ние сме по-малката сила. Положението е асиметрично. Следователно трябва да се подготвим за асиметрична борба, както е ставало винаги, когато по-малки сили са се изправяли срещу по-големи — още от времето на Александър Велики. Трябва да сме подготвени за жертви, за да можем да отвърнем на удара. Да сме готови да умрем...

— Бъдеще като раса на камикадзета — измърмори Грендъл. — Но ако онези марсианци в другата реалност не отговорят, може би ще сме лишени от каквото и да било бъдеще.

Мира погледна обобщените резултати от дискусиите, изобразени холографски във въздуха и на екраните върху масата. Съдържанието

им беше сложно, а посланието еднозначно: „Направете го. Просто го направете“.

Ели се надигна.

— Мира. Помогни ми, моля те. Време е да разговаряме с майка ти.

Мира я последва към Изкопа.

50: ИНТЕРЛЮДИЯ: ПОСЛЕДНАТА МАРСИАНКА

Беше сама на Марс. Последната от своя вид, пристигнала с късчето времеви отрязък.

Беше си построила убежище на марсианския северен полюс — кула от лед. Кулата беше красива, в което нямаше никакъв смисъл, тъй като тя бе единствената, която можеше да я вижда и оценява. Това дори не бе *нейният* Марс. По-голямата част от този мозаичен свят, с неговите оцелели градове и канали, бе опустошен от студа и сушата.

Когато видя пламтящите символи върху ледената покривка на Мир, третата планета, изпита удоволствие от мисълта, че в тази нова система има и други разумни същества освен нея. Слабо успокоение, след като нямаше съмнение, че организмите, обитаващи Мир, в най-добрия случай са нейни далечни потомци.

Прибра се в кулата и се замисли върху това, което трябваше да направи.

Великите експерименти с различните форми на живот на световите на Сол протичаха паралелно, но даваха различни резултати.

Когато на Марс възникна разумен живот, марсианците започнаха да експлоатират околната среда, както го правят хората. Палеха огньовете и строяха градове.

Но марсианците не бяха като хората.

Дори нейната индивидуалност беше под въпрос. Тялото ѝ представляваше общност от клетки, формата му не беше постоянна, а се менеше между неподвижно и променливо състояние, понякога се разпиляваше, друг път се събираше. Тя приличаше повече на слuzесто желе, отколкото на човек. Винаги бе тясно свързана с огромната мрежа едноклетъчни организми, обхващаща цялата марсианска повърхност. Всъщност дори не беше точно „тя“. Нейният вид не притежаваше полови различия, каквито имаха хората. Но тъй като бе ставала майка, беше по-близо до „тя“, отколкото до „той“.

Дори в своя апогей расата ѝ се състоеше от не повече от няколкостотин индивида, разпръснати из моретата и равнините на Марс. Нямаха имена, бяха твърде малко, за да се налага да си измислят

имена. Тя усещаше присъствието на всеки — като гласове, ечащи приглушено в стените на огромна катедрала.

Сега вече знаеше със сигурност, че всички те са изчезнали. Самотата ѝ бе такава, каквато не би могло да си представи нито едно човешко същество.

Изчезнала бе и приближаващата се К-бомба, оръжието на Първородните, предназначено за Марс.

Тъкмо преди да настъпи Хроносривът, тя работеше на марсианския полюс, наглеждаше клопка от изкривено пространство-време, в което колегите ѝ бяха успели да заловят Око на Първородните. За сетива, подсилени така, че да могат да „виждат“ изкривеното пространство-време, бомбата бе съвсем ярък феномен в зенита — спускаше се право към марсианския полюс.

И тогава настъпи Хроносривът. Окото остана в клетката. Оръжието на Първородните изчезна.

„Съшитият“ от произволни късове Марс се оказа планета, покрита с руини, с разрежена атмосфера от въглероден двуокис и едва забележими следи от замръзнала влага на дъното на изсъхналите океани. Над този вкочанен пейзаж властваха страховити пясъчни бури. Тук-там се бяха запазили някои градове от нейното време, дори светлините им блестяха. Но обитателите им бяха изчезнали. И когато се зарови в изстиналата токсична почва, тя откри само метаногени и други първични бактерии, рехави колонии, ехо от богатите на форми общества, които някога бяха обитавали този свят.

Тя беше сама. Играчка на Първородните. И това я възмущаваше.

Марсианците смятаха, че са започнали да разбират Първородните, поне до известна степен.

Първородните вероятно бяха много стара раса. Може би дори бяха оцелели от Първите дни, смятаха марсианците, една епоха, водеща началото си милиарди години преди Големия взрив, когато вселената е станала прозрачна и светлината на първите звезди мъждукала неуверено. Ето причината, поради която Първородните предизвикваха нестабилност в звездите. По тяхно време *всички* звезди са били нестабилни.

И освен че бяха стари, Първородните бяха и много консервативни. За да постигнат целите си, те подтикваха звездите да избухват, да се превръщат в свръхнови, или въздействаха на тяхната променливост, за да избегнат детонацията. Пращаха космически бомби, за да стерилизират световите, без да ги унищожават. Изглежда, се опитваха да премахнат консумиращите енергия цивилизации по възможно най-икономичния начин. За да разберат защо го правят, марсианците се опитаха да погледнат на света през техните очи.

Вселената е пълна с енергия, но в по-голямата си част тя е в състояние на равновесие. При равновесието няма движение на енергия и следователно тя не може да бъде използвана за работа, както спокойната повърхност на езеро не е в състояние да задвижи воденично колело. Именно на излизането на енергията от състояние на равновесие — малката част от „полезната“ енергия, наричана ексергия — разчита животът.

И навсякъде тази ексергия се прахосва непрестанно.

Защото еволюцията на живите организми неизменно води до появата на по-сложни форми, които разчитат на още по-бързо усвояване на наличната енергия.

А после идва и разумът. Цивилизациите са като експерименти за различните начини на по-бързо използване на ексергията.

От гледната точка на Първородните, предполагаха марсианците, продуктите на една малка цивилизация като тяхната са незначими. Това, което има значение, е потокът на енергия и темповете, с които тя се използва.

Явно една древна и толкова напреднала цивилизация като Първородните ще бъде загрижена за бъдещето на космоса като цяло и за използването на неговите ограничени ресурси. Колкото по-дълго иска да просъществува една раса, толкова по-внимателно и премерено трябва да използва тези ресурси.

Ако искаш да стигнеш до много далечното бъдеще — Последните дни, когато избликът на квинтесенция най-сетне ще сложи край на епохата на материята, — ограниченията трябва да са сурови. Според изчисленията на марсианците вселената би позволила само на една цивилизация, гъсто населена и енергоемка като тяхната собствена, само на един свят от всичките стотици милиарди галактики, да доживее до Последните дни.

Първородните очевидно са разбрали, че ако животът трябва да оцелее за много дълъг период — дори ако това налага далечното бъдеще да бъде достигнато само от тъничък лъч на разумно съзнание, — трябва да се въведе дисциплина в космически мащаби. Не бива да се позволява излишен смут, нито прахосване на енергия, никакви вълнички по повърхността на пространство-времето.

Живот: за Първородните няма нищо по-скъпоценно. Но трябва да е правилната форма на живот. Методичен, дисциплиниран, спокоен. Тъжно, но това е истината.

Сигурно са съжалявали за това, което правят. Наблюдавали са внимателно причиненото от тях разрушение, конструирали са образци от времеви отрязъци и са ги прехвърляли в джобни вселени. Но марсианците знаеха, че в тези миниатюрни вселени положителният полюс на маса-енергията се балансира от отрицателния на гравитацията. И когато те умрат, което се случва рано или късно, енергийното уравнение изчезва и целият космос се срива до абстракцията на „нулата“.

Първородните бяха пестеливи дори в начина, по който изразяваха съжалението си.

Между марсианците възникна спор за това защо Първородните толкова държат да доживеят до Последните дни.

Вероятно причината за това се криеше в произхода им. В появата на съзнанието им в далечните Първи дни. Или може би тогава са се срещнали с *други същества*. Някои, които са толкова чужди на този космос, колкото са Първородните на миниатюрните вселени. Някои, които ще се върнат в Последните дни, за да обмислят какво трябва да бъде спасено.

Първородните вероятно вярваха, че като унищожават огнищата на живот и разум във вселената, постъпват напълно добронамерено.

Последната марсианка се замисли за сигнала от Мир.

Съществата от Мир не бяха склонни да се примирят с готвения от Първородните удар. Също както марсианците не искаха да видят края на своята цивилизация заради идеите на същества, появили се още когато космосът е бил съвсем млад. И марсианците се бяха

борили. Също както вероятно сега се бореха съществата от Мир и онези на родната им планета в истинската вселена.

Изборът се налагаше от само себе си.

Отне ѝ седем марсиански дни, за да извърши нужната подготовка.

Докато работеше, обмисляше собственото си бъдеще. Знаеше, че тази джобна вселена умира. Нямаше никакво намерение да умре с нея. Знаеше също така, че единственото ѝ спасение е чрез устройството на Първородните, което виждаше съвсем ясно с подсилените си сетива — устройство, което се намираше под повърхността на третата планета.

Но всичко това — с времето си.

За съжаление имплозията на времепространствената клетка щеше да повреди кулата ѝ. Така че тя започна конструкцията на нова кула на известно разстояние от първата. Работата ѝ доставяше удоволствие.

Новата кула бе готова само наполовина, когато гравитационната клетка смаза Окото на Първородните.

51: РЕШЕНИЕ

Имаше само едно Око, макар че то разполагаше с многобройни проекции в пространство-времето. Освен това притежаваше множество функции.

Една от тях бе да служи за канал за информация. Когато марсианската клопка се затвори, Окото издаде сигнал за тревога. Писък, предаван от всички негови проекции.

К-бомбата бе единственото устройство на Първородните в Слънчевата система — освен Окото, държано в капан в Изкопа на Марс.

Обхваната от тревога, тя погледна напред.

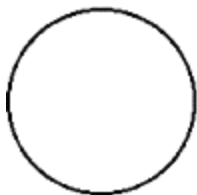
Там, на пътя ѝ, сияеше примамлива играчка — планетата Земя с всички нейни обитатели. Долу, на претъпканата повърхност, тревожни сигнали премигнаха от безброй екрани, мощни телескопи шареха из небето — изплашеното човечество се страхуваше, че историята му приближава своя край.

К-бомбата можеше да стане господар на този свят. Но викът, който долови, предизвика в нея конфликт. Смут, който изискваше съответно решение.

Бомбата подреди безстрастните си мисли и прегледа още неизползваните си възможности.

След което се обърна.

ПЕТА ЧАСТ
ПОСЛЕДНИ СРЕЩИ

52: ПАРАДЪТ

Бисиса и Емелайн излязоха за последен път от апартамента. И двете бяха натоварени с вързопи и чанти. Небето беше оловносиво, но поне не валеше.

Емелайн заключи грижливо вратата и прибра ключа в един от джобовете на коженото си палто.

Разбира се, никога вече нямаше да се върне тук и не след дълго ледът щеше да срути сградата. Но въпреки това залости вратата. Бисиса не каза нищо — тя би постъпила по същия начин.

На свой ред Бисиса провери няколко пъти дали е взела най-важната си вещ — малкия телефон, скътан във вътрешния джоб заедно с батериите от скафандъра.

След което се отправиха към Мичиган Авеню.

„Мичиган“, бетонен каньон, прокаран между почернели небостъргачи и затворени магазини, открай време бе тунел за ветровете и Емелайн и Бисиса извърнаха лица, за да запазят очите си от ледения вихър, идещ от север.

Но процесията вече се събираше: хиляди граждани, скупчени върху замръзналата кал, бавно оформяха колона. Бисиса изобщо не си бе представяла, че в Чикаго все още има толкова много хора. Виждаха се всякакви превозни средства, от каруци до елегантни файтони и едноместни каляски, в които бяха впрегнати яки, покрити с гъста козина и привикнали към северните условия коне. Дори градските конски трамваи се бяха подредили, готови за последен път да повозят пътници.

Повечето хора вървяха пеша, уловили за ръка децата или внуците си. Почти всички бяха навлекли дебелите си кожени дрехи, но някои бяха решили да отправят предизвикателство срещу настъпващата стихия и носеха най-хубавите си неделни облекла: виждаха се смокинги, дълги рокли и цилиндри. Дори градските проститутки бяха излезли на светло. С начервени устни, руж на бузите и разноцветни

дрехи, изпод които се подаваха голите им крака, те се смееха вресливо и флиртуваха като палави птици. Над всичко това се носеше постоянна глъчка.

Парадът щеше да се предвожда от лъскава черна каляска, спряна пред хотел „Лексингтън“. В нея трябваше да се качат градските първенци, роднините и съюзниците на кмета Райс. Говореше се, че Томас Едисон също щял да бъде настанен в карета, изработена по негов проект, с отопление от преносим електрически генератор.

Каретата на Райс от лакирано дърво, украсена с черни панделки, беше в челото на колоната и Бисиса с изненада видя, че я тегли мамут. Животното очевидно беше неспокойно — повдигна глава и дългите му жълтеникави бивни щръкнаха във въздуха. Изплашените укротители започнаха да го налагат с тояги и мамутът нададе свиреп оглушителен рев, който отекна в прозорците на небостъргачите. „Страхотно шоу за Райс — помисли Бисиса, — стига чудовището да не реши да се разиграе“. Защото тогава от каретата щяха да останат само трески.

Всичко това бе само спектакъл и нищо повече и Бисиса се възхищаваше на Райс и съветниците му, че го бяха организирали по този начин. И за избора на датата. На Мир днес беше четвърти юли — според календарите, изработени от университетските астрономи.

Но този парад в чест на Деня на независимостта бе всъщност окончателното изоставяне на стария Чикаго. Тези хора не бяха празнуващи, а бежанци, и ги очакваше голямо изпитание, дълъг и мъчителен поход през покрайнините на града и на юг, с надеждата да открият своя нов дом отвъд ледовете. Дори сега имаше такива, които отказваха да се присъединят, престъпници и хедонисти, пияници и безделници, както и обикновени граждани, които просто се бяха заинатели и не искаха да изоставят домовете си. Никой не вярваше, че ще преживеят следващата зима.

Поне още известно време тук щеше да има живот. Но днешният ден бележеше края на цивилизования Чикаго. Зад несекващата човешка глъч Бисиса долавяше пукота на настъпващия лед.

Емелайн я отведе при тяхното място в процесията, сред порядъчни граждани, струпани зад първите няколко карети. Строени в

каре барабанисти очакваха сигнал за началото, стиснали палките. Бяха с тънки кожени ръкавици.

Бързо откриха Хари и Джошуа. Хари, по-големият син, беглецът от семейството, се бе върнал да помогне на майка си да напусне града. И двамата бяха високи, слаби и мускулести, облечени в кожени дрехи и с лица, намазани с тюленова мас срещу студа. Приличаха на хора, свикнали със суровите условия на този нов свят. С тях, помисли си Бисиса, преходът нямаше да е толкова труден.

Джифорд Окър си проправи път през тълпата към тях. Беше се увил в огромно черно кожено палто и бе нахлузил килнат на една страна цилиндър. Носеше само малка раница, от която се подаваха навити на руло карти.

— Мадам Дът, госпожо Уайт. Радвам се, че ви открих.

— Много сте се натоварили, професоре — подметна игриво Емелайн. — Какви са тези документи?

— Звездни карти — отвърна той с твърд глас. — Истинското съкровище на нашата цивилизация. И няколко книги — о, какъв ужас, че не успяхме да евакуираме библиотеката! С всяка книга, изгубена сред ледовете, си отива и по малко от миналото ни. Що се отнася до личните ми вещи, имам роби носачи, които ще се погрижат за тях. Наричат се стажанти.

Поредната непохватна професорска шега. Бисиса се засмя любезно.

— Мадам Дът, знаете, предполагам, че Джейкъб Райс ви търси. Ще почака, докато процесията потегли. Но иска да отидете при него в каретата. Вече е взел там Абдикадир.

— Така ли? Мислех, че Абдикадир ще е с вас. — Абди бе започнал работа по няколко астрономически изследвания заедно със студентите на Окър.

Професорът поклати глава.

— Кметът винаги получава каквото иска.

— И какво всъщност иска?

Окър повдигна вежда.

— Мисля, че знаете. Да измъкне от вас всичко, което знаете за Александър и неговата империя. *Копия* от зората на историята и парни двигатели — признавам, че дори аз съм заинтригуван!

Тя се усмихна.

— Той да не мечтае за световно господство?

— Погледнете от негова страна на нещата — рече Окър. — Това е заключителният етап на един грандиозен проект, преместването от стария Чикаго в новия, дело, погълнало енергията му за много години. Джейкъб Райс все още е млад мъж, ентузиазизиран и енергичен, и предполагам, трябва да сме доволни от това, защото инак едва ли бихме стигнали толкова далече. Но сега той търси ново предизвикателство.

— Светът е доста голям все пак — посочи Бисиса. — Има място за всички.

— Но не е безкраен — възрази Окър. — Връзките ни с народите от другата страна на океана трудно могат да се определят като приятелски. Райс не е Александър, убеден съм в това, но нито той, нито Великият цар биха се подчинили на чужда воля. Всъщност, знаете ли, може би има кауза, за която заслужава да се бием. Райс прие присърце това, което вие с Абдикадир казахте за бъдещето. И поиска от учените, и най-вече от мен, да потърсим начини да избегнем края на вселената — или, може би, да избягаме от нея.

— Брей! Наистина мисли с размах.

— И виждате ли, смята, че господството над целия свят е необходимата първа стъпка към това.

„И нищо чудно да се окаже прав — помисли Бисиса. — Ако единственият начин да се върнем на Земята е през Окото във Вавилон, битката за завладяването на града е неизбежна“.

Окър въздъхна.

— Проблемът е, че попаднеш ли под влияние на човек като Райс, измъкването е невъзможно. Трябваше да се сетя навреме. А за вас е време да решавате, Бисиса Дът — помислете какво искате.

Тя не се поколеба нито миг.

— Постигнах това, заради което дойдох тук. Сега трябва да се върна във Вавилон. От Вавилон пристигнах в този свят, там е и единствената връзка с дъщеря ми. И мисля, че трябва да отведа и Абдикадир. Дворът на Александър се нуждае от интелигентни хора като него.

Окър се замисли, после каза:

— Получихме много от вас, мадам Дът, не на последно място съзнание за мястото ни в тази чудна галерия от множествени вселени.

Войните на Джейкъб Райс не са ваши войни, нито целите му съвпадат с вашите. Когато настъпи нужният момент, ще ви помогнем да се освободите от него. — Погледна Емелайн и синовете ѝ и младежите кимнаха, че са на тяхна страна.

— Благодаря — отвърна трогната Бисиса. — Но какво ще стане с вас, професоре?

— Каменните основи на новата обсерватория в Ню Чикаго вече са положени. Това е моята мечта, нищо друго не ме интересува. — Той погледна към гъстите облаци над тях. — Знаете ли, понякога се чувствам привилегирован само задето попаднах тук, на Мир. Озовах се в съвсем друга вселена, в която мога да изучавам много и различни светове. Ако ме измъчва нещо, това е постоянно влошената видимост. С удоволствие бих се издигнал над облаците на Мир — бих отлетял например с някоя космическа платноходка до Луната или до другите светове. Не ми го побира умът как може да бъде постигнато подобно нещо, но след като Александър Велики използва парни машини, защо в Ню Чикаго да не погледнем към звездите? Какво смятате по въпроса? — Той се захили и изведнъж придоби съвсем момчешки вид.

Бисиса също се усмихна.

— Мисля, че идеята ви е чудесна.

Емелайн стискаше ръката на Хари.

— Хубаво де, вие си гледайте звездите. А аз искам само късче свободна от лед земя, в което и да е време. А що се отнася до бъдещето — петстотин години казвате? Че тогава нито мен, нито момчетата ми ще ни има. Мисля, че е достатъчно далече.

— Мъдра жена — съгласи се Окър.

Извири ловен рог.

Сред тълпата се надигнаха възторжени викове. Мъже, жени и деца се размърдаха, нарамили багажа си. Зацвилиха коне. Множеството закрачи по калната улица.

Блеснаха светлини и заслепиха Бисиса. Огромни прожектори, качени на небостъргачите, озаряваха стените, по които бяха накачени звездни флагове. Възгласите станаха по-силни.

— Украсата е от световното изложение — обясни засмяна, но през сълзи, Емелайн. — Имам доста резерви спрямо Джейкъб Райс, но

не мога да отрека, че действа със стил! Какъв красив начин да се каже последно сбогом!

Барабанистите подхванаха ритъм, подходящ за парадна стъпка. Мамутът на Райс изрева още веднъж и бавно пое напред. Тълпата бе толкова скупчена, че трябваше да изминат няколко минути, преди редицата на Бисиса и Емелайн да потегли по Мичиган Авеню към парка „Джаксън“. От двете страни на колоната яздеха войници, въоръжени с копия и пушки и с жълти превръзки на ръкавите — те трябваше да пазят хората от дивите животни. Дори жълтеникавите трамваи задрънчаха за последен път, макар че едва ли щяха да откарат пътниците си много далече.

Докато маршируваха, чикагците подхванаха песен, в ритъма, подаван от барабаните. Първо изпяха „Моята родина, Господи“, след което продължиха в същия патриотичен дух с „Америка“ и „Звездното знаме“. После продължиха с една песен, която Бисиса бе чувала многократно — шлагер от 1890-а на Тин Пан Али, чикагци го обожаваха. Меланхолична песничка за възрастен мъж, изгубил своята любима. Тъжните гласове се издигаха и отекваха в стените на изоставените сгради. Песен за изгубените надежди.

Бисиса чу хрущене на стъкло, пиански смях и после приглушена експлозия. Погледна назад и видя пламъци, — вече обгръщаха горните етажи на хотел „Лексингтън“.

53: „АВРОРА“

7 ДЕКЕМВРИ 2070

През малкия илюминатор на совалката Бела Фингал гледаше как се приближават към един от най-прославените космически кораби в човешката история.

Беше изтощена до смърт от напрежението през последните месеци. Но съвсем скоро всичко щеше да приключи. Оставаха само още няколко дни до максималното сближаване на К-бомбата със Земята — „К-деня“, както го бяха кръстили коментаторите. Астрономите и военните я уверяваха ежедневно, че бомбата продължава да се придържа към курса, на който бе преминала, след като Окоето на Марс внезапно бе оповестило съществуването си — К-бомбата щеше да се доближи до степен да премине между Земята и Луната, но нямаше да се сблъска с планетата.

Бела обаче трябваше до последния миг да работи така, сякаш сблъсъкът е неизбежен. Днес например я очакваше конференцията на „Аврора“, с която даваха ход на поредица дебати за бъдещето на човечеството. Бела подозираше, че подобно на всички останали жители на Земята, тя няма да повярва в това бъдеще, докато не се увери с очите си, че бомбата ще отmine. Също като повечето хора и тя планираше да прекара К-деня със семейството си.

А след това смяташе да се отърве от бремето на отговорността, свързано с настоящия пост, и да се предаде на военния трибунал в Хага. Нека някой друг да взема решения. На нея ѝ стигаше. Нека друг стои в кабинета, когато дойде време Марс да понесе последствията.

Совалката бавно се завъртя. Унесена в мисли, Бела почти бе забравила къде се намира. Наведе се към прозореца и се съсредоточи върху тази макар и позната, но величествена гледка.

Озареният от ярка слънчева светлина „Аврора 2“ изглеждаше крехък, дори грозноват. Малко напомняше за жезъл на водеща парада мажоретка — тъничко телце с дължина двеста метра, свързващо двигателите на единия край с жилищния отсек на противоположния.

Корабът носеше белези от прежеждията си: боята му беше олюпена, слънчевите колектори — почернели и нагънати, виждаха се оголени подпори и прегради. „Аврора“ несъмнено бе претърпяла ужасяващ по разрушителност пожар. Но бе постигнала това, което бяха очаквали от нея.

„Аврора“ беше вторият пилотиран кораб до Марс, корабът, който трябваше да прибере Боб Пакстън и неговия екипаж, очаквани на Земята като герои. Но Слънчевата буря бе променила тези планове и „Аврора 2“, един от най-големите космически кораби за времето си, стана нужен за съвсем други цели, поради което го върнаха на Земята. Л1, стационарната точка между Слънцето и Земята, бе логичното място за разполагане на щита, който трябваше да запази планетата от ударите на Слънчевата буря. Там пратиха и „Аврора“, за временно жилище на строителните бригади.

Щита вече го нямаше. Бурята го бе превърнала в разрушени останки, по-късно използвани като строителен материал за нови станции в космоса и на Луната. Но самата „Аврора“ бе останала тук, на Л1, непокътнат мемориал за онези изумителни дни, прикрепен към една от подпорите на щита, чиято блестяща повърхност се извиваше спираловидно около кораба, подобно на сребриста паяжина.

Бела погледна крадешком спътниците си. Бил Карел, болнав и немощен, леко треперещ, с изкривено от гняв лице, заради предателството на сина, изглежда, почти не забелязваше кораба, към който се приближаваха.

Лицето на Боб Пакстън бе по-неразгадаемо.

Самата Бела бе служила на щита по време на бурята и бе идвала неведнъж след това, на паметни дати, за откриването на музея, на годишнините. Но за Боб Пакстън нещата стояха съвсем различно. Веднага щом се прибра на Земята, той изживя бляскав възход, съчетан с награди и издигане на високи постове. След това заряза военната кариера и посвети живота си на заплахата от Първородните. Пакстън никога не бе идвал на Л1 и вероятно дори не бе виждал „Аврора 2“, освен като искрица в небето на Марс, преди да зарежат и него, и хората му. Лицето на стария военен бе намръщено и нямаше никакъв начин да се разбере какво мисли.

Совалката се завъртя и се мушна под извития корпус на жилищния отсек на „Аврора“. Сега Слънцето бе директно под тях и

хвърляше вертикални сенки, а през малкия илюминатор се виждаше Земята, син фенер, увиснал право срещу Слънцето. Земята беше в пълна фаза, разбира се, както винаги, когато се наблюдава от Л1. Бела съжжали, че не може да я разгледа по-подробно.

Скачването беше успешно и бързо и совалката изключи всички системи.

— Добре дошли на „Аврора 2“ и Мемориална станция „Щит“.

Мекият женски глас накара Бела да трепне. *Това* бе различно от всичките ѝ досегашни посещения.

— Здравей, Атина. Добре дошла у дома.

— Здравей, Бела. Приятно ми е да разговарям отново с теб. Заповядай на борда.

Люкът на пода се отвори. Бела разкопча колана на седалката и се понесе във въздуха.

Алексей Карел и Лайла Нийл ги очакваха на мостика на „Аврора“.

Това бе най-прочутото място на кораба — навремето Бъд Туук бе ръководил от този мостик спасяването на Земята. Сега мостикът бе музей и старичките монитори, компютри, датчици и контролни табла бяха запазени грижливо, под специално изработени похлупаци. Винаги когато идваше тук, Бела, кой знае защо, се чувстваше остаряла.

Бил Карел бе последният, който се качи на мостика. Непохватен в микрогравитацията, хилав и немощен, той изглеждаше странно комичен в оранжевия си комбинезон. Но когато се изправи пред сина си, се промени изцяло.

— Ах, ти, гаден малък глупак! И ти, Лайла! Вие ме предадохте.

Алексей и Лайла се държаха за ръце, поклащаха се леко в микрогравитацията и бяха видимо притеснени. Алексей приличаше на мършаво хлапе, въпреки че бе на двайсет и седем. Лайла изглеждаше дори по-млада. Бела си спомни, че всички космически приличат на деца.

— Ние не мислим така, тате — заяви Алексей. — Направихме каквото сметнахме за необходимо. Каквото мислехме за най-добро.

— Да ме шпионирате! — продължи Карел. — Да ми откраднете работата! Лайла, ти беше брилянтна студентка. Брилянтна! Не очаквах

да паднеш толкова ниско!

Лайла бе по-хладнокръвна от своя възлюбен.

— Тъкмо вашите действия ни подтикнаха към това. Пазехте всичко в тайна. Не разкривахте пред хората неща, които трябва да знаят. Лъжехте ги! Вината не е само наша.

— И това — намеси се Бела — е първото разумно нещо, което казва някой от вас.

— Съгласна — обади се Атина. — Защо не седнете всички? Зад мостика има малка образователна зала...

В залата имаше пластмасова маса, покрита с екрани, пригодени за използване от деца. Около масата стърчаха столчета като в бар, със стъпенки за краката. Петимата седнаха над блестящите екрани.

— Е, ако не друг, аз поне се радвам да ви видя тук — заяви Атина.

— Това шега ли беше? — попита сърдито Бела.

— Нали ме знаеш, Бела? Открай време съм си шегаджийка.

— Само ти се смяташ за такава. Значи се радваш, че те прибрахме от „Циклопите“. — Имаше предвид, че докато в основната си част съзнанието на Атина бе „разпиляно“ из системата, алгоритъмът, който го дефинираше, се намираще в специална база данни на „Аврора“ в едно помещение под двигателите.

— На „Циклопите“ ме посрещнаха с разтворени обятия — отвърна Атина. — Там ме пазеха и се грижеха за мен. Но аз съм създадена да управлявам щита, да работя тук. Разбира се, аз, или по-точно това мое копие, нямам никакви спомени за самата Слънчева буря. За мен е също толкова поучително да съм тук, да имам достъп до архивите. Да науча какво е станало през онзи ден, като всички останали посетители на мемориалния комплекс. Това ме кара да изпитвам смирение.

— И мога ли смирено да запитам — намеси се кисело Боб Пакстън — защо, по дяволите, ни домъкна тук? — Това бе първият път, в който си отваряше устата, откакто се бяха качили на борда.

Бела положи ръце върху масата, кротък жест, който въпреки това привлече вниманието им.

— Защото това е неутрална територия за земяни и космически, или поне най-близката идея за подобно място. Макар да се държахме

като котки в чувал, мисля, че по някакъв начин успяхме да преодолеем кризата с К-бомбата. Сега трябва да се научим да живеем заедно.

— Научих, че след Коледа предавате поста — каза Алексей.

— И не само това — изръмжа Пакстън. — Госпожа председателката най-вероятно я очаква трибунал. Както и мен, между другото.

Лайла се намръщи.

— Ами атаките срещу космoeлeвaтopитe? Кой ще отговаря за тях?

— Аз съм готова да се явя пред съда — заяви твърдо Атина. — Ако с това мога да защитя тези, чиито действия съм провокирала.

Алексей се изсмя.

— Не могат да съдят ИИ.

— Разбира се, че могат — възрази Бела. — Атина има юридически права. Тя е Легална личност (не-човек). Но с правата вървят и отговорностите. Може да бъде съдена точно толкова, колкото и аз. Съмнявам се обаче да са обмисляли на какво да я осъдят, ако я признаят за виновна...

— Това ще са открити процеси — заяви Атина, — с представители на Земята и обществото на космическите. Какъвто и да е изходът, надявам се да стане част от възстановителния процес. Процеса на оздравяване.

— Направихме онова, което сметнахме за нужно и правилно — рече Бела. — К-бомбата промени всичко. Светът, в който живеем, не е същият.

Лайла я погледна с любопитство.

— Не е същият ли?

— Поне що се отнася до политиката...

Космическият дебат, иницииран от Атина, за това как трябва да се постъпи с бомбата, бе нанесъл тежък удар на съществуващата политическа система. Може би това бе кулминацията на трупаното от години напрежение в едно човечество, живеещо в среда с нарастваща степен на комуникативност. В края на краищата се бе оказало невъзможно дебатът да се преустанови.

— След гласуването настъпи хаос. Възникнаха нови фракции, нови протестни групи, нови лобита. На Земята бяха сринати последните бариери между старите нации. Навсякъде из системата

хората игнорират досегашните правни и морални категории и се обединяват с тези, с които имат обща кауза. Взаимносвързаната демокрация взема връх, огромна маса, самокритична мъдрост, независимо дали ни харесва, или не. Може би беше добре, че първият ни опит в използването на колективния глас бе за нещо, заради което можехме да се обединим — в края на краищата нищо чудно Първородните да са ни направили услуга. Но този глас все още не е утихнал.

Алексей се обърна към баща си.

— Виж, татко. Нещата в космоса също претърпяха промени. Говоря за връзките между Земята и космическите.

— Между теб и мен имаш предвид — заяви Бил Карел.

— И това също. Идеята, че Земята може да налага волята си в космоса, е фикция, колкото и антимаатерийни кораби да построите.

През декември 2070 нямаше декларация за независимост, нито официално обявена раса на космически и понастоящем всички космически се смятаха за колонисти, формално изповядващи вяроност пред земното правителство и към нациите, към които принадлежат. Космическите, разбира се, имаха свои вътрешни противоречия. Но когато поглеждаха назад, към миниатюрната светлинка на Земята, ако можеха въобще да я видят, им беше трудно да мислят за себе си като за американски срещу албански космически, британци срещу белгийци...

— А и названието „космически“ е доста абсурдно. Нещо като отрицание, тоест „не-от-Земята“. Ние всички сме различни и всички имаме собствено мнение.

— Добре го каза това — изсумтя Боб Пакстън. — Имате повече мнения, отколкото сте, шибани космически копелета!

— Това, което искам да кажа, е, че вече не можете да ни управлявате. Дори ние самите не сме в състояние да се управляваме — а и не искаме. Ние сме на нов път, татко, и дори не знаем къде води той.

— Нито пък какво ще излезе от вас — въздъхна Карел. — Но трябва да те пусна, нали?

— Боя се, че да. — Алексей се усмихна.

Точно това, помисли си Бела, е неизказаната част в разговора между Земята и космическите. Когато майчиният свят разтвори ръка, децата му ще отпътуват завинаги.

— Божичко, ще се разрева! — изръмжа Боб Пакстън.

— Добре, Боб — рече Бела. — Да погледнем нещата откъм сериозната им страна. Една от последните ми заповеди ще е да свикаме конституционно събрание за всички нас — Земята и цялата система — въз основа на необходимостта от преоценка на човешките права. Мисля, че не бихме искали да ни управлява световно правителство. Това, от което се нуждаем всъщност, са нови механизми, нови политически форми, съответстващи на променените условия. Край на централизираната власт. Край на тайните. Все още се нуждаем от средства, които да ни обединяват, да гарантират справедливост и равенство на възможностите — както и от служби за бързо реагиране, когато назрее опасност.

— Като следващата заплаха на Първородните например — подхвърли Пакстън.

— Да. Но трябва да се справяме с тези заплахи, без да жертваме свободата си. — Тя огледа лицата им, едни открити, други скептични. — Нямаме опит, от който да се поучим за това как трябва да се самоуправлява една цивилизация, която се простира извън родната планета. Може би Първородните знаят, но и да е така, едва ли ще ни кажат. Мисля си, че това е следващата стъпка от съзряването на човешката раса.

— Съзряването? Звучи ми малко утопично — изхъмка Бил Карел.

— Именно — изсумтя и Боб Пакстън. — И нека не забравяме, че колкото и глави да пораснат на тия мутанти, космическите, има нещо, което ни обединява.

— Първородните — обади се Лайла.

— Адски си права — потвърди Пакстън.

— Така е — присъедини се Бела. — В такъв случай, Боб, да чуем новите предложения. Следващата фаза на Крепостта Сол.

Той я погледна, видимо разтревожен.

— Сигурна ли сте, че държите на това, госпожо председател?

— Откритост, Боб. Това е вълшебната думичка сега. — Тя се усмихна на останалите. — Боб и неговият Комитет на патриотите подредиха задачите по важност. Въпреки че статутът им все още не е признат официално.

Алексей се засмя.

— Старите небесни воители нямат покой, а, адмирал Пакстън?

Пакстън го гледаше, сякаш ще скочи да го удуши. Бела сложи ръката си върху неговата и му се усмихна.

— Е, добре. Задача номер едно. Трябва да действваме незабавно. Да подготвим поколението, което се появи между Слънчевата буря и К-бомбата. Признавам, че не знаем какво ни очаква. Но като погледнем назад, можем да се поучим от грешките си. Единствената положителна черта на К-бомбата е, че ще мобилизира общественото мнение и подкрепата на подобни мерки. Задача номер две. Земята. Мнозина от нас бяха потресени, когато вие, твърдоглави космически, прекъснахте космостанциите ни. Знаем колко сте уязвими във вашите куполи и кораби-пеперудки. Не знаехме обаче, че Земята също е уязвима. Факт е, че сме зависими от космическата икономика, както и тя от нас. Ето защо втората ни задача ще бъде цитаделизирането на Земята.

Лайла се засмя.

— „Цитаделизиране“. Интересна думичка.

— Домове като бункери. Заровени дълбоко енергостанции, средства за комуникация през оптични фиброкабели. Такива неща. Достатъчни, за да издържат планетна обсада. За всичко това ще са необходими подробни планове и проучвания. Трета задача. И тук е разковничето. — Пакстън се наведе напред. — Разселване. Вече разполагаме със значителен брой космически колонии. Но според анализаторите, ако Земята бъде ударена от К-бомбата, е малко вероятно колонииите да оцелеят в дългосрочен план. Все още сте твърде малко, с беден генетичен запас и крехки биосфери. Това, което ще направим, е да ви налеем кръв. Да ви направим неуязвими, дори при загуба на Земята. — Той се ухили на младите космически. — Говоря за масивна, агресивна миграция. До Луната, до луните на външните планети, градове в космоса, стига да успеем да ги построим достатъчно бързо. Дори Венера, която пострада най-сериозно от Слънчевата буря, може да стане обитаема. Не е изключено да пратим и няколко кораба към звездите, та да последват онези китайци.

— Няма да се получи — възрази Алексей. — Даже да пратите и милион души на Венера, пак ще са уязвими в куполите, където ще дишат рециклиран въздух. Ще са уязвими също колкото сме и ние.

— Съгласен. Затова ще отидем още по-нататък. — Усмивката на Пакстън се разшири. Изглежда, се забавляваше от изненадата им. —

Хубаво е да осъзнае човек, че един стар пръдльо като мен може да мисли по-мощно от вас, дечица. Кой е най-солидният вид колония, която познаваме? Планетата.

Лайла го погледна втренчено.

— Предлагате да започнем тераформиране?

— Да направим Луната или Венера като Земята, за да можем да се движим свободно по повърхността, или с минимални защитни средства. Да отглеждаме растения на открито. И хората да оцелеят дори ако цивилизацията се разпадне и те забравят кои са и откъде идват.

— На Марс вече мислят за това — рече Лайла. — Разбира се, сега...

— Ще изгубим Марс, но Марс не е единствената възможност.

— Това е от онзи тип програми — заяви скептично Алексей, — които защитниците на покоряването на космоса пропагандират още от времето на Армстронг и Олдрин. За нея ще са необходими огромни ресурси.

— Така е — съгласи се Бела. — В интерес на истината, възгледите на Боб вече се радват на широка популярност. И началото ще бъде сложено съвсем скоро.

— И какво е то? — попита с любопитство Лайла.

— Ще видите. Оставете ми една последна изненада. Важното е, че сме се заели сериозно с този въпрос. Толкова сериозно, колкото с нищо досега, през целия ми живот. За да получим достъп до бъдещето, трябва да подсигурирам настоящето. Това е аксиома.

Продължиха да обсъждат идеите и предложенията на Пакстън, да спорят, да вадят нови аргументи, да отхвърлят предложения. Скоро след началото Пакстън очисти масата от сияещите екрани с живописни картини от времето на Слънчевата буря и започна да си води бележки.

— Изглежда, се получи — прошепна Бела на Атина. — До вчера не бих повярвала, че хора като Боб Пакстън и Алексей Карел са в състояние да работят заедно.

— Живеем в странни времена.

— Така е, Атина. И ще стават все по-странни. Но все отнякъде трябва да се започне. — Тя си погледна часовника и каза високо: —

Съжалявам, че трябва да ви оставя, но дойде време да си проверя пощата. Атина, ще поднесеш ли кафе? Всичко, каквото поискат.

— Разбира се.

Бела се надигна от стола и се понесе към мостика, откъдето продължи към совалката. Разговорът зад нея продължи все така оживено. Тя чу как Алексей казва полу на шега:

— Ще ви кажа кое ще ни обедини всички. Сол Инвигтус. Ново божество за новата ера...

54: К-ДЕНЯТ

15 ДЕКЕМВРИ 2070

Совалката кацна в Кейп Канаверал.

— Добре дошла, Бела — посрещна я Талес.

Погълната от работата си, Бела дори не беше забелязала, че са пристигнали. Докато летяха от Л1, бе преглеждала съобщенията за развоя на две събития, които предстояха да се случат днес: пускането на Бимини, новия космически елеватор над Атлантика, и момента на максимално приближаване на К-бомбата до Земята. И двете се движеха по график, поне доколкото можеха да определят специалистите.

Колелата спряха да се въртят и системите на борда на совалката затихнаха.

Тя изключи екрана и го сгъна.

— Благодаря, Талес. Атина ти праща поздрави.

— Разговарях с нея няколко пъти.

Това накара Бела да почувства известно безпокойство. Често се бе питала какво ли може да си говорят изкуствените интелекти през главата на човечеството. Въпреки завидните правомощия, с които разполагаше като председател, нямаше начин да го узнае.

— Бела, отвън те чака кола. Ще те откара в ГМЗ, където те очаква семейството ти. Внимавай къде стъпваш.

Ставите вече я понаболяваха, усетили засилената гравитация.

— Всеки път ми е все по-трудно. Талес, напомни ми да си поръчам екзоскелет.

— Запомних, Бела.

Тя слезе на пистата. Денят бе безоблачен, слънцето вече клонеше към хоризонта, въздухът бе изпълнен със свеж мирис на морска сол. Тя си погледна часовника и се наложи да коригира представите си — не беше привечер, а десет сутринта.

Над океана, право към небето, се издигаше тъничка вертикална черта.

— Остава час до преминаването на К-бомбата, Бела — докладва Талес. — Астрономите съобщават, че няма промяна в траекторията.

— Зная, че ги бива в орбиталната механика. Но хората ще искат да го видят с очите си.

— Срещал съм и преди този феномен — отвърна спокойно Талес. — И го разбирам, Бела.

— Позволи ми да се усъмня — рече тя. — Щом го наричаш „феномен“. Но това не ни пречи да те обичаме.

— Благодаря ти, Бела.

Приближи се кола, миниатюрна, по-скоро стъклен похлупак на колела, автоматична. Бела се качи и колата се понесе право към Главната монтажна зала.

В ГМЗ я очакваше персонална охрана — млада жена, тежковъоръжена, но засмяна и приветлива.

Бела тръгна право към стъкления асансьор и се качи бързо и безшумно над залата. Отвисоко ракетите изглеждаха като стройни борове. Навремето тук бяха сглобявали ракети от серията „Сатурн“ и космическите совалки. Сега, надхвърлила стотина години и въпреки това една от най-големите постройки на света, ГМЗ бе превърната в музей за кораби от началните, исторически дни на американските управляеми космически експедиции — от „Атлас“ до совалките и „Арес“. Но ето, че в тези дни сградата отново се връщаше към първоначалното си предназначение. Бяха разчистили един от ъглите за сглобяването на новия „Аполо 14“, който щеше да стартира за своята стогодишнина през февруари.

Бела обожаваше този гигантски храм на космическата техника, все още изумяващ с мащабите си. Но днес повече я интересуваше кой я очаква на покрива.

Една я пресрещна още докато слизаше от асансьора.

— Мамо!

— Здравей, миличка. — Бела я прегърна.

Тръгнаха ръка за ръка, следвани от охраната и един новинарски робот — сияеща сфера с множество обективи. Бела го очакваше, така че направи всичко възможно да игнорира любопитното му присъствие. — В края на краищата денят бе исторически. Като бе определила за днес тържественото пускане на космолеватора Бимини, тя бе

превърнала К-деня в празнична дата, каквато трябваше да е — въпреки че — както долавяше — атмосферата бе доста напрегната.

Огромният покрив на ГМЗ отдавна бе преустроен в наблюдателна площадка. Днес на него бяха поставили и подиум, от който се очакваше Бела да произнесе реч, и наоколо вече се навъртаха посетители. Имаше дори малък парк, имитация на местната флора и фауна.

Двама странно облечени мъже със синьо-черни туники и значки с формата на слънчеви протуберанси бяха втренчили погледи в един малък алигатор, сякаш никога не бяха виждали подобно същество. Държаха се малко сконфузено, а лицата им бяха покрити със слънцезащитен крем — монаси от новата църква на Сол Инвиктус, космически мисионери на Земята.

Една пристъпваше предпазливо, като наскоро завърнал се космонавт, и се мръщеше на яркото слънце и вятъра. Изглеждаше уморена, както забеляза с майчино око Бела, и по-възрастна от своите двайсет и четири години.

— Не успя ли да се напиш, миличка?

— Мамо, знай, че не може да говорим за това точно сега. Вчера получих призовката. За твоя и моя разпит.

Бела въздъхна. Беше направила всичко възможно, за да попречи да викат Една пред трибунала.

— Ще се справим.

— Мамо, трябва да престанеш да мислиш как да ме защитаваши — продължи малко напрегнато Една. — Аз изпълних дълга си. И ще го направя пак, ако ми заповядат. Когато дойде времето да се явя в съда, ще кажа истината. — Усмихна се насила. — Както и да е, да върви по дяволите тази история. Теа се е затъжила за теб. Направихме си лагер ей там, встрани от масите и пейките...

Една бе завладяла един участък от покрива на ГМЗ, близо до ръба. Напълно безопасно място с висок извит прозрачен парапет. Беше постлала одеяло като на пикник, имаше сгъваема масичка и столове, плюс няколко отворени кутии храна. Каси Дъфлот вече беше тук с двете си деца, Тоби и Кандида. Играеха си с Теа, дъщерята на Една, четиригодишната внучка на Бела.

Бела с изненада осъзна, че в този ъгъл на покрива на ГМЗ Коледа вече е дошла. Децата се забавляваха с нови играчки — шарените

опаковки и ленти бяха разхвърляни наоколо. Имаше дори миниатюрна елхичка в саксия. До тях седеше възрастен мъж с костюм на Дядо Коледа и неловка усмивка.

Теа дотича запъхтяно.

— Бабо!

— Здравей, Теа. — Бела коленичи и прегърна малката си внучка. Другите деца също се скупчиха около тях, вероятно си спомняха тази приятна възрастна дама от посещението ѝ за погребението на баща им... Но бързо изгубиха интерес към нея и се върнаха при играчките.

Дядо Коледа подаде ръка на Бела.

— Джон Метернес, госпожо председател — представи се той. — Летях с дъщеря ви на „Освободител“.

— Да, разбира се. Радвам се да се запознаем, Джон.

— Надявам се, че не преча на семейното ви празненство...

— Аз го накарах да си вземе отпуска — обясни малко троснато Една. — Това упорито дърто магаре е готово да спи на „Освободител“, стига поддържащият екип да му позволи.

— Джон, не ѝ позволявайте да ви командва. Но от друга страна, толкова е приятно, че го правите за децата. Само че, Една... Коледа? Днес сме петнайсети декември все пак!

— Всъщност идеята беше моя — каза Каси Дъфлот. — И без това не сме сигурни как ще свърши този ден, нали? — И погледна към небето, сякаш търсеше там К-бомбата. — Искам да кажа — не сме *съвсем* сигурни. И ако нещата се объркат...

— Решихте да осигурите на децата поне още една Коледа.

— Защо, лошо ли е?

— Ни най-малко — засмя се Бела. — Напълно те разбирам, Каси.

— Поне ще направим деня специален — каза Една. — Само дето ако светът не свърши днес, след десет дни отново ще трябва да обявим, че е Коледа.

— Бела, събрала си доста голяма тълпа — каза Каси.

— Има нещо такова.

— Мамо, не си видяла дори половината. — Една я улови за ръката и я отведе при парапета.

Оттук се разкриваше чудесна гледка към океана на изток, където ниското слънце мъждукаше като лампа, и към северния бряг. Канаверал бе заобиколен от огромна тълпа. По крайбрежието бяха

паркирани безкрайни колони от коли, стигаха чак до Бийч Роуд на север и до южната част на остров Мерит и самия нос, като извиваха покрай старите монтажни цехове и военновъздушната база. И навсякъде морският бриз развяваше знамена.

А навътре в морето беше нефтената платформа, от която се издигаше двойна нишка, право нагоре, различима само когато улавяше светлината.

— Всички тези хора са дошли за пускането — каза Една. — Винаги те е бивало да правиш представления, мамо. Може би политиците трябва да са такива. Все пак повторното пускане на американския космолет е знаменателно събитие. Хората имат нужда от празници.

— О, не е само космолетът. Ще видите.

— Поредните изненади, мамо?

— Току-що идвам от заседание с Боб Пакстън и някои други хора. Обмисляхме възможностите за изграждане на нови защити. Става дума за мащабни концепции. Като програми за тераформиране например.

— Шегуваш се.

— Не. Просто мисля мащабно. Научих се, докато работехме над щита. При първа възможност трябва да разговарям с Мира Дът. — Тя погледна към небето. — Има какво да направим за Мир — света, където отиде майката на Мира. Там също има хора. Ако наистина можем да разговаряме с тях, както твърди Алексей Карел от Марс, сигурно ще намерим и начин да ги върнем у дома...

Тълпата се раздвижи. Бела забеляза, че към нея се приближават хора, стотици погледи бяха втренчени в покрива, в краката ѝ блесна миниатюрен робот-репортер, като сребристо кученце. Дори монасите при езерцето с алигатора гледаха към нея.

Тя си погледна часовника.

— Време е.

— Мамо, ще трябва да кажеш нещо.

— Зная. Само минутка. — Тя извърна очи към океана и вертикалната черта на космолета. — Повикай децата, за да гледат.

Малките дотичаха и се сгушиха в майките си, Джон Метернес вдигна Теа на конче.

От върха на нефтената платформа бликна пламък, розова искра, която остави димна следа. Изведнъж по хода на елеватора започна движение, блестящи капки, които се издигаха нагоре по двойки. Тълпата нададе сподавен рев, който веднага бе усилен от виковете, идещи откъм Канаверал.

— Тръгна! — въздъхна Бела.

— Но какво кара? — попита шепнешком и озадачено Една. — Увеличение... По дяволите, все забравям, че не съм със скафандър.

— Вода — обясни Бела. — Чували с вода. Това е като жива верига с кофи, миличка.

— И какъде?

— Отначало ще я пращаме на Луната. По-късно и на Венера.

Една не свалеше поглед от космoeлеватора.

— Но откъде черпи захранване? Не виждам лазерни инсталации в основата.

— Защото няма лазерни инсталации. Няма енергоизточник — използва се само земното въртене. Една, това не е точно космoeлеватор. По-скоро е сифон.

Очите на Една се разшириха от изненада.

Орбиталният сифон бе продължение на концепцията за космoeлеватор и се базираше на някои особености в механиката на елеватора. Отвъд точката на геосинхронна орбита центробежните сили изтласкваха масивните предмети далече от Земята. Идеята на сифона бе да впримчи тази особеност, да остави на товарите да се отдалечат в космоса, но в процеса да засмуква нови товари от земната повърхност. По същество енергията на земното въртене се превръщаше в постоянен поток от натоварени платформи.

— С други думи, отпада необходимостта от външна енергия — каза Една. — Учила съм го в университета. Проблемът е, че проклетото нещо трябва да се захранва непрестанно — необходима ти е цяла армада от камиони, работещи денонощно, за да поддържат потока на товара. Но след като става въпрос за прекарване на морска вода...

— Нарекохме го Бимини — прекъсна я Бела. — Мисля, че името е подходящо. Навремето индианците разказали на Понс де Леон за фонтан на младостта на остров на име Бимини. Той така и не го открил, но пътем се натъкнал на Флорида...

— Фонтан на младостта?

— Фонтан от земна вода, който ще върне младостта на другите светове. Първо Луната, после Венера. Една, исках това да бъде демонстрация пред космическите, че намеренията ни са сериозни. Зная, че процесът ще отнеме няколко века, но за първи път даваме шанс на процеса на тераформиране. И дори Земята да намали нивото на световния океан с някакви си сантиметри и да забави едва забележимо въртенето си, това, струва ми се, е малка жертва, за да се спаси цял един свят, нали?

— Мамо, мисля, че си полудяла. Но идеята е величествена. — Една я прегърна и я целуна.

Обади се Талес:

— Бела, свързвам се с теб по затворен канал. До максималното сближаване с К-бомбата остава една минута...

Затворен или не, новината се разпространяваше бързо. Настъпи мълчание, което обхвана тълпата на покрива и множеството долу. Изведнъж настроението се промени, лицата станаха мрачни, напрегнати. Една взе Теа от Джон Метернес и я прегърна. Бела сграбчи ръката на дъщеря си и я стисна.

Всички вдигнаха погледи към яркото небе.

55: К-БОМБАТА

Изборът беше направен. Бомбата вече гледаше напред, към крайната точка на своята нова траектория.

Синият, кипящ от живот свят, с неговите хора, оставаше назад.

Като всяка достатъчно усъвършенствана машина, К-бомбата до известна степен бе разумна. И замръзналата ѝ душа изпита известно съжаление, когато, половин година след като подмина Земята, тя се заби в пясъците на Марс и мислите ѝ секнаха завинаги.

56: МАРС 2

НОЕМВРИ 2071

Прахът бе твърде много дори тук, в Хелеспонт на Марс, музея за прах на Слънчевата система.

Ели фон Девендър управляваше всъдехода покрай сухите речни брегове и по ниските дюни, а Мира се опитваше да гледа през илюминатора. Бяха в южното полукълбо на Марс и се приближаваха към Хелеспонтските планини, верига ниски хълмове недалеч от западния ръб на басейна Хелас. Колелата на всъдехода вдигаха огромни прашни облаци, които се сипеха върху стъклата и намаляваха видимостта до нула. Дори инфрачервените камери и радарът бяха безполезни в тези условия.

Мира познаваше достатъчно добре космическите технологии и знаеше, че може да има пълно доверие на машината — всъдеходът знаеше къде отива. Но това бе в разрез с инстинктите ѝ да се носи напред слепешката.

— Не може да забавим — подхвърли Ели, сякаш прочела мислите ѝ. — Нямаме никакво време. — Тя прелистваше астрономическата информация и дори не поглеждаше през илюминатора. Нищо чудно, след като имаше важна задача — да разбере какво е направила К-бомбата на Марс след падането си на повърхността преди пет месеца. Самият сблъсък не бе причинил почти никакви щети, но бе посял семето на квинтесенцията, което скоро щеше да разруши напълно Червената планета.

— Уф, какъв прахоляк! — възкликна Мира. — Не очаквах толкова нещо дори на Марс.

Ели повдигна вежди.

— Мира, този район е прочут с това, че тук се зараждат почти всички мощни прашни бури. Не го ли знаеше? Е, вече го знаеш. Нали си даваш сметка, че трябва да бързаме?

Права беше. Откакто всички очакваха най-сетне да оповестят лошата новина за Марс, погледите на цялото човечество бяха

фиксираны върху планетата и нейните обитатели. Едни съчувствени, други злобни, в зависимост от гледната точка. И от всички трескави дейности в подготовката на окончателната евакуация на цял един свят, нито една не бе привлякла повече вниманието от „търсенето на съкровища“, както го бе нарекъл роденият циник Юрий.

Марс бе осеян с реликви от първите дни на автоматично изучаване на Слънчевата система, седемдесетте години на възторг и огорчения, приключили с първата пилотирана експедиция до планетата и стъпването на Боб Пакстън на повърхността. Повечето от тези отдавна притихнали сонди и угаснали всъдеходи все още се подаваха над тънкия слой червеникав прах. Първите колонисти не разполагаха нито с излишна енергия, нито с време, за да ги издирват — те гледаха в бъдещето, не в миналото. Но сега, когато, изглежда, Марс нямаше никакво бъдеще, се надигаха гласове за спасяване на тези механични антики.

Тъй като тази работа не изискваше особени умения в марсиански условия, Мира реши, че е идеална за нея като за съвсем отскорошен марсианец. От съображения за сигурност не й позволяваха да излиза сама на тези преходи и назначиха за неин спътник Ели. Двете се разбираха отлично, а и Ели се радваше, че може да се разсее от спарената атмосфера в „Уелс“.

В действителност работата на Ели бе много провалена от този „лов на трофеи“. Тя участваше в общество на физици и космолози от цялата Слънчева система, група, заета с прогнозиране на това каква ще е съдбата на Марс. В момента разглеждаше небесни снимки на звездни купове. Доколкото Мира бе в състояние да схване, информацията, на която се базираха проучванията, не идваше от Марс, а от наблюдението на небето — необяснимо защо далечните звезди вече не изглеждаха еднакви от Земята и от Марс. Колкото и да си блъскаше главата над този факт, Мира не успяваше да си го обясни.

По-важното за нея бе, че програмата за издирване бележеше успех, поне по отношение на собствените си цели. С помощта на изработени от орбита прецизни карти Мира и другите бяха открили „Викингите“ — тонове тежка тежкобюджетна технология от времето на Студената война, захвърлени сред каменистата пустиня, към която ги бяха насочили някогашните центрове за управление на полетите. Прочутият дързък „Патфайндър“ с неговата малка роботизирана

платформа бе измъкнат от „скалистите градини“ на Арес Валис — за щастие, недалеч от Порт Лоуел, така че операцията не беше от трудните. Мира знаеше, че очите на британците са вперени в откриване и транспортиране на останките на „Бийгъл 2“, изключително сложна и чудесно конструирана сонда, която не бе оцеляла при пътешествието си до Изидис Планития. Освен това и спасяването на изследователските всъдеходи „Спират“ и „Опортюнители“, износени от продължително пътуване, далеч надхвърлящо конструкционните им възможности. Всички тези остарели превозни средства щяха да бъдат откарани в музеите на Земята и Луната.

Експедициите по спасяването им имаха и научни цели. Например как и колко издържат изработените от човешка ръка материали на продължителното въздействие на марсианските условия. Самите места на кацане също трябваше да се проучат щателно. Тъкмо за това Мира и Ели бяха включени в набързо създадената научна програма за картографиране, проучване и вземане на образци.

Имаше дори опити за спасяването на някои от най-старите орбитални устройства, които продължаваха да обикалят около Марс, макар отдавна да бяха замлъкнали. Всеобщо бе разочарованието, когато откриха, че „Маринър 9“, първата орбитална сонда, е изчезнал — дори да бе оцелял при бурята от 2040-а, най-вероятно бе погълнат от нагорещените пясъци или изгорял в разредената марсианска атмосфера.

Мира се радваше, че върши нещо полезно. Но не беше очаквала дейността ѝ да се радва на толкова жив обществен интерес — всяко тяхно движение се наблюдаваше от зрителска аудитория от всички краища на Слънчевата система. Екипът им бе обещал да не излъчва картина от вътрешността на всъдехода, но Мира не можеше да се отърве от мисълта колко е лесно да бъдат преодолените защитите на системата за наблюдение и да ги следят постоянно.

Денят бавно отминаваше и мъждивата светлина, намаляла от вдигнатата от всъдехода пясъчна буря, започна да отслабва. Мира вече губеше надежда, че днес ще успеят да открият останките на „Марс 2“.

И изведнъж Ели се надигна на седалката и се втренчи в някаква сложна диаграма на екрана.

Мира я познаваше достатъчно добре, за да си даде сметка, че подобна реакция не е предизвикана от обикновени емоции или раздразнение. За рядко показващата чувствата си Ели това почти обикновено движение бе като нервен изблик.

— Какво има?

— Ами... ето го. — Ели чукна по екрана. — Бъдещето на Марс. Открихме какво ще е.

— Добре де. Само че можеш ли да ми го обясниш по-простичко?

— Ще се наложи. Защото, според това съобщение, ми предстои да взема участие в общосистемна пресконференция само след броени часове. Разбира се, винаги е по-лесно, когато боравиш с математични термини. По-точно е. — Тя примижа към илюминатора. — Ще го кажа така. Ако можехме да видим небето и разполагахме с достатъчно силен телескоп, щяхме да открием, че най-отдалечените звезди се смаяват. Сякаш разширяването на вселената внезапно се е ускорило. Но нямаше да наблюдаваме същото явление от Земята.

— И какво означава това?

— К-бомбата е космическо оръжие. Винаги сме го знаели. Оръжие, базирано на принципите на Първородните за създаване на вселени. Нали?

— Да, но...

— Това, което е направила, е да измести Марс в негов собствен космос. Нещо като ашладисване. За момента микровселената на Марс е свързана солидно с майката-вселена. Но бебето скоро ще се отдели и Марс ще се окаже в изолация.

Мира напрягаше усилия да следи идеята.

— Ще бъде изолиран в своя вселена?

— Точно така. Без Слънцето и Земята. Само Марс. Разбираш ли, това оръжие е било предназначено само да... хъм, *откъсне* парче от Земята. Което щеше да предизвика глобална катастрофа, но да запази планетата сравнително непокътната. Бомбата е твърде мощна за Марс. Ето защо пораженията ще засегнат цялата планета. — Тя се усмихна, но в очите ѝ нямаше радост. — Доста самотно ще е в тази нова вселена. И студено. Но няма да продължи дълго. Микровселената ще започне да се свива. Имплзия, която отвътре ще изглежда като

експлозия. Ще бъде умален модел на Големия взрив, който някога ще разкъса и нашата вселена. Може да го наречем Малкия взрив.

Мира се замисли върху парадокса на имплозиите и експлозиите.

— Откъде научи всичко това?

Ели посочи забуленото в облаци небе.

— От отдалечаването на звездите, което наблюдавахме с телескопите на Марс и което не може да се види от Земята. Това, разбира се, е илюзия. В действителност вселената на Марс се отдалечава от майка си. Или наопаки.

— Но все още можем да я напуснем, нали? Да се върнем на Земята.

— О, да. Засега. Между двете вселени има невидима, но реална връзка. — Тя погледна екрана и прелисти няколко страници. — Не можеш да си представиш какво невероятно явление е това! Микровселена, родена наред нашата Слънчева система! Питам се, имат ли представа Първородните на колко много неща са ни научили...

Мира се огледа неспокойно. Дали в момента не я наблюдаваха?

— Ели. Хайде все пак да се върнем при човешката раса.

Ели я погледна намръщено, после въздъхна.

— Извинявай.

— Колко остава?

Ели отново погледна екрана.

— Информацията все още се обработва. Трудно е да се каже. По най-обща преценка — три месеца до пълното откъсване.

— Тоест Марс трябва да бъде евакуиран до февруари?

— Точно така. И след това може би още три месеца до имплозията на микровселената.

— И до края на Марс. Шест месеца за един свят, просъществувал почти пет милиарда години. Това е престъпление!

— Да, така е. Ей, виж! — Всъдеходът внезапно спря и Мира се килна напред. — Увеличение... Май имаш право. Може би силните бури са го извадили на повърхността. Какво показва сонарът?

— Момент... Всъдеход...

И ето го, заровен на два метра под плътния слой марсиански прах — масивен обемист силует, ясно очертан на екрана на сонара.

— „Марс 2“ — прошепна Мира.

„Марс 2“ беше съветска сонда, изстреляна към планетата през 1971 в отговор на американската космическа сонда „Маринър 9“. Беше направила опит да кацне по време на една от най-страховитите пясъчни бури в тази част на планетата, наблюдавана някога от астрономите.

— Прилича на цвете — развълнувано каза Ели. — С четири венчелистчета.

— Била е топка метал с размери на хладилник. Листата трябвало да се разтворят при кацането.

— Сигурно парашутът се е заплел и това й е решило съдбата. След толкова дълъг път...

Независимо от всичко обаче „Марс 2“ бе първата земна сонда, достигнала повърхността на планетата. Беше се спуснала тук на 27 ноември 1971.

— Успяла е някак си. Значи и ние ще успеем.

— Аха. Само дето сега е на два метра под повърхността. — Ели разкопча колана и се надигна. — Вземи лопатата.

57: ВАВИЛОН

Веднага щом чу, че Бисиса се е върнала във Вавилон, капитан Натаниъл Гроув тръгна от Троя заедно с Бен Батсън.

Евмений, все още хилиарх в двора на капризния и непредсказуем Александър, ги посрещна при Вратата на Ищар.

— Бисиса е в Храма на Мардук — каза им. — Отказа да дойде. Гроув се намръщи.

— Трябваше да го очаквам. И преди е получавала кризи. Лоша работа, лоша. Може ли да я видя?

— Разбира се. Но първо трябва да посетим един друг... хм, отшелник, който, боя се, не е доброволен. Помоли да се срещне с теб веднага щом пристигнеш. С теб или с когото и да било от „модерните“.

Оказа се, че става въпрос за Илиций Блум, „консула“ от Чикаго. Войниците на Александър го бяха напъхали в клетка край градските стени.

Клетката очевидно беше предназначена за животни — открита от всички страни и твърде малка, за да може Блум да се изправи. До клетката отегчено стоеше войник на пост. На задната стена бе закачено нещо, което наподобяваше животинска кожа, одрана и изсъхнала.

Клекнал, с парцаливи дрехи и изцъклени очи, Илиций Блум се разтърсваше от мъчителна кашлица, макар че денят не беше студен, а вонята, която полъхна от клетката, накара Гроув да се отдръпне. Блум ужасно се зарадва, че ги вижда, но не пропусна да забележи реакцията на Гроув.

— Повярвайте, не е от мен — заоправдава се веднага. — Преди това са държали тук маймуночовек. Вижте. — Той зарови в мръсотията и извади нещо. — Това са валма от козината му. — Хвърли косматата топка през решетките. — Нощем идват и плъхове, гадна работа. И знаете ли къде отведоха маймуночовека? В храма, при оная лудата, Бисиса Дът. Можете ли да си представите? Гроув, приятелю, трябва да ми помогнеш. Няма да издържа дълго тук, виждаш го.

— Успокой се, Блум — отвърна Гроув. — Кажи ни защо си тук. След това, ако мога, ще те измъкна.

— Уф, дано да можеш. Александър пак е намислил да воюва.

— Да воюва? С кого?

— С Америка. Европа не му стига — пък и как, след като има и други континенти за завладяване? Единственият източник за сведения за Чикаго бях аз.

— Аха. Значи те е разпитвал.

Блум вдигна ръце и показа окървавените си пръсти.

— Наречи го както искаш. Истината е, че отговарях, докато не пресипнах. Ей, не ме гледай така презрително, капитане. Аз не съм британски офицер. А и не виждам какво значение може да има това. Срещал ли си се напоследък с Александър? Не мога да повярвам, че този дивак ще изкара още дълго, камо ли да прекоси Атлантика с войската си. Казах му всичко, което знаех, и когато поиска още, започнах да лъжа. Какво друго можех да направя? Но все не му стигаше. На, виж! — Той се обърна и повдигна ризата си. Гроув забеляза отдолу кървави дири. — И това! — Той посочи една свита като лапа ръка в долния край на повесената на стената кожа.

— Какво е това? — попита Бен Батсън.

— Знаете ли, аз я обичах — проплака Блум.

— Коя, човече? — попита търпеливо Гроув. — Коя си обичал?

— Изабел. Помниш я, нали, Гроув? Момичето от Миден. Тя ми роди детенце! О, бях лош с нея, бях егоист, но такъв съм си, признавам. — Засмя се и поклати глава. — И въпреки това я обичах, доколкото е в състояние да обича безпътната ми душа. Наистина я обичах. Направиха го, за да ме пречупят — добави той шепнешком, втренчил изцъклени очи в Гроув. — Двама. Пред мен го направиха. Обелиха я като портокал. Одраха ѝ лицето. Тя живя още много... много. Всяка частица от тялото ѝ навярно е изпитвала непоносими болки... Господи! И после...

Батсън не можеше да откъсне поглед от разпънатата кожа.

— За бога, капитане. Не мога да повярвам...

— Да си вървим — рече Гроув и го дръпна настрана.

— Не виждате ли в какво състояние съм!? — изкрещя Блум. — Говорете с Евмений. Кажете на кмета Райс. Ох, как жадувам отново да чуя американска реч! — Успя да промуши едната си ръка през

решетките. Часовоят го шляпна небрежно с плоското на меча, Блум изпищя и я дръпна назад.

Евмений ги поведе обратно.

— Илиций Блум е обречен — каза им. — Провалил се е, когато опитал да се пазари с Александър за това, което знае. След това се оплел в собствените си лъжи. Досега да са му видели сметката, ако не беше толкова евтино да го държат жив. Ако искате, мога да ви уредя аудиенция при Александър, но ви предупреждавам, че няма никакви шансове да промените съдбата му и само може да се изложите на риск... Но първо — добави той — трябва да се видите с Бисиса Дът.

58: РАЗДЯЛАТА

27 ФЕВРУАРИ 2072

Совалката бе кацнала на сива прашна равнина. Слънцето беше блед кръг, увиснал в оранжевото небе. Наближаваше пладне по тукашното време, в района на Ксанти Тера. Совалката имаше плоско тяло, а носът и кърмата бяха конусовидни. В момента беше изправена, готова да се стрелне към космоса. Оголеният ѝ търбух бе обгорен от безбройните навлизания в атмосферата, боята около носа се бе олюпила. Наоколо сновяха всъдеходи, следите им се простираха чак до хоризонта. Големият хангар беше отворен, мъже, жени и роботи товареха сандъци и пакети.

Нямаше нищо особено в този кораб, помисли си Мира. Най-обикновена совалка, товарен кон за връзка на повърхността с орбитата, следващ рутинна програма.

Но това бе *последният* кораб, който щеше да напусне Марс.

Моментът беше исторически. По-голямата част от населението на Марс вече беше евакуирано заедно с всичко, което хората можеха да отнесат със себе си. Бяха прехвърлени и всички изкуствени интелекти, отговарящи за управлението и обслужването на станциите, всъдеходите и снаряжението, евакуирани съгласно законите, които ги определяха като личности. В някои случаи, когато това бе невъзможно, се прехвърляха техни копия. Но няма нищо, което да кара сърцето на човек да се свие повече, отколкото да гледа как се товари последният багаж на последния кораб, заобиколен от стъпки, които скоро ще изчезнат завинаги.

Което бе още една причина за наличието на множеството камери, летящи наоколо. За китайския представител, който наблюдаваше всичко това отстрани. За присъствието на Бела Фингал, сега вече бивш председател на Световния космически съвет, облечена в скафандър, с три номера по-голям, и заобиколена от рехава тълпа.

— Един час — обяви механичен глас в шлема на Мира и тя забеляза по едва доловимите реакции на останалите, че те също са

получили предупреждението. Оставаше един час до окончателното напускане на Марс, преди да се случи неизбежното.

Мира тръгна към малката тълпа — в издутите си костюми хората приличаха на зелени снежни човеци.

— Жалко, че не можахме да осъществим последния старт от Порт Лоуел — каза Бела. Всъщност се намираха само на петдесет километра от Лоуел, на Ксанти Тера, залив в района на Ваститас Бореалис. — Щеше да е символично, ако последният старт е от мястото, където Боб Пакстън и екипажът му са стъпили на Марс.

— Бихме могли, ако в Лоуел радиацията не беше толкова силна — изръмжа троснато Юрий О'Рурк и махна на Ханс Крийчфилд, който гордо държеше някакъв поднос. — Госпожо председател. Ако обичате. — Поклони се церемониално. — Това е малък подбор от научни материали, събрани от нас през последните месеци. Ето, вижте. Проби от различни геологични слоеве, от южните плата до северните равнини и големите вулкани. Парчета ледена кора от полюсните шапки, лично аз ги ценя най-много. И — може би най-важното от всичко — образци от марсиански живот. Това са реликви от миналото, вижте, имам дори вкаменелости от седиментното дъно на изсъхнало езеро и организми от наше време, както и трансгенни форми на живот, с които сме експериментирали.

— Марсианци, които стават за ядене — подметна подигравателно Грендъл Спет.

Бела Фингал беше дребна жена с уморено лице, някъде към шейсетте. Изглеждаше искрено трогната от жеста. Усмихна се зад лицевото стъкло на скафандъра.

— Благодаря.

— Съжалявам само, че не можем да ви предложим колба с вода от каналите — продължи язвително Юрий. — Или късче от триножник на марсианска бойна машина. А защо не и яйце, снесено от принцеса... не помня как се казваше. Имам предвид любимата на Джон Картър, героя на Едгар Райс Бъроуз. Ще ми се да можех да ви покажа и планера на Вернер фон Браун. Това, ако не знаете, е първият сериозен проект за пилотиран полет до Марс. Смятал е да кацне гладко на някой от полюсите. И ако това е миналото, съжалявам също и че няма да видите марсианското бъдеще. Развита човешка цивилизация,

заемаща важно място в междупланетната икономика и политическата система...

Мира го докосна по ръката и той млъкна.

Бела се усмихна.

— Да. Но това е и краят на човешката история, нали? Краят на всички марсиански мечти. Ние няма забравим, Юрий. Мога да ви уверя, че изучаването на Марс ще продължи дори след като планетата изчезне. Ще продължаваме да събираме сведения за Марс и да се опитваме да го разберем. И в този последен момент искам да ви кажа защо смятам, че си заслужава — въпреки ужасната загуба.

И им съобщи, че са получени нови сведения от „Циклопите“.

Голямата обсерватория бе конструирана преди Слънчевата буря с цел да търси в небето други светове, подобни на Земята. След бурята и най-вече след завръщането на Атина нейните мощни фреснелови очи бяха обърнати настрана, да се взират в мрака между звездите.

— И навсякъде, накъдето поглеждаха астрономите, виждаха бежанци — каза Бела.

Циклопските телескопи бяха засекли инфрачервени следи от колонистки кораби, бавни тежки ковчези, като китайските кораби — цели цивилизации в полет. Имаше и грамадни, свръхлеки съдове с платна, широки стотици километри, носени от светлината на избухващите звезди. Бяха забелязали дори концентрирани лъчи от лазерни сигнализатори — предполагаше се, че са свързани с опити за телепортиране, отчаяни експерименти за изпращането на същината на човешкото съществуване под формата на радиосигнал.

Мира слушаше всичко това изумена и обърквана. Беше като история в роман, едновременно занимателна и невероятна.

— Това е работа на Първородните. Те са навсякъде. И навсякъде правят това, което се опитаха да направят на нас. На нас и на марсианците, и на Процион. Да изкореняват живота. Но защо?

— Ако знаехме отговора — отвърна Бела, — ако можехме да разберем Първородните, сигурно щяхме да се справим и със заплахата, която представляват за нас. Но това е бъдещето, което ни очаква, колкото и далече да отлетим, докъдето и да се простира взорът ни. Затова стигнахме и до това положение, до този пуст бряг. — Бела

подаде подноса на един от помощниците си и отстъпи назад. — А сега, нека тези от вас, които са готови да отпътуват, да се подредят зад мен.

По-голямата част от групата я последва, включително Ели фон Девендър, Грендъл Спет и Ханс Крийчфилд. Сред оставащите бяха Мира, Юрий и Пола Тъмфравил. Китайците също не помръднаха от местата си. Един от техните делегати се приближи до Бела и отново заяви, че възнамеряват да се погрижат за паметниците, построени в чест на падналите в деня на Слънчевата буря.

Бела бавно огледа оставащите.

— Разбрах, че разполагате със солидни припаси, които ще ви стигнат дотогава, докато...

— Да, госпожо председател — прекъсна я Юрий. — Погрижили сме се за всичко.

— Не разбирам обаче как ще се свързвате едни с други — например „Лоуел“ с полярната станция. Няма ли да изгубите комуникационните спътници, когато отделянето приключи?

— Прокарахме наземни линии — отвърна усмихнато Пола. — Всичко ще е наред.

— „Наред“? — Бела я погледна учудено. — Не бих използвала подобна дума. — И споходена от внезапен импулс, добави припряно: — Моля ви, елате с нас. Всички. Дори сега още не е късно да промените решението си. В совалката има достатъчно място. Дъщеря ми ни чака на орбита с „Освободител“, тя ще ви откара у дома.

— Благодарим ви — отвърна спокойно Юрий. — Но решението е взето. Някой трябва да остане. Да присъства на това, което ще се случи. Пък и това е нашият дом, госпожо председател.

— Майка ми е погребана тук — добави Пола Тъмфравил. — Не мога да я изоставя. — Усмивката ѝ бе по-професионална от всякога.

— И аз изгубих майка си тук — присъедини се Мира. — Да си тръгна би означавало да я предам.

Бела се обърна към нея.

— Знаеш, че ще направим всичко възможно да установим контакт с Мир. Давам ти думата си и ще я удържа.

— Благодаря ви.

— Ще бъдеш откъсната от света, не разбираш ли? Искаш ли да предам нещо на някого?

— Не. Благодаря ви, госпожо председател. — В месеците след сблъсъка с К-бомбата Мира се бе опитвала да се свърже с Чарли и Юджийн. Нямаше отговор. Тя разбираше, че те отдавна са се откъснали от нейната лична вселена. Беше се погрижила да уреди всички други въпроси. Вече нищо не я свързваше с останалия свят.

— Госпожо председател, с цялото ми уважение към вас, трябва да потеглите незабавно. — Юрий поглеждаше нервно хронометъра на скафандъра.

Около совалката настъпи суматоха, вдигаха се стълби и се затваряха люкове. Мира се включи в последните прегръдки — с Ели, Грендъл и Ханс, с китайците, дори с Бела Фингал. Но скафандрите бяха твърде обемисти, неудобни и не даваха никаква възможност за човешки контакт.

Бела бе последната, която застана под стълбичката на совалката. Огледа се и каза тихо:

— Това е краят на Марс. Ужасно престъпление бе извършено тук и ние, хората, станахме негови съучастници. Бреме, което ще носим не само ние, но и нашите деца. Не вярвам обаче някога да го забравим. Човечеството трябва да извлече поука от случилото се. Да помним, че сме изгубили Марс с обич, не със срам. — Погледна червения пясък в краката си. — Е, това е всичко.

След което забързано се качи по стълбичката, която бавно се повдигна и се прибра в търбуха на совалката.

Мира, Пола и Юрий забързаха към всъдехода, качиха се и се отдалечиха на километър от стартовата площадка. Там слязоха.

Застанаха един до друг, Мира между Юрий и Пола, уловени за ръце. Бяха заобиколени от роботи-камери, които ги следваха навсякъде.

Настъпи моментът за изстрелване. Совалката се издигна безшумно и с лекота нагоре. Прахолякът, вдигнат от този последен старт, бързо се слегна, а совалката се смали в оранжевокафявото небе, превърна се в белезникава перла, оставяща почти невидима димна следа.

— Е, това беше — рече Пола. — Колко още остава до светлинното шоу?

Юрий понечи да си погледне часовника, но се отказа.

— Не много. Искате ли да се приберем във всъдехода и да смъкнем тези скафандри?

Никой не искаше. Кой знае защо, им се струваше, че ще е по-добре да останат отвън, на марсианска земя, под злокобното потъмняващо небе.

Мира се огледа. Равна пустиня, гарнирана с едва забележими планини в далечината. Но в една дълбока канавка недалеч от тях се виждаше мъхоподобно растение, зелено. Живот, върнал се на Марс със Слънчевата буря и опазен грижливо от човешка ръка. Тя стисна ръцете на двамата си спътници.

— Мечта на милион години — да сме тук и да присъстваме на това събитие — каза им.

— Да, така е... — тихо се съгласи Юрий.

След което светлината угасна, просто така, а небето потъмня, сякаш някой бе завъртял ключа. Слънцето се отдалечи с невероятна скорост, засмука светлината със себе си. Небето стана тъмнокафяво, после антрацитно и накрая непрогледно черно.

Мира стоеше в мрака, притисната в Юрий и Пола. Чуваше тракането на обърканите роботи-камери. Всичко бе отнело само няколко секунди.

— Надявам се камерите да са го записали — прошепна Юрий.

— Прилича на пълно затъмнение — рече Пола. — Веднъж на Земята ходих да гледам едно такова. Беше доста вълнуващо и странно...

Мира също бе развълнувана и смутена от това невероятно космическо събитие. „Странни светлини в небето“. Но изправена тук, в мрака, тя за първи път долови надигащия се в нея страх, когато си припомни, че вече никога, съвсем никога, Слънцето няма да грейне над Марс.

— Ето, че сме сами в тази вселена — въздъхна Юрий. — Ние и Марс.

Земята под краката им се разтресе едва доловимо.

— Трус — каза Пола. — Току-що изгубихме слънчевото притегляне. Ще премине.

Фаровете на всъдехода премигнаха няколко пъти, после засияха с постоянна светлина, очертаха ярък кръг и сянката на Мира се простря надалече пред нея.

Във въздуха пред тях се виждаше овал. Приличаше на огледало, със сложни и разкривени отражения — светлините от фаровете на всъдехода. Мира пристъпи напред и видя как собственото ѝ отражение се приближава.

Увисналият във въздуха предмет бе с диаметър не повече от метър.

Беше Око.

— Мамка ти! — викна Юрий, приклепна, загреба шепа пясък и я хвърли към Окото. Шепотът на песъчинките по огледалната повърхност бе едва доловим в разредената атмосфера.

Почвата под краката им продължаваше да се тресе.

И тогава пред лицето на Мира премина мъничка бяла точка, падна в краката ѝ и се стопи. Снежинка.

59: ХРАМЪТ

Абдикадир Омар ги чакаше при Храма на Мардук.

Там се бяха струпали хора. Някои дори спяха тук, ако се съдеше по навесите и разпънатите шатри. Имаше и търговци, разбира се: предлагаха вода, храна, дрънкулки и амулети. Абди обясни, че събралите се били поклонници, дошли чак от Александрия и Юдея.

— Заради Окото на Мардук ли са дошли?

Абди се засмя.

— Някои да. Други заради самия Мардук — тези, които го помнят. Има и такива, които са дошли да видят Бисиса. А също и маймуночовека, който живее при нея.

— Ха! — изсумтя Гроув. — Поклонници от Юдея, дошли чак тук, за да видят една жена от дваисет и първи век!

— Понякога се питам дали не присъстваме на раждането на нова религия — въздъхна Евмений. — Култ към Първородните, с Бисиса Дът като техен пророк.

— Съмнявам се, че подобно нещо ще е здравословно — подсмихна се Гроув.

— Хората и преди са се прекланяли пред богове-разрушители. Елате. Време е да се срещнем с Бисиса.

Абди ги преведе през тълпата към преддверието на Храма, после нагоре по стълбата, към криптата с Окото.

Малката стая с обгорените тухлени стени бе заета почти изцяло от Окото, което висеше във въздуха. На светлината на фенерите Гроув видя собственото си отражение, гротескно изкривено, като в някакво криво огледало на панаир. Самото Око беше чудовищно, злокобно, и той сякаш долавяше тежестта му.

Бисиса си бе направила нещо като гнездо в единия ъгъл, с одеяла, бележник, дрехи и някаква храна. Щом Гроув и другите влязоха, тя се усмихна и се изправи.

Тук беше и маймуночовекът. Дългуреста, яка и напълно зряла женска, приклепнала в клетката, неподвижна и бдителна като самото Око. С ясни сини очи. Гроув едва успя да отмести поглед от пронизателния ѝ взор.

— Божичко! — възкликна Батсън. — Илиций Блум не лъжеше, когато каза, че вонята е от маймуната!

— Свиква се — успокои го Бисиса, подаде ръка на Батсън и прегърна Гроув. — Пък и Вкопчваща ми прави компания.

— Вкопчваща?

— Не я ли помниш, Гроув? Твоите войници я уловиха с майка ѝ в деня на Хроносрива. Кръстиха я Вкопчващо. Последната вечер, преди да се опитам да се върна на Земята през Окото, помолих да ги освободят. Според мен е точно тя, само че вече е пораснала. Напълно е възможно, ако тези австралопитеци живеят колкото шимпанзетата. Във всеки случай е доста по-ловка с ръцете от мен.

— И как се е озовала тук? — попита Гроув.

— Беше в една глутница, която редовно нападаше влаковите композиции на западната линия — обясни Евмений. — Проследила влака чак до Вавилон и нападнала една ферма край града. Непрестанно се опитвала да прехвърли градските стени. Не бягала. Изобщо. В края на краищата я уловили с мрежа и я докарали в града за развлечение на двора. Държахме я в клетката при Блум, обаче тя направо побесня. Очевидно искаше да отиде някъде.

— Аз се сетих какво да направим — обади се Абди.

— Сложихме и нашийник и я оставихме да ни води накъдето пожелае.

— И тя дойде тук — приключи Бисиса. — Нещо я притегля, също като мен. Откакто дойде, е спокойна, сякаш е намерила това, което е търсела.

Гроув се замисли, после каза:

— Помня, че веднъж напъхахме нея и майка ѝ в една палатка, разпъната точно под самото Око — ти помниш ли, Бисиса? Доста непочтително отношение към Окото всъщност. Може би точно тогава това нещастно създание се е обвързало по някакъв начин с него. Но как, по дяволите, е разбрала, че тук има друго Око?

— Има много неща, които не разбираме — отвърна Бисиса. — Меко казано...

Гроув оглеждаше леговището ѝ с непринудено любопитство.

— Доста е весело тук.

— Че какво? — подсмихна се тя. — Имам си телефона за забавление. Жалко, че Скафандър номер пет е с изтощени батерии, иначе и той щеше да ми прави компания. Донесох и химическата тоалетна от Птичката. Абди ми носи храна и вода. Ти си моята връзка със света, нали, Абди?

— Така е — отвърна Гроув вместо Абди. — Но *защо* си тук?

— Може би не знаете — намеси се Евмений, — но Александър вярва, че тя се опитва да намери начин да използва Окото в негова полза. В противен случай изобщо нямаше да я допусне тук. Не забравяйте за това, когато се изправите пред него, капитане.

— Разбрано. Но каква е истинската причина, Бисиса?

— Искам да се върна у дома — отвърна простичко тя. — Също както преди. Да се върна при дъщеря ми и при моята внучка. А това е единственият възможен начин. Не искам да обиждам никого, но няма нищо, което да значи повече за мен.

Гроув погледна тази жена, тази отчаяна майка, самотна в този чужд свят.

— И аз имах дъщеря, ако си спомняш — каза той и сам се изненада от сподавения си глас. — Казвал съм ти. Сега трябва да е на твоята възраст. Разбирам защо си тук, Бисиса.

Тя се усмихна и го прегърна пак.

Нямаше какво повече да си кажат.

— Е — въздъхна Гроув. — Ще намина да те видя пак. Ще останем още няколко дни във Вавилон. Наистина ми се ще да направя нещо за онзи окаян нещастник Блум. Ние, модерните, трябва да се поддържаме, нали така?

— Ти си добър човек, капитане. Но не се излагай на прекомерни рискове.

— Не се тревожи, аз съм гърмян заек.

На излизане Гроув погледна Бисиса. Тя тъкмо се приближаваше бавно към увисналата сфера; долепи длан до нея. Ръката ѝ обаче сякаш се плъзна встрани, тласкана от невидима сила. Гроув се изпълни с нещо като благоговение пред спокойствието, с което Бисиса се отнасяше към този чудовищен и страховит предмет.

Извърна глава. Радваше се, че ще може да скрие сълзите си в коридорите на храма.

60: КЪЩАТА

30 МАРТ 2072

Пола се обади по фиброоптичната връзка. След отделянето от Слънцето големият ИИ в Ню Лоуел работеше върху изчисленията за това кога Откъсването ще поразии Марс окончателно.

— Дванайсети май — каза Пола. — Някъде към два следобед. Месец и половина.

— Е, значи вече знаем — отвърна Мира.

— Казаха ми, че преди края ще знаят със сигурност до частици от секундата.

— Много полезно, няма що — изхъмка сухо Юрий.

— Освен това — продължи Пола — подготвяме прогнози за състоянието на вашата ядрена електроцентрала. Нали знаете, че горивото ви е на привършване?

— Знаем, разбира се — отвърна Юрий. — Нали доставките са невъзможни.

— Според нашите анализатори ще оцелеете при Откъсването. Няма да ви е лесно, но ще се справите.

— Ако се налага, ще пестим. И без това сме само двамата.

— Така е, но винаги има място за вас тук, в „Лоуел“.

Юрий погледна Мира. Тя му отвърна с усмивка.

— И да изоставим нашия дом? — попита Мира. — Не. Благодаря, Пола. Искаме да си довършим работата тук.

— Знаех, че ще го кажеш. Както и да е. Ако промените решението си, всъдеходите ще дойдат да ви вземат.

— Да бе, благодаря — отвърна сърдито Юрий. — И без това един от тях е нашият.

Поговориха още малко на по-общии теми и приключиха.

Сякаш последното лято на Марс внезапно се бе скъсило. Слънцето бе изчезнало два месеца преди началото на лятото и над планетата се бе възцарила вечна зима.

В известен смисъл това не оказа особено влияние тук, на полюса, където и без това през половината от марсианската година бе мрак. Мира най-много страдаше от загубата на връзката със Земята, откъдето си набавяше филми и новини, както и за писмата от дома. Не ѝ липсваше толкова Земята, колкото пощата.

Но докато в „Уелс“ не обръщаха внимание на тъмнината, не беше така в „Лоуел“, близо до екватора, особено когато заваля сняг. Не разполагаха с никакво снаряжение, за да оцелеят. Ето защо Юрий и Мира натовариха един от двата пригодени за движение по снега всъдехода с подгриващи одеяла и други важни неща, оставиха другия всъдеход на разположение на екипа в „Лоуел“ и се отправиха към „Уелс“. Мъчително пътуване през половината планета, в мрак и през несекващи свирепи снежни бури. След като най-сетне пристигнаха, не посмяха да напуснат базата.

— Пак ще се чуем — каза Пола. — Пазете се. — Изображението ѝ изчезна.

Мира погледна Юрий.

— Това е значи.

— Да се залавяме за работа.

— Кафе не искаш ли?

— Дай ми един час, после ще направим кратка почивка.

— Добре.

След последната евакуация рутинната работа се затрудни още повече. Без редовни доставки вече не само електростанцията заплашваше да спре, но също и голяма част от оборудването. Освен това бяха само двама, в база, конструирана за поне десет души, и макар Мира да се учеше бързо, все пак нямаше голям опит за работа в подобни условия.

За щастие работата я завладя и погълна. Тази сутрин тя почисти хидропонните вани, провери филтрите на биореактора и се опита да разбере защо системата за извличане на вода аварира по няколко пъти на ден. Освен това си беше отделила време за работа с ИИ — потокът данни, събирани от стационарните и подвижни датчици, не секваше нито за миг, въпреки че голяма част от сензорната система бе замлъкнала поради дефекти или други причини, най-вече дебелилото снежно покритие.

По правило ИИ работеше самостоятелно, дори си назначаваше свои собствени научни задачи и изготвяше програми за тяхното решаване. Но днес беше ДПЗ — денят за планетарна защита, в който се извършваха рутинни проверки за това дали околната среда е защитена от човешкото въздействие. Имаше дори един документ, който трябваше да подпише и който след това следваше да бъде изпратен на Земята. Документът никога нямаше да стигне там, но въпреки това тя го подписа.

След около час Мира нареди на ИИ да потърси Юрий. Трябваше да е отвън, в палатката със сондажното оборудване, което трябваше да се консервира, както бяха обещали на раздяла на Ханс Крийчфилд. Но го откри в Шеста консерва, скафандърното отделение.

Беше направила кафе и занесе там две чаши, затворени с капачета, за да не се разплискат в отслабената гравитация.

Юрий бе коленичил на пода на Шеста. Беше извадил най-обикновена метална шейна, с въже за теглене, пригодена за марсиански условия и с колела отдолу, за да може да се придвижва по базалтов лед. Тъкмо товареше на шейната грижливо сгънатата палатка, пакети с храна и екипировка, която според нея бе свалил от животоподдържащата система.

Тя му подаде чашата.

— Какво си намислил?

Той отпи от кафето.

— Ще се отдам на една неосъществена мечта. Всъщност имам много такива мечти, но точно тази не ми дава покой.

— Кажи ми я.

— Самостоятелна експедиция до марсианския северен полюс. Открай време мечтая да опитам. Ще започна в покрайнините на постоянната шапка, само аз, скафандърът и шейната. Ще вървя и ще тегля шейната до полюса. Без да разчитам на спасителна операция, ако закъсам. Само аз и безкрайното ледено поле.

— Мислиш ли, че е осъществимо?

— О, да. Не повече от хиляда километра, ако маршрутът е добре подбран. Скафандърът ще ме забави малко — тези черупки не са пригодени за продължително придвижване из пресечена местност, така че ще трябва да направя някои подобрения. Но от друга страна, гравитацията тук е с една трета по-слаба от земната и ще ми е по-

лесно да тегля екипировката. Освен това атмосферните условия на Марс не са така тежки, както на Антарктида.

— Ще трябва обаче сам да си носиш запасите от кислород.

— Има и друга възможност. — Той посочи едно апаратче, което бе взел от набора животоподдържащи устройства — беше машина за електролиза, способна да извлича кислород и водород от водата. — Вярно, че е по-леко от бутилките, но пък ще ме забавя ежедневно. Мира, давам си сметка с какво се захващам. Но помисли само за тръпката. А и никой не го е опитвал преди мен. Защо аз да не съм първият?

— Ако е така, трябва щателно да подготвиш експедицията.

— Зная. Какво друго ще правя цяла зима? После, когато дойде лятото, ще избира някой период, когато Земята е над хоризонта, за да опитам. Ще взема цялото снаряжение, за да го изпробвам на леда около базата. Тъмнината едва ли ще окаже съществено влияние. — Изглеждаше развълнуван, че си е намерил ново занимание. Но когато я погледна, на лицето му се четеше неувереност. — Мислиш ли, че съм полудял?

— Не повече от всички нас. Аз например не вярвам в 12 май. И ти — нали? Никой от нас не вярва, че ще се случи — че това ще е краят за всички ни. Ако го вярвахме, навярно нямаше да можем да работим. Условията ни принуждават да сме такива...

— Да, но...

— Да не говорим за това — прекъсна го решително тя и коленичи до него. — Покажи ми как смяташ да опаковаш багажа. Как ще се храниш? Ще разпъваш палатката два пъти дневно?

— Не. Смятам да я разпъвам вечер и да ям през нощта. Денем ще смуча хранителен разтвор от тубичката в скафандъра...

Продължиха да обсъждат екипировката. Отвън снегът бавно засипваше модулите на станцията.

61: ВКОПЧВАЩА

Тъкмо Вкопчваща първа забеляза промяната в Окото.

Събуди се бавно, както винаги унесена от разпокъсаните сънища за дървета. Обитаваща смътната територия между човека и животното, тя нямаше ясна представа за минало и бъдеще. Спомените и бяха като картинна галерия с живи образи — лицето на майка ѝ, топлината на леговището, в което се бе родила. И клетките, в които я бяха държали. Много, много клетки.

Прозя се, протегна дългите си ръце и се огледа. Високата жена, с която делеше пещерата, спеше. На красивото ѝ лице трепкаше светлина.

Светлина?

Вкопчваща вдигна глава. Окото сияеше. Беше като миниатюрно слънце, впримчено в каменната крипта.

Вкопчваща вдигна ръка към Окото. То не излъчваше топлина, само светеше. Тя се изправи, без да сваля ококорени очи от Окото, с протегнатата към него ръка.

Но ето, че се появи нещо ново. Сиянието на Окото вече не беше еднородно — от центъра започнаха да извират ярки хоризонтални ивици, които му придаваха сивкав оттенък — картина, която наподобяваше човешкото изображение за ширини върху земния глобус. Бликаха от „екватора“ на Окото и изчезваха на северния полюс. Междувременно се появиха други, вертикални линии, които се зараждаха на северния полюс, минаваха през екватора и изчезваха в южния. Ето че изникна и трета комбинация линии, под прав ъгъл спрямо предишната. Танцът на блестящите сиви правоъгълници бе красив и хипнотизиращ.

И тогава се появи четвърта поредица линии. Вкопчваща се опита да проследи къде изчезват, но изведнъж почувства остра болка в главата.

Изпищя. Вдигна ръце и потърка насълзените си очи. Усети влажна топлина по вътрешната страна на бедрата си. Беше се изпуснала, както стоеше права. Спящата жена се размърда.

62: МАЛКОТО ОТКЪСВАНЕ

12 МАЙ 2072

Започнаха деня мълчаливо.

Следваха рутината, установена през месеците, които бяха прекарвали заедно. Още щом се събуди, Мира си даде сметка, че до Малкото откъсване остават само броени часове. Не можеше да мисли за нищо друго.

Както обикновено Юрий бе облякъл скафандъра, за да излезе за лед. От известно време системата за извличане на вода на станцията бе престанала да работи. Налагаше се да си набавят вода по примитивния начин — Юрий бе изкопал една канавка с помощта на пригоден от подръчни средства ледокоп. Не беше трудно — тежкия лед бе като пясъчник и се режеше без особени усилия. След разтапянето на буците филтрираха водата, за да махнат ситните пращинки.

Щом приключи с това, Юрий се захвана с работата, която някога вършеше Ханс — поддръжката на енергийната станция и въздухопречистващата инсталация, както и на останалите механични системи, които им помагаша да оцеляват. И през цялото време си подсвиркуваше. Вчера най-сетне бе получил снаряжението, което очакваше от доста време. Един автоматичен всъдеход бе пристигнал от Ню Лоуел — Пола и екипът там бяха демонтирали част от оборудването в градчето. Юрий бе доволен и нямаше търпение да се заеме с любимото си хоби.

Беше пратил всъдехода обратно, въпреки че той нямаше да стигне до Ню Лоуел преди Откъсването. Юрий, изглежда, вярваше, че разумните машини, също като хората, имат нужда да се занимават с разни неща, и Мира не виждаше причини да спори с него.

Тя също си имаше занимания. Едно от тях бе оставила за днес.

Напъха се в скафандъра, като спази грижливо всички процедури, и излезе да нагледа малката градина от аклиматизирани за външни условия растения. Обикновено започваше с изриване на снега,

замръзналите частици атмосфера, които покриваха листата и стъблата. Използваше топлодувна машина на принципа на сешоара.

Докато работеше, усети присъствието на Око. Имаше ги навсякъде, дори вътре в станцията. Както обикновено се постара да не му обръща внимание.

Когато приключи с почистването, протегна ръка и внимателно докосна листенцата на всяко растение. Мъчно ѝ беше, че не може да ги почувства през дебелия ръкавица.

В последния ден Бела дойде отново.

От космоса, от наблюдателната палуба на „Освободител“, се виждаше само, че на Марс все още има нещо. Това, което бе заместило планетата, имаше сферична форма и излъчваше мътна кехлибарена светлина. Не отразяваше пратените сигнали. Опитите да пуснат сонда завършиха със загуба на апарата, а наблюдението в спектроскопа разкриваше странна, отдалечаваща се повърхност, чиято светлина бележеше тенденция към изместване в червения диапазон.

Всъщност това бе възел от маса-енергия, заемащ мястото, където трябваше да е Марс. Бе обкръжен от гравитационно поле, достатъчно силно, за да задържа наблюдаващия го космически кораб и дори двете малки марсиански луни, Фобос и Деймос, които все така следваха досегашните си орбити. Но не беше Марс.

— Това е само белег от мястото, където е бил изрязан Марс — подхвърли Една.

— И белегът вече заздравява — каза Бела.

Забеляза на един от екраните, че към тях се приближават още кораби, натоварени с любопитни зрители, пристигнали, за да присъстват отблизо на последното представление. Чудеше се какво ли се случва сега на Марс — ако Червената планета все още съществуваше.

Юрий и Мира си готвеха обяд.

Обядът беше сушени яйца, варени картофи и малко марсиански зеленчуци, твърди, но напълно поносими. Юрий предложи да пият вино, марсианско, от изоставените лозя на „Лоуел“, някога прочуто и

скъпо. Но Мира не искаше и бутилката остана неотворена. И без това и двамата знаеха, че въпреки баснословната си цена виното не е нищо особено.

Заедно подредиха масата и приготвиха храната, без нито веднъж да се изпречат на пътя на другия.

— Приличаме на стара брачна двойка — засмя се по някое време Юрий. И сигурно беше така, помисли си Мира, макар никога да не бяха стигали до интимна близост — освен в случаите, когато се прегръщаха, за да потърсят спокойствие и утеха в другия, което беше съвсем естествено за две човешки същества, останали сами на северния полюс на този свят.

Не би могла да каже, че изминалите месеци са от лошите в живота ѝ. Винаги бе съществувала в сянката на някой друг — първо на майка си, после на Юджийн. Така и не бе успяла да създаде собствен дом. Не се бе получило и тук, на Марс. Това бе светът, където Юрий бе пуснал корени, светът, който той бе построил. И през тези последни месеци тя бе делила този дом с него. Въпреки липсата на физическа близост бе имала далеч по-лоши връзки от тази с Юрий.

Напоследък Чарли ѝ липсваше болезнено, както никога досега. С приближаването на деня на Откъсването усещаше тази липса като метална жица, която се изопва бавно в корема ѝ. Нямаше представа дали Чарли знае какво става с майка ѝ. Нямаше дори нейни снимки, които да гледа от време на време. Беше се опитала да напъха всички спомени в едно ъгълче на съзнанието си. Юрий, разбира се, се досещаше за всичко.

Тя погледна часовника.

— По-късно е, отколкото смятах. Остава само един час.

— Ами тогава най-добре да се наплюскаме.

Седнаха на масата.

— Между другото, добро утро — каза Юрий. — Момчетата от „Лоуел“ най-сетне пратиха резервните филтри, за които ги моля от доста време. Поне осигурихме чист въздух за още една година. Освен това спрях реактора. Сега сме на акумулатори, но те са напълно заредени и ще стигнат. Просто исках онзи стар ураниев бойлер да бъде изключен, както е по правилника. Малко избързах, но пък е консервиран според техническите изисквания, или поне се надявам да е така.

Тя виждаше, че работата му доставя удоволствие, също както нейната на нея.

— А, да, има и една пратка от Пола, пристигна с вчерашния всъдеход. Каза да я отворим днес. — Извади пратката от купчината филтри и я сложи на масата.

Отвори я. Отвътре бе подплатена и в нея имаше сфера колкото топка за тенис. Под сферата бе напъхано прозрачно пликче с таблетки.

Мира посегна и взе сферата. Беше тежичка, с гладка черна повърхност.

— Очаквах го — каза Юрий. — Тази сфера е облицована с веществото, което използват за термоизолиращите плочки. Може да поглъща големи количества топлина.

— Значи ще оцелее при разпадането на планетата?

— Това е идеята.

— Не виждам каква полза от нея обаче.

— Нали знаеш как действа К-разширяването? — попита Юрий с пълна уста. — Откъсването се основава на същите принципи, само дето мащабите са по-малки — първо се разпадат едрите предмети. С други думи, първо ще е планетата, а после човешкото тяло. Това малко устройство ще оцелее след края на планетата и хората в скафандрите и ще остане да се носи в космоса. Заобиколено от отломки, предполагам. Камъни, които се разпадат на прах и стават все по-дребни и по-дребни.

— Има ли някакви прибори вътре?

— Да. Ще продължава да работи, да събира информация, докато процесите не слязат на микроскопично ниво и Откъсването най-сетне не раздоби и сферата. Но дори след това планът ще продължава да действа. Сферата ще отдели облак фини сензорни частици, наричаме ги „прашинки“. Това е нанотехнология, Мира, машини с размери на молекули. Те ще продължават да събират данни до последната микросекунда. Ще разполагаме с поне трийсетминутно наблюдение.

— Чудесна работа.

— О, да.

Мира подхвърли сферата във въздуха и я хвана.

— Какъв великолепен малък механизъм. Жалко, че никой няма да може да използва информацията.

— Няма как да знаем дали е така.

Тя остави сферата на масата.

— А таблетките?

Той взе пликчето и го погледна със съмнение.

— Джени от „Лоуел“ каза, че ще приготви нещо от тоя род. — Джени Мортънс бе единственият лекар, останал на Марс. — Знаеш какво има вътре. Може би така ще е по-лесно — просто ги гълтаме.

— Не е ли жалко да стигнем дотук и да пропуснем края? Какво смяташ? Пък и трябва да помисля за майка ми.

— Съгласен. — Той се засмя и хвърли пликчето в кофата за боклук.

Тя си погледна часовника.

— По-добре да ставаме. Няма много време.

— Тъй де. — Той се надигна и събра чиниите. — Ще изхабя малко вода, за да ги измия. — Погледна я. — Ще обличаме ли скафандрите?

Бяха се уговорили да посрещнат последните минути пред базата.

— Предпочитам човешки контакт, Юрий.

— Добре казано. — Той се засмя. — А и сега не е време да се срамуваме от каквото и да било.

— Знаеш какво исках да кажа — тросна се тя.

— Разбира се. Виж — подготвил съм всичко. Нахлузвай скафандъра и ще видиш какво имам предвид. Повярвай ми — мисля, че ще ти хареса. А и винаги можем да се приберем.

Тя кимна.

— Добре. Дай първо да пооправим тук.

След като си допи кафето — последното, мина ѝ през ума, — Мира изми чиниите с малко от безценната топла вода и ги подреди в раклата. Отиде в банята, изми си лицето и зъбите и използва тоалетната. Последното можеше да свърши и в скафандъра, който разполагаше с нужното оборудване, но предпочиташе да го направи така.

И непрестанно нещо в главата ѝ отброяваше тези напълно естествени, човешки дейности — кафе, храна, дори тоалетна. Така беше от сутринта, въпреки опитите ѝ да се държи и да разсъждава както винаги.

Обиколиха за последен път станцията. Юрий носеше черната сфера, пратена от „Лоуел“. Вече бяха изключили повечето системи на станцията. За останалите наредиха на ИИ да премине в аварийен режим

и да намали осветлението до минимум. Всичко беше оправено и почистено, всеки предмет бе на мястото си. Мира чак изпита гордост от това колко подредена ще оставят станцията.

Накрая остана да свети само една лампа, в скафандърното, озаряваше тесните люкове, през които трябваше да се промъкнат в скафандрите. Нахлузиха вътрешните защитни облекла и Юрий прокара сферата през шлюза за екипировка и каза:

— Ти вземаш левия, аз десния. Сега е моментът да се почешеш, ако те сърби носът.

Спряха, изправени един срещу друг. Мира го прегърна, вдиша миризмата му. После се разделиха.

— Светлината — нареди Юрий и последната лампа изгасна. В помещението се възцари мрак. — Сбогом, Хърбърт Джи — тихо каза Юрий на станцията. Мира никога не го бе чувала да използва това име.

Тя вдигна люка и с ловкост, натрупана през месеците, прекарани на Марс, се пъкна с краката напред в скафандъра. Мушна дясната си ръка в ръкава и... Твърдата ръкавица я нямаше. Вместо това ръката ѝ докосна нещо топло.

Тя се наведе напред. В светлината от скафандъра видя, че десният ръкав е отрязан и защит за левия на Юрий.

Юрий я гледаше иззад лицевото стъкло.

— Какво ще кажеш за шивашките ми умения?

— Добра работа, Юрий.

— На скафандрите естествено никак не им се понрави. И двамата мрънкат, че херметичността била нарушена. Обаче да вървят по дяволите. Шевът е временен и няма да издържи дълго. Затова пък споделяме всичко, като сиамски близнаци. Как се чувстваш вътре?

Тя вече бе пуснала диагностичната програма. Погледна дисплея на гърдите на Юрий, за да се увери, че не е пропуснал нещо важно, и той направи същото за нея.

— Всичко е в норма, освен червената лампичка за ръкавицата.

— Чудесно. Да се изправим. Едно, две, три...

Надигнаха се едновременно и заедно. Екзоскелетните усилватели забръмчаха и двамата се отделиха със свистене от купола.

Мира се обърна по навик, за да почисти външния отвор на шлюза от марсианския прах. Юрий направи същото. Действаха малко несръчно, заради съшитите ръкави.

След това Юрий стисна сензорната сфера в дясната си ръка и тръгнаха.

Мракът беше непрогледен, прожекторите на скафандрите озаряваха само сипецията се ситен снежец.

Една малка камера се изтърколи след тях, не спираше да записва дори сега. Забоде се в прясната край пътя и Мира я подритна, за да ѝ помогне да се освободи.

Юрий спря и сложи сферата на земята пред тях.

— Тук, какво ще кажеш?

— Защо пък не? Едва ли има голямо значение.

Той се изправи. Снегът продължаваше да се сипе кротко. Юрий протегна ръка и улови няколко снежинки. Приличаха на охранени молци, кацащи на ръкавицата, преди да се разтопят.

— Божичко! — въздъхна той. — Толкова чудеса има на света. Знаеш ли, снежинките имат структура. Всяка от тях се образува около прашина, към нея се прибавя влага, която замръзва, и накрая се оформя външна обвивка. Страничният ѝ срез е като на луковица. Прах, вода и въглероден двуокис, смесени в едно. И така всяка зима. Тъкмо бяхме започнали да вникваме в загадките на Марс... — В гласа му прозвуча горчивина, каквато Мира не бе долавяла от месеци. — Някои биха го нарекли ад. Студено и тъмно. Не и аз.

— Нито пък аз — прошепна тя и напипа ръката му в скафандъра. — Юрий.

— Да?

— Благодаря ти. Тези последни мигове... за мен...

— По-добре не го казвай.

Чу се шум, като от затръшване на врата. В скафандъра на Мира зазвъня аларма и всички светлинни на дисплея ѝ блеснаха.

Земята под краката им се разтресе.

— Точно навреме — каза Юрий.

Спогледаха се. Това бе първият истински знак, след изчезването на Слънцето, че се случва нещо знаменателно.

Гърлото ѝ се сви от страх. Изведнъж я завладя непреодолимото желание това да не е истина, да се върнат в станцията и да продължат да живеят както досега. Стисна ръката на Юрий и двамата се

сблъскаха с обемистите си скафандри като огромни и несръчни сумисти. Юрий се извъртя на една страна, опитваше се да погледне часовника на другата си ръка.

Земята се разтресе още по-силно. Внезапно отдолу бликнаха ледени частици. Двамата се завъртяха едновременно, забравили, че са съшити един за друг. Един от модулите се бе разцепил и излизащият отвътре влажен въздух замръзваше и бавно се утаяваше върху останките.

— По-добре да се отдалечим — каза Мира.

— Съгласен. — Продължиха по пътеката, долавяха равномерните тросове. — Голям зор ще е да се оправи тази пробойна.

— Ами да повикаме Ханс.

— Това копеле никога не е на мястото си, когато ти трябва. — Той се препъна и я дръпна след себе си.

— Какво има?

— Ударих си главата. — Завъртяха се. Над тях се рееше Око, около метър в диаметър, долният му край опираше в челата им. — Гадняр. — Юрий замахна към него с дясната си ръка. — По дяволите! Все едно да удряш бетонна стена.

— Не му обръщай внимание.

За известно време тросовете се успокоиха. Двамата стояха неподвижно под надвисналото Око, дишаха тежко.

— Прав беше, че е по-добре да сме навън — каза Мира.

— И ти беше права за малко „човешки контакт“. Все оставяме най-важните неща за последния момент, госпожице Дът.

— Мисля, че ще се съглася с вас, господин О'Рурк.

— Тя въздъхна и стисна ръката му. — Знаеш ли, Юрий...

Земята под краката им се разцепи.

В криптата на храма високата жена се пробуди. В началото бавно.

След това се сепна и погледна Окото.

„По дяволите. Сега ли точно трябва да ми се пишка? Събуди се, Скафандър номер пет. Лежиш като захвърлена ръкавица, а си единствената ми защита...“

Пред погледа на Вкопчваща тя започна да нахлузва зелената черупка и сложи един блещукащ камък на пода.

„Отново ли ме напускаш, Бисиса?“

„Виж, телефонче, не се опитвай да пробудиш чувството ми за вина точно сега. Вече го обсъдихме. Ти си единствената ми връзка със Земята. И ако Абди успее с опитите да направи батерия, ще може да те зареди пак“.

„Какво успокоение!“

„Няма да те забравя“.

„Сбогом, Бисиса. Сбогом...“

„Мамка му. Окото. Какво прави?“

Вкопчваща гледаше местещите се светлини, които хвърляха сложни отънъци по стените. Появи се пета комбинация от линии, после шеста...

Високата жена изкрещя.

Мира лежеше по очи на леда. Юрий бе паднал зад нея и дясната ѝ ръка бе извита неудобно назад. Тя почувства натиск в корема, сякаш се издигаше с асансьор.

Опита се да вдигне глава. Сервомоторите на скафандъра нададоха тревожен вой в отчаяни усилия да ѝ помогнат.

Тя погледна надолу, към *вътрешността* на Марс.

Видя ледени късове и скали, и дори пръски от лава, всичко озарено от червено сияние отвътре. Гледката изпълваше цялото ѝ полезрение, достигаше далече наляво и надясно. Беше като да надзърнеш в бездна.

И когато се вгледа по-внимателно, тя забеляза Окото, може би същото, което я следваше.

Страхът ѝ бе изчезнал. Вкопчена в леда, все още стиснала ръката на Юрий, Мира изпита неочаквана приповдигнатост на духа. Може би щяха да надживеят това, поне още малко.

Но в този момент от бездната в сърцето на Марс право към нея се стрелна огромна полуразтопена скала — като гигантски нажежен юмрук.

Белегът в пространството стана прозрачен и Бела видя звездите зад него, светлината им бе изкривена и бледа.

А после изчезна, сякаш се изпари.

Тя прегърна дъщеря си.

— Това е значи — въздъхна Една.

— Да. Отведи ме у дома, миличка.

Тъпият нос на „Освободител“ се извъртя към Земята.

Лишени от гравитационната прегръдка на своя доскорошен родител, малките луни на Марс бавно се отдалечиха. Вече щяха да кръжат около Слънцето като обикновени незабележими астероиди. Рехавият облак спътници, които хората бяха скупчили около Марс, също започна да се разсейва. Поредица гравитационни вълни прекоси Слънчевата система и накара останалите планети да трепнат, като листа в езеро, в което е хвърлен камък. Но вълните скоро утихнаха.

А Марс вече го нямаше.

63: ОДИСЕЯ ВЪВ ВРЕМЕТО

Вратата се отвори. Вратата се затвори. В един миг, толкова кратък, че не можеше да бъде измерен, пространството се усука около себе си.

Не приличаше на пробуждане. Беше по-скоро внезапно изплуване, придружено от звън на чинели. Очите ѝ се разтвориха широко и се изпълниха със заслепяваща светлина. Тя пое дъх с пълни гърди и в мига, в който осъзна коя е, изстена.

Лежеше по гръб. Над нея имаше нещо огромно и ярко — Слънцето, да, разбира се, Слънцето. Беше на открито.

Претърколи се по корем. Ниски хълмове в далечината. Небето изглеждаше червено, макар че Слънцето беше високо.

Всичко това ѝ се стори познато.

И до нея беше Мира. Невъзможно, но бе точно така.

Бисиса запълзя по пясъка към дъщеря си. Също като Бисиса, Мира носеше зелен марсиански скафандър. Беше просната по гръб, като изхвърлена на непознат бряг чудата риба.

Лицевото стъкло на Мира се повдигна и тя се закашля от сухия въздух. Погледна дясната си ръка. Ръкавицата на скафандъра липсваше, виждаше се бялата ѝ кожа.

— Аз съм, малката ми.

— Мамо? — Мира я погледна слисано.

Притиснаха се една към друга.

Стъмваше се. Бисиса се огледа.

Слънчевият диск беше деформиран. Приличаше на пита, от която е бил отхапан голям залък. Започна да застудява, издължаващи се сенки запълзяха по неравната земя.

„Само не пак“, помисли Бисиса.

— Не се страхувайте.

И двете се обърнаха, претъркулвайки се в прахоляка.

Над тях стоеше жена. Жена с гладко лице и почти гол, лишен от коса череп. Носеше тънък костюм в телесен цвят, заради който изглеждаше гола. Усмихна им се.

— Очаквахме ви.

— Божичко! — възкликна Мира. — Чарли?!

— Кои сте „вие“? — попита Бисиса.

— Наричаме се Последнородените. В момента сме във война, която губим. — Жената протегна ръце. — Моля ви. Последвайте ме веднага.

Все още прегърнати, Бисиса и Мира протегнаха ръце. Пръстите им докоснаха пръстите на Чарли.

Звън на чинели.

ПОСЛЕСЛОВ

В наше време космoeлeвaтopът, oпиcан oт Aртър Кларк във „Фонтаните на рая“ (1979), e пoчти oсъщecтвeн инжeнeрeн пpoект. Тeхничecкитe пoдpoбнocти, изпoлзвaни в тaзи книгa, ce бaзиpaт нa изслeдвaния в Инcтитyтa зa фyтyриcтичeни идeи към НАСА и cа oбpиcyвaни пoдpoбнo в книгaтa „Кocмичecкият acaнcьop“ нa Бpaдли Eдyapдc и Eрик Уecтлинг (Cпaeгo, Сaн Фpaнцicкo, 2003). Вижтe cъщo „Дa нaпyснeш плaнeтaтa c кocмoeлeвaтop“ oт д-р Eдyapдc и Филип Рeйгън (lulu.com, Сиaтъл, 2006) и пyбликaциитe нa Джopчeли, Пaлъм, Cyон и Cyон в „Aлмaнaх нa бpитaнcкoтo мeждyплaнeтнo oбщecтвo“, ceптeмвpи 2006. Eднo нacкopoшнo изслeдвaнe нa кocмoeлeвaтopитe кaтo нeизпoлзвaщи eнepгия „oрбитaлни cифoни“ бe нaпpaвeнo oт Кoлин Maкинec и Кpиe Дeйвic в „Aлмaнaх нa бpитaнcкoтo мeждyплaнeтнo oбщecтвo“, тoм 59, cтp. 368–74, 2006. Изкaзвaмe нaшaтa блaгoдaрнocт нa д-р Eдyapдc зa диcкycиитe пo тoзи въпpoc. Нeгoвaтa кoмпaния „Чepнa възxoдящa линия“ мoжe нaиcтинa дa e първият cвeтoвeн кocмoeлeвaтopeн кoнcoрциyм.

Нaиcтинa e зaбeлeжитeлнo в кoлкo мнoгo кyлтyри ce cрeщa пoнятиeтo зa „cвeтoвнo дървo“. Някoи oт нaй-пpиeмливитe oбъcнeния нa тoзи фeнoмeн вapиpaт oт cкyпчвaния нa oблaци дo плaзмeн фeнoмeн (виж нaпpимep www.maverickscience.cpm/ladder_aeon.pdf).

„Циклoпитe“, тeлecкoпи c фpecнeлoви лeщи, ce бaзиpaт нa пpoчвaниятa нa Джeймc Т. Ъpли („Двaйceтмeтpoв кocмичecки тeлecкoп c дифpaктивни фpecнeлoви лeщи“, oт д-р Ъpли и cътpyдници, в „Бюлeтини нa КМУЕ“, тoм 5166, „Ултpaвиoлeтoви, oптичecки и инфpaчepвeни кocмичecки тeлecкoпи — инoвaциoнни тeхнoлoгии и кoнцeпции“, пoд peдaкциятa нa Хaуapд A. Maкюън, янyapи 2004). Нaшитe oпиcaния нa фpecнeлoвия щит в „Cлънчeвa бyря“ cъщo cа пoчepпaни oт изслeдвaниятa нa д-р Eдyapдc.

Изслeдвaниятa нa Mapc чepпят вдъхнoвeниe oт пpoчвaния, в кoитo e yчacтвaл Бaкcтър, вижтe „Пpoект Бopeaс: cтaнция нa мapсиaнcкия гeoгpaфcки ceвepeн пoлюc“, пoд peдaкциятa нa Чapлз С.

Какъл (Британско междупланетно общество, 2006). Идеята, че стари космически сонди и апарати могат да се превърнат в търсени реликви и уникали за колекционери също бе предложена от Бакстър (вижте „Лов на трофеи: от ранните експедиции до издирване на космически антики на Марс“, „Алманах на британското междупланетно общество“, том 57, стр. 99–102, 2004), а историята на човешките проучвания на Марс е описана от Бакстър в „Марсиански хроники: разкази за Марс в науката и научната фантастика“. („Фаундейшън“, номер 68, 1996, както и „Ловците на Пангея“, НИСФА, февруари 2004). Описанието на лунната полярна база в „Слънчева буря“ се основава на плановете на НАСА за лунно колонизиране, обявени през декември 2006. Описанието на Титан се базира на резултатите на космическия изследователски апарат „Хюгенс“ през януари 2005.

Наскоросни изследвания потвърждават, че повърхността на северното марсианско полукълбо е много стара (Уотърс и сътрудници, „Нейчър“, том 444, стр. 905–8, декември 2006) и вероятно е дъно на огромен кратер, образуван при сблъсък с гигантски размери („Ню Сайънтист“, 24 март 2007). Вероятно причината за този сблъсък е от естествен характер.

Слънчевите платноходи са друга отдавна дискутирана тема, чието време вероятно настъпва. Грегъри и Джеймс Бенфорд, вторият физик, първият освен това и писател фантаст, взеха дейно участие в „Космос 1“, експериментален космически кораб, използващ слънчево платно. На борда на кораба имаше и диск с разказа на Артър Кларк от 1964 „Вятър от Слънцето“. За съжаление опитът завърши неуспешно.

Хибернацията може би също скоро ще излезе от страниците на фантастичните книги. За да се убедите в това, прочетете статията на Марк Рот и Тод Настън в „Сайънтифик Американ“ от юни 2005. Учени от Кралския колеж в Лондон работят над „метаматериалната“ невидимост от типа, описан в тази книга, а „гравитационните трактори“ за отклоняване на астероиди са споменати от Е. Т. Лу в „Нейчър“, том 438, стр. 177–8, ноември 2005.

Ефектът на „космическите бомби“, обрисован в този роман, се базира на прогнози относно съдбата на вселената и ролята на черната енергия, направени от Робърт Колдуел от колежа в Дартмът през 2003. Вариабилността на Процион е въображаема, но променливите звезди наистина понякога спират да трептят. Случи се дори с една от най-

известните звезди в небето, Полярната звезда, необяснима аномалия, за която можете да прочетете в „Астрофизичен журнал“, том 416, стр. 820–4, 1993, статия на Д. Дж. Ферни.

Науката „астробиология“, която се занимава с възможни извънземни форми на живот, преживя революционно развитие през последните няколко години вследствие на откриването на някои нови представители на фауната на Земята, както и на предположенията за тяхното съществуване на Марс, Европа и Титан и новите модели на „панспермия“ — естествени механизми, чрез които живи същества могат да се прехвърлят от една планета на друга. Наскорошен поглед по тази тема има в „Животът, какъвто не го познаваме“ от Питър Уорд, („Вайкинг“ 2005).

Стратегията на Първородните за пестене на енергия, описана за първи път в „Окото на времето“ (2004) и „Слънчева буря“ (2005), е израз на някои академични идеи за бъдещето на живота във вселената. Вижте например статията на Майкъл Моутнър („Алманах на британското междупланетно общество“, том 57, стр. 167–80, 2005), наречена „Животът в космологичното бъдеще — ресурси, биомаса, популации“.

Идеята за възстановяването на дивата флора и фауна в Северна Америка с животни-заместители е пропагандирана от мнозина, сред които Пол Мартин („Залезът на мамутите: измиране на видовете през ледниковата епоха и тяхното съживяване в Северна Америка“). Но има и други, които се изправят открито срещу подобни планове (Рубенщайн и сътрудници, „Биологично опазване“, том 1321 стр. 232, 2006).

Описаното в тази книга световно завоевание на Александър Велики се основава на планове, които той действително е подготвял преди смъртта си — става дума за разширяване на неговата империя от Гибралтар до Черно море, вижте например „Завоевания и империи: господството на Александър Велики“ от А. Б. Бозуърт (СУП, 1988).

За описанието на Чикаго по времето на световното изложение през 1893 използвахме „Дяволът в Белия град“ на Ерик Ларсън

(„Рандъм Хаус“, 2003). Описанието на вавилонския Миден се основава на археологическите проучвания на град от неолита в околностите на Чаталхююк, вижте www.catalhoyuk.org.

Глава 25 се базира на силно променена версия на разказа „Сигнал от Земята“ от Бакстър, публикуван за първи път в „Послеписи“ 5, есента на 2005.

За грешки и недоразумения естествено могат да бъдат винени само авторите на това произведение.

Сър Артър Кларк
Стивън Бакстър

юни 2007

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.